

Jaarstukken 2019

Colofon

De jaarrekening 2019 is een uitgave van de gemeente Renkum

Inhoud en vormgeving
Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Deel I Jaarverslag	7
01 Samenleving	9
02 Omgeving	37
03 Organisatie	77
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	91
Paragraaf 1 Lokale heffingen	95
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	104
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	114
Paragraaf 4 Financiering	123
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	128
Paragraaf 6 Verbonden partijen	135
Paragraaf 7 Grondbeleid	155
Paragraaf 8 subsidies	159
Deel II Jaarrekening	161
Opzet van de jaarrekening	162
Baten en lasten en toelichting	163
Resultaatbepaling	196
Toevoeging en onttrekkingen aan de reserves	196
Analyse rekeningresultaat	198
Resultaatbestemming- en besteding	200
Begrotingsrechtmatigheid	201
Incidentele baten en lasten	203
Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	206
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	207
Balans per 31 december	210
Waarderingsgrondslagen	212
Toelichting op de balans	217
Vaste activa	217
Vlottende activa	222
Vaste Passiva	229
Vlottende passiva	243

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.....	245
Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen	248
Deel III Bijlagen.....	251
Bijlage 1 Productenrekening	252
Bijlage 2 Kredieten.....	254
Bijlage 3 Specifieke uitkeringen (SiSa).....	261
Bijlage 4 Welk beleid is voor handen?.....	264
Bijlage 5 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld.....	273
Vaststelling Jaarstukken 2019	275

Inleiding

Deel I Het jaarverslag

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit de volgende verplicht voorgeschreven onderdelen:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De huidige coalitie heeft haar coalitieakkoord 2018-2022 'Zes dorpen, één Renkum' nader uitgewerkt in de Perspectiefnota 2018-2022 en vervolgens in de Begroting 2019.

In het jaarverslag gaat het om een verantwoording van de beleidsvoornemens die waren opgenomen in de Begroting 2019.

Deel II De jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2019. De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting;
- SiSa (bijlage 3);
- Gerealiseerde baten en lasten per taakveld (bijlage 5).

Resultaat 2019

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
01 Samenleving	-36.083	-36.561	-34.913	1.648
02 Omgeving	-7.503	-6.870	-6.724	146
03 Organisatie	-12.561	-13.674	-13.507	167
Totaal programma's	-56.148	-57.106	-55.144	1.961
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	56.148	57.290	55.713	-1.577
Totaal resultaat	0	184	568	384

In deel II van deze jaarstukken zijn de afwijkingen *ten opzichte van de Najaarsnota 2019* nader toegelicht.

In het volgende overzicht is de samenstelling van het rekeningsaldo ten opzichte van de Begroting 2019 kort samengevat. Daarbij is aangegeven:

- welk product het betreft;
- de in de voor-, najaarsnota, meicirculaire en perspectiefnota opgenomen bijstellingen;
- de afwijkingen per product zoals in deze jaarrekening is opgenomen;
- of het een incidenteel of structureel resultaat betreft. Wanneer sprake is van een structureel resultaat in de jaarrekening, zal hier in de Voorjaarsnota 2020 op worden teruggekomen.

Omwille van de leesbaarheid zijn alleen de afwijkingen van € 50.000 en meer opgenomen.

Afwijking > € 50.000		VJN 2019	NJN 2019	JRK 2019	Str / inc
1A. Renkum voor Elkaar	Innovatiebudget Wmo en jeugd	175			Inc
1A. Renkum voor Elkaar	Renkum voor Elkaar	145			Inc
1A. Renkum voor Elkaar	Right to Challenge	50			Inc
1A. Renkum voor Elkaar	Mantelzorg		55	26	Inc
1B. Onderwijs	Peuterspeelzaalwerk en achterstandenbeleid			53	Inc
1C. Sport en bewegen	Verhoogde Inzet combinatiefuncties		55		Inc
1C. Sport en bewegen	Sportaccommodaties: Sportparken			-56	Inc
1E. Zorg en Veiligheid	Inspectie kinderopvang, integraal veiligheidsbeleid, Uitvoeringskosten WvGGZ, Regionale brandweer			155	Inc
1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Jeugdzorg			-1.199	Inc
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Begeleiding zorg in natura; incl LVB	-322		-252	Str / inc
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Beschermd wonen LVB	134			Str
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Cliëntondersteuning			65	Inc
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Doelgroepenvervoer	-67	-62		Str / inc
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Leerlingenvervoer	50	70	76	Str / inc
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Materiële maatwerkvoorzieningen	80		64	Str
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Meerkostenregeling	100			Inc
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	PGB BG	20	-46		Str
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	PGB HHV	55			Str
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	Uitvoeringskosten	60			Str
1J. Inkomensvoorziening	bijstelling rijksbijdrage inkomensvoorziening (BUIG)	-127	68	86	Inc
1J. Inkomensvoorziening	Bijzondere bijstand	25	25	27	Inc
1 Transformatie Sociaal Domein	Vrijval stelpost Wmo	124			Inc
1 Transformatie Sociaal Domein	Reservering jeugd			694	Inc
2A. Ruimtelijke	Brinkweg	-225			Inc

Afwijking > € 50.000		VJN 2019	NJN 2019	JRK 2019	Str / inc
ontwikkeling/Omgevingswet					
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Resultaat grondexploitatie (Moviera en 3B4)	375	427		Inc
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Ontwikkelingskader			55	Inc
2M. Water en riolering	Toerekening overhead aan product riolering en straatreiniging		60		Inc
2O. Groenonderhoud	Gevolgen droogte 2018	-75			Str
2P. Wegen, straten en pleinen	Gladheidsbestrijding, aanleg glasvezel, klein onderhoud wegen			118	Inc
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	Extra bijdrage de Connectie	-292			Inc
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	P-budget		153	296	Inc
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	Wachtgeld- en pensioenvoorziening voormalig bestuur			-426	Inc
3E.Samenwerkingsverbanden	Intergemeentelijk subsidiebureau			88	Inc
4A. Algemene uitkering	Mei / september / decembercirculaire	-152	-199	285	Inc
4B. Belastingen	Toeristenbelasting			52	Inc
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Dividend BNG	106			Inc
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Renteresultaat		72	27	Inc
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Uitstel invulling taakstelling vastgoed		-69		Inc
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Vrijval stelpost loon- en prijscompensatie		92		Inc
4D. Onvoorzien	Vrijval stelpost onvoorzien		165		Inc
Overigen		-46	66	149	
Totale bijstelling		193	932	384	
Meicirculaire			-504		
Perspectiefnota Connectie			-437		
Totaal resultaat		193	184	568	

In de Najaarsnota 2019 gingen we nog uit van een verwacht positief resultaat van € 184.000. We zien in deze jaarrekening dat dit een positief resultaat van € 568.000 is geworden.

Voor een nadere toelichting op de hiervoor aangegeven afwijkingen, verwijzen wij u naar de jaarrekening in deel II van deze jaarstukken.

Deel I Jaarverslag

Programmaverantwoording

Inleiding

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's. In de programmaverantwoording worden de drie vragen, gesteld in het programmaplan van de begroting, beantwoord maar dan op basis van de realisaties.

De programmaverantwoording biedt daardoor per programma inzicht in:

1. de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd (Wat hebben we bereikt?);
2. de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken (Wat hebben we daarvoor gedaan?), aangevuld met de bij ministeriële regeling vastgestelde verplichte beleidsindicatoren;
3. de gerealiseerde baten en lasten (Wat heeft het gekost?). Dit komt per programma terug in de tabel 3 'Wat heeft het gekost?'. Wanneer in de kolom 'afwijking' een positief getal gemeld wordt, is sprake van een voordeel. Een negatief getal houdt een nadeel in.

Daarnaast wordt in de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen verstrekt en wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien. Afgesloten wordt met de kosten van overhead en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting.

Opbouw programmaverantwoording

Bij elk programma wordt allereerst de visie van het programma aangegeven. Vervolgens informeren wij u waar mogelijk over de voortgang van de doelstellingen. Tevens wordt verantwoording gegeven over de in 2019 geplande activiteiten. Tenslotte wordt in het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten gegeven. Een toelichting op de afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten is opgenomen in deel 2, de jaarrekening.

01 Samenleving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

Onze ambitie is dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een samenleving waaraan iedereen kan deelnemen. Wij richten ons op het samen organiseren en het behoud van goede zorg en ondersteuning. Wij verschuiven verder naar preventie. We gaan daarin dorpsgericht werken omdat ieder dorp zijn eigen specifieke kenmerken heeft waarmee wij rekening willen houden. Onze speciale aandacht gaat uit naar het voorkomen en bestrijden van armoede. Hierdoor bieden we betere ontwikkelingskansen en een beter toekomstperspectief. We helpen voorkomen dat ouderen door armoede vereenzamen en grote gezondheidsrisico's lopen.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting 2019. In dit jaarverslag wordt allereerst per product de voortgang op de doelstelling weergegeven. Vervolgens worden de activiteiten uit de Begroting 2019 genoemd met daaronder de voortgang hierop.

1A. Renkum voor Elkaar

Doelstelling

Algemene voorzieningen zijn diensten, activiteiten of zaken die vrij toegankelijk zijn en gericht zijn op:

- sociale samenhang
- ontmoeting
- participatie
- zelfredzaamheid & samenredzaamheid

Algemene voorzieningen bevorderen actief inwonerschap en onderlinge betrokkenheid. Ze zijn gericht op het versterken van de eigen kracht van inwoners en van de omgeving (buurt, wijk) en dragen bij aan de algemene doelstelling van de Wmo: zorgen dat iedereen kan participeren aan de samenleving.

Deze voorzieningen hebben een signalerend en preventief effect: ze voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op langdurige zware hulp. Daarnaast voorkomt het inzetten van algemene voorzieningen voor ontmoeting en participatie dat inwoners in een isolement raken en daardoor gezondheids- of andere problemen krijgen of zaken niet meer op eigen kracht of met behulp van hun netwerk kunnen oplossen.

Voortgang

Ja er wordt gewerkt conform hetgeen gesteld is. Nee, niet kan worden gesteld dat het doel is behaald, omdat het ook hier een doorlopend proces betreft.

Activiteiten

Mantelzorgondersteuning				
Vormgeven mantelzorgondersteuning aansluitend op de ambities in het coalitieakkoord en met inachtneming van de resultaten van de evaluatie sociaal domein. Per 1-9-2019 heeft Renkum voor Elkaar tot het vormgeven van mantelzorgondersteuning in samenhang met vrijwilligersondersteuning.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Vrijwilligersondersteuning				
Ondersteunen en stimuleren van vrijwilligerswerk gebeurt in afstemming met Renkum voor elkaar, en is in samenhang met de doelstelling in het coalitie-akkoord om dorpsgericht te gaan werken opgepakt. Per 1-9-19 is de opdracht voor vrijwilligersondersteuning in samenhang met mantelzorgondersteuning bij Renkum voor Elkaar belegd.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Cofinanciering				
In 2019 zijn de bestaande financiële ondersteuningsmogelijkheden gebundeld en zijn hiervoor nieuwe regels geformuleerd die zowel voor intern als extern gebruik helderder en eenvoudiger zijn. In juli 2019 zijn hiertoe nadere regels voor cofinanciering vastgesteld en wordt vanaf september 2019 cofinanciering subsidie verstrekt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Right to challenge				
"Right to challenge", bedoeld om inwoners aan te sporen de gemeente "uit te dagen" om bepaalde taken over te nemen wordt gemeentebreed uitgevoerd, het zwaartepunt is niet gelegen in het sociaal domein.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1B. Onderwijs

Doelstelling
Onderwijs is er voor jong en oud en heeft tot doel het ontwikkelen en bevorderen van kennis en talent zodat iedereen naar vermogen kan deelnemen en bijdragen aan de samenleving. De rol van de gemeente hierin is verbindend, stimulerend en faciliterend voor alle inwoners in samenwerking met de kinderopvang en (onderwijs)instellingen.
Voortgang
In 2019 is invulling gegeven aan bovenstaande doelstelling door samen met stakeholders en inwoners invulling te geven aan onderstaande activiteiten.

Activiteiten

Verbeteren aansluiting vroeg- en voorschoolse educatie				
Er is in 2017 een monitor uitgevoerd om te onderzoeken hoe de aansluiting van VVE van voor- naar vroegschoolse educatie is. Hieruit komen verbeterpunten voort die in 2019 samen met onderwijs en kinderopvang worden opgepakt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	
Implementatie "Nieuwe schoolzwemmen"				
In 2018 is er een plan voor het "Nieuwe schoolzwemmen" opgesteld dat in 2019 samen met scholen en zwembaden geïmplementeerd zal worden.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	=	+	=	Het schoolzwemmen is met ingang van schooljaar 2019-2020 gestopt, hierdoor ontstaat een financieel voordeel van 7K.
Verder ontwikkelingen integraal veiligheidsplan				
We maken samen met scholen afspraken ten behoeve van het voorkomen van overlast, vandalisme en andere crimineel gedrag en het creëren van een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de school in de gemeente Renkum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	
Preventieve inzet leerplicht				
In 2019 zullen we verder gaan met een rolbeschrijving van de leerplichtambtenaar, waarbij expliciet aandacht is voor de preventieve inzet van leerplicht. Bij de afspraken over de preventieve inzet zal tevens afgestemd worden met netwerkpartners zoals scholen, JGZ en Passend Onderwijs.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	In 2019 is in samenwerking met het onderwijs de Methodisch Aanpak Schoolverzuim (MAS) verder vorm gegeven en sluit nu beter aan bij de regio. Eind 2019 is gekeken naar het beleggen van leerplicht bij Het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL). Inhoudelijk betekent dit een grote kwalitatieve meerwaarde voor leerplicht.

(Hoog)begaafdenonderwijs integreren in het Passend Onderwijs in de gemeente

Onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen wordt nu nog deels financieel ondersteund door de gemeente. Wij streven naar overdracht van deze verantwoordelijkheid naar het onderwijs.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	+	=	In juni 2019 is het project "Hoogbegaafdheid" afgerond. Vanaf september 2019 maakt het onderdeel uit van Passend Leren en ligt de verantwoordelijkheid én financiering bij de scholen en PassendWijs.

Nieuwe visie onderwijshuisvesting

Het huidige Integraal Huisvestingsplan (IHP) loopt tot 2020. Een groot deel van de ambities zijn uitgevoerd. De nieuwbouw van de school in Renkum is in oktober opgeleverd.

Er zijn voorbereidingen gestart om samen met de partners een nieuwe visie op onderwijshuisvesting op te stellen. In 2020 wordt er gestart met het opstellen van het nieuwe IHP.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Nieuwbouw school Renkum

De nieuwbouw van de school voor SKOVV en PPO de Link in Renkum is in oktober opgeleverd en in gebruik genomen. De buitenruimte is ook opgeleverd. De laatste zaken worden naar verwachting halverwege 2020 afgerond voor de buitenruimte.

Er zijn afspraken gemaakt met de buurt om de verkeerssituatie rondom de school over een halfjaar te evalueren.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Leer- en Ontmoetingscentrum (LOC) Doorwerth

In mei is een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Leerdeel (scholen met kindpartners) op basis van normbedragen. Er wordt een aanvullend krediet aangevraagd als de plannen verder zijn uitgewerkt. Met de schoolbesturen zijn nog geen concrete afspraken gemaakt over de verdere planontwikkeling en proces, wel zijn hierover gesprekken gevoerd. Naar aanleiding van het besluit om geen nieuwe gymzaal bij het LOC te bouwen is onderzoek gedaan naar de invulling van het bewegingsonderwijs en binnensport in Doorwerth. Renovatie van de huidige sporthal wordt daarbij afgezet tegen nieuwbouw van een sporthal of nieuwbouw van een sportzaal. Begin 2020 wordt dit met verenigingen en VO onderwijs nader besproken en wordt dit onderwerp geagendeerd voor een raadsontmoeting. In de loop van 2020 wordt een voorstel over de invulling van de binnensport in Doorwerth voorgelegd inclusief kredietaanvraag. In de loop van 2019 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de renovatie van de huidige sporthal stil gelegd.

Parallel aan het onderzoek binnensport is gekeken of een nieuwe sporthal of sportzaal ruimtelijk gezien inpasbaar is op de locatie van het LOC. Gebleken is dat een sporthal niet past op deze locatie.

Voor de invulling van het ontmoetingsgedeelte is nader onderzoek gedaan. Op dit moment ligt er

geen haalbaar plan. De kerngroep heeft het initiatief genomen om hier nog eens naar te kijken. de verwachting is dat in 2020 hier meer duidelijkheid over komt.

Het bestemmingsplan waar het LOC deel van uitmaakt is ter inzage gelegd. Hier zijn zienswijzen op binnengekomen. Daarnaast is nog geen duidelijkheid over de stikstofdiscussie.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	-	Afspraken schoolbesturen en traject bestemmingsplan vragen meer tijd. Onduidelijkheid stikstof is een risico.

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Absoluut verzuim	2017	Renkum	0	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
Absoluut verzuim	2017	Nederland	1,8	
Relatief verzuim	2018	Renkum	5	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
Relatief verzuim	2018	Nederland	23	
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2018	Renkum	1,8	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2018	Nederland	1,9	

1C. Sport en bewegen

Doelstelling

Wij stimuleren en faciliteren onze inwoners jong en oud om (meer) te sporten en bewegen. Iedere inwoner kan uit oogpunt van gezondheid, vorming en ontplooiing op een verantwoorde wijze sporten.

Voortgang

De voornemens en ambities uit de sportnota en de kadernota sociaal domein zijn vertaald in verschillende activiteiten en sport- en beweegprogramma's.

Activiteiten

Opstellen nieuwe sportnota

In samenwerking met sportaanbieders wordt een nieuwe sportnota opgesteld. De tussenevaluatie van de kadernota 'sportief verbinden' wordt hierbij betrokken. Hierbij is onder andere aandacht voor de ontwikkeling van omniverenigingen. Ook wordt samen met de betrokken sportaanbieders de haalbaarheid en wenselijkheid van de overdracht van het beheer en onderhoud van de kernsportparken Wilhelmina en De Bilderberg onderzocht.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	In navolging van het Nationaal en het Gelderse Sportakkoord wordt er een Lokaal Sportakkoord opgesteld voor gemeente Renkum. Hiermee is in 2019 gestart en dit akkoord wordt in 2020 door betrokken partners ondertekend. De kaders uit de Perspectiefnota en de ambities/acties uit het Lokaal Sportakkoord worden meegenomen in de ontwikkeling van de sportvisie. Deze sportvisie is gepland voor het 4e kwartaal van 2020.

Ontwikkeling 'Vitale Sportparken'

Door samenwerking met sportaanbieders, onderwijs en welzijnsorganisaties te faciliteren zetten wij in op de ontwikkeling van vitale sportparken. Hierbij worden de subsidiemogelijkheden van de provincie betrokken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Dit onderdeel wordt betrokken bij de ontwikkeling van het Lokaal Sportakkoord en sportvisie.

Sport- en Bewegteam: Uniek Sporten

Voor mensen met een beperking is Uniek Sporten vertegenwoordigd binnen het Sport- en Bewegteam. Inwoners en sportaanbieders kunnen daar terecht voor advies en ondersteuning. Door stijging van het regionale aanbod, complexere vraagstukken en doorontwikkeling van het 'serviceloket' willen wij meer inzet van Uniek Sporten binnen het team. Doel is meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en het versterken van het sport- en beweegaanbod onder andere gericht op deskundig bestuurlijk en technisch kader.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Is geregeld in een samenwerkingsovereenkomst met Uniek Sporten.

Speelruimteplan

In 2011 is het speelruimteplan gemeente Renkum vastgesteld. In dit plan zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd en is een analyse van speelvoorzieningen opgenomen. Dit plan willen wij actualiseren naar de huidige stand van zaken van speelruimte in onze gemeente.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Het speelruimteplan wordt in 2020 geactualiseerd.

Btw-vrijstelling sport

Vanaf 1 januari 2019 vervalt als gevolg van wetswijziging het recht op aftrek van Btw voor gemeente en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties (veelal beheersstichtingen). Hiervoor in de plaats komt er een compensatie- en subsidieregeling waarvan gemeenten, sportverenigingen en stichtingen gebruik kunnen maken. Met betrokken sportorganisaties bekijken wij de mogelijkheden om kansen van de regeling te benutten en nadelige gevolgen te minimaliseren.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er is een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Stimulering Sport. Sportorganisaties zijn geïnformeerd over de gevolgen BTW vrijstelling sport en de mogelijkheden voor aanvragen van de Subsidieregeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties en Sportmaterialen.

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Niet-sporters	2016	Renkum	50,7	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Niet-sporters	2016	Nederland	48,7	

1D. Gezondheid

Doelstelling

De Wet publieke gezondheid (Wpg) is het wettelijke kader voor de publieke gezondheidszorg. Het doel van publieke gezondheidszorg betreft gezondheid beschermende en gezondheid bevorderende maatregelen voor iedereen of specifieke groepen en het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten. Het doel van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is bijdragen aan een gezonde en veilige opgroei situatie van alle jeugdigen.

Voortgang

Omdat we het preventieve veld willen versterken, hebben wij in 2019 ingezet op prenatale activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan prenatale huisbezoeken, Voorzorg en Stevig Ouderschap, waarbij met name extra aandacht is voor kwetsbare zwangeren en kwetsbare jonge ouders.

Activiteiten

Versterken prenatale veld

In 2018 is er een inventarisatie gedaan van het prenatale veld in de gemeente Renkum. Op basis van deze inventarisatie worden verschillende opties gegeven over hoe wij samen met onze netwerkpartners het veld kunnen versterken. In 2019 zullen wij samen met netwerkpartners de verschillende opties verder verkennen en uitwerken. Deze Renkumse aanpak sluit tevens aan bij het landelijke programma "Kansrijke Start", dat ervoor moet zorgen dat kinderen een goede start maken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Rijksvaccinatieprogramma

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), waarvan het doel is om de bevolking te beschermen tegen verschillende ernstige infectieziekten. Zowel landelijk als ook in de gemeente Renkum is sprake een daling van de vaccinatiegraad. In 2019 zullen wij samen met de VGGM en lokale netwerkpartners als scholen en kinderopvang bekijken hoe we kunnen samenwerken om de vaccinatiegraad proberen te verhogen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Verbinden met het Fysiek Domein

Gezondheid is binnen het sociaal domein een aandachtsveld vanuit de gedachte van Positieve Gezondheid. Positieve gezondheid als rode draad geldt voor de hele organisatie. In het bijzonder heeft dit een plaats bij de visie ontwikkeling in het kader van de Omgevingswet.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1E. Zorg en Veiligheid

Doelstelling

Integraal veiligheidsplan 2018 - 2021

De gemeente Renkum heeft in het Integraal Veiligheidsplan als doel aangegeven dat het een veilige gemeente wil zijn. Dit betekent dat er proactief wordt gewerkt aan veiligheid en leefbaarheid. Veiligheid betreft daarin de objectieve als subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel) van de inwoners. Wij organiseren en borgen deze veiligheid met een breed scala aan samenwerkingspartners, lokaal, regionaal en bovenregionaal.

In het IVP 2018-2012 zijn vijf prioriteiten gesteld die behoren bij de vijf veiligheidsvelden die in het IVP worden onderscheiden. Naast deze vijf prioriteiten zijn er twee algemene focuspunten bepaald, te weten intramurale zorginstellingen gekoppeld aan zorg en veiligheid (brede focus) en alcoholmatiging en aanpak drugs (brede focus)

Integrale samenwerking wordt beoogd op de onderstaande vijf punten:

- Personen met verward gedrag (Veilige woon- en leefomgeving)
- Huiselijk geweld/ ouder- en kindermishandeling (Veilige woon- en leefomgeving)
- Veilige evenementen (Bedrijvigheid en veiligheid)
- Overlastgevende jeugd (Jeugd en veiligheid)
- Ondernijning: vermenging onder- en bovenwereld (Integriteit en veiligheid)

Bestuursopdracht 'Zorg en Veiligheidsstructuur'

Binnen het Integraal Veiligheidsplan is zorg en veiligheid breed geprioriteerd. Dit heeft vooral te maken met de invloed die dit heeft op de woon- en leefomgeving van de inwoners in deze gemeente in combinatie met het grote aantal (intramurale) zorginstellingen. Deze combinatie vraagt om een gerichte opdracht die de zorg en het veiligheidsperspectief

- Ontwikkeling van een sluitende zorg- en veiligheidsstructuur bestaande uit een duidelijke integrale toegang, lokaal opschalingsstructuur (escalatiemodel), overlegstructuur en monitoring.
- Binnen de zorg- en veiligheidsstructuur is aandacht voor veiligheidsrisico's in de woon- en leefomgeving.

Voortgang

- Ontwikkeling van een sluitende zorg- en veiligheidsstructuur bestaande uit een duidelijke integrale toegang, lokaal opschalingsstructuur (escalatiemodel), overlegstructuur en monitoring wordt voor verschillende domeinen apart ingericht, voor personen met verward gedrag is een MDO (multidisciplinair overleg) ingericht. Deze wordt nog geoptimaliseerd, bijvoorbeeld door ook zorginstellingen in het MDO aan te laten sluiten. Hierbij is ook aandacht voor privacy. Voor het MDO is een privacyconvenant ontwikkeld. Voor jeugd en kindermishandeling wordt de behoefte onderzocht voor een aparte opschalingsstructuur of in de huidige structuren escalatie te optimaliseren. Dit omdat er specifiek voor jeugd relatief veel verschillende structuren bestaan (buiten de gemeente). Bij het sociaal domein wordt geïnventariseerd welke opleidingen gevolgd moeten worden en welke kosten hiervoor verwacht kunnen worden. Dit betreft een meerjarenplan. De gemeentesecretaris en MT sociaal domein zijn hierbij betrokken.
- Ten behoeve van de veiligheidsrisico's in de woon- en leefomgeving vindt structureel overleg woonoverlast plaats. Dit overleg is een samenwerking met ODRA en politie. Naar aanleiding van dit overleg worden, waar relevant integrale controles uitgevoerd. Daarnaast zijn beleidsregels woonoverlast in ontwikkeling. De planning is dat deze in 2020 vastgesteld worden door het college van B&W.

Activiteiten

Ondermijning (integriteit en veiligheid)

Voor ondermijning is een ondermijningsaanpak ontwikkeld die is gebaseerd op een drietal pijlers:

1. Bestuurlijke weerbaarheid; samen weerbaar zijn. Alert zijn op signalen van ondermijning en je daar als overheid tegen weren Informatiepositie.
2. Informatiepositie; het hebben van een ondermijningsbeeld. De tweede pijler is het hebben van een ondermijningsbeeld waarmee je een eerste start maakt met het hebben van een informatiepositie ten aanzien van ondermijning.
3. Integrale bestuurlijke aanpak; het zoveel mogelijk gezamenlijk frustreren van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Met de integrale bestuurlijke aanpak wordt vooral ingezet op de bestuursrechtelijke inzet naast het gebruik van het strafrecht. Het meest levendige voorbeeld is het sluiten van panden (of het geven van waarschuwingen) in het kader van Damocles beleid. Dit vergt steeds meer capaciteit aangezien we daar als gemeente strenger mee willen omgaan. Een wens die ook regionaal als landelijk wordt uitgedragen. De inzet van de bevoegdheden van de burgemeester op het gehele spectrum van openbare orde en veiligheid vraagt om kennis, ervaring en direct inzet als dit aan de orde is. Daarvoor moet je kunnen putten uit capaciteit die dan voorhanden is en weet wat er moet worden gedaan. Ook de juridische check en samenwerking met de juridische adviseurs is daarin essentieel.

- Voor de ondermijningsaanpak in combinatie met de gewenste bestuursrechtelijke inzet op dit onderwerp en de noodzakelijke uitbreiding van het Bibob beleid om als gemeente weerbaar te zijn, is een specialist op dit vlak binnen het team Openbare Orde en Veiligheid & Zorg (OOVZ) onontbeerlijk.
- Daarvoor is in de begroting 0.6 fte uitbreiding gevraagd vanaf 2019 om hieraan te kunnen voldoen. Dit betekent een verhoging van het budget met 46.000 euro voor deze formatie.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Formatie is uitgebreid met 0,6 FTE per oktober 2019. In de APV die in 2020 gewijzigd wordt is een ondermijningsartikel toegevoegd en uitvoering van een Bibobtoets voor vergunningsaanvragen boven €500.000 is geïmplementeerd. Hieromtrent vindt structureel overleg plaats met ODRA. Daarnaast vindt structureel ondermijningsoverleg plaats en worden integrale controles uitgevoerd.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid				
Uitvoering geven aan de bestuursopdracht. Doorontwikkeling van: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toegang: in samenwerking met Renkum voor Elkaar, voorliggende veld en Sociaal team. ○ Opschalingsstructuur (escalatiemodel): in samenwerking met Veilig Thuis, JBG, Veiligheidshuis en procesregie. ▪ Uitvoering van Wet tijdelijk Huisverbod in samenwerking met Veilig Thuis en Politie. ○ Overlegstructuur: Veiligheidshuis, Beschermingstafel en ontwikkeling lokale opschalingsoverleggen. ○ Monitoring/ registratie. 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
		n.v.t.		Nieuwe aanmeldstructuur is gerealiseerd. Het proces voor opschaling wordt verder uitgewerkt.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid				
Samenwerkingsafspraken met lokale en regionale partners binnen de zorg- en veiligheidsstructuur. <ul style="list-style-type: none"> ○ Belangrijke partners zijn politie, Veilig Thuis, JBG, Moviera, Renkum voor Elkaar en bemoeizorg. 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het proces voor een samenwerkingsconvenant i.h.k.v. de aanpak personen met verward gedrag is gestart. In november 2019 zijn samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis bestuurlijk vastgesteld. De samenwerking met overige ketenpartners wordt doorlopend aangescherpt en bestendigd in de vorm van structurele overleggen. Dit loopt door in 2020.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid				
Ontwikkeling regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (in samenwerking met lokale en regionale partners).				
<ul style="list-style-type: none"> o Uitvoeringsprogramma regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De nieuwe regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling is vastgesteld in het college. De gemeente raad is hier over geïnformeerd. Van hieruit is het lokale uitvoeringsprogramma vastgesteld en vertaald naar een jaarlijkse agenda met lokale en regionale activiteiten.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid				
Uitvoeren Wet Verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling				
<ul style="list-style-type: none"> o Implementeren nieuw afwegingskader Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in samenwerking met Veilig Thuis. o Continue uitvoering geven aan Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. o Regievoering en toezicht op uitvoering meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bij lokale partners. 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het nieuwe handelingsprotocol voor de meldcode is vastgesteld in het college. Ook het uitvoeringsprogramma voor de implementatie van de meldcode is vastgesteld en wordt uitvoering aan gegeven.

Activiteiten bestuursopdracht zorg en Veiligheid				
Ontwikkeling van een sluitende aanpak personen met verward gedrag in samenwerking met VGGM, Politie, regiogemeenten, Pro Persona, bemoeizorg, sociaal team en Renkum voor Elkaar. Vanaf 2020 is structureel €35.000 gereserveerd voor de uitvoering van het zorg en veiligheidsbeleid				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De bestuursopdracht loopt volgens plan. Omdat het plan dit jaar afloopt wordt een nieuw plan ontwikkeld voor de komende periode.

Crisisbeheersing/ rampenbestrijding

Voor bevolkingszorg is een voorstel ingediend door de Veiligheidsregio Gelderland Midden om hierop met alle gemeenten gezamenlijk op in te zetten om het kwaliteitsniveau te versterken. Daarvoor volgt een voorstel dat in 2020 tot een verhoging van de inwoner bijdrage gaat leiden van 0,45 cent per inwoner. Bouwen bevolkingszorg is de werktitel en moet leiden tot een professionele en adequate crisisorganisatie van en voor de gemeenten die in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten binnen Gelderland Midden wordt uitgevoerd.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Begroting VGGM is akkoord en bedragen zijn verwerkt in onze eigen begroting.

Crisisbeheersing/ rampenbestrijding

Aandachtspunt is de rampenbestrijding & crisisbeheersing inclusief brandweer en de geneeskundige hulp die daarbij nodig is. De gemeentelijke inzet bij crises en rampen noemen we bevolkingszorg. Het project Bouwen Bevolkingszorg is momenteel van belang om uitvoering aan te geven dat moet leiden tot een professionele en adequaat uitgeruste crisisorganisatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het regionale project Bouwen bevolkingszorg loopt regionaal volgens planning. De lokale inbedding en aansluiting moet is geleverd. In 2020 wordt in kaart gebracht of en waar de lokale crisisorganisatie investering behoeft. Het resultaat hiervan wordt in de begroting van 2021 meegenomen.

Indicator	periode	regio	waarde
Verwijzingen Halt	2014	Renkum	141
Verwijzingen Halt	2014	Nederland	138
Verwijzingen Halt	2015	Renkum	99
Verwijzingen Halt	2015	Nederland	134
Verwijzingen Halt	2016	Renkum	122
Verwijzingen Halt	2016	Nederland	137
Verwijzingen Halt	2017	Renkum	84
Verwijzingen Halt	2017	Nederland	131
Verwijzingen Halt	2018	Renkum	67
Verwijzingen Halt	2018	Nederland	119
Misdrijven - Winkeldiefstallen	2018	Renkum	1,1
Misdrijven - Winkeldiefstallen	2018	Nederland	2,2
Misdrijven - Gewelddismisdrijven	2018	Renkum	4
Misdrijven - Gewelddismisdrijven	2018	Nederland	4,8
Misdrijven - Diefstallen uit woning	2018	Renkum	2,6
Misdrijven - Diefstallen uit woning	2018	Nederland	2,5

Indicator	periode	regio	waarde
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2018	Renkum	5,1
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2018	Nederland	5,4
Jongeren met een delict voor de rechter	2018	Renkum	1
Jongeren met een delict voor de rechter	2018	Nederland	1
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	2018	Renkum	6
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	2018	Nederland	7

Indicator	omschrijving
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Misdrijven - Geweldd misdrijven	Het aantal geweldd misdrijven. Voorbeelden van geweldd misdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

Indicator	omschrijving
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

1F. Minima

Doelstelling

Om inwoners zoveel mogelijk te laten participeren zetten we in op het voorkomen en bestrijden van armoede bij jong en oud. We hebben hierbij speciale aandacht voor opgroeiende kinderen en jongeren. Omdat werk moet lonen, willen we de armoedeval zoveel mogelijk voorkomen.

Het bieden van ondersteuning op maat aan inwoners met schulden met als doel dat zij weer financieel en maatschappelijk zelfredzaam functioneren. Ter voorkoming van (problematische) schulden zetten we meer in op preventie en vroegsignalering van schulden.

Voortgang

Is het doel bereikt? Ja, grotendeels

Wanneer is/ wordt het doel bereikt? Wanneer wij aan de slag gaan met het nieuwe integrale en activerende minimabeleid.

Activiteiten

<p>Minima-effectrapportage</p> <p>We laten in 2019 het Nibud onderzoek doen naar de effecten van ons gemeentelijk minimabeleid op de financiële positie van onze inwoners met lage inkomens. De rapportage geeft inzicht in welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen hier minder goed van profiteren. Ook maakt de rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk. De resultaten van de effectrapportage kunnen als basis dienen voor de verdere ontwikkeling van het minimabeleid.</p>				
<p>Voortgang</p>				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	De resultaten van het onderzoek zijn in december 2019 aan het college gepresenteerd en in januari 2020 aan de raad. De kosten voor het onderzoek zijn niet in de begroting van 2019 opgenomen, maar worden volledig gedekt binnen het resultaat door een voordeel dat wij hebben op de subsidie, die in 2018 aan Stichting Leergeld is verstrekt.

<p>Herijking minimabeleid</p> <p>Wij stellen samen met inwoners en maatschappelijke partners een nieuwe nota minimabeleid op, waarbij ook de conclusies en aanbevelingen uit de Minima-effectrapportage worden meegenomen.</p>				
<p>Voortgang</p>				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Eind maart 2020 is er een discussienota: "Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid", waarin voorstellen worden gedaan voor nieuw minimabeleid. In de komende maanden gaan wij met de betrokken partijen deze voorstellen bespreken en worden de voorstellen uitgewerkt.

Preventie en vroegsignalering van schulden				
We onderzoeken de mogelijkheden om de inzet op het gebied van preventie van schulden en vroegtijdige schuldhulp uit te breiden.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	+	=	In 2019 zijn wij gestart met enkele preventieve en vroeg-signaleringsactiviteiten, zoals het convenant met Vivare. Deze activiteiten blijken doelmatig te zijn en de contacten met betrokken personen/organisaties verlopen goed. Voor de uitbreiding van de preventie en vroeg-signalering van schulden doen wij onderzoek naar samenwerkingsvormen, nieuwe ontwikkelingen op dit terrein en andere manieren van aanpak.

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	2018	Renkum	2	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	2018	Nederland	2	

1G. Integratie en participatie nieuwkomers

Doelstelling
Nieuwkomers voelen zich snel thuis, weten de weg en kunnen zelfstandig meedoen in de Renkumse samenleving. De Nederlandse taal leren en beheersen is cruciaal voor de integratie en participatie. De gemeente zorgt waar nodig voor aanvullend- en integraal beleid.
Voortgang
Dit is een continue ontwikkeling.

Activiteiten

<p>Taal en participatie</p> <p>Voor anderstaligen geldt de Wet taaleis, voor nieuwkomers de Wet inburgering. Iedere inwoner die een participatieaanbod nodig heeft maakt zelf een persoonlijk actieplan met concrete afspraken voor het ontwikkelen van taal- en digitale vaardigheden. Het sociaal team ondersteunt dit waar nodig o.a. met verwijzing naar het Taalhuis.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Integrale aanpak participatie beleid.
<p>Nieuwkomers doen mee</p> <p>Nieuwkomers die als gezinsmigrant naar Nederland komen zorgen zelf voor hun inburgering en kunnen bij de gemeente aankloppen voor deelname aan een programma participatieverklaring.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	
<p>Uitvoeringsprogramma Nieuwkomers doen mee 2016 - 2019</p> <p>Voor statushouders asiel die een inkomen van de Participatiewet ontvangen werken we met een plan van aanpak voor de verschillende domeinen (wonen, onderwijs, gezondheid en participatie). De acties van het uitvoeringsprogramma liepen door in 2019 en zijn gedekt uit eerder ontvangen rijksmiddelen voor de verhoogde asielinstroom.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	
<p>Sociale integratie via laagdrempelige (informele) activiteiten</p> <p>In alle dorpen zijn inwoners actief en betrokken bij de ontmoeting met statushouders. De gemeente organiseert ten minste 2 maal per jaar een werkbijeenkomst voor het bespreken van deze inwonersinitiatieven.</p> <p>Inburgering en participatie</p> <p>De wijziging van de Wet Inburgering verwachten wij in juli 2021. Wij zetten optimaal in op toeleiding van statushouders naar regulier onderwijs. Meer regie op inburgering is nodig om de grote groep statushouders die nu nog in de bijstand zit te activeren naar betere taalbeheersing en maatschappelijke participatie. Dit zijn continue processen.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	Extra middelen voor taalverhoging ingezet. Resultaat bij uitstroom naar werk.

Maatwerk in begeleiding en ondersteuning

Voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders vanuit een AZC is extra zorg en aandacht nodig. Dit doen wij samen met Vluchtelingenwerk, vrijwillige inwoners en het sociaal team. Na 1,5 jaar (of eerder) stopt de begeleiding en maken statushouders gebruik van de algemene voorzieningen in onze dorpen.

Bij de ondersteunende begeleiding worden tolkdiensten ingezet waar dit voor een zorgvuldige dienstverlening noodzakelijk is. Ook hebben we aandacht voor cultuur sensitief werken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Participatieteam statushouders

Wij werken met een team van specialisten die kennis hebben van de complexe begeleiding van statushouders die moeten inburgeren en participeren en soms nog druk belast zijn met hun vluchtverhaal en de veiligheid van nareizende gezinsleden. De specialisten zijn geschoold in interculturele communicatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Doelstelling

Een maatwerkvoorziening is een individuele voorziening die wij inzetten wanneer algemene voorzieningen en het eigen netwerk niet meer volstaan, of dreigen niet meer te volstaan.

Het doel van de inzet van maatwerkvoorzieningen jeugd is het bieden van (tijdelijke) ondersteuning aan jeugdigen én hun ouders (systeem) om belemmeringen op te heffen dan wel te dempen zodat zij zo zelfstandig als mogelijk deel kunnen nemen aan onderwijs en samenleving. De inzet moet bijdragen aan een positief toekomst perspectief (gezondheid en zelfstandigheid) voor de jeugdige. De uitdaging voor de komende jaren is om samen met onze netwerkpartners het aantal hulpvragen terug te brengen, door vroegtijdig te signaleren en eerder preventief te interveniëren.

Voortgang

Om bovenstaande doelstelling te bereiken zijn wij in 2019 samen met onze netwerkpartners begonnen met het versterken aan algemene voorzieningen. Ook zijn wij met netwerkpartners, zoals huisartsen in gesprek over manieren om grip te krijgen op de verwijzingen jeugdhulp en geven we hier uitwerking aan. Samen met het Sociaal Team en onze netwerkpartners groeien we verder toe naar wat inwoners zelf kunnen en het inzetten van hulp zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig, waar algemene voorzieningen een belangrijke rol in vervullen. Om deze veranderingen goed neer te zetten is tijd nodig voordat we een werkelijke verschuiving zien.

Activiteiten

Verder uitwerken uitvoeringsplan jeugd samen met netwerkpartners				
<p>In 2019 en verder willen we samen met netwerkpartners (denk aan scholen, kinderopvang, sportverenigingen, JGZ, aanbieders etc.) verdere concrete uitwerking geven aan diverse thema's (bijv. gezin en opvoeding) gerelateerd aan het uitvoeringsplan jeugd. Er zullen bijeenkomsten georganiseerd worden waarbij samen met hen bekeken wordt wat er bij deze thema's speelt in de Renkumse samenleving, wat gezamenlijke ambities zijn, hoe we elkaar kunnen vinden en versterken in belang van de jeugdigen, hoe er samen zo vroeg mogelijk signaleert en geïntervenieerd kan worden en hoe ambities samen gerealiseerd kunnen worden.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	In 2019 hebben wij lijntjes gelegd met diverse samenwerkingspartners en inhoudelijk het gesprek gevoerd over jeugdhulp en hoe wij elkaar hierbij kunnen versterken. Daarnaast zijn veel van de acties van het uitvoeringsplan gerealiseerd. Er zijn ook een aantal blijven liggen, omdat de prioriteit soms toch eerst ergens anders lag (zoals de basis op orde) of omdat we op basis van gesprekken met partners een aantal zaken toch anders aan willen pakken.

Regionaal transformatieplan 2018-2020				
<p>Het rijk stelt voor de periode 2018-2020 regionaal (via centrum gemeenten) budget ter beschikking voor transformatie. Onze regio heeft daarvoor de onderstaande vier ontwikkelrichtingen geformuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van de Lokale Toegang • Transformatie specialistische ambulante jeugdhulp • Transformatie op verblijf • Complexe scheidingen <p>De ontwikkellijnen worden de komende jaren verder uitgewerkt door regionale transformatietafels waarvoor aanbieders, lokale teams, gemeenten, de MGR en overige belanghebbenden worden uitgenodigd. Gezamenlijk wordt onderzocht waar de grootste knelpunten en verbeterpunten liggen en er worden werkafspraken gemaakt.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Leerlingenvervoer, zorg en onderwijs				
<p>Wij gaan met onderwijs en zorginstellingen in gesprek om een betere afstemming te hebben van de locatie waar het onderwijs plaatsvindt en de locatie waar zorg en begeleiding worden geboden, zodat er minder vervoersbewegingen nodig zijn voor de pupil.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

PGB Jeugd				
We zien een verschuiving in de kosten van de PGB's naar minder maar duurdere indicaties.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	=	Om meer beeld te krijgen van de verschuiving, zijn de pgb's geanalyseerd. Hieruit komt voort dat pgb's met name worden ingezet bij complexe problematiek, waarvoor geen zorg in natura passend is omdat de problematiek zo weinig voor komt. Daarnaast worden pgb's soms ingezet voor problematiek op het snijvlak van onderwijs en jeugdhulp. Wij zijn hierover in gesprek met partners. Tevens komt terug dat het bij hulp in het eigen netwerk soms onduidelijk is wat van ouders verwacht mag worden in hun rol als ouder. Ook dit wordt opgepakt door richtlijnen op te stellen. Eind 2019 zijn de pgb tarieven verlaagd. In 2020 verwachten we hier effect van te kunnen zien.

Doelgroepen vervoer
Zie hiervoor de tekst bij 1H Maatwerkvoorzieningen WMO.

Indicator	periode	regio	waarde
Jongeren met jeugdhulp	eerste halfjaar 2019	Renkum	13,1
Jongeren met jeugdhulp	eerste halfjaar 2019	Nederland	10
Jongeren met jeugdbescherming	eerste halfjaar 2019	Renkum	1,3
Jongeren met jeugdbescherming	eerste halfjaar 2019	Nederland	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	eerste halfjaar 2019	Renkum	0,7
Jongeren met jeugdreclassering	eerste halfjaar 2019	Nederland	0,3

Indicator	omschrijving
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Indicator	omschrijving
Jongeren met jeugdbescherming	<p>Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.</p> <p>Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst.</p> <p>In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.</p>
Jongeren met jeugdreclassering	<p>Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.</p>

1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • Het bieden van (tijdelijke) ondersteuning aan inwoners, zodat zij in staat zijn zo zelfstandig mogelijk deel te (gaan) nemen aan het maatschappelijk leven/ de samenleving. • Wanneer algemene voorzieningen en het eigen netwerk niet meer (dreigen) te volstaan, wordt een maatwerkvoorziening ingezet.
Voortgang
<p>Ja, er wordt gewerkt conform hetgeen gesteld is.</p> <p>Niet gesteld kan worden dat het doel is gehaald, omdat dit een doorlopend proces betreft.</p>

Activiteiten

Verordening Wmo 2019 De Wmo verordening is per november 2019 geactualiseerd, met name voor de (tariefstelling van de) persoonsgebonden budgetten. De Wmo verordening is voorts per december 2019 opnieuw geactualiseerd vanwege de wijziging van het abonnementstarief per 1-1-2020.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Eigen Bijdrage beleid Het abonnementstarief light is per 1-1-2019 in werking getreden. Per 1-1-2020 is het abonnementstarief wettelijk verankerd en zijn de algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie er ook onderdeel van. Hiertoe is de Wmo verordening in december 2019 geactualiseerd.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Aanbesteding hulpmiddelen Het huidige contract met hulpmiddelenleverancier RSR wordt verlengd voor de duur van de lopende regionale aanbesteding voor hulpmiddelen. We doorlopen dit proces zorgvuldig om een gunstig mogelijke prijs-kwaliteitsverhouding te kunnen realiseren voor de aankomende overeenkomst.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Wij zijn met de verlenging van de huidige overeenkomst in staat om het aanbestedingsproces zorgvuldig te doorlopen en kunnen daarmee het risico spreiden.

Regionaal uitvoeringsplan Beschermd Thuis en maatschappelijke opvang Het plan is in 2019 vormgegeven en wordt in het laatste kwartaal van 2019 ter vaststelling voorgelegd. De parameters voor de door decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn landelijk bijgesteld. Er is sprake van een tien-jarig ingroeipad. In de aanloop naar de doordecentralisatie wordt aangestuurd op gedegen regionale samenwerking met duurzame financiële afspraken. Hier worden in 2020 uitgangspunten voor benoemd en nadere afspraken over gemaakt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Kwaliteitstoezicht, rechtmatigheidstoezicht en handhaving Wmo In 2019 is een regionaal kader ontwikkeld waarlangs wij onze lokale inrichting vorm geven. Wij werken daarbij zoveel mogelijk regionaal samen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Meerkostenregeling

In het kader van de perspectiefnota is de huidige regeling per 1-1-2020 afgeschaft. Wij onderzoeken andere mogelijkheden op het gebied van minimabeleid.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Onafhankelijke cliëntondersteuning

De subsidie die wordt verleend aan MEE Gelderse Poort is conform perspectiefnota bijgesteld. In 2020 en 2021 vindt dit opnieuw in samenhang plaats met andere organisaties/ initiatieven op het vlak van onafhankelijke cliëntondersteuning.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ondersteuning Thuis

Deze ondersteuning bij het huishouden wordt opnieuw aanbesteed in regionaal samenwerkingsverband. Dit proces is per 1-7-2020 afgerond en resulteert in drie nieuwe producten voor ondersteuning in het huishouden waaronder een algemene voorziening voor huishoudelijke ondersteuning. Wij zetten daarbij in op de juiste ondersteuning vanuit de juiste wet en maken hierover duidelijke afspraken met de zorgaanbieders en de zorgverzekeraars. Wij behouden daarbij de mogelijkheid om over te gaan tot het inrichten van een zorgcoöperatie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Doelgroepen vervoer

Gezien de verwachte stijging van kosten de komende jaren (overheidsmaatregelen) onderzoeken wij regionaal en lokaal alle mogelijkheden die tot beperking van kosten kunnen leiden. We sturen met name op het terugdringen van gebruik. Wij gaan in gesprek met onze inwoners om met hen ook de mogelijkheden van regulier vervoer te bespreken. Wij onderzoeken de mogelijkheid om lokaal vraag afhankelijk vervoer lokaal te organiseren.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	eerste halfjaar 2019	Renkum	640	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	eerste halfjaar 2019	Nederland	610	

1J. Inkomensvoorziening

Doelstelling

Het doel van de Participatiewet is het bieden van ondersteuning zodat zo veel mogelijk inwoners aan het werk zijn, financieel zelfredzaam zijn en bijdragen aan de samenleving.

Aan diegenen die geen inkomen hebben, bieden wij een financieel vangnet in de vorm van een uitkering.

Voortgang

In 2019 is het Renkumse bijstandsbestand met 60 uitkeringen gedaald naar 535 eind 2019.

Voor Werk & Inkomen stond 2019 in het teken van uitvoering geven aan de bestuursopdracht. De belangrijkste processen zijn opnieuw ingericht en er is geïnvesteerd in vakmanschap, toezicht en bestandsbeeld. De goede economische omstandigheden en de ingezette acties hebben geleid tot de bestandsdaling. In 2020 geven wij een verder uitvoering aan de opdracht om de uitvoering te optimaliseren, te besparen op de uitgaven aan bijstandsuitkeringen en structureel in control te komen.

Activiteiten

Uitvoeren maatregelen om kosten van bijstand te reduceren (Vangnetuitkering Participatiewet)

- verstevigen omstandigheden uitvoerende team Werk/Participatie en Inkomen
- inzetten op part-time werk
- actieve dienstverlening aan het begin van de bijstandsperiode
- doorstroom WW beperken
- prioriteit leggen bij kansrijken in het bestand
- doelgroepenaanpak

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het bestandsontwikkeling heeft een duidelijke dalende lijn ingezet. Eind 2019 bedraagt de daling van 11% t.w. 60 uitkeringsdossiers. Dit heeft zich vertaald in een daling van de uitgaven.

Opzetten eenduidige communicatie over het belang van werk naar zowel inwoners als werkgevers:

Versterken teams Werk & participatie en inkomen				
<ul style="list-style-type: none"> • Het creëren van een stabiele basisdienstverlening met toegevoegde waarde voor de doelstelling van de Participatiewet. • Investeren in vakmanschap en vaardigheden • Ontwikkelen van een passend en flexibel inzetbaar instrumentarium 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het versterken van de teams hebben wij vormgegeven in de bestuursopdracht Herstructurering Werk & Inkomen. Deze opdracht loopt door in 2020.

Implementeren lokaal ondernemersloket				
Verbeteren dienstverlening aan ondernemers in het algemeen en ondersteunen van lokale ondernemers bij het aannemen van mensen met een arbeidsbeperking. Versterken verbinding arbeidsparticipatie en economie.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ervaring opdoen met intensieve trajecten naar werk voor inwoners met GGZ-problematiek				
Pilot i.s.m. zorgaanbieders om inwoners met psychiatrische problematiek te ondersteunen bij het vinden en verrichten van werk of vrijwilligerswerk.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Ondersteuning startende ondernemers vanuit de bijstand verbeteren				
Bieden van individuele ondersteuning en advisering aan inwoners met een bijstandsuitkering die een eigen bedrijf willen starten.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Lokale participatiemogelijkheden beter inzichtelijk maken				
Vergroten van aanbod aan participatiemogelijkheden door verbinding met lokale organisatie structuren (Sterk Renkum).				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	+	=	De organisatie heeft de keuze gemaakt om te stoppen met Sterk Renkum.

Participatie en nieuwe doelgroepen

Op het gebied van Participatie is het uitvoeringsteam uitgebreid met tijdelijke inhuur om de balans op te maken in de transformatiefase. Het team is opnieuw ingericht, aansluitend bij nieuwe taken en transformatiedoelen. Daaruit blijkt een structurele behoefte aan meer capaciteit om aan deze taken en doelstellingen te voldoen, onderdeel van die taken zijn de banenafpraak en de begeleiding van nieuwe doelgroepen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Indicator	periode	regio	waarde
Funciemenging	2019	Renkum	44,3
Funciemenging	2019	Nederland	53,2
Banen	2019	Renkum	654,6
Banen	2019	Nederland	792,1
Netto arbeidsparticipatie	2018	Renkum	65,8
Netto arbeidsparticipatie	2018	Nederland	67,8
Personen met een bijstandsuitkering	eerste halfjaar 2019	Renkum	311,1
Personen met een bijstandsuitkering	eerste halfjaar 2019	Nederland	381,7
Lopende re-integratievoorzieningen	eerste halfjaar 2018	Renkum	665
Lopende re-integratievoorzieningen	eerste halfjaar 2018	Nederland	305,2

Indicator	omschrijving
Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	48.298	47.566	48.212	-646
Baten	10.760	9.908	10.077	169
Saldo van baten en lasten	-37.538	-37.658	-38.135	-477
Mutatie reserve	1.455	1.097	3.222	2.125
Gerealiseerd resultaat	-36.083	-36.561	-34.913	1.648

02 Omgeving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

In de komende jaren gaan we nog meer dan voorheen integraal samenwerken. Niet alleen binnen onze organisatie, maar vooral ook met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overige partners. Dit past ook goed binnen de gedachte van de Omgevingswet. Onze omgeving ontwikkelen we samen verder. Daarbij werken we dorpsgericht om de eigenheid van de dorpen en de diversiteit binnen de gemeente te behouden.

We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, groener, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Samen met hen geven we ook vorm aan de uitdagingen, die vanuit hogere overheden op ons af komen. Naast de Omgevingswet kan daarbij gedacht worden aan aspecten op het gebied van energie, klimaat en duurzaamheid, wonen en natuur en landschap.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting 2019. In dit jaarverslag wordt allereerst per product de voortgang op de doelstelling weergegeven. Vervolgens worden de activiteiten uit de Begroting 2019 genoemd met daaronder de voortgang hierop.

2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Doelstelling

- Vanuit ruimtelijke ontwikkelingen een bijdrage leveren aan levendige dorpen in de gemeente Renkum. Dorpen waar het prettig wonen is en waar met een gedifferentieerd woningaanbod en aantrekkelijke centra uitwerking wordt gegeven aan verschillende behoeften en woonwensen van huidige, maar ook toekomstige inwoners.
- Het levendig houden van dorpskernen met voldoende voorzieningen en woningen. Hierbij ligt de prioriteit bij de centra van Doorwerth, Renkum en Oosterbeek. Niet alleen fysiek, maar door een integrale aanpak op het gebied van economie, wonen, ondersteunen maatschappelijke initiatieven en openbare ruimte.
- ▲ Vanaf 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Wij werken aan de implementatie van de Omgevingswet, zodat wij tijdig voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving.

Voortgang

Is het doel bereikt? Ja.

De doelen, die voor meerdere jaren gelden, worden de komende jaren voortgezet en verder uitgevoerd. Dit is een lang proces.

Activiteiten

Implementatie Omgevingswet

Wij stellen een plan van aanpak implementatie Omgevingswet op. Dit plan van aanpak geeft aan hoe wij tijdig kunnen voldoen aan de nieuwe wetgeving en wat wij daarvoor moeten doen en wanneer. En hoe we het beschikbare budget gaan inzetten. In 2019 starten wij met een pilot Omgevingsplan, onder andere samen met de ODRA. Daarnaast zorgen wij dat de basis op orde wordt gemaakt; het beleid op orde en digitaal raadpleegbaar voor iedereen. Overige zaken zoals het doorvoeren cultuurverandering/ op orde brengen van ICT/ aanpassen processen heeft wel de aandacht maar krijgt in 2019 geen prioriteit.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	We hebben prioriteit gegeven aan de Omgevingsvisie en het DSO (ICT/processen/vergunningverlening). Plannen van aanpak zijn gereed. De pilot omgevingsplan hebben de ODRA en wij niet opgepakt. Over de eisen t.a.v. het omgevingsplan is nog te veel onduidelijk. Data op orde was in 2019 niet urgent en heeft geen prioriteit gekregen

Opstellen Omgevingsvisie met de samenleving in open proces/ dorpsgericht werken				
Omdat de Omgevingsvisie een nieuw instrument is, hebben wij hier nog geen ervaring mee. Elders in het land zijn inmiddels wel al enkele Omgevingsvisies opgesteld. De eerste stap zal zijn het bepalen wat voor soort Omgevingsvisie wij willen maken en hoe we de samenleving hierbij gaan betrekken (dorpsgericht werken).				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het Plan van aanpak is gereed.

Aandacht voor nieuwe ontwikkelingen				
Er zijn verschillende ontwikkelingen waarneembaar die een plek moeten krijgen bij de ontwikkeling en het (her)ontwerpen van dorpscentra en woningbouwlocaties. Denk bij woningbouw aan ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid (gasloos bouwen), vergrijzing - vereenzaming, (langer) zelfstandig wonen (levensloopbestendig bouwen), maar ook een veranderende vraag als het gaat om de prijscategorie van de te bouwen woningen. Nieuwe ontwikkelingen bieden een kans om binnen de gemeente te komen tot een kwalitatief goed afgewogen woningbouwprogramma.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Deze thema's zijn opgenomen in de nieuwe Nota Wonen. Het woonbeleid is de basis voor nieuwe ontwikkelingen.

Projecten				
Projecten die dit jaar passeren zijn onder andere: De Hes West/Klingelbeek (Oosterbeek), Moviera (Oosterbeek), Scholen Bram Streeflandweg (Renkum), Don Bosco/ Groeneweg/ Terrein Kranen (Renkum), Willemse Naaldhout (Wolfheze), projecten van uit Doorwerth centrum (Doorwerth) - Oosterbeek centrum - Renkum centrum.				
Voortgang Renkum Centrum				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Renkum centrum is afgerond binnen het budget.

Voortgang Moviera en Don Bosco				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	<ul style="list-style-type: none"> - Het stedenbouwkundig plan voor het Movieraterrein is afgelopen jaar vastgesteld door de gemeenteraad. Op dit moment wordt gewerkt aan het bestemmingsplan. - Voor Don Bosco is in 2019 een eerste inloopbijeenkomst georganiseerd en is een globale opzet van het plan gepresenteerd. Dit plan is een samenwerking van vier grondeigenaren. In 2020 worden de stedenbouwkundige kaders vastgesteld en zal de samenwerkingsovereenkomst worden ondertekend.
Voortgang Masterplan Doorwerth				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - Het bestemmingsplan Doorwerth centrum heeft ter inzage gelegen. Door de stikstofproblematiek is het in 2019 niet mogelijk het bestemmingsplan door de raad te laten goedkeuren. - De begroting van het project is in 2019 geactualiseerd. Doorrekening van de huidige grondexploitatie laat een veel negatiever beeld zien dan bij de start in 2017. Dit geeft aanleiding om de projectopdracht aan te passen. Hierover wordt de raad binnenkort verder geïnformeerd.

2B. Wonen

Doelstelling
Voor alle inwoners moeten er voldoende, comfortabele woningen zijn, betaalbaar en bereikbaar, vooral voor jonge gezinnen. Uitgangspunt daarbij is gemengd bouwen, duurzaamheid, voldoende levensloopbestendige woningen en nieuwe woonvormen. Gemeente Renkum draagt samen met inwoners zorg voor een duurzame, veilige en schone leefomgeving.

Voortgang

Is het doel bereikt? 'Ja'.

De doelen, die voor meerdere jaren gelden, worden de komende jaren voortgezet en verder uitgevoerd. Dit is een lang proces.

Realiseren van betaalbare woningen is niet eenvoudig binnen onze gemeente. Sowieso is het bouwen van woningen lastig gezien de stikstofproblematiek en natuurwetgeving.

In 2019 zijn de volgende leningen verstrekt:

- 2 startersleningen
- 19 duurzaamheidsleningen
- 16 leningen toekomst bestendig wonen

In 2019 zijn in totaal 145 nieuwe woningen gerealiseerd.

Activiteiten

Een nieuwe Nota Wonen

We stellen een nieuwe Nota Wonen op. Met de Nota Wonen hebben wij een basis voor ondersteuning bij uitvoering op het gebied van wonen en een praktische basis voor beleidsuitvoering. Daarnaast wordt er een relatie gelegd met relevante beleidsterreinen, zodat de nota een bijdrage levert aan de integraliteit van het gemeentelijke beleid.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De Nota Wonen is vastgesteld.

Voldoende geschikte en betaalbare woningen

Wij gaan stimuleren dat de woningen die momenteel gepland staan zo snel mogelijk worden gerealiseerd. De nu beschikbare locaties gaan we in consultatie met de inwoners en stakeholders invullen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Snel realiseren van de (betaalbare) woningen is lastig vanwege onder meer uitspraak PAS, grond- en woningprijzen en ontwikkelingen in de bouwmarkt.

Gemengd bouwen is uitgangspunt

Vanuit de kernanalyse die momenteel wordt uitgevoerd, kunnen we aangeven welke soort woningen moeten worden toegevoegd, per kern. Dit nemen we op in de Nota Wonen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De kernanalyse is vertaald in de Nota Wonen.

Stimuleren voldoende levensloopbestendige woningen

In het huidige beleid is opgenomen dat de nieuwbouwplannen worden voorgelegd aan de WAC. Zij kijken onder anderen naar de levensloopbestendigheid en toegankelijkheid. Het huidige beleid wordt doorgezet. De plannen worden zo vroeg mogelijk voorgelegd aan de WAC.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Levensloopbestendig bouwen is een belangrijk uitgangspunt van ons woonbeleid.

Ondersteunen experimenten woningbouw voor ouderen en voor woon- en leefgroepen

Als er initiatieven zijn gaan we in gesprek.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er zijn verschillende gesprekken met initiatiefnemers gehouden. Verschillende initiatieven op dit vlak worden door ons ondersteund.

Stimuleren energiebesparende en -opwekkende maatregelen

We sluiten aan bij de routekaart "Op weg naar een klimaatneutraal 2040".

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Op het gebied van energie is er momenteel veel gaande. We sluiten niet alleen aan bij de routekaart maar bij alles op energiegebied.

Versnellen gebiedsontwikkelingen

Begin 2018 is een nieuwe subregionale woonagenda opgesteld, met als titel "Wendbaar sturen en verantwoord versnellen". Daarin is afgesproken dat de gemeenten de voorgenomen productie in de eerst komende 5-jaarsperiode zullen versnellen. Wij zetten ons in om de bestaande plannen zo snel mogelijk tot uitvoering te brengen en op versnelling van gebiedsontwikkelingen, zoals De Hes west-Klingelbeekseweg en Moviera.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Snel realiseren van woningen is lastig onder meer vanwege de uitspraak PAS, grond- en woningprijzen en ontwikkelingen in de bouwmarkt.

Regionale woningbouwafspraken voortvarend uitvoeren

Om de afspraken uit de subregionale woonagenda uit te voeren wordt er een uitvoeringsagenda opgesteld, zodat de gemeenten eind 2018 kunnen starten met het uitvoeren van de afspraken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De uitvoering verloopt goed. De agenda wordt regelmatig aangepast aan de actualiteit.

Bouwen naar behoefte

Vanuit de kernanalyse die momenteel wordt uitgevoerd, kunnen we aangeven wat moet worden toegevoegd. Dit nemen we op in de Nota Wonen. De nu beschikbare locaties gaan we in consultatie met de inwoners en stakeholders invullen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Meer betaalbare huurwoningen voor starters

We zijn in gesprek met Vivare om te komen tot uitvoeringsgerichte plannen voor meer woningen voor starters. De Huisvestingsverordening wordt geëvalueerd en zo nodig aangepast (start najaar 2018).

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Meer woningen voor starters is opgenomen in de prestatieafspraken. Vorig jaar hebben meer starters door middel van loting een huis toegewezen gekregen, 19 in totaal. We blijven hiermee doorgaan. De huisvestingsverordening is vastgesteld door de raad.

Het afgesproken aantal sociale huurwoningen wordt gerealiseerd

We zijn en blijven hierover in gesprek met Vivare en particuliere verhuurders.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Onder meer door het ontbreken van (geschikte) locaties en de verminderde mogelijkheden van corporaties om te investeren gaat de productie van sociale huurwoningen langzaam.

Prestatieafspraken

Jaarlijks worden de prestatieafspraken geactualiseerd. Ook wordt er gewerkt aan de uitvoering van de afspraken. In 2019 worden de afspraken op basis van de nieuwe Nota Wonen opgesteld.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Bewust Wonen				
In samenwerking met Sterk Renkum en Renkum voor Elkaar blijven wij inwoners informeren en stimuleren over langer zelfstandig thuis wonen, duurzaamheid en milieu en veilig wonen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Het project bewust wonen is stopgezet, zie Perspectiefnota.

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Gemiddelde WOZ waarde	2015	Renkum	248	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemiddelde WOZ waarde	2015	Nederland	206	
Gemiddelde WOZ waarde	2016	Renkum	243	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemiddelde WOZ waarde	2016	Nederland	209	
Gemiddelde WOZ waarde	2017	Renkum	248	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemiddelde WOZ waarde	2017	Nederland	216	
Gemiddelde WOZ waarde	2018	Renkum	259	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemiddelde WOZ waarde	2018	Nederland	230	
Gemiddelde WOZ waarde	2019	Renkum	278	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemiddelde WOZ waarde	2019	Nederland	248	
Nieuw gebouwde woningen	2019	Renkum	5,4	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Nieuw gebouwde woningen	2019	Nederland	9,2	

2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • In eerste instantie toekomstbestendige en actuele bestemmingsplannen die op den duur worden vervangen door een of meerdere toekomstbestendige en actuele omgevingsplannen. In beide gevallen zullen ze voldoende duidelijkheid en ontwikkelingsruimte bieden. • Beperken van de regeldruk tot het noodzakelijke en ruimte geven aan plannen en initiatieven van inwoners en bedrijven. Op termijn zal dit leiden tot minder aanvragen. Minder aanvragen is minder kosten en minder procedures maar ook minder inkomsten (leges). • Voortzetten van de ingezette wijze van bestemmen ingeval van bestemmingsplannen en op termijn: het toekennen van functies aan locaties zoals dat heet bij omgevingsplannen. • Na inwerkingtreding Omgevingswet: betrokkenheid vanuit de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij de totstandkoming van de verschillende omgevingsplannen zodat het niet alleen een gemeentelijk plan is maar een gezamenlijk plan.

Voortgang

Is het doel bereikt? Ja.

De doelen, die voor meerdere jaren gelden, worden de komende jaren voortgezet en verder uitgevoerd. Dit is een lang proces.

Activiteiten**Bestemmingsplan Buitengebied 2019**

Afronden en vaststellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied van Renkum.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	+	=	Door de ontwikkelingen m.b.t. stikstof en een gebrek aan ambtelijke capaciteit heeft de vaststelling van bestemmingsplan buitengebied verdere vertraging opgelopen.

Paraplubestemmingsplan parkeren

Afronden en vaststellen van het paraplubestemmingsplan (overkoepelend bestemmingsplan) voor het opnemen van parkeerregels in bestaande bestemmingsplannen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	+	=	Dit jaar weinig aan gewerkt en daarom ook geen kosten gemaakt

Projectbestemmingsplannen

In 2019 en de komende jaren opstarten en vaststellen van bestemmingsplannen voor diverse (woningbouw)projecten, zoals: terrein van voorheen Willemse Naaldhout (nu: Boven heide) in Wolfheze; Doorwerth Centrum, terrein Moviera en De Hes-west in Oosterbeek.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2D. Omgevingsvergunning**Doelstelling**

Behouden en benutten van het aantrekkelijke karakter van onze omgeving met enerzijds het uitgangspunt van regulering en anderzijds meer verantwoordelijkheid van de inwoners en lagere kosten.

Voortgang

Is het doel bereikt? 'Ja' .

Wanneer is/ wordt het doel bereikt? Dit blijft doorlopend.

Activiteiten

Omgevingsdienst (ODRA) De ODRA voert taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit. Daarnaast geeft de ODRA advies en is ze betrokken bij projecten bijvoorbeeld op het gebied van asbest en energiebesparing bij bedrijven.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het project energiebesparing bij bedrijven loopt, afgelopen jaar zijn 14 bedrijven bezocht. Dit project zal ook in 2020 verder gaan. Omdat er voorlopig toch geen verbod op asbest-daken komt is dit project vanaf september stilgezet.

Omgevingsdienst (ODRA) Bewaken van (de voortgang) van het werkprogramma/dienstverlening, zorgen voor afstemming met de andere deelnemers in de gemeente, voorbereiden van de AB- en DB-vergaderingen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het jaarverslag van de ODRA wordt u tegelijkertijd met de jaarstukken van de ODRA toegezonden.

2E. Verkeer

Doelstelling
Verkeersveiligheid <ul style="list-style-type: none">• Het terugdringen van het aantal verkeersongevallen en verkeersslachtoffers• <i>Wij gaan voor de Nul!</i> (verkeersslachtoffers)• Veilige spoorpassage Wolfheze
Bereikbaarheid De bereikbaarheid van onze dorpen ten minste behouden en mobiliteit in de duurzame vormen versterken.
Parkeervoorzieningen Zorgen voor voldoende (fiets)parkeervoorzieningen.

Voortgang

In 2019 zijn er geen verkeersdoden gevallen binnen de gemeente.

Voor veilige spoorpassage Wolfheze is een nieuwe korte termijn maatregel uitgewerkt en zijn er stappen gezet voor een ongelijkvloerse kruising van het spoor.

Bereikbaarheid is behouden en er is onderzoek gedaan naar versnellen van de openbaar vervoerverbindingen richting Wageningen/Ede en Arnhem.

Parkeerplaatsen zijn aangelegd bij de Lage Oorsprong.

De voorbereiding voor het aanleggen van extra parkeerplaatsen in het centrum van Oosterbeek bij de bibliotheek zijn opgestart en inmiddels gerealiseerd.

Capaciteitsgebrek maakt het lastig om de werkzaamheden binnen afgesproken termijnen uit te voeren.

Activiteiten

Beveiligen spoorwegovergang Wolfheze (korte termijn maatregelen)

In 2019 is gepland om de overweg te beveiligen met 3 extra overwegbomen en een opstelplaats om veilig tussen de overwegbomen te wachten. Als de lobby voor opname in de landelijke aanpak overwegen (LVO) in 2018 succesvol is geweest gaan we vervolgens de wens om een spooronderdoorgang met toegang tot de perrons te realiseren (in 2024) verder oppakken i.s.m. provincie en ministerie. Na opname in het LVO wijzigt onze rol in het zorg dragen voor de eigen regionale bijdrage en vanuit de rol als wegbeheerder adviseren over de inrichting. Afgesproken is dat de gemeente de communicatie met de inwoners en bedrijven blijft verzorgen.

Voortgang:

De kosten om de overweg met extra overwegbomen te beveiligen vallen te duur uit. Er is gekeken naar beperkte goedkope maatregelen, die in de aanloop naar een spooronderdoorgang te gebruiken zijn. De bedragen daarvoor opgenomen zijn nog niet benut doordat ook bij Prorail sprake is van onderbezetting. De korte termijn maatregelen worden in de zomer van 2020 uitgevoerd.

De spooronderdoorgang is opgenomen in het LVO en een gedetailleerdere raming is ingediend bij het Ministerie. Het laatste kwartaal van 2020 verwachten we een reactie. Ondertussen vindt er overleg plaats met andere partijen over bijdragen en risicodragerschap.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	De gemeente draagt als opdrachtgever de financiële risico's, dat is onderdeel van gesprek.

Lobbyen voor aansluiting Kievitsdel

Samen met inwoners, ondernemers en provincie zoeken we naar een lange termijn oplossing voor de ervaren overlast in Kievitsdel door het (vracht)verkeer naar bedrijven en boerderijen in de uiterwaarden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	=	-	=	De provincie wenst geen aansluiting bij Kievitsdel. Daarnaast zijn er geen financiën beschikbaar om het eventuele gemeentelijke deel af te dekken.

Nieuw GVVP opstellen

We stellen een nieuw Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan op, waarin een heldere visie is opgenomen over het fietsen. Het aanpassen van het verkeersgedrag vormt een uitdaging welke ook een plek krijgt in het nieuwe GVVP.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Met leden van de Fietsersbond is een bijeenkomst georganiseerd waarin ze hebben aangegeven graag een actieve rol te krijgen in het opstellen van het nieuwe GVVP. Vanwege capaciteitstekort planning uitgesmeerd en opgenomen in begroting 2020. Een koppeling met Omgevingsvisie wordt gelegd.

Realisatie Snelfietsroute Arnhem-Wageningen

Het trajectdeel Boersberg is reeds in voorbereiding en in 2019 zal het deel Benedendorpsweg ook voorbereid worden. We werken samen met de provincie aan het traject parallel aan N225, realisatie 2019/2020.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	Door PAS liggen aanlegprojecten stil. Vanwege financiële overschrijding op trajectdeel Benedendorpsweg is er naar verwachting te weinig budget voor het traject Boersberg. De Veerweg is als onderdeel van de snelfietsroute omgezet naar rood asfalt. Het provinciale project deel van de snelfietsroute langs de N225 heeft vertraging opgelopen.

Aanpak gebiedsontsluitingswegen

Gebiedsontsluitingswegen zijn wegen waarop het verkeer stroomt om de bereikbaarheid van de dorpen te waarborgen. Inrichting met drempels en wegversmallingen levert voor hulpdiensten, bussen en vrachtverkeer per definitie ongewenste hinder op. Fietsers en voetgangers ervaren vaak onveiligheid. O.a. op basis van opgedane ervaringen aan de Schelmseweg zal het gesprek aangegaan worden welke aanpak we op deze wegen voorstaan.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er zijn gesprekken gevoerd met bewoners langs de Dreijenseweg en Hogenkampseweg. Daarin is discrepantie tussen bereikbaarheid en leefbaarheid steeds goed voelbaar. Bewoners van deze straten wensen 30km/u in plaats van 50km/u. Dit wordt een belangrijk onderwerp voor het nieuwe GVVP/Mobiliteitsplan.

Betere verkeershandhaving

Op een groot aantal plaatsen is de weg duurzaam veilig ingericht en zijn er permanente of roulerende snelheidsdisplays opgehangen om de weggebruikers te attenderen op de geldende maximum snelheid. Desondanks zijn er weggebruikers die te hard blijven rijden. Handhaving is het sluitstuk in de totaalaanpak. We lobbyen bij Politie en Openbaar Ministerie voor meer intensieve verkeershandhaving in onze gemeente. Er komen bij de gemeente meldingen binnen over gevaarlijk verkeersgedrag. Denk aan rijden over het trottoir, tegen de verplichte rijrichting inrijden en parkeren op plekken, die de doorgang voor hulpdiensten belemmeren. Naast communicatie hierover zal ook ingezet worden op het intensiveren van de handhaving.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Politie heeft bijv. medewerking verleend bij de verplaatsing van de scholen in Renkum en handhavend opgetreden voor wat betreft fietsverlichting. Verder is overleg opgestart naar aanleiding van metingen van onze displays.

Specifieke aandacht voor oversteekplaatsen voetganger/ fietser

Voetgangers en fietsers zijn kwetsbare verkeersgroepen. Daarom worden voetgangersoversteken extra beveiligd en/of van extra verlichting voorzien.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	Capaciteit ingehuurd voor realisatie van een beveiligde oversteekplaats in Doorwerth, in november was deze gereed. Binnen MUP geen financiën beschikbaar voor nieuwe tranche.

Laadpalen realiseren				
We gaan het beleid 'laadpalen voor elektrische voertuigen' continueren. Ook in 2019 is € 1.500 beschikbaar. Het aantal te realiseren openbare plekken is afhankelijk van de prijs die per aansluiting betaald moet worden. We gaan onderzoeken hoe het verlengd privaat opladen gestimuleerd kan worden.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Stimulering parkeren in voor-/ zijtuin als er een privé laadpaal beschikbaar is. Stimuleren nieuwe mogelijkheden: combineren nieuwe verlichtingsmasten met laadpalen binnen concessie. Hierover is met partijen overleg gevoerd.

2F. Landschap, natuur en landgoederen

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • Het beschermen en waar nodig ontwikkelen van de aanwezige waarden van bos, landschap en inheemse flora en fauna in de gemeente Renkum. • Het landschap benutten om mensen te (ver)binden en elkaar ontmoeten: inwoners, recreanten, vrijwilligers en toeristen voelen zich aangetrokken tot ons landschap. • Landgoederen en buitenplaatsen behouden, herstellen en ontwikkelen.

Voortgang
<p>Is het doel bereikt? nee</p> <p>Wanneer is/ wordt het doel bereikt? Het landschap is nooit af.</p> <p>Eventuele korte toelichting? Binnen de beschikbare capaciteit en middelen is er veel inzet gepleegd om de doelen te halen, waarbij ook inwoners intensief zijn betrokken. Een voorbeeld hiervan is de inzet van nestkastjes ter bestrijding van de eikenprocessierups, onderdelen van het Rolstoelpad Renkums Beekdal, en het onderzoek hoe onze inwoners de komst van de wolf beleven.</p>

Activiteiten

Toegankelijkheid landschap				
Het landschap laten ervaren door doelgroepen die dat nu (nog) niet kunnen of willen, bijvoorbeeld door middel van: Klompenpad Kids of een natuurroute voor mensen met een beperking.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Op initiatief van Stichting Renkums Beekdal wordt een natuurroute ontwikkeld in het Renkums Beekdal. De gemeentelijke rol in dit project is uitgevoerd en afgerond.

Beheer Molenbeeksepad

Ons eerste klompenpad, het Molenbeeksepad, is sinds de start een groot succes. Het onderhoud (beheer, instandhouding, marketing) voor het Molenbeeksepad is afgekocht voor 7 jaar en loopt nu ten einde. Nu komen de kosten van € 3.000,- per jaar voor het Molenbeeksepad voor rekening van de gemeente.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	-	In verband met de tekorten van de septembercirculaire is het budget niet opgehoogd, maar juist afgeraamd. Dit zorgt voor extra spanning op het beschikbare budget en gaat ten koste van andere activiteiten. Stopzetten van beheer zou het einde van het Molenbeeksepad betekenen.

Ontwikkeling landgoederen en buitenplaatsen

Wij stellen voor, in het kader van de tekorten vanuit de septembercirculaire 2018 vanuit het Rijk, om voor de Landgoederenvisie in 2019 geen projecten uit te voeren. Hierdoor valt € 45.000 vrij in 2019.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	=	=	=	Geen projecten opgestart. Wel Bato's Wijk: met subsidie van Provincie Gelderland zijn voorbereidingen getroffen voor het herstel van de vijver in park Bato's Wijk. Uitvoering naar verwachting in 2020.

Landschapontwikkelingsplan (LOP)

Tevens stellen wij voor, in het kader van de tekorten vanuit de septembercirculaire 2018 vanuit het Rijk, om € 20.000 vrij te laten vallen. Hierdoor kunnen geen nieuwe initiatieven worden ondersteund.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	=	=	=	Met name het opzetten van een groen vrijwilligersnetwerk heeft hierdoor niet kunnen plaatsvinden. Ook de bestrijding van invasieve exoten als Japanse Duizendknoop heeft hierdoor minder intensief kunnen plaatsvinden.

2G. Milieu en duurzaamheid

Doelstelling
Zorgen voor een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.

Voortgang
Is het doel bereikt? 'Ja'
Wanneer is/ wordt het doel bereikt? dit blijft doorlopen.

Activiteiten

<p>Faciliteren duurzame inwoners-initiatieven bijvoorbeeld in Heveadorp, Nieuwland en Stenen Kruis. Ook duurzaamheidsinitiatieven van bedrijven en organisaties faciliteren we waar mogelijk. Zo blijven we actief betrokken bij het project Verduurzamen bedrijventerrein Schaapsdrift. Het zijn dit soort initiatieven die aan de basis staan van de transitie naar een CO2-arme samenleving die we de komende tijd moeten doormaken. De Renkumse Klimaatop helpt om de beleidsdoelen met de actieve Renkumse samenleving met elkaar te verbinden (zie programma Klimaat en energie).</p> <p>In samenwerking met de woningcoöperatie zetten we in op energiebesparing in de huursector (zie ook programma Energie en Klimaat)</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	+	=	<p>Eind 2019 hebben extra geld van het rijk gekregen voor uitvoering van het Nationaal Klimaatakkoord. Hiervoor hebben we inmiddels een uitvoeringsprogramma opgesteld waarover de raad in maart/april gaat beslissen.</p> <p>Verder is er eind december subsidie toegekend in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik. Dit geld zal in 2020 samen met de wijkinitiatieven worden ingezet voor de uitvoering van energiebesparing voor huishoudens.</p> <p>Met Heveadorp als eerste wijk van de toekomst werken we samen met verschillende stakeholders zoals de woningbouwcoöperatie om te komen tot een aardgasvrije wijk.</p>

Met de Stichting Renkums Beekdal hebben we prestatieafspraken gemaakt over Natuur- en Milieueducatie.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	SRB werkt toe naar leerlijnen die ook passen bij de ontwikkelingen waar wij als gemeente mee bezig zijn zoals waardering/erfgoed in de eigen omgeving klimaat en duurzaamheid. Dit jaar hebben zo'n 1800 leerlingen een activiteit gedaan die ondersteund werd vanuit de SRB.

We blijven gecertificeerd voor de CO2- prestatieladder.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	+	+	We zijn gecertificeerd op trede 3 en bereiden certificering op trede 4 van de CO2 prestatieladder voor.

Realiseren van een bruikbaar en goed gevuld bodeminformatie-systeem (BIS) en zorgen voor een vastgestelde bodemkwaliteitskaart.

Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De bodemkwaliteitskaart is vastgesteld en het BIS is al voor een groot deel gevuld.

2H. Energie en klimaat

Doelstelling
Inzetten op een Klimaatneutraal 2040.

Voortgang
Het doel om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Dit betekent concreet dat er in 2040 geen broeikasgassen meer uitgestoten worden die bijdragen aan klimaatverandering. Daar zetten we nu al op in. De focus ligt de komende jaren sterk op het reduceren van CO ₂ equivalenten. Dit doen we door sterk te focussen op energiebesparing bij woningen en bedrijven enerzijds en (grootschalige) opwek van hernieuwbare energie anderzijds. We bouwen samen met onze inwoners, bedrijven en organisaties aan een netwerk van wijk- en buurtinitiatieven, en stellen hierin de wijken centraal.

Activiteiten

<p>Klimaatbeleid: gemeente Renkum heeft actueel klimaatbeleid, afgestemd op nationale en regionale ontwikkelingen en in lijn met wat er speelt in de Renkumse samenleving</p> <p>Na de aftrap van de klimaattop zetten we in op zoveel mogelijk concrete afspraken. Hiervoor organiseren van thematafels. Onderdeel hiervan is ook een marketing- en communicatiecampagne.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	+	=	<p>Samen met onze inwoners en bedrijven hebben wij met de kick-off in februari 2019 een mooie eerste stap gezet naar een klimaatneutraal Renkum. Er zijn vele enthousiaste deelnemers die in het kader van de communicatiecampagne Renkum Verduurzaamt Samen middels vijf thematafels input hebben kunnen leveren aan het Renkumse klimaatbeleid en er is een positieve sfeer ontstaan in het klimaatneutraal maken van de gemeente Renkum. Meer dan circa 80 tafeldeelnemers werkten maandenlang aan een Renkums klimaatakkoord, waar plannen, ideeën, ambities en concrete afspraken voor de komende jaren en de periode daarna in staan om tot een klimaatneutraal Renkum te komen. Deze plannen werden tijdens de klimaattop in juni 2019 overhandigd aan wethouder Maouche. In de decembercirculaire heeft het rijk geld gegeven voor Energie en klimaat, zie 2G.</p>

<p>Klimaatbeleid: gemeente Renkum heeft actueel klimaatbeleid, afgestemd op nationale en regionale ontwikkelingen en in lijn met wat er speelt in de Renkumse samenleving</p> <p>Het uitvoeringsprogramma loopt tot en met 2018 en moet voor 2019 dus geactualiseerd worden. De klimaattop en bijhorende thematafels zullen naar verwachting nuttig inzicht geven in de benodigde inzet van de gemeente. Het is daarom logischer het uitvoeringsprogramma in 2019 te actualiseren.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	<p>Het Renkums klimaatakkoord van juni 2019 is in het najaar van 2019 vertaald naar het uitvoeringsprogramma klimaat voor 2020.</p>

Klimaatbeleid: gemeente Renkum heeft actueel klimaatbeleid, afgestemd op nationale en regionale ontwikkelingen en in lijn met wat er speelt in de Renkumse samenleving

Het streven van het rijk is dat elke regio haar Regionale Energie Strategie indient waarin de bijdrage van de regio aan de nationale klimaatdoelen zijn opgenomen. Renkum doet mee in de regio Arnhem - Nijmegen en zal actief bijdragen aan het tot stand komen van de RES. Besluitvorming door de raad is daarvoor ook vereist.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	De planning van de RES is doorgeschoven naar 2020 door uitstel van het nationaal klimaatakkoord. In het voorjaar 2019 is wel vast begonnen met de voorbereidingen. Twee medewerkers leverden inzet in de regionale werkorganisatie.

Eigen organisatie: gemeente Renkum maakt actief werk van het verduurzamen van haar eigen organisatie en vastgoed

In 2019 zijn alle gemeentelijke meters waar mogelijk verslimd en kunnen we het energiegebruik actief monitoren en sturen waar nodig.

We maken actief werk van het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.

We pakken kansen voor duurzaam inkopen waar mogelijk. Meedoen aan regionale inkoop kan daarbij extra voordeel bieden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In regionaal verband zijn we gestart met het opstellen van een duurzaam inkoopbeleid, wethouder Maouche is hier voorzitter van. Maatschappelijk vastgoed wordt gestaag verduurzaamd, zo zijn we gestart met een postcoderoosproject op de Bernulphusschool. We monitoren het energieverbruik via een groot aantal slimme meters. Om een goede data-analyse te maken, wachten we tot we voldoende data hebben verzameld.

Woningen: samen met inwoners en stakeholders bereiden we de woonomgeving voor op een aardgasloze toekomst (1)

Voor ondersteuning van wijkinitiatieven richten we een ondersteuningsstructuur op zodat de ondersteuning evenredig en structureel kan plaatsvinden. Zo werken we aan een lerend netwerk van duurzame wijkinitiatieven waar we op kunnen voortbouwen richting een aardgasloze woonomgeving.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Sinds 2019 geeft een grote groep betrokken inwoners, bedrijven en organisaties samen met de gemeente concreet vorm aan het netwerk Renkum Verduurzaamt Samen, dat zich onder andere richt op het klimaatneutraal maken van de Renkumse dorpen. Centraal hierin staat de wijkgerichte aanpak. Samen met onze wijken werken we aan diverse duurzame thema's. Eind 2019 hebben we met vijf koploperwijken bij Rijksoverheid subsidie aangevraagd voor de Regeling Reductie Energiegebruik, deze is in december 2019 goedgekeurd.

Woningen: samen met inwoners en stakeholders bereiden we de woonomgeving voor op een aardgasloze toekomst (2)

In 2019 starten we de eerste Wijk van de Toekomst en verkennen we een tweede. Voor de prioritering van de andere wijken, starten we met een gemeentelijk warmteplan.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	-	Heveadorp is onze eerste Wijk van de Toekomst. Komende jaren zullen meerdere wijken willen volgen. 50% gemeentelijke cofinanciering tot maximaal €100.000 per wijk is echter problematisch. Het reguliere budget biedt geen ruimte voor een tweede wijk. Het warmteplan wordt gekoppeld aan de planning RES, waardoor deze naar 2020 is geschoven.

Woningen: samen met inwoners en stakeholders bereiden we de woonomgeving voor op een aardgasloze toekomst (3)

De in het najaar van 2018 gestarte regionale inkoopactie met het Energieloket loopt door in 2019. Door deze te koppelen aan een eigen communicatie- en marketingcampagne verwachten we dat veel woningeigenaren maatregelen nemen om energie te besparen en zelf op te wekken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Zie het jaarverslag van het Energieloket. Op hoofdlijnen zijn er in 2019 in totaal 291 supports, 74 woonwenscans, 14 warmtewandelingen en 8 bijdragen aan informatieavonden aangevraagd voor en door inwoners van de gemeente Renkum.

Bedrijven en maatschappelijke instellingen: we zetten bedrijven en maatschappelijke instellingen aan werk te maken van verduurzaming

Het gebruik van de maatschappelijke duurzaamheidslening loopt door en intensificeert zo mogelijk. Enerzijds door het aantrekkelijker maken van de lening, anderzijds door het actief onder de aandacht brengen van de duurzaamheidslening. Dat kan door het aanschrijven van organisaties, met hen in gesprek gaan of het collectief organiseren van ondersteuning.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het kader van Renkum Verduurzaamt Samen is dit actief onder de aandacht gebracht. We communiceren hier zowel online als offline over. Zie onderdeel wonen in de jaarrekening voor actuele cijfers m.b.t. duurzaamheidsleningen.

Bedrijven en maatschappelijke instellingen: we zetten bedrijven en maatschappelijke instellingen aan werk te maken van verduurzaming

In 2018 zijn we gestart met de energiehandhaving door de ODRA en een verkenning van de ondersteuning voor bedrijven. Deze is gebaseerd op de regionale aanpak. In 2019 geven we dit verder vorm samen met vertegenwoordigers van het Renkumse bedrijfsleven.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	zie ook 2D Omgevingsvergunning

Duurzame opwek: gemeente Renkum zoekt ook binnen de gemeentegrenzen naar ruimte voor hernieuwbare energie waarbij een zorgvuldige afweging tussen landschappelijke, natuurlijke en sociaal-maatschappelijke belangen het uitgangspunt is (1)

Na de eerste verkennende gesprekken in 2018, kan in 2019 begonnen worden met de procedure voor een zonneweide. Voor een zorgvuldige afweging is het belangrijk om de grootschalige energieopwek in een groter verband te kunnen zien. Daarom koppelen we dit aan het proces van de klimaatop en de thematafels.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Een eerste initiatief, zonneweide bij landgoed Quadenoord, heeft zich afgelopen jaar bij ons gemeld. De klimaattafel grootschalige opwek heeft een dialoogkaart met zoekgebieden voor grootschalige opwek opgeleverd. Daarnaast heeft de raad gevraagd een visie voor grootschalige opwek op te stellen. Daar gaan we in 2020 mee aan de slag.

Duurzame opwek: gemeente Renkum zoekt ook binnen de gemeentegrenzen naar ruimte voor hernieuwbare energie waarbij een zorgvuldige afweging tussen landschappelijke, natuurlijke en sociaal-maatschappelijke belangen het uitgangspunt is (2)

Actieve inzet van de gemeente is nodig bij zowel de waterkrachtcentrale als bij het geothermie onderzoek dat naar verwachting medio 2019 start. De rol van de gemeente is met name toezien op een zorgvuldig proces met goede communicatie en voorlichting aan onze inwoners.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Seismisch onderzoek door EBN gestart in november 2019

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Hernieuwbare elektriciteit	2018	Renkum	7,3	
Hernieuwbare elektriciteit	2018	Nederland	Geen data	

2I. Dierenwelzijn

Doelstelling
<p>Het bevorderen van het welzijn van zowel wilde als gehouden dieren binnen onze gemeentegrenzen. De bescherming van deze dieren door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opvang zwerfdieren • Afstemmen ruimtelijke inrichting en beheer op bescherming van dieren en hun leefgebieden • Op diervriendelijke wijze oplossen van overlast en schade van dieren (plaagdieren, invasieve exoten) • Stimuleren diervriendelijke veehouderij • Er op toezien dat kinderboerderijen hun educatieve taak uitvoeren met het houden van dieren op een natuurlijke en ongestoorde wijze • Inwoners informeren hoe om te gaan met wilde dieren zoals het edelhert en de wolf • Signalen opvangen en aanpakken van dierenmishandeling in verband met andere vormen van geweld • Kansen benutten over de rol van dieren bij armoedebeleid, eenzaamheid en zorg.

Voortgang
<p>Is het doel bereikt? Nee</p> <p>Wanneer is/ wordt het doel bereikt? Na opstellen en uitvoeren van beleid Dierenwelzijn.</p> <p>Eventuele korte toelichting? Wegens onvoldoende personele en financiële capaciteit is het nog niet gelukt een Dierenwelzijnsbeleid op te stellen. Dat is beoogd voor 2020. Binnen de beschikbare middelen is wel gevolg gegeven aan de invulling van zoveel mogelijk punten.</p>

Activiteiten

Opstellen beleidsdocument dierenwelzijn				
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis verzamelen en bundelen bij één gemeentelijk aanspreekpunt • Organiseren brainstormsessie hoe dit onderwerp integraal op te pakken • Samen komen tot een modern en werkbaar plan het dierenwelzijn blijvend te verbeteren 				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risiko's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Vanwege herprioritering hebben nog geen activiteiten plaats gevonden. Uitvoering naar verwachting 2020.

Uitvoeren beleid dierenwelzijn				
Samen met inwoners en partners uitvoeren van het opgestelde beleid dierenwelzijn				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risiko's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Vanwege herprioritering hebben nog geen activiteiten plaats gevonden. Uitvoering naar verwachting 2020.

2J. Ondernemen en bedrijvigheid

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • We streven naar economische groei in onze gemeente en groei van de werkgelegenheid door een aantrekkelijke gemeente te zijn voor ondernemers. • We willen een goed ondernemersklimaat en kwalitatief goede werklocaties. Zo dragen we zorg voor goed bereikbare en vitale bedrijventerreinen met een kwalitatief goede uitstraling en vitale winkelcentra die ook de leefbaarheid in de dorpen versterken. • We willen hierbij een intensieve samenwerking met het bedrijfsleven, structuren versterken en koppelingen leggen met andere beleidsterreinen.

Voortgang
Ja, de doelstellingen voor 2019 zijn bereikt. Het blijft echter een continu proces.

Activiteiten

Verder uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda van de nota economie				
Opzetten ondernemersloket				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Verder uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda van de nota economie				
Opzetten klantcontactstelsysteem				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Onderzocht is in hoeverre gebruik gemaakt kan worden van reeds bestaande interne systemen. Dit is mogelijk in het zaakstelsysteem. Middelen hiervoor zijn niet meer beschikbaar, onderzocht moet worden of dit alsnog op een andere wijze geïmplementeerd kan worden.

Ondernemersschool				
In 2018 zijn we gestart met een ondernemersschool voor startende ondernemers, als vervanging van 'Ik Start Smart'. Om tot een succesvolle uitrol hiervan te komen, wordt geadviseerd om de ondernemersschool jaarlijks te organiseren.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	In het uitvoeringsprogramma zou de startersschool eenmalig zijn (2018). Door ontbreken van budget en bezuinigingen wordt hier geen vervolg aan gegeven. In 2019 is onderzocht of er een alternatief uitgevoerd kan worden. Dit heeft geresulteerd in een groep ondernemers die zelf verdiepende workshops en ondersteuning bieden aan (startende) ondernemers. Wij als gemeente ondersteunen dit initiatief door deelnamekosten van minder bedeelde ondernemers voor onze rekening te nemen.

Renkum Centrum				
Actieplan opstellen voor het verminderen van leegstand en aantrekkelijker maken van het centrum van Renkum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Actieplan is in concept gereed, in gesprek met provincie en ondernemers wordt gekeken naar de voortzetting van het centrummanagement.

Gebiedsvisie centrum Oosterbeek				
Opstellen van een integrale gebiedsvisie voor het centrum van Oosterbeek en omgeving gemeentehuis.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Vestigingen (van bedrijven)	2019	Renkum	176,8	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Vestigingen (van bedrijven)	2019	Nederland	151,6	

2K. Recreatie en toerisme

Doelstelling
De kernkwaliteiten van Renkum bieden kansen om de vrijetijdseconomie verder te ontwikkelen. Door betere profilering, een goede marketing van onze kernkwaliteiten en realiseren van nieuwe initiatieven, zal het aantal bezoekers, bestedingen en werkgelegenheid in onze gemeente toenemen. Hierbij wordt ingezet op samenwerking met Toeristisch Platform Lage Veluwe, RBT KAN en onze lokale ondernemers.

Voortgang
Het doel is om de komende 3 jaar de basis op orde te krijgen. In deze periode werken wij aan een goede fysieke, digitale en toeristische netwerkstructuur. Dit doen wij gezamenlijkheid met de VeluweAlliantie, inwoners en (recreatieve) ondernemers (Toeristisch platform Lage Veluwe). Het is een langdurig dynamisch proces wat in 2019, dankzij de extra gelden al een heel eind is gevorderd.

Activiteiten

Toeristisch Platform				
Sterker inzetten op samenwerking met de recreatieve sector waarbij het Toeristisch Platform Lage Veluwe (TPLV) een belangrijke rol speelt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	TPLV pakt de rol van verbinder, initiator, aanjager en adviseur goed op. Het platform is proactief en weet de achterban steeds beter te vinden.

TVAN				
In 2019 maken we samen met TVAN de lokale kwaliteiten van Renkum beter zichtbaar in de promotie activiteiten van het TVAN. Samenwerking met de gemeenten aan de Veluwezoom plus de samenwerking met de Airbornegemeenten zal een rol spelen bij de eisen die Renkum op dat punt aan TVAN stelt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	In 2019 is er o.a. met TVAN gewerkt aan de nieuwe toeristische webpagina met bijbehorende evenementen kalender. Ook is er met succes extra ingezet op de versterking van de (lokale) marketing en promotie. Dit doen we middels promotie films en leuke acties voorafgaand en tijdens evenementen(Stuwwalloop, Airborne etc.) In 2020 worden nieuwe prestatieafspraken gemaakt met TVAN op regionaal en lokaal niveau.

Fietsknooppuntensysteem

De samenwerking met de regiogemeenten inzake het verbeteren van het fietsknooppuntensysteem wordt voortgezet. Na het vernieuwen van de bebording en het instellen van een 'routebureau' is nu het verbeteren van de fietspaden zelf aan de beurt. Uitvoering daarvan is in hoge mate afhankelijk van externe subsidie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het pad Doorwerthseheide tussen Heelsum en Wolfheze is met provinciale subsidie in 2019 kwalitatief verbeterd. Daarnaast is de Veerweg in Doorwerth/Heveadorp van rood asfalt voorzien (is onderdeel van SFR Arnhem-Wageningen).

Landgoederen en buitenplaatsen

Renkum werkt op toeristisch gebied samen met de andere gemeenten aan de Veluwezoom van Wageningen tot en met Brummen. Doel is de landgoederen en buitenplaatsen alsmede het fraaie landschap waarin zij zijn gelegen gebundeld te vermarkten.

Voor de internationale markt zal dat als eerste vorm krijgen door het instellen van een 'metrolijn' Castles & Countryhouses. Dat is een marketingconcept van het Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen (NBT) dat zich met name richt op inkomend toerisme uit Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De samenwerking met de Veluwezoom gemeenten verloopt structureel en zeer goed. De promotie voor Gelderse Arcadië wordt in samenwerking met TVAN opgepakt. Denk hierbij aan de fietsroute Macht en Pracht en de promotie rondom het Landgoed festival.

Airbornetoerisme

Het ondersteunen van initiatieven van de toeristisch/ recreatieve sector, die zijn gerelateerd aan het Airborne-thema, zal nu worden afgezet tegen de bijdrage die zij op leveren binnen de Airborneregio. Daar waar mogelijk stimuleren wij hen elkaars kennis en voorzieningen te gebruiken. Ook initiëren en ondersteunen wij hen om de samenhang in promotie en marketingcommunicatie te verbeteren. Zo werken we aan een gezamenlijke Airborne uitstraling.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	=	=	Binnen de Airborneregio was er goede afstemming in activiteiten en bezoekersstromen. Er was voor de vele tienduizenden extra bezoekers genoeg te doen. Ook de gezamenlijke citydressing en digitale vindbaarheid droeg bij aan de herkenbaarheid van de regio.

Toeristische bebording

Zowel binnen de Veluwe Alliantie als in samenwerking met de Stichting Platform Lage Veluwe willen we toeristische bewegwijzering gaan realiseren die aansluit bij de landelijke normen voor toeristische bewegwijzering (de bruine borden). Om budget hiervoor te vinden, wordt de toeristenbelasting verhoogd, zie 1.6.1.2.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	De plaatsing van de toeristische bewegwijzering is uitgesteld naar begin 2020, omdat het gelijk opgaat met de plaatsing van de nieuwe lichtmasten. Inmiddels is hier een begin mee gemaakt.

2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie**Doelstelling**

- Wij zijn een kunstenaarsgemeente met een landelijke uitstraling, waarbij het erfgoed als inspiratiebron fungeert voor nieuwe ontwikkelingen
- Wij behouden en bewaken beschermde gemeentelijke monumenten
- Wij hebben oog voor archeologische waarden en deze worden beschermd
- Wij behouden, herstellen en ontwikkelen landgoederen en buitenplaatsen
- Wij verduurzamen de Airborne-regio

Voortgang

Uitvoeringsplan Cultuurvisie loopt van 2017-2020.

* Koppeling tussen kunst en cultuur met toerisme en recreatie.

We zorgen voor een goede toeristische fysieke en digitale infrastructuur en vullen deze inhoudelijk met kunst, cultuur, Airborne en erfgoed.

* We zetten in op samenwerking met andere gemeenten, stichtingen, bedrijven en inwoners.

Voorbeeld hiervan is de gezamenlijke tentoonstelling van Museum Veluwezoom en het Noord-Veluws Museum(gemeente Nunspeet).

*Naast subsidies wordt er onderzocht hoe er extra financiële middelen kunnen worden gevonden om tot een Kunstenaarsgemeente te komen.

Activiteiten

Papiergeschiedenis

Om het verhaal over het vervaardigen van papier in Renkum levend te houden ondersteunen we initiatieven voor het verbeteren van de zichtbaarheid/ beleefbaarheid van de cultuurhistorische resten van de Renkumse papiergeschiedenis en de ontwikkeling van een papiermuseum in Renkum. Door de aanwezigheid van die restanten van b.v. papiermolens in het terrein aan te geven ontstaat geleidelijk een 'buitenmuseum' dat onderdeel van een fysiek museum gemaakt kan worden zodra dat in beeld komt.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Bijeenkomst georganiseerd met partijen en belanghebbenden. Zij gaan een plan uitwerken voor een levensvatbaar papiermuseum. Gemeente heeft rol als sparringspartner bij go/nogo en bij go als ambassadeur.

Renkum als kunstenaarsgemeente

Renkum als kunstenaarsgemeente gaan we in samenwerking met het kunstenaarsplatform inhoud geven. In 2019 zetten we in op een versteviging van het kunstenaarsplatform zodat er gezamenlijk uitvoering gegeven kan worden aan het uitvoeringsplan Cultuurvisie 2017-2020.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	-	-	=	Het kunstenaarsplatform is om diverse redenen nog niet van de grond gekomen. Wel wordt er door de verbinding van kunst & cultuur met toerisme stappen gezet richting een kunstenaarsgemeente. De financiële positie van de gemeente een beperkende factor.

Collectieplan				
De gemeentelijke collectie is opgebouwd uit werk van de BKR regeling en vroegere aankopen. In 2019 behouden we de waardevolle werken en maken in samenwerking met verschillende partners de collectie digitaal toegankelijk.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De BKR collectie is in kaart gebracht in samenwerking met museum Veluwezoom en gedigitaliseerd. Er wordt gewerkt aan het samenstellen van een kerncollectie. Alle werken die buiten deze kerncollectie vallen worden vervreemd.

Centrum Landschap, kunst en cultuur				
We stimuleren de ontwikkeling van een Centrum Landschap, Kunst en Cultuur Renkum. In 2019 neemt de gemeente de bestuurlijke regie op dit project en moet er duidelijkheid zijn over de voortgang van het centrum.				
Voortgang:				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	=	Op 20 augustus 2019 zijn er gesprekken geweest met de initiërende partijen. Daarbij is aangegeven dat u om diverse redenen (o.a de financiële positie van de gemeente) heeft besloten de initiatieven niet langer te ondersteunen. Middels een raadsbrief d.d. 20 augustus 2019 bent u geïnformeerd over die gesprekken.

Landgoederen en buitenplaatsen				
De potentiële belevingswaarde van de huidige verschijningsvorm van de landgoederen en buitenplaatsen bevorderen. Door de bezoeker op meerdere niveaus aan te spreken is zowel informatie over het (soms verdwenen) verleden op te roepen maar kunnen zij tevens worden aangesproken in hun mogelijke bijdrage aan het behoud. Met behulp van provinciale subsidie organiseren we in 2019 en 2020 binnen Gelders Arcadië een theaterfestival/ carrousel waarbij ook het kunstfestival Echo van de Tijd een plek krijgt.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	-	-	Het Landgoedfestival 2019 in Tuin De Lage Oorsprong was een groot succes. Diverse kunstuitingen sierden het landschap onder leiding van Scarabee. Daarnaast waren alle theatervoorstellingen van De Plaats uitverkocht.

Airborne				
In 2019 is het 75 jaar geleden dat de Slag om Arnhem heeft plaatsgevonden. Naast het Airbornemuseum zijn er in onze gemeente nog vele organisaties die zich actief bezig met de Airbornegeschiedenis. We geven samen binnen de Airborneregio met zorg vorm aan het (nieuwe) herdenken en het uitdragen van het verhaal en het overdragen van de kennis. Daarnaast zullen we ook met alle betrokken partijen in de samenleving vorm geven aan de 75e herdenking van de Slag om Arnhem.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	=	-	=	De Airborne herdenkingen waren een groot succes! Er was een prachtig programma waaraan veel lokale organisaties hun steentje hebben bijgedragen. De Airborne Wandeltocht opende de herdenkingsmaand. Onder andere de lasershow van Renkum Leeft, de Horsa Glider tentoonstelling en de videomapping hebben veel meer belangstellenden getrokken dan verwacht.

2M. Water en riolering

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente Renkum zet zich in voor een mooi, veilig, schoon, gezond en duurzaam beheer van het watersysteem en de waterketen. • De kwaliteit van het beheer wordt vergroot tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. • De inwoner ziet wat er is bereikt en er is transparantie in de kosten.

Voortgang
Er wordt bij voortdurende gewerkt aan deze doorlopende doelstelling. Ook in 2019 is ingezet op een mooi, veilig, schoon, gezond en duurzaam beheer van het watersysteem en de waterketen. Uiteraard is daarbij op de centjes gelet en werken we transparant.

Activiteiten

Visieontwikkeling beekdalen				
Vanuit samenwerking met meerdere partijen wordt een visie ontwikkeld op beekdalen. De uitdaging ligt in het feit dat elk beekdal zijn unieke eigenschappen heeft.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Visie wordt in samenwerking ontwikkeld. Voorbereidende (participatieve) activiteiten zijn afgerond, visie-stuk wacht op input van participanten. Het niet halen van de planning heeft geen financiële consequenties.

Publiekscampagne 'Afkoppelen zuivere winst' opzetten				
Het aandeel afgekoppeld particulier bezit vergroten door middel van een publiekscampagne. Inzet van de afkoppelcoach en daarmee het persoonlijk contact draagt bij aan de kans van slagen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	=	=	=	De afkoppel-inspanning in 2019 heeft onvoldoende concreet (meetbaar in m2) resultaat opgeleverd, maar wél bijgedragen aan de bewustwording. We zien mogelijkheden om ook in het kader van klimaatadaptatie de afkoppelinspanning beter vorm te geven in 2020.

Klimaatadaptatie				
Maatregelen nemen in het kader van klimaatadaptatie, om de gemeente voorbereid te laten zijn op een toekomst met een veranderd klimaat.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Door financiële krapte en daardoor krappe bezetting is het opstellen van een uitvoeringsprogramma 'on hold' gezet. Het niet halen van de planning heeft geen financiële consequenties. In 2020 zal er een programma 'afkoppelen en operatie steenbreek' opgezet worden, waarbij de systematiek van de 5 TRAPPEN (Inzicht, Netwerk, Draagvlak, Plannen, Werken) losgelaten wordt en gefocust wordt op afkoppelen en operatie steenbreek

Maatregelen nemen ten behoeve van het lokaal verwerken van regenwater				
Op locaties waar wateroverlast bestaat of locaties die steeds kwetsbaarder worden voor wateroverlast (gezien intensievere buien) maatregelen treffen om het regenwater weg te laten zakken of af te voeren naar een plek zeer nabij zonder dat het overlast geeft.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	

2N. Afvalverwijdering en -verwerking

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 2018 is 75% van het huishoudelijk afval geschikt voor hergebruik. • In 2020 is de maximale hoeveelheid restafval van huishoudens maximaal 100 kg per inwoner per jaar conform de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof), of moet een scheidings-percentage van 75% zijn behaald. • Aansluiten op het landelijk streven voor het jaar 2025 van maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar. • Voorkomen van zwerfafval.

Voortgang
<ul style="list-style-type: none"> • De doelstelling om te komen tot een scheidingspercentage van 75% is behaald. Vanaf 2018 is 75% van het huishoudelijk afval geschikt voor hergebruik. • Het afvalscheidingspercentage ligt al 3 jaar op ruim 78%. Verwacht wordt dan ook dat in 2020 de 100 kg restafval per inwoner zo goed als behaald wordt. • Het streven om in het jaar 2025 nog maar 30 kg restafval per inwoner te produceren wordt losgelaten. Deze doelstelling is niet langer reëel. Vanaf 2021 wordt meer ingezet op het voorkomen van afval en het verbeteren van de kwaliteit van de in te zamelen herbruikbare grondstoffen. • Scholieren, kinderdagverblijven en leden van verenigingen zijn actief met het inzamelen van zwerfafval. Daarnaast zijn er drie zwerfafvalbrigades (Oosterbeek, Doorwerth en Renkum) actief die het zwerfafval niet alleen opruimen maar hiervan ook een digitale administratie bijhouden. Hierdoor zijn we in staat om datagestueerd-beleid te formuleren om zwerfafval tegen te gaan. Deze aanpak draagt bij aan de bewustwording en het daarmee nog verder voorkomen van zwerfafval.

Activiteiten

RijnJutters				
Vanaf de tweede helft van 2018 neemt Renkum deel aan het project Rijn Jutters. Vrijwilligers van IVN organiseren twee keer per jaar een zwerfafval opruimronde langs de oevers en uiterwaarden van de Rijn. De gemeente faciliteert en enthousiasmeert de vrijwilligers waar nodig.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De opruimactie is uitgevoerd door ca. 35 vrijwilligers in het gebied vanaf de spoorbrug bij Oosterbeek tot de papierfabriek in Renkum. In maart zijn er 29 volle zakken opgehaald en in oktober 21. Hiermee is voorkomen dat deze rommel via de Rijn in de oceanen terecht zou komen. Ook in 2020 zijn er acties gepland.

Kringloopbrengpunt afvalbrengstation Veentjesbrug

Sinds eind 2018 is er op het afvalbrengstation een kringloopbrengpunt. Inwoners kunnen hier bruikbare huisraad afgeven dat verkocht wordt in de Restore kringloopwinkels. De bemensing van het brengpunt wordt als 'werkervaringsplek', waar mogelijk in samenwerking met het Sociaal Domein, georganiseerd.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Het Kringloopbrengpunt ontvangt maandelijks zo'n 6.250 kilogram aan herbruikbare huisraad. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de totale afvalhoeveelheid. In de praktijk blijkt het lastig om te voorzien in de bemensing via werkervaringsplekken. Ook de benodigde begeleiding is een punt van zorg.

Glasbakken

Onderzoek naar uitbreiding van het aantal glasbakken mogelijk is. Dit omdat er nog veel glas in het restafval verdwijnt.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Door een verschuiving in prioriteiten is er geen onderzoek uitgevoerd.

Afvalscheiding bij scholen

Samen met scholen onderzoeken op welke wijze zij beter in staat zijn om afval te scheiden. Scholen kunnen voor de leerlingen een goed voorbeeld zijn bij het scheiden van afval. De gemeente is alleen verantwoordelijk voor het inzamelen van afval bij huishoudens. Door inzameling bij instellingen zoals scholen begeeft de gemeente zich op het speelveld van de markt. Zorgvuldigheid is hier op zijn plaats.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	-	Onderzocht is of het voorstel kon worden uitgebreid naar (sport)verenigingen. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt.

Afvalbeleidsplan 2021				
Vanaf het jaar 2019 starten met opstellen 'Afvalbeleidsplan 2021'.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het nieuwe afvalbeleidsplan gaan wij ons meer richten op preventie en het terugdringen van de totale hoeveelheid afval. Er wordt meer verbinding gezocht met andere beleidsterreinen. Daarnaast wordt aandacht geschonken aan een efficiëntere manier van inzamelen, waar mogelijk wordt afgestemd met de andere ACV-gemeenten. In het voorjaar van 2020 wordt hiervoor het Burgerpanel geraadpleegd.

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Omvang huishoudelijk restafval	2018	Renkum	82	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Omvang huishoudelijk restafval	2018	Nederland	172	

20. Groenonderhoud

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • Het groenonderhoud is effectief en wordt op efficiënte wijze uitgevoerd • Het beheer van het groen is kwaliteit gestuurd • Het groenbeheer is primair gericht op de beleving en gebruik van het openbaar groen door inwoners en bezoekers • Het groenbeheer vindt op milieuvriendelijke wijze plaats • Vergroten van de betrokkenheid en/of participatie van bewoners • Het groenbeheer is gericht op het in stand houden, vergroten en ontwikkelen van de lokale identiteit van het openbaar groen • Het groenbeheer is secundair gericht op de ecologische betekenis van het openbaar groen • Vastleggen van bestaande, te versterken en nieuw ontwikkelen groenstructuren
Voortgang
In 2019 is gestart met de vervanging van bomen en heestervakken en hagen die als gevolg van de droogte in 2018 teniet zijn gegaan. Tezamen met reguliere plantsoenrenovatie is er circa 6.000 m2 plantsoen vervangen en zijn er 1.100 bomen geplant in plantsoenen, parken, begraafplaatsen en bossen. Tevens zijn er stappen gezet om de biodiversiteit te vergroten door vanaf 2020 circa 25% van het areaal bermen anders te beheren (minder maaien). Op lokaal niveau zijn er ontwikkelingen waarbij bewoners zelf het onderhoud ter hand nemen.

Activiteiten

Begraafplaatsen				
Actualisering van de Verordening op het gebruik en beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De actualisering van de Verordening is uitgevoerd.

Gevolgschade droogte 2018				
In beeld brengen van de gevolgschade door de droogte in 2018. Consequenties zijn inzichtelijk gemaakt in de Voorjaarsnota 2019.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het vierde kwartaal van 2019 is plantsoen- en boomrenovatie uitgevoerd, in combinatie met de besteding van de "droogtegelden". Met name op begraafplaats Harten zijn de gevolgen van droogteschade verholpen door de vervanging en aanplant van nieuwe hagen.

Groenstructuurplan				
In het kader van het dekken van de tekorten vanuit de septembercirculaire 2018 vanuit het Rijk stellen we voor in 2019 geen budget (ad. € 75.000) voor het Groenstructuurplan beschikbaar te stellen. Hierdoor kunnen er in 2019 geen projecten uitgevoerd worden.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	Met deze keuze worden geen projecten uitgevoerd en wordt de planning van het GSP niet gehaald. Uitvoering van de reguliere boom- en plantsoenrenovaties en het herstel van de droogteschade wordt zo goed mogelijk uitgevoerd binnen de kaders van het GSP. In 2020 is dit budget structureel beschikbaar om uitvoering te geven aan het GSP

Uitvoeren renovaties				
Het planten van bomen en heesters (renovatie) gemeentebreed aan de hand van het beschikbare budget.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In het vierde kwartaal van 2019 en 1 ^e kwartaal van 2020 wordt plantsoenen boomrenovatie uitgevoerd, in combinatie met de besteding van de "droogtegelden".

Boombeheer				
Het wegwerken van achterstanden in het boombeheer (boomverzorging) door snoeien in de dorpen Oosterbeek, Renkum en Heelsum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	-	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is de aanbesteding van boombeheer afgerond. Door de complexiteit van de materie heeft dit proces langer geduurd dan verwacht. • Door de explosie van eikenprocessierupsen is vertraging ontstaan bij de uitvoering van werkzaamheden. • De achterstand in het boombeheer is hierdoor in 2019 niet volledig weggewerkt. • Wij verwachten dat eind 2020 de grootste achterstand in het reguliere boombeheer is weggewerkt.

Eikenprocessierups				
In beeld brengen van de kosten mbt de bestrijding van Eikenprocessierups.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	-	-	<p>In 2019 hebben wij € 40.000 uitgegeven voor de bestrijding van de Eikenprocessierups. Dit betreft alleen de uitbestede kosten. De ambtelijke inzet is hierin niet verrekend.</p> <p>In 2020 wordt een plan van aanpak geschreven hoe de rups wordt bestreden. Duidelijk is al wel dat de bestrijding niet met de huidige bemensing en budgetten opgevangen kan worden. De kosten voor bestrijding worden inzichtelijk gemaakt in de voorjaarsnota 2020.</p>

2P. Wegen, straten en pleinen

Doelstelling
<p>Wegen, straten en pleinen</p> <ul style="list-style-type: none"> Gemeente Renkum zet zich in voor een veilig, schoon en duurzaam beheer van de wegen, straten en pleinen. Hierbij streven wij naar het bereiken van het vastgestelde onderhoudsniveau, waarbij we willen voorkomen dat de gemeente aansprakelijk gesteld wordt voor gebrekkig onderhoud. <p>Openbare verlichting</p> <ul style="list-style-type: none"> Straatverlichting moet zo veel mogelijk duurzaam zijn Waar mogelijk minder verlichting Het behouden en bewaken van de veiligheid

Voortgang
<p>Wegen, straten en pleinen</p> <p>Is het doel bereikt? Nee, we zijn er nog niet. Binnen de beschikbaar gestelde budgetten zijn 60 locaties aangepakt. De komende jaren werken we verder aan het inhalen van de achterstanden.</p> <p>Openbare verlichting</p> <p>Is het doel bereikt? Nee, we zijn er nog niet. Afgelopen jaar zijn 300 lichtmasten vervangen met duurzame materialen en zijn de oude armaturen vervangen voor LED-armaturen. In de eerste vervanging is het nog niet mogelijk geweest om minder verlichting terug te plaatsen.</p>

Activiteiten

<p>Beleid wegen</p> <p>Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuw beleidsplan wegen. De vaststelling van het nieuwe beleidsplan vindt plaats in het tweede kwartaal.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Planning is uitgelopen, prioriteit lag bij bezuinigingsopgaven. De vaststelling van het nieuwe beleidsplan wordt opnieuw ingepland voor 2020.
<p>Inzet extra middelen wegen</p> <p>In 2019 wordt € 750.000 beschikbaar gesteld voor het verkleinen van de onderhoudsachterstanden. Deze extra gelden worden ingezet aan de hand van de prioriteringslijst die in 2018 is opgesteld.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er zijn ongeveer 2x zoveel wegen aangepakt door de financiële impuls.
<p>Aanleg glasvezel buitengebied</p> <p>Uitvoering geven aan de aanleg van glasvezel in het buitengebied door Glasvezel Buitenaf. Verwacht werd dat de uitvoering van dit project in 2018 zou plaatsvinden. In 2018 zal wel gestart worden met de aanleg van het netwerk in (het westen) ons deelgebied, maar binnen gemeente Renkum zal pas in 2019 gestart worden met de daadwerkelijk aanleg.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	In 2019 is gestart met de daadwerkelijk aanleg. Dit is inmiddels afgerond.
<p>Aanbesteding openbare verlichting</p> <p>In het eerste kwartaal wordt de aanbesteding van de openbare verlichting afgerond.</p>				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Aanbesteding is in het tweede in plaats van het eerste kwartaal afgerond. Geen financiële consequenties.

2Q. Bos en natuurbeheer

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none"> • Wij streven in ons bosbeheer naar een stabiel bos waarin de verschillende functies; natuur, recreatie, landschap en houtoogst optimaal tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. De eigen identiteiten en ontstaansgeschiedenis van de verschillende boscomplexen worden erkend en behouden door het toepassen van beheeraccenten behorende bij de verschillende functies. • Het beschermen en waar nodig ontwikkelen van de aanwezige waarden van bos, landschap en inheemse flora en fauna in de gemeentelijke bos- en natuurgebieden. ▲ Het conform FSC-voorwaarden (ForestStewardshipCouncil) beheren van de gemeentelijke (landgoed) bossen, die een belangrijk deel van ons landschap vormen. Hierbij is er blijvend aandacht voor een financieel gezonde exploitatie, beheeraccenten, bosverjonging, bosvitaliteit en klimaatverandering.

Voortgang
<p>De doelstelling is niet helemaal bereikt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conform het Bosbeleidsplan is er gestart met herbebossing in de Valckeniersbossen. • De dunning van de Cardanusbossen wordt door het zachte en natte weer (broedseizoen) en de achterstand die ontstaan is door de bestrijding van de eikenprocessierups, verplaatst naar het najaar van 2020. ▲ Volgens de eisen van o.a. FSC zijn omwonenden inmiddels op de hoogte gebracht van de aanstaande werkzaamheden middels een daarvoor georganiseerde excursie.

Activiteiten

Uitvoering dunningen				
In de winter van 2018 - 2019 vindt dunning en bosverjonging plaats in de Valckeniersbossen Heveadorp en Wilheminabossen Heelsum.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Uitvoering heeft conform plaatsgevonden.

Uitvoering bosbeleidsplan				
Gedurende de geldigheidsduur van het Bosbeleidsplan wordt elk werkblok (bosgebied) gedund met een interval van vijf jaar. De doelstelling van het Bosbeleidsplan is om 6.3 ha te verjongen. In de aankomende werkronde wordt 2.5 ha van dit bosgebied vernieuwd.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Conform uitgevoerd, restant bosverjonging Valckeniersbossen is aangeplant.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	20.817	23.955	20.852	3.103
Baten	11.937	16.620	13.773	-2.847
Saldo van baten en lasten	-8.881	-7.335	-7.080	255
Mutatie reserve	1.377	465	356	-109
Gerealiseerd resultaat	-7.503	-6.870	-6.724	146

03 Organisatie

Wat willen we bereiken (ambitie)?

Onze ambitie is dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een Renkumse samenleving waarin iedereen optimaal kan samenleven. Dit doen we door aan te sluiten bij de verwachtingen, ontwikkelingen en vraagstukken in onze gemeente. We maken echt contact en luisteren naar de behoefte van onze inwoners en ondernemers, zodat we goed met hun vragen aan de slag kunnen. We kennen de eigenheid van onze dorpen, weten wat er speelt op dorpsniveau, en sluiten met onze producten en diensten aan bij de behoefte van een dorp en haar diverse doelgroepen.

Dit betekent niet dat we als gemeente alles (zelf) doen. We willen dat inwoners, ondernemers en organisaties hier met ons aan meewerken. Iedereen binnen de gemeente handelt naar de vraag of taken het beste door anderen, met anderen of zelf uitgevoerd kunnen worden. Deze strategie leidt tot een optimale inzet van middelen, het bereiken van organisatiedoelen en het borgen van de zelfstandigheid van de organisatie.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting 2019. In dit jaarverslag wordt allereerst per product de voortgang op de doelstelling weergegeven. Vervolgens worden de activiteiten uit de Begroting 2019 genoemd met daaronder de voortgang hierop.

3A. Dienstverlening

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none">• Ons aanbod en onze dienstverleningsprocessen zijn zo ingericht dat zij aansluiten bij de wensen, beleving en behoeften van inwoners en ondernemers.• Gastvrijheid staat centraal in de contacten die inwoners en ondernemers hebben met onze gemeente.• We bieden onze producten en diensten zoveel mogelijk digitaal aan, zodat onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk zaken op ieder gewenst tijdstip en locatie kunnen regelen.• Daar waar in onze dienstverlening regels beperkend zijn, blijven we zoeken naar (andere) mogelijkheden.
Voortgang
Het verbeteren van onze dienstverlening is een continue proces. Realisatie houden we bij middels uitvoeringsplan. Door de voorbereidingen van de perspectiefnota en niet voorziene knelpunten bij het project intranet heeft dit een andere focus gevraagd in 2019. In 2020 wordt uitvoeringsplan verder opgepakt.

Activiteiten

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen

Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met:

- Het optimaliseren van de kwaliteit van de persoonsgegevens, zodat we aan de wettelijke normen blijven voldoen.
- Het verschuiven van de werkzaamheden tussen de verschillende functieniveaus van medewerkers.
- De scholing van medewerkers om de benodigde kennis te kunnen blijven waarborgen.
- Het optimaliseren van de voor burgerzaken specifieke vakapplicaties.

Hieronder worden de actiepunten apart behandeld:

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: Het optimaliseren van de kwaliteit van de persoonsgegevens, zodat we aan de wettelijke normen blijven voldoen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	gerealiseerd

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: Het verschuiven van de werkzaamheden tussen de verschillende functieniveaus van medewerkers.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	gerealiseerd

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: De scholing van medewerkers om de benodigde kennis te kunnen blijven waarborgen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	gerealiseerd en is een continue proces

We voeren de aanbevelingen uit die uit het doelmatigheidsonderzoek van burgerzaken zijn gekomen				
Naar aanleiding van het doelmatigheidsonderzoek gaan we aan de slag met: Het optimaliseren van de voor burgerzaken specifieke vakapplicaties.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	-	-	Het optimaliseren van vakapplicaties moet nog plaatsvinden. Vertraging door de vele verkiezingen en capaciteit bij ICT en achterstanden bij technisch beheer van de Connectie. Dit proces wordt verder opgepakt in 2020

We implementeren gastvrijheid in onze dienstverlening richting inwoners en ondernemers

Vanuit het uitgangspunt gastvrijheid, organiseren we organisatiebreed inspiratiesessies zodat onze gastvrijheid meetbaar verbeterd wordt.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Eenvoudige verbeterpunten zijn direct doorgevoerd (bloembakken bij deur, koffieautomaat in wachtruimte, naambordjes bij balie burgerzaken). Aspecten die de hele organisatie raken en die een verandering van cultuur vragen wordt meegenomen in de organisatie ontwikkeling.

stellen servicenormen voor onze dienstverlening vast

We stellen servicenormen op drie dimensies vast, namelijk: doorlooptijd, deskundigheid en bejegening.

VoWe ortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Vanwege bezuinigingsvoorstellen is de capaciteit voor dienstverlening verminderd waardoor dit pas in 2020 een aanvang neemt.

We stellen servicenormen voor onze dienstverlening vast

We ontwikkelen stuurinformatie over de servicenormen, zodat we onze dienstverlening kunnen bijsturen om te kunnen blijven voldoen aan onze doelen wat betreft dienstverlening.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	Op dit moment ontwikkelen wij een basisset aan stuurinformatie voor de kanalen balie en website. Op het moment dat wij gaan werken met Servicenormen ontwikkelen wij daarvoor ook stuurinformatie.

We passen de toegang tot de gemeente aan de behoeften van inwoners

We gaan op afspraak werken voor de producten van burgerzaken. Tijdens de overgangperiode blijft nog een dagdeel vrije inloop mogelijk.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Vanaf 2020 zal alleen nog op afspraak gewerkt worden zie de begroting 2020.

We passen de toegang tot de gemeente aan de behoeften van inwoners				
We verruimen de wekelijkse avondopenstelling tot 20.00 uur.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	-	=	Er wordt niet optimaal gebruik gemaakt van de verruimde openingstijd. Vanaf 2020 zal de verruiming weer teruggedraaid worden naar 19.00 uur.

We maken goede afspraken met onze partners waar we een deel van onze dienstverlening aan hebben uitbesteed				
Wij zijn verantwoordelijk voor een goede dienstverlening richting onze inwoners en ondernemers, juist ook als we deze hebben uitbesteed aan onze samenwerkingspartners. We maken daarom goede werk- en serviceafspraken met de ODRA en De Connectie om een goede dienstverlening te waarborgen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	De dienstverlening van de ODRA loopt over het algemeen goed. Er blijven natuurlijk altijd verbeterpunten in de samenwerking. De dienstverlening van de Connectie loopt op veel onderdelen goed. Echter nog niet op alle onderdelen. Hierover worden afspraken gemaakt en acties uitgezet. In 2020 zullen nadere servicenormen met de Connectie worden afgesproken die ook gemonitord kunnen worden.

We passen (de dienstverlening via) onze website aan				
We zorgen ervoor dat onze website voldoet aan de gestelde toegankelijkheidseisen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	-	Met de tool Siteimprove hebben we deels inzage in toegankelijkheid van de website. Eenvoudige verbeteringen zijn aangebracht. De aanpak van digitale toegankelijkheid vraagt een organisatiebrede aanpak. Daarvoor maken wij een plan van aanpak. Wij volgen het stappenplan van het ministerie van binnenlandse zaken. Om beter te weten hoe de gemeente ervoor staat wat betreft digitale toegankelijkheid laten wij onze website laten toetsen op de WCAG 2.1. AA eisen. Op dat moment kunnen wij een toegankelijkheidsverklaring op www.renkum.nl zetten. De aandacht die uitgaat naar digitale toegankelijkheid moet passen binnen de beperkte middelen die wij op dit moment hebben.

We passen (de dienstverlening via) onze website aan				
We breiden onze digitale dienstverlening uit met acht e-diensten.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	<p>In 2019 gerealiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - WOZ-bezwaar - Bezwaar gemeentelijke belastingen - Automatische incasso belastingen - Snelreactie formulier belastingen - Melding voorgenomen huwelijk/partnerschap (offline gehaald i.v.m. benodigde dubbele handtekening. Is technisch nu niet mogelijk) - Huisnummer wijzigingen - Gehandicapte parkeerkaart - Aanvraag parkeeronthefing blauwe zone - In ontwikkeling: Algemeen contactformulier belastingen

3B. Dorpsgericht werken

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none">• We werken aan een veilige, gezonde en duurzame woon- en werkomgeving met toegankelijke zorg en faciliteiten. Dat bereiken we doordat we onze dorpen kennen en zo onze inzet afstemmen op de behoeften van de inwoners in de dorpen; en doordat we samenwerken met inwoners, ondernemers en organisaties, en ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving.• We vertellen steeds minder hoe het moet en we gaan meedoen met initiatieven vanuit de samenleving, zonder per definitie de regie te voeren of financieel bij te dragen.

Voortgang
In 2019 is een projectplan opgesteld hoe dorpsgericht werken uitgerold kan worden binnen de organisatie in 2020.

Activiteiten

We werken uit hoe we dorpsgericht werken onderdeel maken van onze wijze van werken We werken uit hoe we invulling geven aan dorpsgericht werken. We gaan na waar en op welke wijze we een dorpsgerichte aanpak al toepassen en bepalen wat we verder nog moeten doen om invulling te geven aan het dorpsgericht werken.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er is in 2019 een projectplan opgesteld hoe dorpsgericht werken uitgerold kan worden binnen de organisatie in het jaar 2020.

3C. Organisatie en bedrijfsvoering

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none">• Onze organisatie is duurzaam (en) passend ingericht voor onze ambities en opgaven, en onze organisatiecultuur sluit daar op aan.• We zetten onze middelen optimaal in om onze ambities en opgaven te bereiken.• We maken steeds de afweging of we taken door anderen, met anderen of zelf uitvoeren.• We zijn een flexibele organisatie die integraal werkt en zich bewust is van zijn omgeving.• Onze bedrijfsvoeringsfuncties (advies en ondersteuning) ondersteunen de medewerkers optimaal die zich bezighouden met maatschappelijke opgaven in de samenleving.• Onze werkprocessen en systemen zijn zo ingericht dat de bescherming van privacy voldoet aan de regelgeving.

Voortgang

Dit jaar heeft in het teken gestaan van het financieel op orde brengen van de gemeentelijke begroting. Met het intensieve perspectiefnota traject is - met een groot deel van de organisatie, het College en de Raad- opnieuw gekeken naar onze (structurele) taken en daarmee gemoeide lasten en onze inkomsten. Om hierin weer balans te vinden is een omvangrijk pakket aan maatregelen uitgewerkt en uiteindelijk in de begroting 2020 verwerkt. Dit heeft enorm veel tijd en energie van de organisatie gevraagd.

Daarnaast liep het reguliere werk ook door en zijn er stappen gezet op de andere onderdelen van de organisatieontwikkeling. Zo is in 2019 o.a.:

- de invoering v.d. WNRA inclusief het opstellen van een nieuw personeelshandboek gerealiseerd;
- een nieuwe organisatiestructuur doorgevoerd;
- de interne communicatie richting medewerkers verbeterd;
- de sturing op het formatiebudget en de capaciteit geïmplementeerd;
- ingezet op het terugbrengen van het ziekteverzuim en het vergroten van de vitaliteit van medewerkers;
- de werving van een vast managementteam per 1-1-2020 gerealiseerd;
- de informatiebeveiliging verbeterd en het informatiebeveiligingsplan geactualiseerd;
- de implementatie van een nieuw financieel systeem per 1-1-2020 gerealiseerd waarbij ook de financiële processen opnieuw zijn ingericht ;
- kennis over het juist toepassen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en goede dossiervorming in de organisatie vergroot;
- gestart met de implementatie van het contractregister en -management;

Het uitvoeren van onze taken, ambities, de stappen die nodig zijn om de basis verder op orde te brengen en aan de andere kant de bezuinigingen ook op het formatiebudget leveren spanning op. Zeker als we meewegen dat het ook noodzakelijk is om op onderdelen te blijven ontwikkelen. Om hier goed op te kunnen sturen is een concernplan 2020 opgesteld dat richting en focus geeft aan de teamplannen. Deze plannen geven houvast voor het gesprek tussen organisatie, College en de Raad over de resultaten die behaald kunnen worden. Het College beziet samen met het MT richting de VJN in welke mate de organisatie in staat blijkt alle ambities en doelstellingen uit de begroting ook daadwerkelijk te realiseren, en maakt zondig daarin nadere keuzes. Uiteraard zal het College daarbij keuzes aan de Raad voorleggen waar van toepassing en/of gewenst.

Activiteiten

We ronden de visie op de organisatie af				
We vertalen het Koersplan en het perspectief op de organisatie naar een visie waarin we de benodigde organisatie, inclusief cultuur, beschrijven. In deze visie worden ook nieuwe punten, zoals het dorpsgericht werken, uit het coalitieakkoord opgenomen.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Er is een concernplan 2020 opgesteld. Daarnaast is er een concept visie op de organisatie gereed. Dit concept wordt in samenhang met de visie op de huisvesting verder uitgewerkt in Q1/2 2020

We ronden de visie op de organisatie af

Op basis van de (vastgestelde) visie stellen we een ontwikkeltraject op waarin we beschrijven op welke manier we de organisatie worden die we moeten zijn. We zorgen ervoor dat medewerkers begeleid en ondersteund worden om de juiste kennis en competenties te verwerven, en ook de verantwoordelijkheden en middelen krijgen die passen bij hun taken. De uitvoering van (beleid)ondersteunende taken wordt hier op afgestemd.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het Concernplan 2020 is afgerond en de beschikbare capaciteit per team vastgesteld. In Q1 2020 wordt het concernplan vertaald naar teamplannen. Deze plannen geven richting en concrete invulling aan de ontwikkelopgaven waar de organisatie voor staat.

We verbeteren onze bedrijfsvoering

In samenhang met de organisatieontwikkeling, gaan we aan de slag met een aantal (meer korte termijn) projecten gericht op het verbeteren van onze bedrijfsvoering. Op basis van een overzicht van de vraagstukken en knelpunten met betrekking tot de bedrijfsvoering, prioriteren we de benodigde projecten en gaan we ermee aan de slag.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	+	In de bedrijfsvoering is een aantal belangrijke stappen gezet om de basis op orde te brengen. Hierdoor zijn we als organisatie beter in control. De risico's zijn hierdoor afgenomen maar er zijn nog stappen te zetten. Zoals opgenomen in de LTA wordt de Raad periodiek geïnformeerd over de voortgang op de organisatieontwikkeling.

We zorgen dat goede stuurinformatie beschikbaar is

We hebben betrouwbare en relevante stuurinformatie nodig om te kunnen volgen waar we mee bezig zijn, te leren en gefundeerde beslissingen te nemen. We richten onze systemen daarom zo in dat we de juiste stuurinformatie ontsluiten en structureel tot onze beschikking hebben.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Met het nieuwe financiële systeem en het invoeren van een verplichtingenadministratie (1-1-2020) is betere management-informatie beschikbaar. Eind 2019 is gestart met het gezamenlijk (in samenwerkingsverband) ontwikkelen van de rapportages voor het nieuwe financiële systeem. Deze zullen in Q2 2020 aan de gebruikers beschikbaar gesteld worden. De stuur-informatie op het gebied van personeel (budget, ziekteverzuim, inhuur) is verbeterd.

We investeren in informatiebeveiliging

We zorgen ervoor dat de privacy van onze inwoners beschermd is. We zetten in op het borgen en verhogen van de informatieveiligheid en verdere professionalisering van de informatiebeveiligingsfunctie in de organisatie. We conformeren ons aan de geldende normen voor overheidsorganisaties (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Hierbij zijn alle organisatieonderdelen betrokken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	+	In 2019 zijn diverse maatregelen getroffen zodat wordt voldaan aan de minimale wettelijke normen. Het informatiebeveiligingsbeleid is geactualiseerd. Hierdoor zijn de risico's afgenomen.

3D. Huisvesting / Gemeentehuis**Doelstelling**

We willen goede en laagdrempelige huisvesting, die de interactie met de samenleving versterkt en die medewerkers op een moderne manier faciliteert bij het uitvoeren van hun taken. Huisvesting waarbij openheid, multifunctionaliteit en duurzaamheid belangrijke kernwaarden zijn.

Het gemeentehuis moet een plek zijn waar samenwerking en uitwisseling tussen bestuur, medewerkers en iedereen die in het huis van de gemeente komt (net)werken wordt gestimuleerd.

Voortgang

Het doel is (nog) niet bereikt. We proberen op dit moment zoveel mogelijk te werken zoals in de doelstelling opgenomen. Het onderzoek naar de toekomstige huisvesting loopt echter nog.

In 2019 is gestart met het opstellen van een visie op de huisvesting van de gemeentelijke organisatie inclusief een scenariostudie. Deze studie wordt in 2020 afgerond, waarna een principekeuze gemaakt kan worden over de toekomstige huisvesting.

Activiteiten

We stellen een visie over de huisvesting van de gemeentelijke organisatie op
 Voor de huisvesting van gemeentelijke organisatie (gemeentehuis en gemeentewerf) wordt een huisvestingsvisie opgesteld voorzien van scenario's. Deze visie wordt u voorgelegd.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	-	=	=	De planning is uitgelopen. Het streven is voor de zomer 2020 u een principekeuze te laten maken over de toekomstige huisvesting.

3E.Samenwerkingsverbanden**Doelstelling**

- We houden de regie over onze maatschappelijke opgaven en de ontwikkeling van onze organisatie. De ondersteunende bedrijfsvoeringstaken laten we echter zoveel mogelijk door onze partners uitvoeren.
- We gaan (nieuwe) samenwerkingsverbanden alleen aan wanneer dat voor ons (en dus de Renkumse samenleving) meerwaarde biedt.
- We optimaliseren de huidige samenwerkingsverbanden en leggen daarbij de nadruk op samen.
- We richten het opdrachtgeverschap zo in dat het onze rol als samenwerkingspartner ondersteunt.

Voortgang

De Connectie

Het afgelopen jaar is fors geïnvesteerd in de samenwerking met en de regievoering op de Connectie. De samenwerking met en de dienstverlening van de Connectie is nog niet op voldoende niveau. Er lopen verschillende verbeterpaden om de samenwerking en de dienstverlening te verbeteren. Eind 2019 is een evaluatie van de Connectie gestart. Deze evaluatie wordt in Q1 2020 afgerond en vervolgens ter informatie aan de Raad aangeboden. De uitkomsten van deze evaluatie en die van het auditplan Verbonden partijen worden vertaald naar een actieplan om de regievoering op de Connectie te verbeteren en te optimaliseren.

Activiteiten

We verbeteren onze regievoering op de verbonden partijen Het auditteam voert een intern auditonderzoek uit naar de ambtelijke regievoering op de verbonden partijen. We geven een vervolg aan deze audit door het opstellen en uitvoeren van een verbeterplan.				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Het auditrapport is eind 2019 afgerond. Het rapport wordt in Q2 2020 aan de Raad aangeboden.

We richten onze rol als opdrachtgever en samenwerkingspartner goed in Op basis van de bevindingen van de audit en het verbeterplan, werken we een plan uit voor het inrichten van de (ambtelijke) rollen van opdrachtgever en samenwerkingspartner en implementeren deze. We leggen hierbij de nadruk op het bewaken van gemaakte afspraken, het sturen op resultaten en het gevoel van samen. We stemmen hierbij zoveel mogelijk af met de raadsthema-agendawerkgroep <i>Grip op gemeenschappelijke regelingen</i> .				
Voortgang				
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
=	=	=	=	Door het afronden van de audit eind 2019 worden de verbeterplannen in Q1/2 2020 opgesteld.

3F. Goed bestuur

Doelstelling
<ul style="list-style-type: none">• Het doorlopend verbeteren van de werkwijze van de gemeenteraad door te experimenteren en evalueren.• De werkprocessen van de gemeenteraad en griffie doorlopend aanpassen om de verbinding tussen gemeenteraad en samenleving, en tussen gemeenteraad en de organisatie te verbeteren.• Een goede balans vinden tussen de mate van loslaten van gemeentelijke taken en het ondersteunen van onze inwoners.
Voortgang
Dit is een continue proces. Inmiddels is wel de pilot modernisering vergaderstelsel afgerond en zijn de raadsregelingen aangepast.

Activiteiten

De gemeenteraad evalueert de raadsontmoetingen (in het kader van de pilot modernisering vergaderstelsel)

De gemeenteraad heeft in 2019 de pilot modernisering vergaderstelsel geëvalueerd. Op 18 december 2019 is er een definitief besluit genomen over het nieuwe vergaderstelsel. Vanaf dat moment vergadert de gemeenteraad conform de nieuwe raadsregelingen.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. Toelichting
+	+	=	=	Belangrijk uitgangspunt voor het nieuwe vergaderstelsel is het eerder betrekken van inwoners bij het besluitvormingsproces. Met de introductie van de raadsontmoetingen denkt de gemeenteraad hieraan tegemoet te komen.

De gemeenteraad gaat aan de slag met de raadsthema's gemeenschappelijke regelingen en omgevingswet

In 2019 zijn twee RTA's bezig geweest met de thema's Omgevingsvisie en Grip op Gemeenschappelijke Regelingen. Tijdens de Heidag van 4 oktober 2019 zijn de thema's Landschapswaarden en Energietransitie gekozen om in 2020 op te pakken.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	=	=	In mei 2020 worden de resultaten van de RTA Grip GR-en gepresenteerd aan de raad. De resultaten van het thema Omgevingsvisie zijn meegenomen in het plan van aanpak Omgevingsvisie dat in maart 2020 door de raadscommissie is behandeld.

De gemeenteraad evalueert het functioneren van de Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie ondersteunt de raad bij zijn controlerende taak door o.a. onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. In het kader van het doorlopend verbeteren van de werkwijze van de raad, evalueren we het functioneren van de Rekenkamercommissie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
+	+	=	=	De Rekenkamercommissie is geëvalueerd door de rekeningcommissie. De bevindingen van de evaluatie zijn verwerkt in een raadsvoorstel dat de raad op 29 mei 2019 heeft vastgesteld.

De gemeenteraad evalueert het coalitieakkoord Zes Dorpen, Eén Renkum

Om te bezien of we nog op koers zijn wat betreft onze ambities voor de periode 2018-2022, evalueert de raad halverwege de raadsperiode het coalitieakkoord. In het vierde kwartaal van 2019 wordt hiervoor een procesvoorstel voorgelegd aan de raad.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	In de raadsvergadering van 29 januari 2020 is door de PRD een motie vreemd ingediend waarin het college de opdracht kreeg het coalitieakkoord te evalueren en de raad hierover te informeren in de raad van april 2020. Deze motie is verworpen. Argumenten daarbij waren dat het coalitieakkoord is aangenomen in de raad en dat het akkoord vervolgens vertaald is in de Planning & Control documenten. In deze stukken is te zien hoe het staat met de afspraken en in hoeverre ze al zijn gerealiseerd.

De gemeenteraad en het college evalueren de Besturingsfilosofie Renkum

In 2014 heeft de raad de Besturingsfilosofie Renkum en de bijbehorende Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd vastgesteld. Hoewel er ook een uitvoeringsplan zou worden opgesteld, is deze er uiteindelijk niet gekomen. Het college en de raad gaan gezamenlijk de besturingsfilosofie evalueren, waarbij de nadruk ligt op wat er wel is gedaan en wat we nog steeds doen met de besturingsfilosofie.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's	Evt. toelichting
-	-	=	=	In het Fractievoorzittersoverleg van 27 februari 2019 is hierover het volgende afgesproken: "De Besturingsfilosofie maakt onderdeel uit van de ontwikkelingen die op dit moment gaande zijn (organisatieontwikkeling en Perspectiefnota). De evaluatie van de Besturingsfilosofie wordt gefaseerd opgepakt. Voor nu een parallel lopend evaluatie proces opstarten, is niet aan de orde. Deep Democracy kan een interessante werkvorm zijn waarop de evaluatie kan worden opgepakt." Tijdens de heidag van 4 oktober a.s. krijgen raads- en commissieleden en college een workshop Deep Democracy.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	15.348	15.009	15.211	-203
Baten	2.583	669	1.348	679
Saldo van baten en lasten	-12.765	-14.340	-13.863	476
Mutatie reserve	204	666	356	-310
Gerealiseerd resultaat	-12.561	-13.674	-13.507	167

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2019 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben we een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven. In de volgende tabel is één en ander samengevat.

Resultaat per programma

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Rekening
01 Samenleving	-34.913
02 Omgeving	-6.724
03 Organisatie	-13.507
Totaal programma's	-55.144
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	55.713
Totaal resultaat	568

In deel II (de jaarrekening) wordt een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. Hier vindt u tevens een nadere uitwerking met betrekking tot de algemene uitkering, de OZB en overige belastingen en overige algemene dekkingsmiddelen.

Stelpost onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de Begroting 2019 is een stelpost van € 165.000 opgenomen. Ten tijde van het opstellen van de Najaarsnota 2019 was deze stelpost nog niet ingezet. Om deze reden is deze € 165.000 vrijgevallen in de Najaarsnota 2019.

Overhead

- Naar aanleiding van het 'Besluit houdende de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV; 5 maart 2016)' wordt in het programmaplan een apart overzicht opgenomen van de kosten van de overhead.
- Op deze wijze krijgt uw raad meer inzicht in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten.
- In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.
- De definitie van 'overhead' luidt als volgt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- Voor de opbouw van de overhead verwijzen we u naar de Begroting 2019.
- in de jaarrekening 2019 is het resultaat op de overheadposten als volgt:

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	-12.630	-12.574	56
Baten	290	1.119	829
Gerealiseerd resultaat	-12.340	11.455	885

De overhead is met name ondergebracht onder het product 3C Organisatie en bedrijfsvoering, product 3D. Huisvesting/ gemeentehuis en 3E. Samenwerkingsverbanden. De afwijkingen worden bij deze producten toegelicht.

Vennootschapsbelasting

Op grond van deze wet worden gemeenten, provincies, waterschappen en andere publiekrechtelijke rechtspersonen die een onderneming drijven per 1 januari 2016 belastingplichtig voor de Vpb.

Voor de Vpb is sprake van een onderneming indien, cumulatief, sprake is van:

- een duurzame samenwerking van kapitaal en arbeid;
- waarmee wordt deelgenomen aan het economische verkeer; en
- waarmee winst wordt beoogd (het winstoogmerk wordt geacht reeds aanwezig te zijn indien structureel overschotten worden behaald of als incidenteel overschotten worden behaald en in concurrentie wordt getreden).

Indien één van deze drie eisen ontbreekt, is geen sprake van een onderneming.

De gemeente is alsdan in zoverre niet onderworpen aan de Vpb.

Alle gemeentelijke activiteiten zijn voor de boekjaren 2016, 2017 en 2018 in kaart gebracht en bepaald is welke daarvan Vpb-plichtig worden. Boekjaar 2019 wordt net als voorgaande jaren pas na goedkeuring jaarrekening in kaart gebracht. In het geval van Vpb-plicht is in kaart gebracht welke opbrengsten, welke kosten en welke vermogensbestanddelen aan die activiteit worden toegerekend (vermogensetikettering). Voorts is onderzocht of (een deel van) de ondernemingswinst is vrijgesteld.

Het risico op VPB-plicht beperkt zich tot een klein aantal gebieden:

- Begraafplaatsen en crematoria (voor zover "winstgevend")
- Financieringen (verstrekking van leningen bijv. ihkv duurzaamheid)
- Natuurbescherming (in het geval dat houtverkoop wordt losgeweekt uit het totale bosbeheer)
- Grondbedrijf (voor zover "winstgevend")
- Verkoop van reststromen (afval)
- Verhuur onroerende zaken (boven normaal vermogensbeheer)
- Verkoop onroerende zaken (boven normaal vermogensbeheer)
- Verkoop roerende zaken (voor zover daar een "bescheiden inkomen" uit wordt gerealiseerd)
- Reclame

Voorts hoor je uit de praktijk dat er vaak discussies met de Belastingdienst ontstaat over de clustering van activiteiten (bijvoorbeeld bij parkeren, ophalen en verwerken afval inwoners, reclameleges) en de fiscale behandeling. De inhoud van deze discussies zijn vaak zeer feitelijk van aard.

Gemeente Renkum heeft aan BDO fiscalisten gevraagd een review uit te voeren op het door de gemeente samengestelde dossier vennootschapsbelasting 2017, waarbij zij zich hebben gericht op bovenvermelde activiteiten. Tevens is aan BDO gevraagd of zij zich kunnen vinden in de ingenomen standpunten inzake Verkoop van een drietal gronden / schoolgebouwen, 't Klooster en Moviera. Op een enkel verbeterpunt na in de dossieropbouw, acht BDO de ingenomen en onderbouwde standpunten verdedigbaar. Wel beschouwd BDO het aan- en verkopen van het gebouw waar Moviera in was gevestigd als een risico-activiteit voor de VPB en benadrukt dat de belastingdienst hierover mogelijk een andere mening toegedaan kan zijn.

Pas na controle door de belastingdienst kan met 100% zekerheid worden vastgesteld dat ons ingenomen standpunt "Gemeente Renkum is niet verplicht tot aangifte VPB" juist is.

Paragrafen

- In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bepaald dat in de begroting een aantal verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten.
- Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan gebundeld weer te geven. Hiermee wordt van deze onderdelen een dwarsdoorsnede gegeven van alle programma's.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moet de begroting de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast deze verplichte paragrafen hebben we een paragraaf subsidies opgenomen.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges, die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

Deze heffingen kunnen worden onderscheiden in:

1. Belastingen: uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening (algemeen belang), maar ook publiek-individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting (voornamelijk OZB).
2. Retributies: uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening: burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (afvalstoffenheffing en rioolrecht).
3. Leges: individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van de producten.

Opbrengsten

In deze paragraaf zullen wij ingaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven en realisatie van de inkomsten voor belastingen, retributies en leges.

In een gecombineerde aanslag worden de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting aan de belastingplichtige in rekening gebracht. Over 2019 zijn de aanslagen per 31 januari opgelegd. Daarnaast zijn de nog op te leggen belastingen over 2017 en 2018 in 2019 in rekening gebracht.

In het vervolg wordt aangegeven wat de opbrengsten zijn over belastingjaar 2019 en de effecten van de aanslagen over oudere jaren.

OZB

Tarieven OZB

In de Begroting 2019 zijn de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de OZB inkomsten in 2019.

Op basis van deze uitgangspunten zijn de tarieven voor 2019 als volgt vastgesteld:

Tarief in % van de waarde onroerend goed	2019	2018
Woning		
Eigenaar	0,1182	0,1185
Niet-woning		
Eigenaar	0,2886	0,2650
Gebruiker	0,2234	0,2104
Totaal	0,5120	0,4754

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2019 bedraagt € 7.044.000. Deze begroting is in de Najaarsnota 2019 naar boven bijgesteld met € 20.000 als gevolg van areaalontwikkeling. Totaal is het begrote bedrag € 7.064.000. Deze opbrengst heeft betrekking op het huidige areaal.

Opbrengsten OZB/RZB

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2019 wordt de OZB in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. De vermindering en ontheffingen hebben onder andere te maken met afhandeling van bezwaar- en beroepschriften.

De kwijtscheldingen zijn bij de OZB opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden apart als een last opgenomen. De opbrengst van de OZB 2019 is als volgt:

OZB/RZB <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag opgelegd	Vermindering/ ontheffing	Opbrengst
Woning			
Eigenaar	4.839	22	4.817
Niet-woning			
Eigenaar	1.384	19	1.365
Gebruiker	830	16	814
Totaal	7.053	57	6.996

In het jaar 2019 zijn er aanslagen over oude jaren in rekening gebracht en hebben over oude jaren verminderingen plaatsgevonden. Per saldo levert dit nog een nadeel op van € 13.000.

Totale OZB in 2019 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2019	6.996
Nog op te leggen over 2019	76
Totaal belastingjaar 2019	7.072
Effect van oude belastingjaren	-/- 13
Totale opbrengst	7.059
Begroot 2019	7.064
Begroot oude jaren	0
Resultaat	-/- 5

Het totale nadeel van OZB ten opzichte van de begroting bedraagt € 5.000. Dit resultaat bestaat uit een structureel voordeel van € 8.000 over 2019 en incidenteel nadeel van € 13.000 over oude jaren.

Afvalstoffenheffing

Tarieven afvalstoffenheffing

In 2018 is overgegaan naar een nieuwe manier van inzamelen. Bij het nieuwe betalingssysteem wordt uitgegaan van het in rekening brengen van het vastrecht per aansluiting inclusief een gemiddeld aantal aanbiedingen per jaar. Na afloop van het kalenderjaar vindt de afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal aanbiedingen over het voorgaande jaar. Tegelijkertijd ontvangt men de aanslag van het vastrecht voor het nieuwe jaar.

De tarieven voor 2019 op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn weergegeven in de volgende tabel.

Vastrecht <i>Bedragen in euro's</i>	2019	2018
Tarieven		
1-persoon	203,70	195,40
2-persoons	221,80	212,80
3-persoons of meer	243,10	232,90

Variabel <i>Bedragen in euro's</i>	2019	2018
Tarieven		
Laagbouw		
Per aanbieding restafval met een 140 liter restafval klike	3,00	3,00
Per aanbieding restafval met een 240 liter restafval klike	5,00	5,00
Hoogbouw		
Per aanbieding restafval met een zak van 60 liter	1,00	1,00
Per aanbieding restafval met een zak van 30 liter	0,50	0,50

In hoogbouw komt het ook voor dat de huishoudens niet zelfstandig het afval in de ondergrondse containers deponeren (serviceflats). Hierbij wordt alleen een vast bedrag aan afvalstoffenheffing in rekening gebracht. De tarieven voor de serviceflats bedragen dan:

Afvalstoffenheffing serviceflats <i>Bedragen in euro's</i>	2019	2018
Tarieven		
1-persoon	233,20	223,40
2-persoons	262,80	251,70
3-persoons of meer	284,10	272,10

Om de nieuwe tarieven te kunnen vergelijken met de huidige tarieven is er een aanname gemaakt van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden. Dit is 5,8 keer voor een één persoon, 9,4 keer voor een twee persoon en 12,2 keer voor een 3 of meer persoonshuishouden. Bij hoogbouw is dit 3 keer zoveel.

Omgerekend komt dit uit op de volgende bedragen.

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen in euro's</i>	2019	2018
Tarieven		
1-persoon	224,00	214,60
2-persoons	254,70	244,00
3-persoons of meer	285,80	273,70
Wijziging t.o.v. vorig jaar	4,4%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2019 was € 3.582.000.

Opbrengsten afvalstoffenheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2019 wordt de afvalstoffenheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Dit heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij de algemene dekkingsmiddelen opgenomen als een last. De opbrengst afvalstoffenheffing voor 2019 bedraagt:

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag opgelegd	Vermindering / ontheffing	Opbrengst
1-persoon	921	22	899
2-persoons	1.208	20	1.188
3-persoons of meer	932	15	917
Totaal	3.062	57	3.005

Er moeten in 2020 nog aanslagen worden opgelegd over 2019 voor het variabele deel. Hiervoor is een bedrag bepaald van € 409.000. Voor vastrecht is voor 775 huishoudens in 2019 geen aanslag opgelegd. Dit heeft in 2020 plaatsgevonden het betreft een bedrag van €166.000.

Over voorgaande jaren (2018 en eerder) zijn in 2019 nog aanslagen opgelegd en verminderingen/ontheffingen toegepast. Per saldo levert dit een resultaat op van € 8.000 dat ten gunste komt van het boekjaar 2019.

Totale afvalstoffenheffing in 2019 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2019	3.005
Nog op te leggen over 2019	575
Totaal belastingjaar 2019	3.580
Effect van oude belastingjaren	8
Totale opbrengst	3.588
Begroot	3.531
Resultaat	57

Het resultaat op de inkomsten afvalstoffenheffing is meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de voorziening afvalstoffenheffing.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingspercentage afval van de inkomsten over 2019 weer.

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten <i>Bedragen in € 1.000</i>	2019
<i>Afvalverwijdering en verwerking</i>	
Doorberekende salarissen en overig personele kosten	95
Toe te rekenen overhead	112
Afschrijvingen	124
Toegerekende rente	79
Directe lasten	3.090
Onttrekking uit de voorziening afvalstoffenheffing	-/- 200
Overige inkomsten	-/- 430
<i>Subtotaal afvalverwijdering en verwerking</i>	<i>2.876</i>

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten	2019
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
BTW (alleen over de lasten in exploitatie)	568
Afvalbakken	95
Kwijtscheldingen	136
Totaal	3.670
Dekkingspercentage inkomsten	97,5

Rioolheffing

Tarieven rioolrecht

Bij de bepaling van een kostendekkend rioolrecht gelden voor de kostprijsbepaling de volgende uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product "Riolering en Water";
- 100% van de kwijtscheldingen over de rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten belastingen.

De tarieven zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tarieven	2019	2018
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Eigenaren		
Woning per aansluiting	98,51	94,29
Niet-woning per aansluiting	353,38	353,38
Gebruiker		
Woningen:		
1-persoonshuishouden	62,13	59,47
2-persoonshuishoudens	124,25	118,93
Vanaf 3-persoonshuishoudens	186,38	178,40
Niet woningen:		
Tot en met 250 m3	192,70	192,70
Stijging/daling t.o.v. vorig jaar	(alleen woningen) 4,5%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2019 was € 3.557.000.

Opbrengsten rioolheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2019 wordt de rioolheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Een vermindering heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de rioolheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij de algemene dekkingsmiddelen opgenomen als een last. De opbrengst rioolheffing voor 2019 bedraagt:

Rioolheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag opgelegd	Vermindering/ onthefing	Opbrengst
Woningen:			
Vast bedrag (eigenaars)	1.438	2	1.436
Gebruikers:			
1-persoon	308	7	301
2-persoons	672	13	659
3-persoons of meer	748	14	734
Niet woningen:			
Vast bedrag (eigenaars)	259	5	254
Waterverbruik (gebruikers)	200	5	195
Totaal	3.625	46	3.579

Over voorgaande jaren (2018 en eerder) zijn in 2019 nog aanslagen opgelegd en verminderingen/onthefingen toegepast. Per saldo is het resultaat hiervan nihil. Bij de jaarrekening 2018 was er geen rekening mee gehouden dat over oude jaren nog verrekeningen zouden plaatsvinden.

Totaal rioolheffing in 2019 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2019	3.579
Nog op te leggen over 2019	0
Totaal belastingjaar 2019	3.579
Effect van oude belastingjaren	0
Totale opbrengst	3.579
Begroot	3.557
Resultaat	22

Het voordeel dat hier ontstaat zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de voorziening rioolheffing.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingspercentage riolering van de inkomsten over 2019 weer.

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten <i>Bedragen in € 1.000</i>	2019
<i>Water en Riolering</i>	
Doorberekende salarissen en overig personele kosten	320
Toe te rekenen overhead	376
Toegerekende tractie	12
Afschrijvingen	487
Toegerekende rente	299
Directe lasten	1.046
Investeringen direct ten laste van exploitatie	389
Onttrekking uit de voorziening riolering	294
Overige inkomsten	-/- 95
BTW (alleen over de lasten in exploitatie)	301
<i>Subtotaal water en riolering</i>	<i>3.429</i>

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten	2019
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
<i>Straatreiniging (50%)</i>	
Doorberekende salarissen en overig personele kosten	74
Toe te rekenen overhead	87
Toegerekende tractie	22
Directe lasten	209
BTW	44
<i>Subtotaal straatreiniging</i>	<i>436</i>
Kwijtscheldingen	63
Totaal	3.928
Dekkingspercentage inkomsten	91,1

Hondenbelasting

Tarieven hondenbelasting

Op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling zijn de tarieven (afgerond) hondenbelasting in de volgende tabel weergegeven.

<i>Bedragen in euro's</i>	2019	2018
Eerste hond	65,70	64,80
Tweede hond	109,60	108,20
Derde en volgende hond	153,60	151,50
Stijging t.o.v. vorig jaar	1,35%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 182.000.

Opbrengsten hondenbelasting

De opbrengst van de hondenbelasting in 2019 is als volgt:

Hondenbelasting	Bedrag opgelegd	Vermindering/ ontheffing	Opbrengst
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Eerste hond	163	8	155
Tweede hond	30	3	27
Derde en volgende hond	6		6
Totaal	199	11	188

Totaal hondenbelasting in 2019	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2019	188
Nog op te leggen over 2019	0
Totaal belastingjaar 2019	188
Effect van oude belastingjaren	3
Totale opbrengst	191
Begroot	182
Resultaat	9

Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting

Met ingang van 2007 worden twee tarieven gehanteerd, namelijk één voor campings en andere eenvoudige verblijfsaccommodaties en één voor hotels. De tarieven voor 2019 zijn weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting	2019	2018
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarief per overnachting voor:		
Hotels	2,05	1,90
Campings	1,15	1,05
Stijging t.o.v. vorig jaar		
- Hotels	7,9%	
- Campings	9,5%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 456.000.

Opbrengsten toeristenbelasting

Bij bepaling van de opbrengsten over belastingjaar 2019 wordt uitgegaan van het aantal overnachtingen 2018 van 244.9867 (197.534 hotels en 66.906 campings) tegen de tarieven van 2019. Dit betekent dat er een opbrengst over 2019 van € 482.000 wordt verwacht.

Totaal toeristenbelasting in 2019	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Nog op te leggen over 2019	482
Effect van oude belastingjaren	26
Totale opbrengst	508
Begroot na wijziging	456
Resultaat	52

Kwijtscheldingen

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Kwijtscheldingen per belasting/ retributie <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Rioolheffing	63
Afvalstoffenheffing	136
Hondenbelasting	9
Overig	0
Totaal	208

Samenvattend waren de totale kwijtscheldingen over 2019 als volgt:

Totaal kwijtschelding in 2019 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Kwijtschelding 2019	190
Kwijtscheldingen oude jaren	18
Totaal kwijtscheldingen in 2019	208
Begroot na wijziging	232
Resultaat	24

Leges

Hieronder vallen de leges voor:

- de producten van team burgerzaken (w.o. paspoorten, rijbewijzen);
- vergunningen (waaronder bouwvergunningen, gebruikersvergunningen, kapvergunningen);
- lijkbezorgingsrechten;
- marktgelden;
- overig.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal, op basis van de situatie per 31-12-2019, worden ingegaan op ons weerstandsvermogen vanaf 2020. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

Daarnaast zijn de op basis van het BBV en onze financiële verordening verplichte kengetallen opgenomen in deze paragraaf.

Beleid

De hoofdlijnen van ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Renkum, die op 28 juni 2017 door uw Raad is vastgesteld. De verdere uitwerking vindt jaarlijks plaats in de begroting.

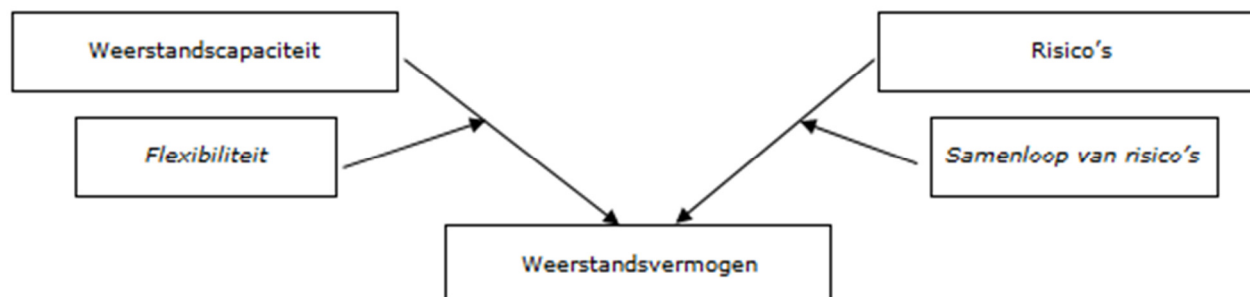
Risicomanagement is als een continu proces vormgegeven binnen de organisatie. Daarvoor is het risicomanagement ingebed binnen het beleidsvormingsproces en de planning- & controlcyclus. Het proces van risicomanagement omvat drie stappen: inventariseren, analyseren en beheersen. In hoofdlijnen zijn er vier mogelijkheden om risico's te beheersen, namelijk: elimineren, reduceren, overdragen of accepteren. Als een risico niet kan worden geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en zal de eventuele (financiële) schade middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent overigens niet per definitie dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt, is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

In het vervolg van deze paragraaf zal worden ingegaan op onze weerstandscapaciteit. Vervolgens komen de risico's aan de orde. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente en zal aanvullend worden ingegaan op enkele financiële kengetallen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau dat de gemeente haar burgers wil aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

Onze weerstandscapaciteit voor de jaren 2020 tot en met 2024 is als volgt:

Weerstandscapaciteit <i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Structurele capaciteit						
Onbenutte belastingcapaciteit		2.078				2.078
Begrotingsruimte						
Kostenreductie						
Totaal structureel	0	2.078	0	0	0	2.078
Incidentele capaciteit						
Post onvoorzien	95	95	95	95	95	475
Weerstandsreserve	1.734					1.734
Restant reserve Sociaal domein	1.805					1.805
Stille reserves						0
Begrotingsruimte	90	44	271	376	530	1.311
Reservering accres sept.circulaire	306	432	251			989
Kostenreductie						0
Totaal incidenteel	4.030	571	617	471	625	6.314
Totaal weerstandscapaciteit	4.030	2.649	617	471	625	8.392

Risico's

Voor de inventarisatie van risico's zijn de risico's ingedeeld naar de programma's in de jaarstukken. Niet alle risico's zijn daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostencalculatie een post onvoorzien is opgenomen.

Van de risico's is beoordeeld:

- of het een incidenteel (I) of structureel (S) risico betreft;
- wat de kans is dat het risico zich voordoet op een schaal van 1 (zeer klein) tot 5 (zeer groot);
- wat het financiële gevolg van het risico is van een schaal van 1 (€ 0 - € 25.000) tot 5 (meer dan €250.000);
- de totale score door de kans te vermenigvuldiging met het financiële gevolg;
- hoe het risico zich geeft ontwikkeld na de vorige rapportage (gestegen +; gelijkgebleven =; gedaald -/-)
- met welk risicobedrag is gerekend voor 2020.

De belangrijkste risico's voor onze gemeente (met een score > 10) zijn weergegeven in de volgende tabel.

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2020
1	Wmo en jeugdwet	Vraag kan hoger liggen dan de verwachte zorgconsumptie. Taakstelling Sociaal domein kan niet worden gerealiseerd.	I	5	5	25	=	268.000
1	Inkomensvoorziening	De mate waarin de realisatie in 2020 op het niveau van 2019 valt te handhaven is met name afhankelijk van de economische ontwikkeling en de impact van de Corona-pandemie op de werkgelegenheid. Op basis van deze effecten zal het macrobudget BUIG naar verwachting meebewegen. De lasten van bijstand worden begroot op het toegekende rijksbudget plus het maximale eigen risico voor de gemeente - /- de afgesproken effecten van de bestuursopdracht.	I	2	5	10	=	82.000
2	Grondprojecten	Dit betreft twee risico's: 1. Niet terug verdienen boekwaarde niet in exploitatie genomen projecten. Dit speelt met name bij Doorwerth Centrum; 2. renterisico bij niet volgens planning realiseren van verwachte opbrengsten.	I	2	5	10	+	302.000
2	Verkeer	(Economische) ontwikkelingen als groei van het aantal voertuigen per huishouden, vergrijzing in de dorpen, modernisering van het wagenpark en het aantrekken van de aannemersmarkt zetten de budgetten onder druk.	S	2	5	10	=	25.000
2	Afvalverwijdering en -	Kosten en opbrengsten zijn afhankelijk van de mate waarin inwoners afval scheiden. Daarnaast kunnen de	S	5	4	20	=	150.000 tlv voorziening afvalstof

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2020
	verwerking	verwerkingstarieven van sommige afvalstromen gedurende het kalenderjaar wijzigen. Wanneer dit afwijkt van de prognoses, komt dit ten laste / gunste van de voorziening.						fenheffing
2	Boombeheer	Verhoogd veiligheidsrisico en schade door achterstallig onderhoud, risico van takbreuk door boomziektes. <i>Geld beschikbaar vanuit reserve.</i>	I	5	5	25	=	0
2	Openbare verlichting	Additionele inkomsten zorgen voor een kostendeekkende businesscase. Deze inkomsten zijn ingeschat op basis van reële aannamen en terughoudende berekeningen. Echter het blijft niet geheel te voorspellen welke effecten toekomstige ontwikkelingen daadwerkelijk hebben op de hoeveelheid additionele inkomsten.	S	2	5	10	=	0 (risico ontstaat vanaf 2024)
2	Landschap	Bestrijding invasieve exoten als Japanse Duizendknoop, Reuzenbereklaauw en plaagsoorten als eikenprocessierups.	I	5	4	20	=	158.000
3	Connectie	Risico dat taken niet worden uitgevoerd binnen het beschikbare budget.	I/S	3	5	15	+	171.000 (structureel risico miv 2023)
3	Gemeentelijke gebouwen	Onderhoud niet-kernareaal is niet ingecalculeerd in verband met voornemen tot verkoop. Renovatie kernareaal wordt per object aangevraagd.	I	5	5	25	=	225.000
F	Algemene uitkering	Omvang van de algemene uitkering is gekoppeld aan de uitgaven binnen de rijksbegroting. Risico is dat	I	3	5	15	+	350.000 (midden en jeugd)

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2020
		gemeentelijke uitgaven daar niet mee in de pas lopen. Risico van een uitname uit het gemeentefonds voor stijgende declaraties binnen het Btw-compensatiefonds. Risico dat extra middelen voor jeugd niet structureel worden toegekend. Risico dat de herijking van het gemeentefonds miv 2022 negatief uitvalt.						en herijking gemeentefonds miv 2022)
F	Loon- en prijsstijging en	Risico dat gereserveerd bedrag voor loon- en prijsstijgingen uit algemene uitkering en belastingen voor 2020 onvoldoende is om inflatie te compenseren.	I	3	5	15	=	203.000
F	Verruiming Btw-sportvrijstelling	Risico dat het btw-effect voor de gemeente hoger ligt dan de compensatie vanuit het rijk.	S	2	5	10	=	30.000
		Overige risico's						376.000
		Totaal						2.190.000

Het totaal van de risicobedragen per programma is als volgt becijferd.

Risico's Bedragen x € 1.000	2020 Inc	2020 Str	2021 Inc	2021 Str	2022 Inc	2022 Str	2023 Inc	2023 Str	2024 Inc	2024 Str
Samenleving	403	45	652	0	845	0	1.035	0	1.000	0
Omgeving	529	78	45	0	34	0	34	0	34	74
Organisatie	486	0	62	0	70	0	87	54	87	0
Financiën	405	244	412	0	242	621	12	400	12	400
Totaal	1.823	367	1.171	0	1.190	621	1.167	454	1.132	474

NB: In de risicobepaling is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus wereldwijd en de door de Nederlandse overheid genomen ingrijpende maatregelen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen. De gevolgen voor het resultaat en de financiële positie van de gemeente Renkum zijn op dit moment nog niet te overzien.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

- *Statisch weerstandsvermogen*: de mate waarin tegenvallers in het begrotingsjaar zelf opgevangen kunnen worden, zonder dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.
- *Dynamisch weerstandsvermogen*: de mate waarin tegenvallers gedurende meerdere begrotingsjaren kunnen worden opgevangen, zonder dat dit consequenties heeft voor de realisatie van het beleid.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Wij berekenen het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

$$\text{Statisch weerstandsvermogen} = \frac{(\text{Incidentele weerstandscapaciteit jaar } t \text{ t/m } t+4)}{((\text{Inc. risico's jaar } t \text{ t/m } t+4) + (\text{str. risico's jaar } t))} \times 100\%$$

$$\text{Dynamisch weerstandsvermogen} = \frac{(\text{Structurele weerstandscapaciteit jaar } t+1 \text{ t/m } t+4)}{(\text{Structurele risico's jaar } t+1 \text{ t/m } t+4)} \times 100\%$$

Op basis van het coalitieakkoord streven wij naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2020 t/m 2024	6.484
Structurele risico's 2020	367
Totaal	6.851
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2020 t/m 2024	6.314
Percentage	92 %

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2020 t/m 2024	1.916
Totaal	
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2020 t/m 2024	2.078
Percentage	108 %

De conclusie luidt dat het statisch weerstandsvermogen niet voldoet aan de norm. Om uit te komen op een statisch weerstandsvermogen van 100 % is een extra storting in de weerstandsreserve van € 537.000 noodzakelijk. Dit saldo zal via resultaatbestemming moeten worden toegevoegd aan de weerstandsreserve.

Het dynamisch weerstandsvermogen is aanzienlijk gedaald ten opzichte van de berekening in de begroting 2020. Belangrijkste reden is dat in deze jaarstukken rekening is gehouden met het risico van de nadelige effecten van de herijking van het gemeentefonds met ingang van 2022.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten is het verplicht een aantal financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Het betreft de volgende kengetallen:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- kengetal grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De uitkomst van deze kengetallen voor onze gemeente is weergegeven in de volgende tabel.

Financiële kengetallen	Rek. 2018	Begr. 2019	Rek. 2019
Netto schuldquote	34 %	35 %	38 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	28 %	29 %	33 %
Solvabiliteitsratio	27 %	27 %	25 %
Grondexploitatie	1 %	1 %	1 %
Structurele exploitatieruimte	1 %	0 %	0 %
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde voorgaand jaar	116 %	127 %	127 %

Beoordeling ontwikkeling kengetallen

De netto schuldquote laat door de jaren heen een stijging zien. Dit laat zich verklaren door grote investeringen in het MFC 3B4, scholen, brandweerposten, sporthallen en gymzalen waarvoor externe financiering wordt aangetrokken. Vergeleken met andere Gelderse gemeenten is onze schuldenlast relatief laag ten opzichte van de eigen middelen. De bijbehorende rente- en aflossingslast vormt dan ook een relatief beperkt onderdeel van de gemeentelijke uitgaven.

De solvabiliteitsratio, oftewel het eigen vermogen in verhouding tot het balanstotaal laat een daling zien. Ook dit heeft te maken met de eerder genoemde investeringen.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De afgelopen periode is de grondwaarde van een aantal projecten afgeboekt op basis van nieuwe contracten. De resterende grondwaarde is daarmee beperkt. De verwachte realisatie van projecten verklaart de daling van het percentage.

De structurele exploitatieruimte is erg beperkt. Op basis van de keuzes die zijn gemaakt bij de Begroting 2020 werken we aan een structureel gezonde begroting.

De woonlasten t.o.v. het landelijke gemiddelde worden alleen op begrotingsbasis berekend. Onze woonlasten liggen hoger dan het landelijke en het Gelderse gemiddelde.

De provincie Gelderland gaat voor de beoordeling van de gemeentelijke begroting uit van een categorisering van de kengetallen. Zij nemen de netto schuldquote niet mee in hun oordeel. De omvang van het weerstandsvermogen wordt daarentegen wel meegenomen in het oordeel. De categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest, zijn opgenomen in de onderstaande tabel. De score van Renkum voor 2019 is vetgedrukt weergegeven.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	Begr. en MJB > 0 %	Begr. of MJB > 0 %	Begr. en MJB < 0 %
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde voorgaand jaar	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %
Weerstandsvermogen	> 100 %	80 - 100 %	< 80 %

Bovenstaande score houdt in dat Renkum matig scoort. Voor de bepaling van de toezichtsvorm (repressief of preventief toezicht) blijft het reëel en structureel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting het bepalende criterium.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

- Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt. In de Begroting 2019 is in deze paragraaf het beleidskader omtrent het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven. Verder is inzicht gegeven in het niveau van de voorzieningen en de beschikbare middelen.
- Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.
- In het jaarverslag wordt aangegeven wat in het verslagjaar is gerealiseerd, de financiële consequenties hiervan en welke ontwikkelingen er zijn geweest.

Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in de volgende plannen (2019):

Nota	Vaststelling
Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2017	raad d.d. 21 december 2011
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan + "Water Stroomt 2016 - 2020	16 december 2015
Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA; onderhoudsplanning t/m 2017)	ter kennisname commissie bedrijvigheid d.d. 14 november 2007
Groenstructuurplan "Structuur in het groen, slim verbinden" 2017-2027	vastgesteld eind 2016
Bosbeleidsplan 2018 - 2028	vastgesteld raad 25 oktober 2017
Bomenverordening gemeente Renkum 2017	vastgesteld eind 2016
Beleidsnota openbare verlichting 2006-2015	verlengd in 2016

Onderhoud wegen

- De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting haar wegen verantwoord te beheren en te onderhouden.
- De gemeente heeft een zorgplicht en is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding.
- De totale oppervlakte van verhardingen in het beheer van de gemeente bedraagt ca. 1.523.000 m².
- Circa 83% hiervan bevindt zich binnen de bebouwde kom, 17% ligt daarbuiten.

Beleidsnota Wegbeheer Renkum

De beleidsnota wegen is vanwege capaciteitsbeperkingen nog niet voorgelegd aan de raad. Deze nota is opgenomen in de planning om in 2020 voor te leggen aan de raad.

Onderhoudsniveau

In de Actualisatienota 2015-2017 is vastgelegd dat de komende jaren onderhoud wordt gepleegd op een gecombineerd kwaliteitsniveau B/C conform de CROW (landelijk erkend instituut voor normen en richtlijnen), waarbij de belangrijkste ontsluitingswegen en fietspaden op niveau B en de overige op niveau C worden onderhouden. Met de beoogde vaststelling van de nieuwe beleidsnota in 2020 wordt het onderhoudsniveau opnieuw door u vastgesteld.

Op alle plekken die we aangepakt hebben is er uitgevoerd op het aangegeven kwaliteitsniveau (B/C).

Wat hebben we in 2019 gedaan?

- Het groot-asfaltonderhoud is in 2019 voor één jaar gegund aan een aannemer.
- Het klein-asfaltonderhoud is in 2019 voor twee jaar aan een aannemer gegund, met mogelijke verlegging met 2 jaar.
- Het elementenonderhoud is in 2018 voor twee jaar aan een aannemer gegund, met mogelijke verlegging met 2 jaar.
- De omvang van klein elementenonderhoud is in beeld gebracht.

Project verbeteren fietspaden

- In 2019 is de kwaliteit van twee (recreatieve) fietspaden verbeterd. De provincie heeft een eenmalige subsidie beschikbaar gesteld voor het treffen van kwaliteitsimpulsen aan fietspaden.

Onderhoud wegen in 2019

- In 2019 heeft de jaarlijkse onderhoudsronde plaatsgevonden. De prioritering is in 2018 opgesteld op basis van veiligheid, onderhoudsachterstanden, inspectieresultaten, integraliteit en het verminderen van kapitaalvernietiging. Dit heeft erin geresulteerd dat er op 22 locaties verbeteringen aan het asfalt zijn aangebracht.
- Op 21 locaties is er groot onderhoud uitgevoerd aan de elementenverharding.
- Alle markeringen zijn geïnventariseerd en hiervoor is een herstelplan opgesteld.

Overzicht aantal locaties per kern uitgesplitst naar aard werkzaamheden:

Kern	Elementen	Asfalt/beton
Oosterbeek	7	11
Renkum/Heesum	10	7
Doorwerth/Heveadorp	4	4
Wolfheze	-	-

Aantal locaties groot onderhoud

Achterstallig onderhoud

Extra beschikbare middelen conform coalitieakkoord - € 750.000 in 2019 - zijn gebruikt om een deel van de bovenstaande werkzaamheden m.b.t. onderhoud uit te voeren. Met deze financiële impuls is een start gemaakt met het wegwerken van de achterstand.

Reserve onderhoud wegen

Het verloop van de reserve wegen onderhoud in 2019 is te vinden in deel II Jaarrekening, toelichting balans (bestemmingsreserves).

Openbare verlichting

De gemeente heeft een zorgplicht en is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.

Kentallen

- Lichtmasten circa 6.100 stuks (waarvan circa 2.000 stuks ouder dan 40 jaar)
- Armaturen circa 6.390 stuks (waarvan circa 2.300 stuks ouder dan 20 jaar)
- LED armaturen 939 stuks

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is sober.

Wat hebben we in 2019 gedaan?

- De definitieve gunning voor het nieuwe contract heeft plaatsgevonden in juni.
- In december is de vervanging gestart. Er zijn 300 lichtmasten en armaturen vervangen.
- De noodzakelijke reparaties en onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

Ook in 2019 is er sprake van achterstallig onderhoud. Met het afronden van de nieuwe aanbesteding worden de achterstanden m.b.t. onderhoud en vervanging in 3,5 jaar weggewerkt.

Reserve

Het bedrag in de reserve is gebruikt bij de aanbesteding.

Het verloop van de reserve vervanging openbare verlichting in 2019 is te vinden in deel II Jaarrekening, toelichting balans (bestemmingsreserves).

Riolering

De gemeente is wettelijk verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen. In het GRP is weergegeven hoe de gemeente rioleringstaken vorm wil geven. Ook wordt het beleid rond water en een langjarige financiële doorkijk gegeven, zodat jaarlijks een verordening rioolheffing kan worden vastgesteld.

Kengetallen

- circa 172 km vrijvervalriolering
- circa 21,7 km druk- en persleidingen
- 75 pompunits voor drukriolering
- 13 rioolgemalen

Onderhoudsniveau

Duurzaam.

Wat hebben we in 2019 gedaan?

Het vGRP+ Water stroomt is in 2016 vertaald in een MeerjarenUitvoeringsPlan-Riolering (MUP-R). Hierbij zijn alle activiteiten, variërend van dagelijks onderhoud en kleine reparaties tot en met vervanging, in de gehele planperiode op geld en planning gezet. Op basis van het MUP-R zijn diverse maatregelen uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

Diverse maatregelen (onderhoud, kleine reparaties) zijn uitgevoerd, er zijn echter ook maatregelen qua planning vooruitgeschoven. Deze (niet uitgevoerde) maatregelen maken de onderhoudssituatie als geheel echter niet achterstallig. Er is wél sprake van achterstallige data en de analyse ervan.

In 2019 is een inhaalslag gemaakt in het uitvoeren en analyseren van inspecties. Het beeld is echter nog niet helemaal volledig. Op onderdelen (o.a. nog niet uitgevoerde inspecties) kan dit op termijn een nadeel hebben omdat we dan een onvoorziene bijstelling van de planning moeten doen.

Onderhoud, nodig voor het functioneren van het stelsel als geheel of om onveilige situaties te voorkomen, wordt altijd uitgevoerd. Dit net zoals onderhoud naar aanleiding van calamiteiten.

Voorzieningen

Conform raadsbesluit (nr. 12594; raad 16-12-2015) zijn bij vaststelling van het vGRP+ twee voorzieningen ingesteld: de voorziening GRP en de voorziening Rioolheffing:

Voorziening GRP

- Om het vGRP+ te kunnen realiseren en de daarmee gepaard gaande kosten te egaliseren/schommelingen in de rioolheffing te voorkomen werken we, evenals bij de voorziening Afvalstoffenheffing, met een voorziening GRP.
- Deze voorziening wordt o.a. gebruikt om bv. uitgesteld schoonmaakonderhoud alsnog uit te kunnen voeren in een volgend begrotingsjaar, het 'direct afboeken' van spaarbedragen ten gunste van een vervangingsinvestering en nog niet uitgevoerd groot onderhoud.

Voorziening Rioolheffing

- De voor- c.q. nadelen op de exploitatiebudgetten als gevolg van o.a. aanbestedings- en efficiencyresultaten worden gemuteerd in de voorziening Rioolheffing. Doordat offertes veel scherper worden opgesteld is er nauwelijks aanbestedingsvoordeel behaald waardoor deze voorziening niet gevuld is.
- De raad kan besluiten de gelden in deze voorziening aan de inwoners 'terug te geven' via de Rioolheffing.

Het verloop van de voorziening GRP en Rioolheffing in 2019 is te vinden in deel II Jaarrekening, toelichting balans (voorzieningen). Het budget in de voorzieningen is nodig voor de grootschalige vervangingen welke de komende jaren op de planning staan.

Groen

Groenonderhoud

Het niveau van onderhoud in de woonwijken is 'sober'. Volgens de CROW systematiek is dit niveau B. In deze systematiek wordt per niveau beschreven hoeveel onkruid er mag staan in een plantsoen of wat de lengte van het gras mag zijn.

Op de gemeentelijke begraafplaatsen, de parken en entrees is een zgn. "plus niveau" van toepassing (CROW A).

Het dagelijks beheer is conform bestekken uitgevoerd.

Kengetallen

Beheercategorie	Oppervlakte m2.	Aantal stuks
Bomen: Straat en laanbomen		26.000
Bomen: visueel onderhoud		1.618
Bosjes	120.765	
Bosplantsoen	167.960	
Hagen	26.508	
Heesters	122.133	
Vaste planten	816	
Gazon	418.116	
Ruw gras	139.338	
Bloemrijk grasland	172.133	
Graskeien	1.435	
Speelondergronden	8.413	

Achterstallig onderhoud

Werkzaamheden In het kader van het wegwerken van het achterstallig onderhoud:

- Er is circa 6.000 m2 plantsoen gerenoveerd en er is droogteschade weggewerkt.
- Er zijn in totaal 1.100 bomen geplant (bossen, begraafplaatsen, plantsoen en parken) gemeentebreed.
- Via Europese aanbesteding is het wegwerken van de achterstanden in het boombeheer op de markt gezet. De gunning heeft eind januari 2019 plaatsgevonden.
- Door de inzet van personeel voor de bestrijding van de Eikenprocessierups is het wegwerken van de achterstanden in boombeheer verstraagd. Wij hopen eind 2020 gemeentebreed de achterstanden weg te hebben gewerkt.
- Lopende initiatieven op het gebied van inwonersparticipatie zijn ondersteund en gefaciliteerd.

Water

Het onderhoud aan oppervlaktewateren is de verantwoordelijkheid van het waterschap. De gemeente is verantwoordelijk voor de duikers in en bruggen over deze waterlopen, voor zover ze deel uitmaken van een weg of pad die bij de gemeente in beheer is.

Onderhoudsniveau

Niet bepaald.

Wat hebben we in 2019 gedaan?

Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is door Waterschap Vallei & Veluwe uitgevoerd. Dit is gebeurd volgens een al eerder opgesteld beheer- en onderhoudsplan dat in samenwerking met de gemeente tot stand is gekomen.

Financiële middelen

Ten aanzien van water wordt met de waterpartners overleg gepleegd. Te nemen maatregelen zijn voor zover voor gemeente Renkum van toepassing meegenomen in Water stroomt (vGRP+).

Achterstallig onderhoud

- Er is geen achterstallig onderhoud.
- Onderhoud van de waterlopen wordt door of in opdracht van het Waterschap uitgevoerd. Onderhoud van bruggen en/of duikers wordt meegenomen bij het wegonderhoud. Alleen in geval van calamiteiten wordt separaat gehandeld.

Gemeentelijke gebouwen (excl. Schoolgebouwen)

Bij het onderhoud van gemeentelijke gebouwen wordt onderscheid gemaakt tussen onderhoud aan algemene gebouwen en aan schoolgebouwen. In deze paragraaf gaat het om het onderhoud van de algemene gebouwen.

- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA)
- Onderhoudsplan: sober en doelmatig (gemiddeld "redelijk" conditieniveau)
- Achterstallig onderhoud
- Renovaties
- Reserve en voorziening groot onderhoud gebouwen
- Overige bouwwerken
- Verhuur en verkoop van gronden en gebouwen.

Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA) wordt vastgoedplan

In 2019 is een nieuw vastgoedplan-beleidsdeel opgesteld, dat in 2020 ter vaststelling wordt aangeboden. Dit ter vervanging van het BGA. Na vaststelling van het beleidsdeel volgt het uitvoeringsdeel.

Het vastgoedplan geldt voor alle gemeentelijke gebouwen, dus ook die vallen onder de overige begrotingsposten. Financieel en qua maatschappelijk nut vallen die gebouwen echter onder de betreffende begrotingspost.

Onderhoudsplan

Er is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprognose (DMJOP) voor de gemeentelijke gebouwen. Dit DMJOP wordt onderdeel van het uitvoeringsdeel van het vastgoedplan. Vooruitlopend op het in 2020 vast te stellen uitvoeringsdeel van het vastgoedplan, is in 2019 onderhoud uitgevoerd op basis van de eerste inzichten van het nieuwe DMJOP.

Het onderhoudsniveau van de werkzaamheden dat is uitgevoerd is sober en doelmatig (gemiddeld "redelijk" conditieniveau). Dit komt in grote lijnen overeen met de conditiescore 3 conform NEN 2767, zoals wordt opgenomen in het beleidsdeel van het vastgoedplan 2020.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

De gebouwen in het niet-kernareaal bevatten over het algemeen achterstallig onderhoud. Deze gebouwen staan op de nominatie om te worden vervreemd. Van de panden die op de nominatie staan om gerenoveerd te worden is bewust het groot onderhoud uitgesteld. Dit betreffen de sporthal in Doorwerth, de gymzaal Van Spaenweg, de gymzaal Wijnand van Arnhemweg, het gemeentehuis en de gemeentewerf. Voor deze gebouwen is wel minimaal onderhoud uitgevoerd om de bedrijfsvoering niet te belemmeren.

Renovaties

Elk vastgoedobject heeft een bepaalde levenscyclus. De technische levensduur van een gebouw ligt tussen de veertig en vijftig jaar. Als deze cyclus bijna is verstreken, moet er een keuze worden gemaakt wat er verder met het gebouw gaat gebeuren. Als het gebruik van het gebouw voor een langere periode wordt voortgezet, dient er een renovatieplan te worden opgesteld dat gerelateerd is aan het gebruik.

Belangrijke aspecten zijn continuering gebruik of aanpassing van functionaliteit. Ook verduurzamen van het vastgoedobject is bij renovatie een belangrijk onderdeel. Renovatie-werkzaamheden zijn niet in de voorziening groot onderhoud gebouwen opgenomen en daarmee ook niet in het MOP. Het budget voor een vastgoedobject dat in aanmerking komt voor renovatiewerkzaamheden, wordt door middel van een raadsvoorstel aangevraagd. In 2019 zijn hier geen aanvragen voor geweest. Wel is op basis van de krediet dat in 2017 is afgegeven voor de renovatie van het gemeentehuis, sporthal Doorwerth, gymzalen Van Spaenweg en Wijnand van Arnhemweg voorbereidingen getroffen dan wel geparkeerd om redenen zoals elders benoemd.

Reserve en voorziening

Bij het vaststellen van de jaarstukken 2018 heeft de accountant aangegeven dat er geen voorziening groot onderhoud gebouwen meer mogelijk was omdat er geen actueel onderhoudsplan was. De beschikbare middelen lopen vanaf 2019 via de reserve gebouwen. Het nieuwe DMJOP wordt onderdeel van het vastgoedplan-uitvoeringsdeel. De voorziening wordt dan weer in het leven geroepen als het uitvoeringsplan door de raad wordt vastgesteld.

Overige bouwwerken

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, zijn geen onderdeel van het kernareaal. In de voorziening gemeentelijke gebouwen is hier dan ook geen rekening mee gehouden. Deze objecten zijn grotendeels geïnventariseerd, maar de verschillende vormen van regulier onderhoud zijn niet inzichtelijk. Het onderhoud hiervan wordt meegenomen in het dagelijks onderhoud. Als blijkt dat iets onderhoud nodig heeft, is dit uitgevoerd. Voor de grotere objecten is deze werkwijze niet mogelijk, de kosten van onderhoud past niet in het budget voor dagelijks onderhoud, zoals voor de Naald in Oosterbeek. Periodiek bekijken we wat er nodig is de komende jaren. Zo nodig wordt separaat hiervoor budget aangevraagd.

Verhuur en verkoop van gronden en gebouwen

De gemeente heeft kavels in bezit die worden verhuurd. Kavels of stroken die niet om een (maatschappelijke) reden in ons bezit moeten zijn worden afgestoten. Dit geldt ook voor gebouwen. Onze gebouwen, waaronder gymzalen en de sporthal Doorwerth worden (buiten de schooltijden) verhuurd aan diverse gebruikers. Soms voor incidenteel gebruik, veelal op grond van jaarcontracten. Gebouwen die niet langer nodig zijn (niet-kernareaal) worden verkocht of de terreinen ontwikkeld.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Opstellen van het Vastgoed Beleid

Het beleidsdeel van het vastgoedplan is opgesteld en tijdens de raadsontmoeting van december gepresenteerd. Onderdeel van het beleidsdeel is een beslisboom waarmee bepaald wordt welke gebouwen onder kernareaal of niet kernareaal valt. Het beleidsdeel wordt ter vaststelling aangeboden in het eerste kwartaal van 2020. Na vaststelling van het beleidsdeel wordt het uitvoeringsdeel opgesteld.

Kernareaal of niet kernareaal

In 2019 is de Groeneweg 12 verkocht. Het Klooster wordt onderdeel van een herontwikkeling. De vier vrijgekomen onderwijsgebouwen zijn aan onze vastgoedportefeuille toegevoegd waarbij de locatie Don Bosco onderdeel is van een concreet herontwikkelingsplan.

Vastgoedregistratie

We hebben diverse gegevens over ons vastgoed geregistreerd op pandniveau. Deze registraties worden verder uitgewerkt in 2020.

Vastgoedmanager

Er is een Vastgoedregisseur aangesteld voor drie dagen per week.

Nieuwbouw brandweerpost te Wolfheze

De brandweerpost te Wolfheze voldoet niet meer aan de huidige eisen en daarom moet er een nieuwe brandweerpost gebouwd komen. Er blijkt geen pand in Wolfheze beschikbaar te zijn dat kan worden (omgevormd tot) gebruik als brandweerkazerne. Daarom gaan we uit van nieuwbouw. De aankoop van grond op het terrein van Pro Persona is een lang proces en nog gaande. Verdere planvorming omtrent het terrein en het gebouw worden uitgewerkt als de grondaankoop definitief is.

Gemeentehuis en gemeentewerf

Er is een adviesbureau geselecteerd voor het opstellen van een visie op de gemeentelijke huisvesting inclusief een scenariostudie. Dit onderzoek is het 4e kwartaal gestart en uw raad door een raadsbrief over geïnformeerd.

In 2019 is het volgende onderhoud uitgevoerd:

Voor de instandhouding van de gebouwen in het kernareaal is planmatig onderhoud uitgevoerd. Zoals in het hierboven omschreven kop 'Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen' zijn bij de gebouwen die gerenoveerd worden, minder of geen planmatig onderhoud uitgevoerd. Totaal is er voor ongeveer €100.000 (excl. btw) aan planmatig onderhoud uitgevoerd.

Voorziening en reserve gemeentelijke gebouwen

Zoals al vermeld heeft de accountant aangegeven dat er geen voorziening groot onderhoud gebouwen meer mogelijk was omdat er geen actueel onderhoudsplan was. De beschikbare middelen lopen vanaf 2019 via de reserve gebouwen.

Bij de jaarrekening 2018 is een bedrag van € 2.147.265 onderhoudsvoorziening gebouwen vrijgevallen. Dit bedrag is in 2019 volgens het besluit van de jaarrekening toegevoegd aan de reserve gebouwen.

Voor 2019 stond in de begroting dat er een bedrag van € 336.800 aan de voorziening gebouwen zou worden gedoteerd. Omdat de voorziening is opgeheven wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve gebouwen.

In 2019 was een bedrag begroot van € 183.300 aan onderhoud om uit de reserve gebouwen te onttrekken. De werkelijke onderhoudskosten bedragen € 93.412. Dit bedrag wordt onttrokken uit de reserve gebouwen.

Per 31 december 2019 zit een bedrag van € 2.390.653 in de reserve gebouwen die normaal in de voorziening zit.

Sportaccommodaties

De sporthallen en gymzalen zijn onderdeel van het kernareaal. Het groot onderhoud is daarom onderdeel van het meerjarenonderhoudsplan (MOP) gemeentelijke accommodaties. Al het planmatig onderhoud dat nodig was, is uitgevoerd.

Onderhoud in 2019/ achterstallig onderhoud

Voor sportaccommodaties binnen het kernareaal geldt hetzelfde als bij de overige gemeentelijke gebouwen: In 2019 is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw Duurzaam meerjaren onderhoudsprognose (DMJOP) voor de gemeentelijke gebouwen. Vooruitlopend op het in 2020 vast te stellen uitvoeringsdeel van het vastgoedplan, is in 2019 onderhoud uitgevoerd op basis van de eerste inzichten van het nieuwe DMJOP.

De beschikbare middelen zijn toereikend waardoor geen achterstallig onderhoud is ontstaan. Voor de accommodaties waarover u een besluit heeft genomen om te renoveren zijn een aantal werkzaamheden doorgeschoven naar het renovatiejaar.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Vorbereiding renovatie sporthal Doorwerth

U heeft budget ter beschikking gesteld om de sporthal Doorwerth te renoveren. Naar aanleiding van dat besluit is het renovatieplan begin 2019 verder uitgewerkt. Echter naar aanleiding van het besluit om geen nieuwe gymzaal bij het LOC te bouwen is onderzoek gedaan naar de invulling van het bewegingsonderwijs en binnensport in Doorwerth. Renovatie van de huidige sporthal is daarbij afgezet tegen nieuwbouw van een sporthal of nieuwbouw van een sportzaal. Begin 2020 wordt dit met verenigingen en VO onderwijs nader besproken en wordt dit onderwerp geagendeerd voor een raadsontmoeting. In de loop van 2020 wordt een voorstel over de invulling van de binnensport in Doorwerth worden voorgelegd inclusief kredietaanvraag. In de loop van 2019 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de renovatie stil gelegd.

Renovatie gymzalen

U heeft budget ter beschikking gesteld om de gymzalen Van Spaenweg en Wijnand van Arnhemweg te renoveren. De voorbereidingen voor de gymzaal Wijnand van Arnhemweg zijn u in uitvoering, de werkzaamheden voor uitvoering staan gepland voor 2020/2021. Het afgegeven krediet is niet toereikend. In 2020 wordt een aanvullend krediet aangevraagd. De gymzaal van Spaenweg staat gepland voor 2021/2022. Voorafgaand aan deze renovatie, wordt in 2020 wel planmatig onderhoud uitgevoerd aan de sportvloer, om de bedrijfsvoering niet te belemmeren.

Schoolgebouwen

In 2019 heeft u een krediet afgegeven voor de nieuwbouw van de school in Doorwerth op basis van normbekostiging. Daarmee is ook het IHP geactualiseerd IHP vastgesteld. Het huidige IHP loopt tot en met 2019. In programma 1B is verantwoording gedaan over de actuele projecten in 2019.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is vastgesteld hoe decentrale overheden om moeten gaan met hun financierings- of treasuryfunctie. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als: *"het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's"*.

De gemeente Renkum heeft de kaders voor het financieringsbeleid vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Renkum". In de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening komen de specifieke voornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van financiering aan de orde.

In deze financieringsparagraaf gaan we in op de uitvoering van het treasurybeleid in 2019. Daarbij zijn allereerst de algemene ontwikkelingen die de financieringsfunctie beïnvloeden weergegeven. Vervolgens wordt kort ingegaan op het treasurybeheer in 2019. Tot slot komt het rentebeleid aan de orde.

Ontwikkelingen

Eén van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden is de renteontwikkeling. We kijken daarbij naar de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg begin 2019 -0,31 %. In 2019 is dit percentage vrijwel stabiel gebleven. Eind 2019 bedroeg de 3-maandsrente -0,38 %. De 10-jaarsrente noteerde begin 2019 0,77 %. Eind 2019 ligt deze rente op 0,21%.

De verwachting van de grote banken is dat de korte termijn rente het komende jaar nog iets zal dalen naar -0,41 %. Voor de lange termijn rente verwachten zij een lichte stijging naar 0,09 %. In de meerjarenbegroting rekenen we voor de rente over het financieringstekort met 0,5 % voor 2020, 1,0 % voor 2021, waarna we dit jaarlijks met 0,5 % laten oplopen tot 2,0 % met ingang van 2023. De rekenrente voor lange termijn financiering en voor de toerekening van rentekosten aan investeringen is op basis van de verwachte rentekosten vastgesteld op 2,25 % voor 2020.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten. Daarnaast willen we renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor is het nodig maatregelen te treffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Risicobeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2019 de toetsing aan de kasgeldlimiet voor de gemeente Renkum plaats. Uit de tabel blijkt dat wij in 2019 hebben voldaan aan de kasgeldlimiet.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang begroting 1-1-2019 (=grondslag)	82.869			
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	7.044	7.044	7.044	7.044
(2) Omvang vlottende schuld				
- opgenomen gelden < 1 jaar	3.298	1.050	0	814
- schuld in rekening-courant	3.000	1.000	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	298	50	0	814
- overige geldleningen (niet vaste schuld)	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	558	435	892	323
- contante gelden in kas	11	17	15	15
- tegoeden in rekening-courant	546	418	877	307
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	2.740	615	-892	491
Toegestane kasgeldlimiet (1)	7.044	7.044	7.044	7.044
Ruimte (1) - (4)	4.304	6.429	7.936	6.553

Tabel A Kasgeldlimiet

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat we maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2019 tot en met 2022 is weergegeven in tabel B. Uit de tabel blijkt dat we in 2019 hebben voldaan aan de renterisiconorm. De verwachting is dat dit de komende jaren opnieuw het geval zal zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022
(1) Renteherzieningen				
(2) Aflossingen	2.056	2.066	2.827	3.170
(3) Renterisico (1+2)	2.056	2.066	2.827	3.170
(4) Renterisiconorm	16.574	16.574	16.574	16.574
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	14.518	14.507	13.746	13.404
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)				
Berekening renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal 2020	82.869			
(4b) Vastgesteld percentage	20%			
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	16.574			

Tabel B Renterisiconorm

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 31-12-2019
Gemeenten/provincies	zonder	
Overheidsbanken	zonder	
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	3.335
Overige toegestane instellingen	met en zonder	2.408
Totaal		5.744

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Gemeentefinanciering

Financiering

De leningenportefeuille per 31 december 2019 is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2019 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2019	Restant 31-12-2019
40106846	3.000	2011	2021	2,85 %	300	600
40107281	3.000	2012	2022	2,63 %	300	900
40.109.666	5.000	2015	2025	0,56 %	500	3.000
Lening optisport	728	2015	2029	4,96 %	52	520
Lening prv Noord Brabant	8.000	2018	2038	1,35 %	400	7.600
Totaal					1.552	12.620
Projectlening Mfc Doelum	5.830	2014	2034	2,87 %	233	5.151
Projectlening Mfc Doelum	9.370	2014	2054	3,22 %	126	9.004
Projectlening scholen Renkum	5.200	2018	2058	1,577%	130	5.070
Projectlening scholen Renkum	300	2018	2038	1,29 %	15	285
Totaal projectfinanciering					504	19.510
Totaal					2.056	32.130

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Bedragen x € 1.000	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2019	14.172	1,50 %
Nieuwe leningen		
Reguliere aflossingen	1.552	1,75 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2019	12.620	1,47 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille (excl. projectleningen)

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

Bedragen x € 1.000	Stand per 31-12-2019	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	1.057	32,80 %
Leningen	4.687	1,41 %
Totaal	5.744	

Tabel F Uitgezette gelden

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. Door de invoering van het Schatkistbankieren per 1-1-2014 moeten wij overtollige middelen overboeken naar de schatkist. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt gebruik gemaakt van diverse financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal twee instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering wordt ook voor korte termijn financiering de tarieven van een tweetal instellingen met elkaar vergeleken.

Sinds de invoering van het schatkistbankieren moeten (tijdelijke) overtollige middelen worden gestort in de schatkist van het rijk. Dit geldt voor alle middelen boven de drempel van 0,75 % van het begrotingstotaal. In verband met de diverse betaalstromen (salarissen, loonbelasting, uitkeringen en voorschotten sociaal domein, betaalbatches crediteuren) merken wij dat het drempelbedrag regelmatig niet volstaat. Wij dienen, op basis van kortlopende liquiditeitsoverzichten en bezettingsgraad, soms meer saldo op onze lopende rekeningen te hebben, omdat gemeente Renkum maximaal € 1.500.000 per dag kan laten terugstorten. Een hoger bedrag dient minstens 5 werkdagen van te voren worden aangevraagd. Automatisch afkomen bij BNG is dan ook geen optie. De kosten (fte) wegen niet op tegen de baten (0% creditrente).

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In de Begroting 2019 zijn in de paragraaf bedrijfsvoering het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering hangen nauw samen met de in het programma 3 Organisatie genoemde voornemens. In deze paragraaf wordt met name ingegaan op de beleidsvoornemens die te maken hebben met de verbetering van de dagelijkse uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen.

In de Begroting 2019 zijn we ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen onze gemeente die te maken hebben met de verbetering van de dagelijkse uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen. In dit jaarverslag geven we verantwoording over deze in de Begroting 2019 opgenomen ontwikkelingen.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet is het verplicht dat alle gemeenten beschikken over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (okt. 2015);
- art. 213: de controleverordening (jan. 2006);
- art. 213a: de verordening betreffende doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (dec. 2013).

Met deze verordeningen formuleert uw raad belangrijke kaders om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid te waarborgen.

Audits

Het doel van de auditonderzoeken en aanvullende auditactiviteiten is om een bijdrage te leveren aan de duurzame verbetering van de gemeentelijke processen en afstemming tussen beleid en uitvoering. De auditcyclus van de gemeente Renkum is ingericht op basis van de kwaliteitscirkel van Deming (Plan-Do-Check-Act). Zo ontstaat er een cyclisch proces van **leren en verbeteren**.

Conform de verordening "Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Gemeente Renkum", informeren we u in deze paragraaf over de uitvoering van het auditplan 2019. Vervolgens vindt u de verantwoording van de proceseigenaren over de daar uitvloeiende verbeterplannen¹.

¹ In de verbeterplannen geven de proceseigenaren aan welke concrete actie zij ondernomen hebben om de aanbevelingen n.a.v. de uitgevoerde audits op te volgen

Onderzoeksplan interne audits 2019, stand van zaken ultimo 2019

Audit-activiteiten	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
<p>Audit "De ambtelijke rollen en de regievoering op de verbonden partijen."</p>	<p>Op dit moment kent de gemeente Renkum 10 verbonden partijen. <i>Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.</i></p> <p>Het doel van dit onderzoek is om de beheersing van het proces van regievoeren op deze verbonden partijen én de aansluiting van de ambtelijke op de bestuurlijke rollen, waar mogelijk, te optimaliseren.</p>	<p>Dit onderzoek is een vervolg op het onderzoek naar de ambtelijke regievoering op de ODRA. Hierin hebben we gefocust op drie andere relevante verbonden partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de <i>Connectie</i>; • de <i>MGR</i>; • de <i>VGGM</i>. <p>Het onderzoek is in twee delen uitgevoerd. <i>Deel 1</i> gaat over de bestuurlijke en ambtelijke rollen ten aanzien van de drie verbonden partijen. <i>Deel 2</i> focust op de ambtelijke regievoering op de drie verbonden partijen.</p>	<p>Na de afronding van deel 1 heeft het auditteam deel 2 uitgevoerd. Het verdiepend onderzoek m.b.t. deel 2 is eind 2019 afgerond. Na hoor en wederhoor wordt deel 2 van de rapportage in februari 2020 gepresenteerd aan het MT. Het MT geeft opdracht aan de proceseigenaren om een verbeterplan op te stellen. Na vaststelling zal het college de documenten (volledig rapport en volledig verbeterplan) aan de raad ter informatie aanbieden.</p>
<p>Lijncontrole Vastgoedbeheer (onderhoud en verhuur van vastgoedobjecten)</p>	<p>De lijncontroles zijn een onderdeel van de auditcyclus en hebben betrekking op de processen uit de afgesloten verbeterplannen. Het doel hiervan is om cyclisch te beoordelen of er aanleiding is de desbetreffende processen opnieuw onder de loep te nemen.</p>	<p>Het auditteam gaat na in hoeverre de geplande verbetermaatregelen daadwerkelijk zijn genomen door de proceseigenaar.</p>	<p>De lijncontrole wordt uitgevoerd na afronding van de audit verbonden partijen mogelijk in 2020.</p>
<p>Monitoring verbeterplannen</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proceslandschap 2. P-systematiek 3. ODRA 	<p>De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op de verbeterplannen die nog niet afgesloten zijn en geldt als sturingsinstrument voor het MT.</p>	<p>Twee keer per jaar uitgevoerd, bij begroting en jaarrekening. De raad is geïnformeerd in paragraaf 5.</p>
<p>Coördinatie nieuw verbeterplan</p>	<p>De rollen en de regievoering op de verbonden partijen.</p>	<p>De auditor bewaakt de eenheid en consistentie van de verbeterplannen, die door de proceseigenaren zijn opgesteld.</p>	<p>Na accordering van het auditrapport door het MT zullen de proceseigenaren het verbeterplan opstellen o.b.v. het format dat door de auditor is opgesteld.</p>

Overzicht verbeterplannen n.a.v. uitgevoerde audits, stand van zaken ultimo 2019

N.a.v. uitgevoerde audits hebben de proceseigenaren verbeterplannen opgesteld. In de verbeterplannen geven de proceseigenaren aan welke concrete actie zij ondernemen om de aanbevelingen n.a.v. de uitgevoerde audits op te volgen.

Verbeterplannen afgesloten in 2019

Op basis van de verantwoording van de proceseigenaar heeft het MT besloten de volgende verbeterplannen af te sluiten. Bij een lijncontrole zal het auditteam nagaan in hoeverre de verbetermaatregelen daadwerkelijk zijn genomen door de proceseigenaar.

verbeterplan	Jaartal audit	status
Inkoop en aanbestedingen	2012	lijncontrole uit te voeren in 2021
Archief- en Dossiervorming	2013	lijncontrole uit te voeren in 2021
P-systematiek	2017	datum lijncontrole nader te bepalen

Verbeterplannen in uitvoering

N.a.v. uitgevoerde audits hebben de proceseigenaren verbeterplannen opgesteld. De volgende zijn in uitvoering.

Verbeterplan	Jaartal audit	Status
Proceslandschap	2017	Verbeterplan vastgesteld door college; drie verbetermaatregelen in uitvoering; één geïmplementeerd
Regievoering op ODRA	2018	Verbeterplan vastgesteld door college; vier verbetermaatregelen in uitvoering, tien geïmplementeerd, twee worden opgenomen in nieuw verbeterplan Verbonden Partijen

Inhoudelijke stand van zaken van de twee verbeterplannen in uitvoering door de proceseigenaar.

1) Proceslandschap

Strekking openstaande verbetermaatregel	Stand van zaken ultimo 2019	Datum realisatie
Benoem een proceseigenaar (procesmanager) die verantwoordelijk is voor de actualisatie van het proceslandschap en voor de cyclus procesoptimalisatie	Vanaf 2019 richten we onze focus voor de organisatie ontwikkeling op vier pijlers: Leiderschap tonen, In control zijn, Resultaatgericht werken, Vitale organisatiecultuur. Actualisatie van het proceslandschap en de cyclus voor procesoptimalisatie krijgen een rol in 'Resultaatgericht werken' en 'In control zijn'. Het MT heeft de actie opgenomen in het concernplan	Voorstel tot inrichting procesmanagement wordt opgesteld Q2 2020
Evalueer na een jaar het gebruik en de actualiteit van het proceslandschap	We hebben nog onvoldoende met het proceslandschap gewerkt om hier een evaluatie op te houden.	Q2 2021
Maak een stappenplan om te komen tot invoering van de cyclus procesoptimalisatie	Het MT maakt de komende periode keuzes in de uit te voeren projecten. De prioriteit ten aanzien van de cyclus procesoptimalisatie wordt daarin meegenomen.	Onderdeel uitwerking basis op orde. Wordt opgenomen in teamplannen 2020

2) Regievoeren op ODRA

Strekking openstaande verbetermaatregel	Stand van zaken ultimo 2019	Datum realisatie
REGIEVOERING OP PROCESSEN DIE AFSTEMMING MET ODRA VEREISEN		
<p>Actualiseer de beschrijving van alle "vraagafhankelijk werkprocessen", inclusief procesverantwoordelijken en de actoren. Een actuele beschrijving van de processen is altijd belangrijk; bij een knip is die noodzakelijk. Zorg voor: zo min mogelijke stappen, duidelijke afspraken over wie wat doet, voldoende formatie/expertise/competentie en directe communicatie tussen de betrokken medewerkers van de twee organisaties.</p> <p>Stel een overdrachtsdocument ODRA op voor nieuwe medewerkers (ook van het Servicepunt)</p>	<p>De format is gereed en is door diverse medewerkers voor hun proces ingevuld. Een aantal processen is inmiddels veranderd en functioneert naar tevredenheid. Ze zijn echter nog niet allemaal beschreven. Dit wordt meegenomen in het traject Omgevingswet. We hebben hiervoor ook regelmatig overleg met Arnhem, Lingewaard en de ODRA</p> <p>Gebleken is dat het prettig werkt dat we kennismakingsgesprekken organiseren tussen onze medewerkers en die van de ODRA. Binnenkort is er een gesprek met de (nieuwe) beheerders en later volgt een gesprek met medewerkers van het Servicepunt. Daarnaast maken we een kort introductiedocument over wat de ODRA voor ons doet.</p> <p>Voor 2020 zijn er in het werkprogramma uren opgenomen voor onder andere APV taken en ondermijning. Deze worden deels gefinancierd vanuit de betreffende teams. Eind 2020 kijken hoe we dit structureel vorm gaan geven.</p>	<p>Eind 2020</p> <p>Eind juni 2020</p> <p>Q3 2020</p>
<p>Optimaliseer de interne regievoering door:</p> <p>afspraken maken en communiceren over informatie-uitwisseling, bewaking en escalatie m.b.t. de processen.</p>	<p>Dit protocol moet nog worden opgesteld.</p>	<p>Eind juni 2020</p>
<p>Onderzoek nader de knelpunten m.b.t. het statisch (historisch) archief en de aansluiting met het dynamische archief met ODRA. De verantwoordelijkheid voor het statisch archief ligt nu bij De Connectie. De gemeente</p>	<p>Dit project loopt momenteel. Er worden 3 scenario's bekeken. In verband met de zorgvuldigheid wordt hiervoor een quick scan uitgevoerd. Deze is als het goed is eind februari afgerond. Daarna zal door de ODRA een advies worden opgesteld wat vervolgens weer met de partners wordt besproken.</p>	<p>Q3 2020</p>

Strekking openstaande verbetermaatregel	Stand van zaken ultimo 2019	Datum realisatie
Renkum dient ervoor te zorgen dat De Connectie en ODRA hier de nodige aandacht aan geven		
Verbeter de aansluiting van de gemeentelijke website op die van ODRA.	Nog niet afgerond.	Q1 2020

Organisatie en formatie

Kosten inhuur derden

In de Financiële verordening is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering inzicht wordt gegeven in de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten. Daarnaast zouden we inzicht moeten geven in de kosten van inhuur derden. Deze kosten worden echter niet afzonderlijk begroot, omdat inhuur plaatsvindt binnen de formatiebudgetten. Om die reden is op begrotingsbasis geen informatie over inhuur beschikbaar.

Binnen het begrote p-budget wordt altijd gestreefd naar flexibele ruimte om gedurende het jaar naar behoefte personeel te kunnen inhuren. Inhuur vindt plaats om piekbelasting op te vangen, bij ziektevervanging of om bepaalde kennis en expertise in huis te halen die tijdelijk nodig is. Daarnaast is het soms een bewuste keuze om in afwachting van ontwikkelingen, zoals bij de transformatie in het sociale domein, om te werken met tijdelijke inhuurkrachten. Naast de inhuur t.l.v. het p-budget vindt ook inhuur plaats op projectbasis ten laste van de programmabudgetten, bijv. bij ruimtelijke projecten.

In 2018 waren de totale inhuurlasten circa € 4,3 mln. Daarvan kwam € 1,8 mln ten laste van programmabudgetten en € 2,5 mln ten laste van het p-budget (20% van het p-budget).

In 2019 is de externe inhuur aanzienlijk afgebouwd. De totale inhuurlasten zijn gedaald naar circa € 2,4 mln. Daarvan kwam € 1 mln ten laste van programmabudgetten en € 1,4 mln ten laste van het p-budget (11% van het p-budget).

Functies HR21

De ontwikkelingen binnen en buiten de gemeentelijke organisaties hebben invloed op verschillende taken en functies. Organisatiebreed is bekeken in hoeverre dit invloed heeft op de functie inpassing in HR21 (landelijk functie-indelings en waarderingssysteem). Het functieboek dat nu van toepassing is voor de gemeente Renkum sluit hierdoor aan bij de taken die uitgevoerd moeten worden door de medewerkers.

SPP

In 2019 is binnen de afzonderlijke teams een aanzet gemaakt voor een Strategische Personeelsplanning (SPP). In 2020 wordt dit organisatiebreed verder uitgewerkt.

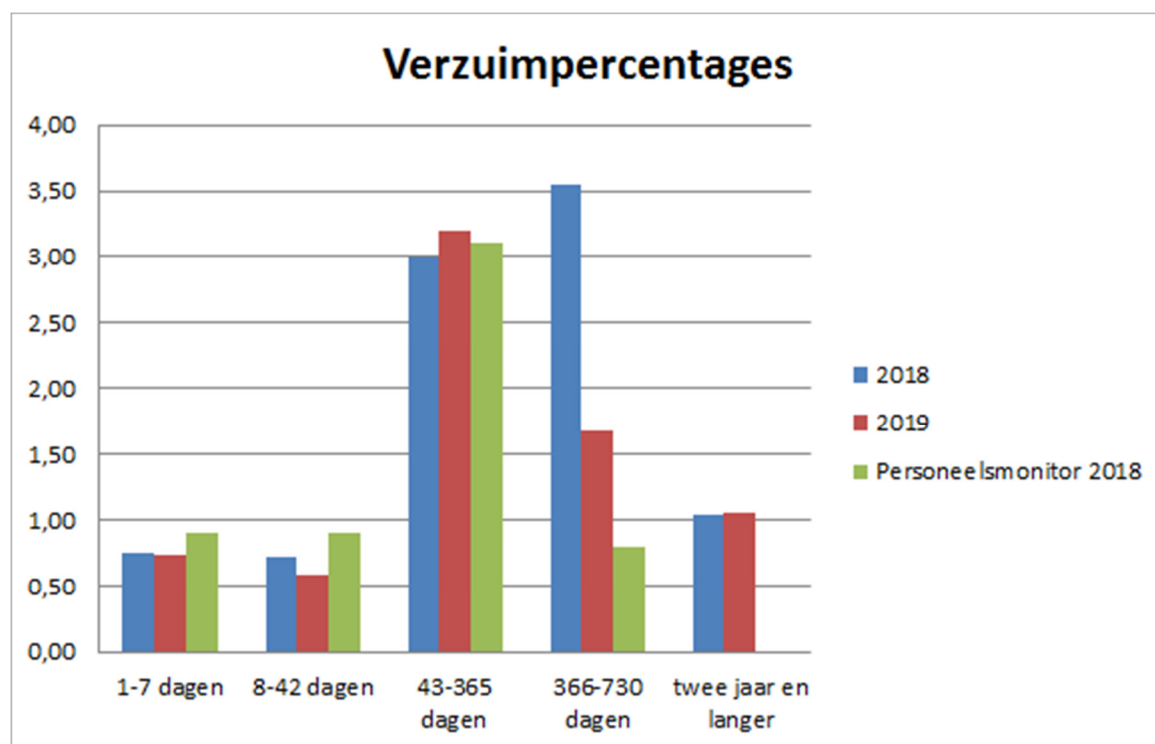
Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is gedaald ten opzichte van 2018. In 2018 was het totale verzuimpercentage 9,05, in 2019 is dit 7,25.

	2018	2019
1-7 dagen	0,75	0,74
8-42 dagen	0,72	0,58
43-365 dagen	3,00	3,2
366-730 dagen	3,55	1,68
twee jaar en langer	1,04	1,05
Totaal	9,05	7,25

Het verzuim is echter hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat is ook het geval als we de verzuimgegevens vergelijken met gemeenten met een vergelijkbare grootte (bron Personeelsmonitor 2018, de cijfers 2019 zijn op landelijk niveau nog niet bekend). Bij gemeenten met een vergelijkbare grootte was het verzuim 5,6% in 2018.

In onderstaand overzicht is de onderverdeling te zien binnen de verschillende verzuimcategorieën.

De meldingsfrequentie betreft het gemiddeld aantal keer dat gemeenteambtenaren zich ziek melden in een jaar. Landelijk voor gemeenten met een vergelijkbare grootte was dit in 2018 1,08. In Renkum is de meldingsfrequentie in 2019 0,93.

Er zijn verschillende acties in gang gezet om het verzuim terug te dringen. In 2018 is Renkum gestart met de invoering van het eigen regie model op verzuim. Het uitgangspunt is dat de medewerker verantwoordelijk is voor zijn herstel. De organisatie kan hierbij faciliteren. Ook krijgt preventie meer aandacht en is het belang van vitaliteit daarbij benadrukt.

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

ICT heeft een belangrijke rol bij het realiseren van de basisinfrastructuur voor de e-overheid en daarmee ook voor de bedrijfsvoering van de gemeente. De complexiteit van systemen neemt toe en de ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Dit vraagt om een robuuste maar ook flexibele ICT organisatie. Maar het kostenaspect mag ook niet uit het oog verloren worden; binnen de Connectie werken de gemeenten Arnhem, Rheden en Renkum op ICT gebied samen om tot efficiënte, passende ICT- oplossingen te komen.

Het stelsel van basisregistraties blijft in ontwikkeling. Dit betekent een uitbreiding van wettelijke taken voor de gemeente en een vergroting van de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het (digitaal) verstrekken van juiste informatie. Het implementeren van (nieuwe) basisregistraties en het hernieuwd verdelen van taken binnen de eigen organisatie in samenwerking met de Connectie is een belangrijke activiteit. Het beheer van de basisregistraties is ondergebracht bij De Connectie. De basisregistratie personen (BRP) vormt hierop echter een uitzondering. De BRP is in beheer bij de gemeente Renkum zelf.

Vanuit de bedrijfsvoering wordt continue gereageerd op wettelijke of maatschappelijke veranderingen. Dit vertaalt zich naar een behoefte aan nieuwe en/of aangepaste informatiesystemen. Aangepaste of nieuwe software moet hiervoor op een verantwoorde wijze worden geplaatst en geïntegreerd met de bestaande informatiesystemen. Deze taak wordt uitgevoerd door onze functioneel beheerders.

Het informatiebeheer is gericht op het beheer van een goede en geordende staat van archiefbescheiden (zowel analoog als digitaal). De uitvoerende taken van dit beheer zijn ondergebracht bij De Connectie. Hieronder wordt verstaan het:

- duurzaam toegankelijk maken en houden van (documentaire) informatie;
- (archief)beheer: tijdige vernietiging en juiste bewaring en overbrenging naar de archiefbewaarplaats (Gelders Archief).

Een goede integratie van documentair informatiebeheer in de bedrijfs- en werkprocessen is daarbij een voorwaarde. Om digitale informatie duurzaam toegankelijk te maken is zaakgericht werken een leidend motief.

Overigen

In artikel 20 van de Financiële verordening is gesteld dat in de paragraaf bedrijfsvoering naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het BBV de volgende onderdelen worden opgenomen:

- de huisvestingskosten;
- de automatiseringskosten;
- budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant.

<i>bedragen x € 1.000</i>	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Huisvestingskosten	543	547	- 4
Automatiseringskosten	1.465	1.192	273
Raad	365	374	-9
Griffie	239	227	12
Rekenkamer	40	31	9
Accountant	62	62	0

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

1. Algemene informatie

Doel	Regionale samenwerking doelgroepenvervoer
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	De raad heeft op 15 september 2015 ingestemd met het voornemen tot deelname in een op te richten bedrijfsvoeringsorganisatie voor het regelen van het doelgroepenvervoer en in overleg met de betreffende regiogemeenten starten met de voorbereidingen voor de oprichting hiervan
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	19 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen (door fusie van Zevenaar en Rijnwaarden nog 18)
Belang Renkum	gezamenlijk uitvoering geven aan het verzorgen van doelgroepenvervoer
Vertegenwoordiging Renkum	de gemeente wordt vertegenwoordigd door de portefeuillehouder doelgroepenvervoer Leonie Rolink. Marinka Mulder vervangt haar zonodig.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
In zijn vergadering van 30 januari 2018 heeft het college besloten, net als toen zes andere gemeenten in het gebied, het leerlingenvervoer nog niet onder te brengen bij AVAN.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Zie 3.1

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

In maart 2018 is er, na een jaar rekenen, een nieuwe verdeelsleutel vastgesteld, die voor o.a. Renkum positief uitpakt. Om de daaruit voortvloeiende voor- en nadelen gelijkmatiger te verdelen is een aflopende solidariteitsafpraak gemaakt, voor 2017, 2018, 2019. In mei 2018 zijn ook de begroting 2017 en 2018 vastgesteld. Mede door het vele rekenwerk en het geven van uitleg hierover, overschrijden de kosten van de samenwerkingsorganisatie BVO DRAN in 2018 de begroting. Deze kosten zijn voor 2019 niet geraamd.

Een in september 2018 vastgesteld knoppenplan geeft plannen aan, waarmee gepoogd wordt een verlaging van de kosten van het vervoer te realiseren. In 2019 zijn lokaal de afstanden aangepast, in overeenstemming met de criteria die door meerdere gemeenten worden gebruikt. Dat heeft zijn effect op het vraagafhankelijk vervoer gehad, dat in omvang is afgenomen in 2019.

In 2019 zijn de jaarrekeningen 2016 – 2018 definitief afgerekend en heeft ook met terugwerkende kracht een her rekening plaatsgevonden van de gewijzigde BTW systematiek over deze boekjaren.

Per saldo zijn de uiteindelijke afrekeningen, inclusief het extra aangevraagde budget van € 62.000 bij de NJN 2019 binnen de beschikbare budgetten gebleven. Een afrekening van een BTW suppletie door de BVO zal in 2020 plaatsvinden.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	nb	nb	0	832.840	0
2020	nb	nb	0	824.365	0
2021	nb	nb	0	872.196	0
2022	nb	nb	0	925.975	0

Bij niet GR-en alleen 2019.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Er zijn nog verschillende onzekerheden, die bij de vervoersorganisatie liggen, die invloed kunnen hebben op de hierboven gegeven cijfers.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

De gegeven cijfers na 2019 zijn nog onzeker, omdat deze beïnvloed worden door de feitelijke vervoerkosten die in het bedrag zijn verdisconteerd.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Eind 2018 is besloten om de contracten met de Regiecentrale en de vervoerders niet te verlengen. In 2019 is om die reden een aanbesteding gedaan. In 2019 is besloten de gemeentelijke samenwerking voort te zetten. Regionaal ambtelijk is de opdracht uitgezet om de wijze van samenwerking, de vorm, tegen het licht te houden. Advies: continueren van de samenwerking.

BVO De Connectie (intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie)

1. Algemene informatie

Doel	Een belangrijke aanleiding voor de Gemeente Renkum om de bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie op te richten is dat door het samenwerken met de gemeenten Arnhem en Rheden we onze bestuurskracht kunnen vergroten. We gaan er vanuit dat door het bundelen van de uitvoeringstaken in De Connectie we (voorlopig) een zelfstandige gemeente kunnen blijven. De Connectie vermindert namelijk onze kwetsbaarheid op bedrijfsvoeringsgebied en levert minimaal dezelfde kwaliteit tegen minimaal 4 procent lagere kosten. Ook vergroot De Connectie de kansen voor medewerkers van de drie gemeenten, omdat zij bij de bedrijfsvoeringsorganisatie meer doorgroeimogelijkheden hebben.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, om precies te zijn een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO).
Datum oprichting	1 maart 2016
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden.
Belang Renkum	<ul style="list-style-type: none"> - De portefeuillehouders bedrijfsvoering van de drie gemeenten vormen het bestuur van De Connectie. De leden van het bestuur hebben ieder één stem. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, met uitzondering van een aantal specifiek in de gemeenschappelijke regeling genoemde situaties. - Het financiële aandeel van de gemeente Renkum bedraagt (op basis van de meerjarenprogrammabegroting 2020-2023) 10,75%.
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Rolink vertegenwoordigt Renkum in het bestuur van De Connectie.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
De Connectie voert voor ons de uitvoeringstaken behorende bij ICT, inkoop & aanbesteding, facilitaire zaken & frontoffice, documentaire informatievoorziening, personeels- & salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties en secretariaat.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De belangrijkste voorwaarde voor het financiële succes van De Connectie is het harmoniseren van processen, het standaardiseren van de werkwijze en verregaande digitalisering.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Eind 2018 concludeerden twee verschillende onderzoeken dat er nog veel werk te verzetten is om de basis op orde te krijgen in het ICT-domein. Om de basis weer op orde te brengen, moet op deze onderdelen worden geïnvesteerd. Op basis daarvan is besloten om de taakstelling voor het taakveld ICT voorlopig terug te draaien. Omdat wij willen vasthouden aan de oorspronkelijke doelstellingen van de 4 K's, hebben wij het bestuur verzocht om met een plan van aanpak te komen waarmee op termijn deze doelstellingen alsnog kunnen worden gerealiseerd.

Op dit moment is de evaluatie van de Connectie in een afrondende fase. Daarnaast wordt gewerkt aan een ontwikkelplan. Beide documenten zullen aan uw raad worden voorgelegd.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	€ 2.365.000	€ 7.490.000	€ 1.507.000	€ 4.614.000	€ 0
2020	€ 345.000	€ 5.952.000	€ 36.000	€ 4.110.000	€ 0
2021	€ 176.000	€ 4.598.000	€ 21.000	€ 3.794.000	€ 0
2022	€ 21.000	€ 3.524.000	€ 21.000	€ 3.794.000	€ 0

De meerjarencijfers zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2020-2023.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Het bestuur rapporteert de autonome ontwikkelingen binnen de bestuursrapportages. Wij gaan er vanuit dat de verbonden partijen zich bewust zijn van de financiële situatie van de gemeenten. En dat extra budgetvragen zoveel mogelijk worden voorkomen.

Het bestuur heeft aangekondigd dat zij bij de eerste bestuursrapportage 2020 en de MJPB 2021-2024 terug komt op benodigde middelen voor het verbetertraject van ICT. Een voorzichtige inschatting is, op basis van het rapport van Arlande, dat hier in 2020 additioneel nog € 3,5 mln. voor nodig is, in 2021 € 2,0 mln. en vanaf 2021 € 1,8 mln. structureel. Voor de gemeente Renkum geldt dat dit voor 2020, op basis van de verdeelsleutel á 10.75%, neerkomt op circa € 376.000.

We zien het als onze opgave om een organisatie te zijn die voor de lange termijn zijn taken kan uitvoeren binnen het budget dat daarvoor beschikbaar is. Dit is gezien de financiële context van de gemeente Renkum ook een noodzakelijk uitgangspunt. We verwachten dit ook van onze gemeenschappelijke regelingen. Met het terugdraaien van de taakstelling ICT en de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld in de bestuursrapportage is vanuit de gemeenten al een substantiële financiële impuls gegeven.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

We verwachten van het bestuur dat zij het verbetertraject ICT meeneemt in het (integrale) plan van aanpak om de oorspronkelijke doelstellingen alsnog te kunnen realiseren.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

We gaan er vanuit dat we in goed overleg met De Connectie en de twee andere gemeenten gezamenlijk tot een goede oplossing voor de financiële uitdagingen kunnen komen en adviseren om de samenwerking te continueren.

Euregio Rijn-Waal

Doel	Op basis van grensoverschrijdende samenwerking streven naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de Euregio Rijn-Waal. Daarbij richt de Euregio zich op de volgende werkvelden: <ul style="list-style-type: none">- Grensoverschrijdende ruimtelijke ordening en verbetering van de grensoverschrijdende infrastructuur.- Grensoverschrijdend toerisme en samenwerking binnen het MKB en technologieoverdracht.- Landbouw, plattelandsontwikkeling, milieubescherming.- Kwalificering en arbeidsmarkt. Ontwikkeling van een geïntegreerde arbeidsmarkt, samenwerking op het gebied van beroepsopleiding.- Communicatie tussen burgers en overheid, samenwerking tussen sociale en medische zorginstellingen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling op basis van een internationale overeenkomst met een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Euregio Rijn-Waal.
Datum oprichting	Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010.
Vestigingsplaats	Kleve
Deelnemende partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas.
Belang Renkum	Renkum heeft 3 stemmen in de Euregioraad.
Vertegenwoordiging Renkum	Burgemeester Schaap is in 2018 toegetreden tot het dagelijks bestuur van de Euregioraad.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>In 2020 is in de Rhein-Waal-Regio grensoverschrijdende samenwerking vanzelfsprekend. Er zijn nieuwe, duurzame sociaaleconomische grensallianties gelegd (ook cross-over) waarin overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld informatie uitwisselen en nauw samenwerken. Bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden en het maatschappelijk middenveld weten elkaar in alle sectoren grensoverschrijdend te vinden. Zij profiteren van elkaars kennis en netwerken en beantwoorden samen de vraagstukken van de toekomst. Men ziet elkaar niet langer als concurrent maar als partner.</p> <p>De structuurfondsen vormen een van de hoofdpunten van de Europese begroting. Voor de periode 2014-2020 is doelstelling 2 de 'bevordering van de regionale ontwikkeling ter bevordering van de concurrentiekracht' en doelstelling 3 'de Europese territoriale samenwerking' voor Renkum van belang. Uit een door de EU-commissie gemaakte analyse van de EU-begroting blijkt dat de doelstelling van Europese samenwerking overeind blijft, maar ook dat de projecten meer resultaatgericht moeten zijn. De Euregio volgt deze ontwikkelingen op de voet.</p>	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

N.v.t.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

N.v.t.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	1.676.134	0	33.419	8.050	
2020	1.434.331	0	28.734	8.050	
2021	1.463.065	0	-9.143	8.050	

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

N.v.t.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

Stukken in het kader van de begrotingscyclus worden naar de gemeenten gestuurd. De Euregio-raad neemt daarover besluiten. De gemeente ontvangt de jaarverslagen van de Euregio.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking in Euregionaal verband werpt zijn vruchten af voor de Renkum, o.a. door deelname aan projecten zoals E-bus 2020 en het project op het gebied van biodiversiteit.

Gelders Archief

1. Algemene informatie

Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling (Regeling Regionaal Historisch Centrum "Gelders Archief")
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeente Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.
Belang Renkum	Renkum heeft één stem in het AB

Vertegenwoordiging Renkum	Burgemeester A.Schaap vertegenwoordigt behalve Renkum ook Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last uit dezelfde personen bestaat.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>Het Gelders Archief is een betrouwbare partner voor het beheren van de collecties (zowel fysiek als digitaal) van en voor zijn publieke en particuliere relaties. Door optimalisering van de toegankelijkheid van de collectie, draagt het bij aan een transparante overheid en aan kennisverspreiding over het verleden van Gelderland.</p> <p>GA beheert archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. GA fungeert als inspecteur van onze archieven en controleert of wij op de juiste wijze met documenten (digitaal en fysiek) omgaan en of de bewaaromstandigheden (fysiek kelder en digitaal met software) goed zijn.</p> <p>Het GA heeft te maken met digitalisering. Voor het optimaal kunnen bedienen van de klanten zijn extra investeringen noodzakelijk. Daarnaast wordt door het GA deelgenomen aan de landelijke ontwikkelingen voor de inrichting van een E-depot. Deze ontwikkeling is onvermijdbaar. Aanvullende financiering daarvoor is nodig.</p>	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Door de voortgaande digitalisering van processen en daaruit voortkomende documenten komt de noodzaak tot het vormen van een digitale bewaarplaats (E-depot) ook steeds dichterbij. Het GA zal samen met de deelnemers onderzoeken hoe vormgegeven kan worden aan het E-depot.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Door de economische situatie is het mogelijk dat bezuinigingen vanuit de rijksoverheid of deelnemende gemeenten van invloed zijn op de financiële situatie.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	209.570	17.913.537	0	162.857	0
2020	209.570	17.729.457	0	168.081	0
2021	209.570	17.318.564	0	169.762	0
2022	209.570	16.889.675	0	171.459	0

Bij niet GR-en alleen 2019.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risico beperkende maatregelen
Vanaf de oprichting had het GA jaarlijks een structureel tekort. Sinds 2013 boekt GA een positief bedrijfsresultaat op basis van de structurele lumpsum en inkomsten.

Vanaf 2013 wordt er – gelet op dit positieve resultaat- gewerkt aan de opbouw van het weerstandsvermogen.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

Om tegenvallers op te kunnen vangen heeft het GA weerstandsvermogen in de vorm van een algemene reserve (ca. 5% van de deelnemersbijdragen in het GA). In de statuten is vastgelegd dat de reserve van het GA in enig jaar nog hoger mag zijn dan 10% van bedragen.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Het Gelders Archief (GA) is belast met een deel van de beheerstaken. Eén van de belangrijkste taken is het beheren van de blijvend te bewaren archiefbescheiden in de door het GA aangewezen archiefbewaarplaats(en). Daarnaast heeft het GA een toezichthoudende en adviserende rol ten aanzien van de overige (ver17nietigbare) archiefbescheiden. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de archivaris (de directeur van het GA). De archivaris houdt als het ware toezicht op het dagelijks (archief)beheer door De Connectie. De archivaris voert daartoe jaarlijks controles uit op belangrijke archiefonderdelen en rapporteert hierover aan het college.

Advies: samenwerking continueren

Sociaal domein centraal Gelderland (MGR)

1. Algemene informatie

Doel	Samenwerking binnen het sociaal domein op uitvoerend niveau bereiken op diverse deelgebieden binnen de regio Gelderland. Deze samenwerking heeft tot doel meer samenhang en doelmatigheid in de samenwerking tussen de gemeenten te realiseren. Met een (modulair in te vullen) gemeenschappelijke regeling krijgt de samenwerkende regio een formele entiteit met rechtspersoonlijkheid.
Rechtsvorm	Wet gemeenschappelijke regelingen openbaar lichaam (Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland)
Datum oprichting	2017
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Belang Renkum	Op basis van inwoneraantal (Renkum 7%)
Vertegenwoordiging Renkum	Marinka Mulder

Wat doet de verbonden partij voor Renkum

De MGR is opgebouwd uit modules. Vanaf 2018 zijn dit de modules Inkoop sociaal domein, Onderwijszaken en Werkgevers servicepunt. Gemeente Renkum neemt deel aan Inkoop en 2 submodules van Onderwijszaken (kwalificatieplicht en RMC). Gemeente Renkum heeft geen beleid aan de MGR overgedragen.

Het bestuur van de MGR heeft per module een bestuurscommissie. Zij zijn specifiek belast met de inhoudelijke aspecten van een module in voorbereidende en adviserende zin. Het AB besluit.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De MGR vanaf 2018 een beheersgedeelte, de module inkoop sociaal domein, de module Onderwijszaken en de module WSP. Vanaf 01-01-2019 is de module Werkbedrijf (voorheen Presikhaaf) aan de MGR toegevoegd. Ten opzichte van 2019 zijn er naast deze toevoeging geen significante ontwikkelingen dan wel ombuigingen te melden.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Er zijn geen nadere ontwikkelingen over 2019 te melden.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	€0	€0	€0	€120.600	€0
2020	€0	€0	€0	€120.600	€0
2021	€0	€0	€0	€120.600	€0
2022	€0	€0	€0	€120.600	€0

Bij niet GR-en alleen 2019.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De kosten voor de module inkoop worden gevormd door de uitvoering van de inkoop en een relatief deel van de overhead (naar rato verdeeld over de modulen). Wijzigingen worden via de bestuurscommissies voorgesteld aan het algemeen bestuur en via de begroting doorgevoerd nadat deze zijn voorgelegd voor een zienswijze aan de raden. De vaststelling is op basis van 3/4 stemmen voor. De module heeft geen weerstandsvermogen.

Voor deelname aan de module onderwijszaken dragen wij niet bij, omdat het alleen de activiteiten uit hoofde van RMC en VSV betreft en deze worden uitgevoerd door de contact gemeente Arnhem die hiervoor van het rijk ook de middelen ontvangt.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

De kosten die zijn gemoeid met de MGR betreffen die van de uitvoering van de opdracht. Er zijn geen middelen voor het volume van de inkoop zorg die naar de MGR vloeien. Via het DB, AB en de BC'sen op basis van de Wgr heeft het bestuur invloed op uitvoering en begroting.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking is functioneel. De risico's zijn door de wijze waarop de kostenverdeling is georganiseerd op basis van toerekening de kosten aan de modules van deelname laag. De samenwerking is met name van belang in het kader van terugdringen van bureaucratie op het gebied van inkoop SD voor de aanbieders.

Advies: continueren

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

1. Algemene informatie

Doel	Het verminderen van kwetsbaarheid en het verbeteren van de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht en handhaving tegen lagere kosten (dan verhoudingsgewijs de huidige)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	Raadsbesluit tot toetreding 26 september 2012
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	10 gemeenten rondom Arnhem (incl. Arnhem) en de provincie Gelderland.
Belang Renkum	ODRA is een platform van bestuurlijke afstemming
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Joa Maouche maakt deel uit van het Algemeen Bestuur en zit mede namens Doesburg, Rheden en Rozendaal in het in het Dagelijks Bestuur.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
De ODRA voert voor de gemeente Renkum taken op het gebied van de Wet milieubeheer bouwtaken en de juridische APV taken uit.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In 2019 wordt (net als in 2018) afgerekend op basis van de daadwerkelijk gemaakte uren. In 2020 hebben we voor het eerst een begroting 2020 die is gebaseerd op een (beheerste) outputfinanciering. Dat betekent dus dat we betalen voor wat we geleverd krijgen. Deels aan de hand van een prijs per product, deels op basis van daadwerkelijk gemaakte uren en deels op basis van een van te voren bepaalde verdeelsleutel.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Zoals hierboven is aangegeven gaan we in 2020 over naar (beheerste) outputfinanciering. Dit betekent dat voor een aantal producten zoals bijvoorbeeld een bouwvergunning nu een vaste prijs geldt. Mocht de ODRA efficiënter werken dan op basis van het kengetal is begroot, dan is het nu niet meer mogelijk om de uren die niet gemaakt zijn nog voor andere werkzaamheden in te zetten.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	762.000	n.v.t.	-8.500	1.354.000	0
2020	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	1.389.000	0
2021	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	1.389.000	0
2022	niet bekend	n.v.t.	niet bekend	niet bekend	0

Bij niet GR-en alleen 2019.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De partijen zijn gezamenlijk eigenaar en opdrachtgever.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

De gemeenteraad kan ten aanzien van de ontwerpbegroting van de ODRA een zienswijze naar voren brengen bij het Dagelijks Bestuur van de ODRA. Deze zienswijze wordt, voorzien van een reactie, samen met de begroting aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de ODRA. De wethouder van Renkum is lid van zowel het AB als het DB.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking continueren, en daarbij voortdurend aandacht blijven vragen voor een goede dienstverlening richting inwoners. Daar waar mogelijk is gezamenlijk optrekken (met name met de andere bouwpartners).

Regio Arnhem Nijmegen (GO Arnhem Nijmegen City Region)

Doel	Binnen het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen wordt door de voormalige gemeenten van de Stadsregio samengewerkt op een aantal beleidsterreinen (duurzaamheid, economie, mobiliteit en wonen). Het Gemeenschappelijk Orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Daarnaast werkt zij aan een regionale energie strategie, zoals van elke regio in Nederland vereist.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	De Stadsregio is in 2006 opgericht als opvolger van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Openbaar Lichaam Arnhem Nijmegen van 1995. In 2015 is de nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld: de GO Regio Arnhem Nijmegen.
Vestigingsplaats	N.v.t.

Deelnemende partijen	GO Regio Arnhem Nijmegen: 18 gemeenten rondom de steden Arnhem en Nijmegen.
Belang Renkum	GO Regio Arnhem Nijmegen: besluitvorming ligt op lokaal gemeentelijk niveau. Het overleg in regioverband is in het kader van afstemming tussen de deelnemers.
Vertegenwoordiging Renkum	Jasper Verstand en Joa Maouche als vertegenwoordiger van de portefeuillehoudersoverleggen namens Renkum. Agnes Schaap als vertegenwoordiger in het bestuur van het GO namens Renkum.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Gemeenten in het samenwerkingsverband blijven zich inzetten voor een aantrekkelijke, goed bereikbare en internationaal concurrerende regio. Een regio die aantrekkelijk is voor inwoners en waar bedrijven en instellingen willen investeren en die gezamenlijk werk maakt van duurzaamheid.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Als speerpunten gelden de versterking van het beeld van een regio, die één economisch geheel vormt en het versterken van de concurrentiepositie van de regio. Ook de bereikbaarheid is daarbij belangrijk. Dat is de reden waarom is gekozen voor het construct van de Triple Helix. In deze samenwerking worden doelen gerealiseerd door middel van een strategische uitvoeringsagenda die zal worden uitgewerkt in concrete projecten. In de Stichting Economic Board Regio Arnhem Nijmegen krijgt de samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen structuur. Per inwoner is hiervoor € 1 gereserveerd.

Vanuit het rijk is aan elke regio de opdracht gegeven om in een Regionale Energiestrategie de bijdrage van de regio aan de nationale klimaatdoelen te formuleren. In 2019 zal dit vorm en inhoud krijgen. Dit vraagt om een zorgvuldig proces met diverse stakeholders en belangen. Vandaar dat een procesbegeleider en stuurgroep wordt aangesteld.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

De financiële bijdrage aan het GO wordt verhoogd met €0,30 per inwoner ten behoeve van de secretariële ondersteuning van de voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen (PFO's). Momenteel dragen de voorzitters van de PFO's zorg voor hun eigen ondersteuning en dragen deze gemeenten de lasten hiervan. Om een toekomstbestendige organisatie te hebben voor facilitering van de regionale samenwerking en de 4 PFO'S en te kunnen voldoen aan de ambities van de regio, heeft de Kring van Gemeentesecretarissen aangegeven dat er een effectieve ondersteuning moet komen van de bestuurders en het ambtelijk platform. De kosten hiervoor dienen collectief gedragen te worden op basis van het inwonertal.

Met het verzoek om de kosten voor de secretaris van de Regio ook collectief te dragen (€0,08 per inwoner) is door de gemeenteraad van Renkum in mei 2018 niet ingestemd. De gemeenteraad heeft de Regio verzocht om deze kosten binnen de bestaande begroting op te vangen.

Aangezien de regionale meerderheid wel heeft ingestemd met een extra bijdrage van €0,08 per inwoner voor de bijdrage van de secretaris van de Regio, heeft het college van B&W besloten deze bijdrage toch op te nemen in de begroting.

Voor het proces van de RES en regionale routekaart is afgesproken dat elke gemeente €0,41 per inwoner bijdraagt en dat de provincie dit bedrag verdubbelt. De bijdrage is voor 2018 én 2019. Deze bijdrage komt ten last van het uitvoeringsbudget klimaat en energie.

Financiële bijdrage	2019	2020
Bijdrage per inwoner	€ 1,88	€ 1,88

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	niet bekend	niet bekend	0	58.865	n.v.t.
2020	niet bekend	niet bekend	0	58.865	n.v.t.
2021	niet bekend	niet bekend	0	niet bekend	n.v.t.
2022	niet bekend	niet bekend	0	niet bekend	n.v.t.

Bij niet GR-en alleen 2019.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

n.v.t.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

N.v.t.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Het oprichten van het GO Regio Arnhem Nijmegen laat zien dat voor voortzetting van regionale samenwerking, zij het op een bescheidener schaal en in een lichte vorm, voldoende draagvlak bestaat. De samenwerking binnen het GO is in 2017 geëvalueerd en uit de evaluatie is gebleken dat de samenwerking in de basis voldoet aan de wensen en verwachtingen van de partnergemeenten en stakeholders.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

1. Algemene informatie

Doel	Behartiging van de belangen en uitvoering van de hieraan verbonden taken op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	3 maart 2011 (gewijzigd bij raadsbesluit nr. 9)
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	15 gemeenten in het gebied Midden Gelderland incl. regio West-Veluwe Vallei of Foodvalley

Belang Renkum	Renkum heeft in het AB één stem, net als de andere deelnemers. Besluiten betreffende de begrotingen en de jaarrekeningen worden genomen op basis van gewogen stemrecht.
Vertegenwoordiging Renkum	De burgemeester heeft zitting in het Algemeen bestuur (= regionaal college hulpverlening). Wethouder Leonie Rolink neemt, afhankelijk van de agenda, ook deel aan het AB. Wethouder Rolink is als portefeuillehouder zorg lid van de bestuurscommissie veiligheid & gezondheid.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zet op efficiënte wijze haar middelen in voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, in casu de veiligheid en de gezondheid, van de inwoners van het verzorgingsgebied. De dienst is dé wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid en rampen</p> <p>VGGM zorgt voor de gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden wat betreft het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen, het organiseren en coördineren van ambulance-hulpverlening, het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen, het bevorderen van de totstandkoming van collectieve preventie (volksgezondheid) en de continuïteit daarvan, de afstemming tussen preventieve en curatieve gezondheidszorg, de uitvoering van collectieve preventie betreffende infectieziekten en ter zake van de gezondheidsrisico's voor jeugdigen. Daarnaast draagt de VGGM zorg voor de uitvoering van de taken inzake melding huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).</p>	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Bevolkingszorg

Aandachtspunt is de rampenbestrijding & crisisbeheersing inclusief brandweer en de geneeskundige hulp die daarbij nodig is. De gemeentelijke inzet bij crises en rampen noemen we bevolkingszorg. Daarvoor is een voorstel opgesteld met alle betrokken gemeenten en de Veiligheidsregio Gelderland Midden. Doelstelling is het gezamenlijk op bevolkingszorg om het kwaliteitsniveau te versterken. Het voorstel is inmiddels aangenomen genaamd Bouwen Bevolkingszorg. In de begroting van 2020 is dit inmiddels verwerkt en betreft een verhoging van € 0,52 cent per inwoner (van € 0,15 cent per inwoner naar € 0,67 cent per inwoner). Dit betekent een absolute verhoging van ruim € 16.000,00. In 2019 wordt dit bedrag opgevangen binnen de begroting van de VGGM zelf. Daarnaast moeten we als gemeente daarin bepalen hoe we zelf daar goed op in blijven zetten en aanhaken c.q. op de gezamenlijke inzet die in het voorstel is afgesproken (personele inzet/capaciteit).

Wet Publieke Gezondheid (WPG)

Het ministerie publiceert periodiek een richtinggevende beleidsbrief. De regio heeft op basis daarvan een regionale nota geformuleerd die onze gemeente als basis voor de lokale uitvoering heeft vastgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bestrijding van infectieziekten, Jeugdgezondheidszorg 0-18, preventieve ouderengezondheidszorg, psycho-sociale hulpverlening bij ongevallen en rampen, prenatale voorlichting en gezondheid van vluchtelingen.

Veilig Thuis

Veilig Thuis is het meldpunt voor kindermishandeling en huiselijk geweld. Zij voeren triage uit op de melding en dragen zorg voor de inzet van hulp en ondersteuning, geven opdracht voor een onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming of schalen af naar gemeenten, zodat het sociaal team hulp en ondersteuning kan inzetten. Vanaf 1 april 2017 maakt VT onderdeel uit van de VGGM in de vorm van een stichting.

Tijdelijke wet ambulanceZorg (vervalt op 1 januari 2021)

Voor VGGM zijn de navolgende zaken van belang:

- naleven van een meerjarenbegroting waarin een gestage krimp van het budget moet worden verwerkt;
- voldoen aan de prestatienorm m.b.t. responsetijd en aanrijdtijd.

Jeugdwet

In het kader van versterken van preventie Jeugd zijn bij de GGD vanaf 2017 twee (parttime) gedragswetenschappers ondergebracht. Zij dragen bij aan de verbinding tussen VGGM, Sociaal Team, onderwijs en huisartsen in het kader van triage jeugd GZ.

VIRA

De coördinatie van de Verwijs Index Regio Arnhem (VIRA), verwijspunt voor zorgmeldingen jeugd die anoniem bij elkaar worden gebracht, is tevens bij de VGGM onder gebracht.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is de directeur Publieke Gezondheid van de VGGM aangewezen als toezichthoudend ambtenaar voor zowel het calamiteitentoezicht als het kwaliteitstoezicht.

Wet Kinderopvang

In deze wet is het kwaliteitskader voor de kinderopvang verder uitgewerkt evenals het toezicht van de gemeente daarop met de bijbehorende handhavingsmogelijkheden. De GGD (van VGGM) is de wettelijk verplichte toezichthouder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)

De brandweer (VGGM) adviseert ons bij omgevingsvergunningen bouwen, (tijdelijke) omgevingsvergunningen brandveilig gebruik en gebruiksmeldingen maar ook (brandveiligheid) bij evenementen. De brandweer controleert jaarlijks alle bedrijven met een omgevingsvergunning brandveilig gebruik of gebruiksmelding. Wij zijn verantwoordelijk voor de administratieve en juridische verwerking van de adviezen.

De rollen en verantwoordelijkheden zijn per taakonderdeel uitgewerkt in gezamenlijk vastgestelde protocollen. Via periodiek werkoverleg wordt gestuurd op kwantiteit en kwaliteit (verbetering) op openbare orde zaken te vergroten.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

In de voor begroting 2019 zijn geen beleidsmaatregelen opgenomen. Alleen de compensatie van de loon- en prijsstijging is conform de vastgestelde methodiek verwerkt.

Bij het opstellen van de begroting voor 2019 is er geen of onvoldoende zicht op het beleid van het Rijk en op nieuwe beleidsinitiatieven van gemeenten. In maart 2018 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot collegeakkoorden voor de periode 2018-2022. De collegeakkoorden van de nieuwe gemeentebesturen bieden de gelegenheid het beleid van gemeenten te vertalen naar VGGM. VGGM zal daartoe na de zomerperiode van 2018 in nauwe samenspraak met beleidsambtenaren een meerjarig perspectief schetsen. Het kan zijn dat dat leidt tot aanpassingen in de begroting voor 2019. Een eventuele wijziging van de begroting kan in oktober 2018 worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

3.2 Financieel overzicht (bedragen * € 1.000)

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	7.367	29.945	1.472	2.558	0
2020	5.095	25.192	0	2.655	0
2021	4.360	21.305	0	2.679	0
2022	3.815	21.019	0	niet bekend	niet bekend

Bij niet GR-en alleen 2019.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Een groot deel van de bijdrage aan VGGM wordt bepaald door de inwonersbijdrage. Afsproken is dat de VGGM de inwonerbijdrage incidenteel mag verhogen als het weerstandsvermogen van de VGGM onvoldoende hoog is.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

De opsomming van beleidsmatige ontwikkelingen is onderverdeeld in twee onderdelen, te weten: wettelijke ontwikkelingen en branche ontwikkelingen. VGGM wil de verschillende kansen en risico's voor gemeenten in beeld brengen om hen zo in staat te stellen hun verantwoordelijkheden te kunnen nemen.

De beleidsmedewerkers van de betrokken gemeenten trekken in adviserende zin gezamenlijk op.

De beleidsadviseur veiligheid en de directeur brandweer van de VGGM voeren periodiek overleg.

Ontwerp-begroting

De raad heeft zijn zienswijze op de ontwerp-begroting 2019 gegeven.

Advies hierop wordt voorbereid door zgn 'kopgroep', de financiële experts van de grote gemeenten.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking in de veiligheidsregio is bij wet opgelegd (derhalve is uittreden geen overweging).

De beleidsdoelen moeten op efficiënte (kosteneffectieve) wijze worden gehaald. De ambtelijke advisering is daarop ingesteld. De samenwerking op gezondheid, Veilig Thuis en toezicht Wmo/Jeugdwet is goed belegd bij de GGD. De ambtelijke overleggen en bestuurlijke advisering zijn regionaal belegd en afgestemd.

Advies: samenwerking continueren

Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

1. Algemene informatie

Doel	Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afvalbrenghstation
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap met werkmaatschappijen in de vorm van besloten vennootschappen (holdingstructuur)
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001
Vestigingsplaats	Ede
Deelnemende partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede en Veenendaal
Belang Renkum	Renkum heeft net als Wageningen, Ede en Veenendaal één stem in de AvA.
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Marinka Mulder (eigenaar) vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Opdrachtgevende gemeenten, bedrijven en particulieren ontzorgen op het gebied van afval en reinigen en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner De ACV houdt zich met uitvoeringszaken bezig. Afstemming tussen afvalbeleid en –uitvoering is geborgd in het periodieke overleg tussen ACV en gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In januari 2016 heeft de raad ingestemd met het afvalbeleidsplan 2016-2020. De resultaten van zowel 2017, 2018 als 2019 zijn zeer positief. In alle jaren is een scheidingpercentage van ruim 78% procent behaald. Daarmee behoort Renkum tot de koplopers in Nederland.

Toch bevindt zich in het restafval nog veel gft+e. Met de maatregelen die in 2020 zijn doorgevoerd kunnen de resultaten mogelijk nog wat verbeteren. Ook is de verwachting dat door meer in te zetten op communicatie een bijdrage kan worden geleverd op het terugdringen van de hoeveelheid gft+e in het restafval. Doordat de Rijksoverheid de belasting op het verbranden van restafval meer dan verdubbeld heeft betekent dit dat de kosten voor de verwerking van restafval stijgen. Met name gemeenten die nog een laag scheidingspercentage weten te behalen worden getroffen door deze maatregel. Daarnaast is met ingang van 2020 een nieuw verwerkingscontract voor restafval ingegaan. Dit contract is samen met 9 andere MRA-gemeenten Europees in de markt gezet. Uiteindelijk hebben slechts twee partijen ingeschreven met als gevolg dat de verwerkingstarieven zijn gestegen. De oorzaak hiervan is dat, door de aanvoer van afval uit andere Europese landen, de verwerkingscapaciteit in de directe omgeving van Nederland beperkt is. Dit heeft een uiteraard een prijsopdrijvend effect.

Een punt van aandacht is de kwaliteit van het aangeleverde PMD. Met enige regelmaat leidt dit tot PMD-vreemd product. Met ACV zijn daarom afspraken gemaakt dat zij het ingezamelde PMD op de eigen overstortlocatie voorsorteren voordat het naar de verwerker wordt gebracht. Deze aanpak heeft er toe geleid dat er van afkeur bij de poort van de verwerker geen sprake meer is.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Uitgangspunten voor de operationele begroting worden jaarlijks afgestemd met de opdrachtgever, gevolgd door een financiële vertaling. Daarbij worden tarieven geïndexeerd conform de afspraken, terwijl verwerkingstarieven jaarlijks worden beoordeeld. In 2019 zijn buiten indexatie en verwerkingskosten slechts beperkte aanpassingen gedaan in de opdrachten vanuit de gemeente Renkum.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019	€ 10.550.000	€ 22.200.000	€ 440.000	€ 3.420.000	€ 65.000
2020	€ 10.550.000	€ 22.200.000	€ 460.000	€ 3.110.000	€ 57.000

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De oude zgn. 'prioriteitsaandelen', waarvan Renkum, Wageningen en Ede er aanvankelijk één hadden en waaraan het stemrecht in de AvA was gekoppeld zijn als uitvloeisel van de toetreding van Veenendaal vervallen. Met de toetreding van Veenendaal zijn de aandelen gesplitst (nominaal € 1,-), en tevens zijn de prioriteitsaandelen omgezet in gewone aandelen. Vervolgens is in artikel 32 van de Statuten bepaald dat alle cruciale besluiten in de AvA slechts genomen kunnen worden met algemene stemmen (unanimiteit). Elke gemeente/ aandeelhouder heeft dus één stem. Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. Wanneer de solvabiliteit voldoet aan het gestelde criterium (30 procent) wordt extra dividend uitgekeerd.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

De aandeelhoudende gemeenten hebben periodiek overleg met de controller van de ACV. In dit overleg worden de begrotingen, jaarstukken etc. besproken. De portefeuillehouder wordt met de adviezen van de financiële consultants/ controllers gevoed. Daarnaast heeft de wethouder financiën (eigenaar) twee keer per jaar overleg met de commissaris.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De ACV is een goed functionerend en renderend bedrijf, getuige de jaarlijks uitkering van een behoorlijk dividend. Deze uitkering staat echter onder druk door een mogelijke invoering van Vennootschapsbelasting voor uitvoerders van overheidstaken.

Advies: aandeelhouderschap continueren.

BNG Bank

1. Algemene informatie

Doel	De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.
Rechtsvorm	naamloze vennootschap
Datum oprichting	1914
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen
Belang Renkum	0,16 % (89.739 van totaal 55.690.720 aandelen)
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.</p> <p><i>Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.</i></p> <p>De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).</p>	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.) Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt, zien wij ons aandelenbezit in BNG Bank als een duurzame belegging.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Over 2019 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 163 miljoen (2018: EUR 337 miljoen). BNG Bank stelt conform het kapitalisatie- en dividendbeleid voor om EUR 71 miljoen uit te keren aan aandeelhouders. Dit is 50% van de nettowinst na aftrek van dividend aan de verschaffers van hybride kapitaal. Het dividend bedraagt EUR 1,27 per aandeel. Voor Renkum komt dat neer op €113.986. De Algemene vergadering van Aandeelhouders vindt plaats op donderdag 16 april 2020.

Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2020. De lage langlopende rente zal een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2019*	4.887.000.000	144.802.000.000	163.000.000	0	113.968

**Bij niet GR-en alleen 2019.*

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit.

Het door BNG Bank uitgegeven schuldpapier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

4.2 Risico- beheersing (toezicht, advisering en invloed)

Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

BNG keert jaarlijks een behoorlijk dividend uit. Er is geen reden de aandelen te verkopen.

Advies: aandeelhouderschap continueren

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 27 juni 2007 heeft de raad de nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota Grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen politiek-bestuurlijke besluiten genomen kunnen worden. Besluiten die staan in het teken van het toekennen van functies (bestemmingen) aan grond. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren.

Grondbeleid is een instrument dat naast andere kan worden ingezet om bepaalde bestemmingen te realiseren. Het blijft niet beperkt tot het via het bestemmingsplan mogelijk maken van bepaalde functies. Het kan ook leiden tot het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen, het verwerven van gronden en het uitgeven van kavels voor o.a. woningbouw. In de ruimtelijke ordening gaat het erom te komen tot een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte over degenen die ruimte vragen ("claims" van bewoners, winkels, sociaal-culturele ruimten, bedrijven, openbaar groen etc.). Grond is schaars, dus in het toekennen van claims worden na afweging van belangen keuzes gemaakt. Het resultaat van die afweging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan.

Voor de (her)ontwikkeling van bouwlocaties worden kosten gemaakt. Het gaat o.a. om kosten voor de verwerving van de grond - als de gemeente aankoopt - en het beheren en het uitgeven van gronden alsmede kosten voor de aanleg van wegen & pleinen, riolering, verlichting en openbaar groen en speelruimte. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten die normaal gesproken uit bouwprojecten voortvloeien. Indien de gemeente het eigendom van de grond heeft, is dat mogelijk via de opbrengsten bij de gronduitgifte. Indien andere partijen echter het eigendom in handen hebben, moet de gemeente zoeken naar andere manieren om haar kosten op de zakelijk belanghebbenden bij het bouwproject te verhalen.

Grondbeleid is er mede op gericht de verdeling van de kosten en baten bij de ontwikkeling van bouwlocaties tussen de betrokken partijen te regelen. Daarover moeten tussen partijen duidelijke afspraken worden gemaakt. De Grondexploitatiewet biedt hiervoor een kader.

In het kader van de begrotingcyclus legt het college jaarlijks verantwoording af over de projecten. In deze paragraaf Grondbeleid gaan we op hoofdlijnen in op onze voornemens met betrekking tot de grondexploitatie in 2017.

Beleidsdoelen en ontwikkelingen

3B4 Woningbouw

De woningbouwplannen in 3B4 zijn te verdelen in 3 kleinere gebieden in plangebied 4 (noorden, midden en zuid) en plangebied 3B. Het bestemmingsplan waarbij de bouw van 64-100 woningen planologisch mogelijk wordt gemaakt, is gedeeltelijk door Raad van State vastgesteld. Op grond van dit globale bestemmingsplan worden er gefaseerd en voor elke deelgebied, deelbestemmingsplannen opgesteld.

3B4 Noord

Voor (een deel van) 3B4 Noord (1.584 m²) is een CPO traject voor betaalbare en sociale woningbouw bedacht. Omdat dit onvoldoende op gang kwam is een partij gezocht die de grond zou willen afnemen maar daarbij wel een ontwikkeling via CPO uit zou werken. Deze partij is gevonden in Woonzo. Medio 2016 is het bestemmingsplan voor de bouw van 8 woningen onherroepelijk geworden. In 2018 zijn de kavels in de verkoop gegaan. Levering vindt plaats als de omgevingsvergunning van de betreffende kavel onherroepelijk is. In 2018 zijn twee kavels verkocht en in 2019 drie. We verwachten de overige drie kavels in 2020 te verkopen.

3B4 Zuid

Met Giesbers zijn nieuwe afspraken gemaakt gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan te weten 14 2[^]1 kapwoningen en 1 vrijstaande woning. In 2018 is het project in verkoop gegaan. Medio 2019 is naar de omgevingsvergunning aangevraagd en verkregen. Overdracht van de gronden heeft plaatsgevonden. Omdat er bezwaren zijn ingediend op de omgevingsvergunning waren de overdracht en de bouw vertraagd. De overdracht heeft begin 2020 plaats gevonden en de bouw is gestart.

Oosterbeek centrum (Dalzone)

Het project Dalzone betreft een inbreidingslocatie in het centrum van Oosterbeek, gelegen tussen de Utrechtseweg en Cornelis Koningstraat. Het totale programma omvat de bouw van 8 appartementen, 2 commerciële ruimten en 19 woningen. Hiervan zijn in 2010 8 appartementen, de commerciële ruimten en 3 woningen gerealiseerd. Eind 2015 is een nieuwe overeenkomst met de ontwikkelaar gesloten om het plan in twee fasen tot een afronding te brengen. Eind 2016 is gestart met de bouw van 11 woningen aan de Cornelis Koningstraat. Deze woningen zijn eind 2017 opgeleverd. Twee woningen aan het Lukassenpad zijn eind 2018 opgeleverd. Met de oplevering van de openbare ruimte is het project in 2019 afgerond.

Talsmalaan

De locatie Talsmalaan kent een lange voorgeschiedenis. Hier was voorheen de bouw (uitbreiding, verplaatsing) van de Paasbergschool voorzien. Hiervan is echter in september 2007 aangegeven dat dit geen doorgang zal krijgen. In november 2011 zijn de kaders voor een ontwikkeling op de Talsmalaan verder geconcretiseerd. Vervolgens heeft het project heeft door de crisis opnieuw een tijd stilgelegen.

In 2014 zijn gesprekken gestart met de Vrienden van Park Hartenstein om te komen tot een gezamenlijk gedragen stedenbouwkundige uitwerking. Deze gesprekken hebben begin 2016 geleid tot een samenwerkingsverklaring voor de verdere uitwerking van een stedenbouwkundige visie voor de locatie en het omliggende park. Deze stedenbouwkundige visie is in september 2017 opgeleverd. Om meer richting te kunnen geven aan de visie zijn in 2018 diverse (landgoed)locaties bezocht. Mede op basis van de ervaringen opgedaan bij deze bezoeken was begin 2019 een bijeenkomst die de basis vormt voor afrondend document/ bidboek.

De opdracht van de initiatiefgroep is nu afgerond en vormgegeven in een visie. Het college heeft besloten om te wachten met de besluitvorming over deze locatie, totdat er duidelijkheid is over het locatieonderzoek naar het huisvestingsplan van het gemeentehuis.

Financiële positie en resultaatverwachting

Voor de volgende grondexploitatie projecten is een exploitatieberekening opgesteld over de hele planperiode:

- 3B4 Woningbouw
- Oosterbeek Centrum (Dalzone)

Deze projecten worden op de balans bij voorraden opgenomen.

Voor de volgende project is nog geen exploitatieberekening over de hele planperiode opgesteld:

- Talsmalaan met een boekwaarde van € 558.000

De kosten van dit project zijn bij de materiële vaste activa (gronden) opgenomen. Zolang de boekwaarde van deze projecten beneden de verwachte marktwaarde ligt, zal dit geen invloed hebben op het resultaat. Op moment dat het een grondexploitatieproject wordt zal de boekwaarde worden ingebracht bij het grondexploitatieproject.

Voor een aantal projecten zijn voorbereidingskosten gemaakt. De voorbereidingskosten worden opgenomen bij de immateriële vaste activa (kosten onderzoek en ontwikkeling). Dit mag maximaal 5 jaar. Als het project een grondexploitatieproject wordt zal de boekwaarde worden ingebracht bij het project. Is het termijn van 5 jaar overschreden of wordt het geen grondexploitatieproject zal de boekwaarde worden afgeboekt ten laste van de exploitatie.

Hieronder zijn de volgende projecten opgenomen waarbij de boekwaarde 31 december 2019 zijn weergegeven:

• Bram Streeflandweg scholenstrip	4.000
• Doorwerth Centrum	333.400
• Klooster en Groeneweg	51.400
• Maatweg Renkum	17.900
• Don Boscoweg Renkum	26.200
• A. Schweitzerschool Renkum	4.300

Totaal **437.200**

Naast de grondexploitatie projecten zijn er projecten waarbij de gemeente geen grondpositie heeft. Dit zijn onder andere:

- De Hes, Oosterbeek
- Willemsen Naaldhout, Wolfheze
- Pro Persona, Wolfheze

Bij deze projecten wordt ervan uitgegaan dat deze kostenneutraal verlopen omdat de gemaakte kosten door de gemeente vergoed worden door de particuliere initiatiefnemer.

Resultaat 2019

Op basis van de recente inzichten bij het opstellen van de Jaarstukken 2019 is een aantal verschillen ten opzichte van het najaarsnota 2019 geconstateerd. Beleidslijn is dat voor projecten met een verliesgevende exploitatieberekening het verwachte verlies voorzien moet worden. Op basis van de uitkomsten van de voor- en najaarsnota 2019 is vastgesteld dat in 2019 de voorzieningen kan worden verlaagd met € 189.000 .

Volgens de Jaarrekening 2019 moet de voorziening € 165.000 worden verlaagd voor de lagere verliezen.

Naast de resultaten van de grondexploitatie is er een negatief resultaat (€ 12.000) met betrekking tot diverse kleine projecten die niet volledig te verhalen zijn.

In het volgende overzicht wordt per project het resultaat weergegeven:

Verliesgevende projecten 2019 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Voor- en Najaarsnota	Jaarrekening	Verschil
<i>Grondexploitatieprojecten in exploitatie</i>			
3b4 woningbouw	2.141	2.165	-/- 24
Oosterbeek centrum (Dalzone)	1.370	1.370	0
Totaal verliesgevende projecten	3.511	3.605	-/- 24
Reeds getroffen voorzieningen	3.605	3.605	0
Te treffen voorzieningen 2019	-/- 189	-/- 165	-/- 24
Dekking uit weerstandsreserve	0	0	0
Resultaat na onttrekking reserve	189	165	-/- 24
Overig	0	-/- 12	-/- 12
Totaal resultaat projecten	189	153	-/-36

Paragraaf 8 subsidies

In de begroting 2019 is een subsidieparagraaf opgenomen Deze paragraaf is een is een financiële terugblik op die in de begroting 2019 genoemde posten, aangepast met door uw Raad/College goedgekeurde mutaties op de budgetcyclus 2019. Het gaat hier dus om een vergelijking tussen begroting 2019 en jaarstukken 2019. Dat impliceert dan ook dat hier bijvoorbeeld geen rekening is gehouden met bijvoorbeeld afwikkeling van subsidies over kalenderjaar 2018 (in kalenderjaar 2019). In de begroting 2019 zijn alleen de totalen per programma weergegeven, in de onderstaande tabel treft u de bedragen aan die daar de grondslag voor vormden en de verantwoording daarvan.

Bedragen x € 1.000 <i>(af rondingsverschillen mogelijk)</i>	Begroot	Begr. na wijziging	Rekening	Afwijking
P1 Samenleving	1.271	1.239	1.111	128
Clientondersteuning	189	189	189	0
% jeugd overig	13	7	0	7
Culturele educatie	7	8	5	3
Inloopvoorziening	40	38	38	0
Mantelzorg	5	5	1	4
Minimabeleid participatie	7	7	8	-1
Openbaar bibliotheekwerk	688	722	702	20
Opvang statushouders/etnische minderheden	93	73	71	2
Peuterspeelzaalwerk	109	70	0	70
Reddingsbrigades	24	24	2	22
Sociale raadslieden	13	13	11	2
HALT	8	8	8	0
Zwemverenigingen	75	75	75	0
P2 Omgeving	162	192	164	28
Musea	58	58	58	0
Toeristische activiteiten	53	53	54	-1
Airborne herdenking	51	81	52	29
Totaal subsidies	1.434	1.431	1.275	156

Buiten subsidiekosten (hierboven in de tabel opgenomen) is het niet ondenkbeeldig dat er voor de betreffende producten ook op andere kosten is begroot buiten subsidiekosten (bijvoorbeeld diensten derden, stelposten en dergelijke). Aangezien we hier op subsidies verantwoorden (en ook nog eens alleen op diegenen die in de subsidieparagraaf begroting 2019 waren opgenomen) hoeft de afwijking geen voordeel of nadeel in de jaarrekening te zijn.

Voorbeeld (als het nadeel wordt genivelleerd door voordelen):

Begroot op subsidie	100	Werkelijk via subsidie	110	Saldo op subsidie	-10	Nadeel (deze paragraaf)
Begroot overige kosten	10	Werkelijke kosten	15	Saldo overige	-5	Nadeel
Begroot op stelpost	40	Werkelijke kosten	0	Saldo stelpost	40	Voordeel
Totaal budget	150		125	Saldo totaal	25	Voordeel (jaarrekening)

Net als in de jaarrekening 2018 willen wij in deze jaarrekening inzicht te geven in diverse subsidies. Wij stellen voor om de bovengenoemde bedragen op programmaniveau nader te specificeren. De opstelling is als volgt:

Geboekt op	Eventuele naam	Bedrag	Eventuele omschrijving
Cliëntondersteuning	MEE Gelderse poort	188.985	
Cultuur toeleiding	Bibliotheek Veluwezoom	5.101	
Inloopvoorziening	Talent	37.707	
Mantelzorg	Zonnebloem	1.000	
Minimabeleid participatie	Humanitas Distr. Oost	8.400	Thuisadministratie
Openbaar bibliotheekwerk	Bibliotheek Veluwezoom	702.071	
Opvang statushouders/part. nieuwkomers	Vluchtelingenwerk	70.546	
Reddingsbrigades	Sportver. Waag	2.150	
Sociale raadslieden	Stichting Rechtswinkel	11.000	
Zwemverenigingen	Zwem poloclub RZC	75.438	
Bureau Halt	Stichting Halt	8.160	
Totaal prog.1		1.110.559	
Airborne herdenking	Airborne herdenking	3.500	
Airborne herdenking	Dorpsplatform Oosterbeek	10.000	
Airborne herdenking	St. Airborne	2.000	
Airborne herdenking	Oosterbeek in beweging	5.000	
Airborne herdenking	Dorpsbelang Wolfheze	5.250	
Airborne herdenking	Renkum Leeft	3.000	Renkum Airborne
Airborne herdenking	Renkum leeft	7.500	Subsidie lasershow
Airborne herdenking	Solexclub Pegalex	375	Airborne solex toertocht 2019
Airborne herdenking	St. Rijnsoevervaarten	3.000	
Airborne herdenking	Taptoe Oosterbeek	3.000	Taptoe 2019
Airborne herdenking	Taptoe Oosterbeek	7.000	45e Airborne Taptoe ihkv Airborne 75 jaar Gelderland Herdenkt
Airborne herdenking	Ver. Golfclub Heelsum	2.000	
Musea/verzamelingen/expositie	Airborne museum	40.000	Museale activiteiten
Musea/verzamelingen/expositie	Museum Veluwezoom	18.500	
Openluchtrecreatie; subs. VVV	Bureau voor Toerisme	54.200	
Totaal prog.2		164.325	
Totaal programma's		1.274.884	

Deel II Jaarrekening

Opzet van de jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2019. Bij het opstellen van een jaarrekening moeten we voldoen aan de wettelijke regels die daarvoor gelden. Deze regels zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting
- de balans en de toelichting
- SiSa (bijlage 5)
- Gerealiseerde baten en lasten per taakveld (bijlage 7)

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat:

- a. de gerealiseerde baten en lasten per programma;
- b. het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen;
- c. het gerealiseerde resultaat voor bestemming, volgend uit de onderdelen a en b;
- d. de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- e. het gerealiseerde resultaat na bestemming, volgend uit de onderdelen c en d.

Daarnaast bevat het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van de bovenstaande onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat ten minste:

- a. voor de bovenstaande onderdelen a t/m e een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening;
- b. een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- c. een overzicht van de incidentele baten en lasten;
- d. een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- e. de informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

Opbouw

In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting wordt per programma allereerst weergegeven wat de gerealiseerde baten en lasten van het betreffende programma zijn ('Wat heeft het gekost?'). Vervolgens wordt een totaaloverzicht van de afwijkingen per product gegeven. De vermelde afwijkingen betreffen het verschil tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Tenslotte worden alle afwijkingen groter dan € 25.000 toegelicht.

Vervolgens wordt in het daaropvolgende onderdeel een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, inclusief de aanwending van het bedrag voor onvoorzien.

In het onderdeel resultaatbepaling worden het gerealiseerde resultaat voor bestemming, de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming weergegeven.

In de daarop volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de begrotingsrechtmatigheid, de incidentele baten en lasten, de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

De jaarrekening wordt afgesloten met de balans, de waarderingsgrondslagen van deze balans en de toelichting op de balans.

Baten en lasten en toelichting

Lasten				
<i>Bedragen * € 1.000</i>	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting na wijz 2019	Rekening 2019
01 Samenleving	48.555	48.298	47.566	48.212
02 Omgeving	19.655	20.817	23.955	20.852
03 Organisatie	17.637	15.348	15.009	15.211
Totaal programma's	85.847	84.463	86.530	84.276
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	3.617	3.397	2.925	2.931
Totaal lasten	89.465	87.860	89.454	87.207
Baten				
01 Samenleving	11.994	10.760	9.908	10.077
02 Omgeving	13.549	11.937	16.620	13.773
03 Organisatie	3.897	2.583	669	1.348
Totaal programma's	29.439	25.280	27.197	25.198
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	60.275	58.435	59.218	59.908
Totaal baten	89.714	83.715	86.414	85.105
Saldo van lasten en baten	249	-4.145	-3.040	-2.102
Mutaties reserves	2.087	4.145	3.224	2.670
Totaal resultaat	2.336	0	184	568

Programma 01 Samenleving

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	48.298	47.566	48.212	-646
Baten	10.760	9.908	10.077	169
Saldo van baten en lasten	-37.538	-37.658	-38.135	-477
Mutatie reserve	1.455	1.097	3.222	2.125
Gerealiseerd resultaat	-36.083	-36.561	-34.913	1.648

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
1 Transformatie Sociaal Domein	-371	-98	2.433	2.531
1A. Renkum voor Elkaar	-1.630	-1.202	-1.131	70
1B. Onderwijs	-2.829	-2.904	-2.911	-6
1C. Sport en bewegen	-1.950	-1.895	-1.924	-29
1D. Gezondheid	-1.033	-946	-937	8
1E. Zorg en Veiligheid	-2.938	-2.975	-2.820	155
1F. Minima	-495	-477	-461	16
1G. Integratie en participatie nieuwkomers	-131	-203	-201	2
1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-8.716	-9.516	-10.703	-1.187
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	-10.272	-10.580	-10.615	-35
1J. Inkomensvoorziening	-5.718	-5.766	-5.643	123
totaal	-36.083	-36.561	-34.913	1.648

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

1A. Renkum voor Elkaar

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.709	1.321	1.229	93
Baten	14	54	29	-25
Saldo van baten en lasten	-1.695	-1.267	-1.199	68
Mutatie reserve	65	65	68	3
Gerealiseerd resultaat	-1.630	-1.202	-1.131	70

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Mantelzorg	26
Triage jeugd	32
Vrijwilligersbeleid	6
Overig	3
Subtotaal	68
Mutatie reserve	3
Totaal na mutatie reserve	70

Toelichting afwijkingen

Mantelzorg

Ondanks de aframing van € 66.000 tijdens de budgetcyclus van 2019 in lijn met de perspectiefnota, resteert budgettaire ruimte van € 26.000. Budgettaire ruimte die niet benodigd is gebleken voor het geven van invulling aan het mantelzorgcompliment of aan mantelzorgondersteuning zoals vormgegeven door Renkum voor Elkaar.

Triage

Triage betreft de inzet van gedragswetenschappers jeugd die de verbinding leggen tussen het Sociaal Team, de Jeugdarts, de huisarts en onderwijs. In 2019 werd 0,78 FTE van de 1,11 FTE bemenst, waardoor budgettaire ruimte van € 32.000 resteert. Overeenkomstig met de perspectiefnota zal de inzet van de gedragswetenschapper versterkt worden. Het voordeel van € 32.000 is dan ook een eenmalig.

Vrijwilligersbeleid

Voor de beoogde promotieactiviteiten is het hier benoemde budget niet aangewend en zijn middelen ten bedrage van € 3.200 niet ingezet. Daarnaast zijn de kosten voor de vrijwilligersverzekering € 3.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit betekent een voordeel van € 6.000.

1B. Onderwijs

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.587	3.677	3.504	173
Baten	758	375	331	-43
Saldo van baten en lasten	-2.829	-3.303	-3.173	130
Mutatie reserve	0	399	262	-136
Gerealiseerd resultaat	-2.829	-2.904	-2.911	-6

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Doordecentralisatie	16
Onderwijsgebouwen	-41
Openbaar bibliotheekwerk	20
Gymzalen	14
Peuterspeelzaalwerk en achterstandenbeleid	53
Investerings in primair onderwijs	80
Doorbelastingen brede scholen	-21
Onderwijsbeleid (lokale educatieve agenda)	18
Overigen	-9
Subtotaal	130
Reserve onderwijshuisvesting	-116
Reserve algemene uitkering	-20
Totaal na mutatie reserve	-6

Toelichting afwijkingen

Doordecentralisatie

Het meerjarig budget is gebaseerd op een aantal leerlingen die doorgedecentraliseerd worden. Dit leerlingaantal is lager uitgevallen.

Onderwijsgebouwen

- In de najaarsnota is al rekening gehouden met een structurele verhoging van het budget voor OZB. Uiteindelijk is er voor € 172.000 gedeclareerd ook in verband met nabetalingen over voorgaande jaren. Nadeel € 32.000.
- De verzekering van onderwijsgebouwen valt hoger uit met € 8.000.
- Overige € 1.000 nadeel.

Openbaar bibliotheekwerk/reserve algemene uitkering

In de najaarsnota is voor heel 2019 rekening gehouden met extra inzet o.b.v. de regeling combinatiefunctie. De combinatiefunctie wordt ingezet op sport, cultuureducatie en bibliotheekwerk. De toezegging van de middelen is later in 2019 geweest, en is in 2019 niet ingezet. Op basis van het doel van de reserve algemene uitkering zijn de ze middelen daar aan toegevoegd.

Gymzalen

In verband met de voorgenomen renovatie van een aantal gymzalen is er minder uitgegeven aan onderhoud. Bovendien zorgde de overdracht van de gymzaal Balijeweg in 2018 voor een eenmalig voordeel op begrote lasten in 2019.

Peuterspeelzaalwerk en achterstandenbeleid

In 2019 hebben minder ouders een beroep gedaan op de bijdrage vanuit de gemeente wanneer zij niet in aanmerking kwamen voor kinderopvangtoeslag. Daarnaast is de termijn voor de invoering van 16 uur VVE i.p.v. 10 uur uitgesteld naar 2020.

Investerings in primair onderwijs

-Afschrijvingslast school Renkum en reserve onderwijshuisvesting; de school (en buitenruimte) zijn dit kalenderjaar gerealiseerd met volledige raming van de kapitaallasten. Pragmatisch wordt in een eerste jaar van afschrijven o.b.v. de financiële verordening bladzijde 11 lid 8 het midden van een kalenderjaar gehanteerd. Daardoor ontstaat een voordeel in 2019 van afgerond € 71.000 op de afschrijvingslast in 2019. Een bedrag dat dan niet nodig is uit de reserve onderwijshuisvesting, aangezien dekking uit de reserve inclusief deze volledige kapitaallast is.

-De vacature voor vastgoedregisseur is met eigen personeel ingevuld. Door verschuiving van taken kon ook zijn p-budget mee genomen worden. Een uitname uit het IHP om deze kosten van € 45.000 in 2019 te dekken is daarom niet nodig gebleken.

Het voordeel van in totaal € 116.000 is in de reserve Onderwijshuisvesting gestort.

Doorbelasting brede scholen

Doorbelasting van energiekosten over 2019 heeft nog niet plaatsgevonden

Onderwijsbeleid (lokale educatieve agenda)

Met het onderwijs en Passend Wijs is afgesproken dat m.i.v. schooljaar 2019-2020 de gemeente geen kosten meer maakt voor passend onderwijs.

1C. Sport en bewegen

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.306	2.099	2.025	74
Baten	294	144	109	-35
Saldo van baten en lasten	-2.013	-1.955	-1.916	39
Mutatie reserve	63	61	-8	-69
Gerealiseerd resultaat	-1.950	-1.895	-1.924	-29

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Combinatiefuncties	25
Reddingsbrigades	22
Sportmaterialen	4
Schoolzwemmen	7
Sportaccomodaties: voorbereiding MFC Doelum	-9
Sportaccomodaties: groot onderhoud MFC Doelum	53
Sportaccomodaties: zwembad Oosterbeek	-3
Sportaccomodaties: Sporthal Doorwerth	11
Sportaccomodaties: Doorbelasting panden Sport	-4
Sportaccomodaties: Onderhoud sportparken algemeen	-9
Sportaccomodaties: Sportparken individueel	-56
Overigen	-2
Subtotaal	39
Mutatie reserve algemene uitkering	-25
Reserve MFC Doelum	9
Reserve gebouwen voor groot onderhoud MFC Doelum	-53
Totaal na mutatie reserve	-29

Toelichting afwijkingen

Combinatiefuncties

Er is minder uitgegeven dan eerder begroot. Dit heeft vooral te maken met het later toekennen van het budget Lokaal Formateur van het Rijk. Dit was voorzien voor 2019 en 2020 en wordt voor het grootste deel in 2020 uitgegeven. Dit bedrag halen wij niet uit de reserve algemene uitkering zodat dit in de voorjaarsnota alsnog beschikbaar is.

Reddingsbrigades

De Reddingsbrigade is gestopt met de activiteiten en heeft later in het kalenderjaar aangegeven geen beroep te willen doen op de verleende subsidie 2019.

Sportmaterialen

Dit is een jaarlijks gelijkblijvend budget. Uitgaven zijn op basis van keuringen en kunnen jaarlijks verschillen. In 2019 geeft dit een voordeel van € 4.000.

Schoolzwemmen

Het afschaffen van het schoolzwemmen betekent een voordeel van € 7.000

Sportaccomodaties

Na overdracht van kleedgebouw Bilderberg heeft nog een verrekening van de nutslasten en een bijdrage in aanpassing van elektrische installatie plaatsgevonden. Verder zijn huurinkomsten gedaald na de aanleg van kunstgrasveld en overdracht kleedgebouw.

Groot onderhoud MFC Doelum

In de begroting is rekening gehouden om een bedrag van € 53.000 te storten in de voorziening groot onderhoud. Omdat deze voorziening bij de jaarrekening is opgeheven is deze storting niet mogelijk.

In plaats van de storting wordt het bedrag gestort in de reserve gebouwen.

1E. Zorg en Veiligheid

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.074	3.081	2.900	181
Baten	136	106	80	-26
Saldo van baten en lasten	-2.938	-2.975	-2.820	155
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.938	-2.975	-2.820	155

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Inspectie kinderopvang	9
Stelpost bij integraal veiligheidsbeleid	46
Overig integraal veiligheidsbeleid	23
Uitvoeringskosten WvGGZ	22
Regionale brandweer FLO	33
Overige regionale brandweer	12
Overig	10
Subtotaal	155
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	155

Toelichting afwijkingen

Inspectie kinderopvang

Het budget is in 2019 verhoogd met € 13.745 voor intensivering gastouderopvang en voor toezicht & handhaving. In 2019 is hiervan € 5.000 gebruikt. De verwachting voor 2020 is dat dit budget niet geheel gebruikt wordt omdat er in 2019 alle locaties (100% toezicht en handhaving) zijn geïnspecteerd en handhaving heeft plaatsgevonden wanneer dat nodig was. Wettelijk gezien moeten 5% van de gastouders worden geïnspecteerd. Gemeente Renkum laat 50% van de gastouders inspecteren. Verdere intensivering van toezicht en handhaving is niet nodig.

Stelpost bij integraal veiligheidsbeleid

In de begroting 2019 is aangegeven dat er een uitbreiding nodig is voor openbare orde en veiligheid van 0,6 FTE waarvoor € 46.000 structureel nodig is (blz. 25). Dit geld is in 2019 niet gebruikt.

Overig integraal veiligheidsbeleid

Ontvangen subsidie drugsafval € 8.300. Lagere uitgaven € 14.000.

Uitvoeringskosten WvGGZ

In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijke domein. Het kabinet stelt hiervoor middelen beschikbaar. In 2019 hebben wij hiervoor een bedrag van € 25.500 ontvangen. Hiervan is een klein deel uitgegeven.

Regionale brandweer FLO

De kosten voor FLO (€ 26.000) zijn aanzienlijk lager dan voorzien (€ 58.000) omdat het opmaken van de levensloop naar voren gehaald is. De FLO kosten worden nu eerst uit de levensloop voorziening gefinancierd. Dit betekent een verschuiving in de kosten naar latere jaren. De totale kosten blijven ongeveer gelijk.

Overig regionale brandweer

De bijdrage aan VGGM was wat minder dan in de begroting was opgenomen.

1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	8.716	9.516	10.723	-1.207
Baten	0	0	20	20
Saldo van baten en lasten	-8.716	-9.516	-10.703	-1.187
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-8.716	-9.516	-10.703	-1.187

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Jeugdzorg	-1.199
Overigen (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling)	11
Subtotaal	-1.187
Mutatie reserve (zie product 1)	0
Totaal na mutatie reserve	-1.187

Toelichting afwijkingen

Jeugdzorg

Er zijn twee belangrijke oorzaken voor deze forse overschrijding aan te geven:

- 1) De financiële afwikkeling met zorgaanbieders van facturen uit voorgaande jaren. Een nadeel van 788.000, waarin twee zorgaanbieders uiteindelijk met 564.000 een belangrijk aandeel hebben.

- 2) Het volgen van het voorzichtigheidsprincipe, waarbij we nu uitgaan van de door de zorgaanbieders geboekte bedragen. Dit is een trendbreuk met voorgaande jaren. In eerdere jaren werd minder gereserveerd als onze inschatting was dat de opgaaf niet realistisch genoeg bleek. Door dit te hanteren is het niet meer mogelijk dat afwikkeling in 2020 over declaraties 2019 of daarvoor tot een nadeel in 2020 zoals onder 1 is benoemd plaats gaat vinden. Het gevolg is wel dat een hogere reservering leidt tot meer kosten. De gaan er van uit met deze trendbreuk geen nadeel op voorgaande jaren te moeten melden vanaf kalenderjaar 2020.

Een verdiepende analyse treft u aan in de bestuursrapportage sociaal domein over het eerste halfjaar die later volgt.

Het nadeel wordt gedempt door het volgende wat (verder in deze jaarstukken is opgenomen) bij product 1.

Mutatie reserve € 694.000

Op basis van de mei circulaire 2019 hebben wij u voorgesteld de extra middelen voor Jeugd in eerste instantie te reserveren richting reserve SD en deze middelen niet toe te wijzen aan het Product Maatwerkvoorzieningen Jeugd. Gelet op het resultaat op dit programma hebben, stellen wij voor deze reservering niet door te voeren maar in te zetten ter compensatie van het nadeel binnen product Maatwerkvoorzieningen Jeugd.

1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	10.799	11.087	11.327	-239
Baten	281	261	465	204
Saldo van baten en lasten	-10.518	-10.826	-10.861	-35
Mutatie reserve	246	246	246	0
Gerealiseerd resultaat	-10.272	-10.580	-10.615	-35

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Begeleiding zorg in natura	-252
Cliëntondersteuning	65
Ondersteuning thuis zorg in natura	-31
Leerlingenvervoer	76
Materiële maatwerkvoorzieningen	64
<i>PGB Wmo en Jeugd (alleen rapportage MT en College)</i>	<i>18</i>
<i>Diversen (alleen rapportage MT en college)</i>	<i>25</i>
Subtotaal	-35
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	-35

Toelichting afwijkingen

Begeleiding zorg in natura

In de VJN is € 134.000 overgezet van Beschermd wonen LVB naar Begeleiding zorg in natura. De uiteindelijke kosten bedragen op basis van de betreffende productcodes €171.000 en overstijgen daarmee de middelen vanuit het gemeentefonds aan onze gemeente toebedeeld voor de inwoners die vanwege een licht verstandelijke beperking beschermd wonen nodig hebben. Dit betekent een nadeel van € 37.000.

Daarnaast wordt de druk op de regiogemeenten verhoogd vanwege uitstroom op beschermd wonen vanuit de centrumgemeente(middelen) van de gemeente Arnhem naar een intensief begeleidde vorm van wonen in o.a. onze gemeente Renkum. Onder andere hierdoor, maar ook gezien de toename van complexiteit van problematiek is er daarom sprake van een stijging van het aantal unieke cliënten en het aantal unieke voorzieningen toegewezen aan deze cliënten. In 2018 was sprake van 535 unieke cliënten met 966 unieke voorzieningen. In 2019 was er sprake van 598 unieke cliënten met 1172 unieke voorzieningen. Het betreft hier zowel ambulante begeleiding als vormen van begeleiding op locatie (dagbesteding). Het is vooralsnog onvoldoende mogelijk gebleken om duurzaam af te schalen van specialistische begeleiding naar reguliere begeleiding en van dagbesteding naar activerend werk. De wijze waarop deze producten in de nieuwe aanbesteding, ingaande 1 juli 2020, vormgegeven zijn, gaan hier wel helpend aan zijn. Wij zullen daar actief op monitoren.

Het nadeel dat wij op deze begrotingspost realiseren, wordt deels gecompenseerd door de voordelen die wij elders binnen dit taakveld van Wmo maatwerkvoorzieningen realiseren.

Cliëntondersteuning

Het voordeel dat op deze begrotingspost wordt gerealiseerd, komt voort uit een lagere vaststelling van de verleende subsidie 2018 voor cliëntondersteuning aan MEE Gelderse Poort ten bedrage van € 65.000.

Ondersteuning thuis zorg in natura

Vanwege de inwerkingtreding van het abonnementstarief is sprake van een sterkere toename van de vraag om ondersteuning thuis dan alleen vanwege de demografische ontwikkeling en is onze gedane raming niet ruim genoeg geweest om dit gegenereerde nadeel van € 31.000 op te vangen.

Leerlingenvervoer

Het voordeel dat op deze begrotingspost wordt gerealiseerd komt voort uit een lagere vraag om leerlingenvervoer, zorgtaxivervoer en de vertraging in de uitvoering 'Samenreizen met'.

Materiële maatwerkvoorzieningen

Alhoewel de vraag naar materiële maatwerkvoorzieningen (met name scootmobiel) stijgt vanwege het abonnementstarief, zijn er minder (complexe) rolstoelen verstrekt dan in 2018. Hierdoor wordt een voordeel op het budget van rolstoelen gerealiseerd, waardoor het tekort op de begrotingspost vervoersvoorzieningen (lees, met name scootmobiel) opgevangen kan worden en daardoor alsnog € 64.000 resteert.

PGB Wmo en Jeugd

Het kleine voordeel op de inzet van PGB's wordt voornamelijk veroorzaakt door de afrekening van de 2018 met de SVB.

1J. Inkomensvoorziening

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	15.045	14.910	14.880	30
Baten	9.099	8.916	9.041	125
Saldo van baten en lasten	-5.945	-5.993	-5.839	155
Mutatie reserve	227	227	195	-32
Gerealiseerd resultaat	-5.718	-5.766	-5.643	123

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Inkomensvoorzieningen BUIG	86
Bijzondere bijstand	27
WSW	32
Re-integratie	7
Uitvoeringskosten	3
Subtotaal	155
Mutatie reserve (WSW voordeel exploitatie)	-32
Totaal na mutatie reserve	123

Toelichting afwijkingen

Inkomensvoorzieningen BUIG

Voor de verstrekking van uitkeringen was in 2019 een budget van €8.975.000 geraamd. Deze raming werd voor € 8.162.000 gedekt door de Rijksbijdrage. De werkelijke lasten vielen € 172.00 lager uit door een bestandsdaling van 11%. De helft van dit voordeel komt ten gunste van de gemeente. De andere helft wordt een verlaging van de Vangnetuitkering Participatiewet. In het tweede kwartaal van 2020 zal een aanvraag voor de Vangnetuitkering van € 14.500 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Bijzondere bijstand

Aan bijzondere bijstand is ten opzichte van de NJN een voordeel ontstaan van € 27.000. Bij de VJN en NJN is al in totaal € 50.000 afgeraamd. De daling is verspreid over verschillende posten en wordt mede veroorzaakt door een daling van het aantal statushouders (eenmalig levensonderhoud, en inrichtingskosten), aanvullende bijstand en woonkostentoeslag. Deze posten heffen een lichte stijging van de uitgaven aan beheerskosten en rechtsbijstand op.

WSW

De lokale uitvoering van de Wsw is volgens de begroting uitgevoerd. Het positieve resultaat is het gevolg van een klein voordeel binnen de salariskosten en iets meer detachingsvergoeding dan begroot.

1 Transformatie Sociaal Domein

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.224	197	25	172
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-1.224	-197	-25	172
Mutatie reserve	853	99	2.458	2.359
Gerealiseerd resultaat	-371	-98	2.433	2.531

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Investeringsplan SD	141
Transformatiebudget Sociaal Domein	31
Subtotaal	172
Mutatie reserve:	
Investeringsplan SD	-141
Reservering Jeugd	694
Vrijval reserve SD	1.805
Totaal na mutatie reserve	2.531

Toelichting afwijkingen

Investeringsplan SD

Ten behoeve van het investeringsplan SD 2019 was een budget van € 1.098.000 gereserveerd, waarbij bij de najaarsnota 2019 t.b.v. de afronding van dit plan € 60.000 werd doorgeschoven naar 2020, waardoor € 1.038.000 ingezet zou worden in 2019. Uiteindelijk bedroegen de totale lasten voor de uitvoering van dit plan € 898.000, doordat een gedeelte van de activiteiten opgevangen konden worden binnen de beschikbare formatie en formatieruimte, en inhuur eerder afgebouwd werd. Dit leidt uiteindelijk tot een voordeel van € 141.000. Dit voordeel is in de jaarrekening geëlimineerd door even groot nadeel middels lagere dekking/onttrekking uit de reserve SD.

Transformatiebudget SD

Ten behoeve van incidentele lasten voor de transformatie was nog een stelpost gereserveerd van € 41.000. Uiteindelijk is voor incidentele lasten maar € 9.000 ingezet. Hierdoor resteert er een voordeel van € 31.000.

Reservering Jeugd

Op basis van de Meicirculaire 2019 hebben wij u voorgesteld de extra middelen voor Jeugd in eerste instantie te reserveren richting reserve SD en deze middelen niet toe te wijzen aan het Product Maatwerkvoorzieningen Jeugd. Gelet op het resultaat op dit programma, stellen wij voor deze reservering niet door te voeren maar in te zetten ter compensatie van het nadeel binnen product 1H Maatwerkvoorzieningen Jeugd.

Vrijval reserve SD

In het raadsvoorstel van de begroting 2019 hebben wij u geïnformeerd, om te komen tot een sluitende begroting 2019, dat er voor ons geen schotten zijn rondom het Sociaal Domein en dat het Sociaal Domein bijdraagt in de oplossing van het tekort. Dit betekent ook dat de reserve Sociaal Domein (SD) uiterlijk bij de jaarrekening 2019 geïntegreerd gaat worden in de algemene - en/of weerstandsreserve.

Bij de jaarrekening 2019 zou u geïnformeerd op welke wijze het saldo van deze reserve verwerkt zal worden. In onderstaande tabel treft u de nog resterende geplande onttrekkingen aan de reserve SD aan voor de jaren 2020 t/m 2022. Wij stellen u voor deze onttrekkingen in de meerjarenbegroting te handhaven, en na het begrotingsjaar 2022 de reserve SD op te heffen. In deze jaarrekening kan het niet ingezette deel van de reserve SD, groot € 1.805.000 in deze jaarrekening vrij vallen ten gunste van het resultaat. De wijze waarop dit resultaat ingezet wordt voor de Weerstandsreserve en Algemene reserve treft u aan in de verantwoording bij het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Reserve SD (<i>x 1.000</i>)	2020	2021	2022
Stand 01-01	2.558	2.216	2.005
Exploitatie WSW	-245	-200	-200
Investeringsplan SD	-60		
Backoffice SD	-38	-10	
Stand 31-12	2.216	2.005	1.805

Bij de voorjaarsnota 2020 zullen de geplande structurele toevoegingen van € 70.000 en een nog incidentele uitname van 71.000 aan de reserve SD begrotingstechnisch uit de meerjarenbegroting gehaald worden.

Programma 02 Omgeving

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	20.817	23.955	20.852	3.103
Baten	11.937	16.620	13.773	-2.847
Saldo van baten en lasten	-8.881	-7.335	-7.080	255
Mutatie reserve	1.377	465	356	-109
Gerealiseerd resultaat	-7.503	-6.870	-6.724	146

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-166	296	308	12
2B. Wonen	-157	-156	-160	-4
2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	-223	-213	-183	30
2D. Omgevingsvergunning	-865	-832	-856	-24
2E. Verkeer	-381	-378	-373	5
2F. Landschap, natuur en landgoederen	-81	-81	-80	1
2G. Milieu en duurzaamheid	-122	-114	-116	-3
2H. Energie en klimaat	-207	-207	-199	8
2I. Dierenwelzijn	-7	-9	-6	3
2J. Ondernemen en bedrijvigheid	-288	-288	-296	-8
2K. Recreatie en toerisme	-149	-149	-149	-1
2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie	-433	-363	-385	-22
2M. Water en riolering	766	831	828	-3
2N. Afvalverwijdering en -verwerking	840	843	829	-14
2O. Groenonderhoud	-2.471	-2.506	-2.486	21
2P. Wegen, straten en pleinen	-3.484	-3.452	-3.319	133
2Q. Bos en natuurbeheer	-77	-93	-79	13
totaal	-7.503	-6.870	-6.724	146

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.283	4.511	3.590	921
Baten	1.117	4.806	3.898	-909
Saldo van baten en lasten	-166	296	308	12
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-166	296	308	12

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Grondexploitatie	-36
Overig grondexploitatie	- 7
Ontwikkelskader	55
Subtotaal	12
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	12

Toelichting afwijkingen

Grondexploitatie

Resultaat 3b4 -/- 24.000

Op dit moment lopen nog 3 deelprojecten van 3B4. De projecten lopen langer door dan oorspronkelijk was gepland. We verwachten daarom nog zeker tot en met 2021 ambtelijke begeleiding en toetsing nodig te hebben op deze projecten. De benodigde uren zijn geschat. Daarnaast blijkt in deelproject 3B4 noord nog enkele verkeerskundige aanpassingen nodig te zijn die niet waren voorzien, om de verkeersveiligheid te verbeteren. De totale extra kosten binnen de grondexploitatie voor de komende jaren zijn begroot op € 24.000.

Overig -/- 12.000 (diverse kleine projecten)

Overig grondexploitatie

Doorberekening uren -/- 34.000

Dit komt omdat er minder ambtelijke uren op projecten geschreven zijn dan begroot was. De invulling van de vacature projectmanager duurde lang. Er zijn wel projectmanagers ingehuurd om de vacature ruimte aan te vullen. De kosten van deze projectmanagers zijn direct ten laste van de projecten geboekt (€ 33.600). Dit heeft een voordelig effect op de p-formatie Ruimtelijk Domein.

Explosieven 27.000

In 2019 is via het gemeentefonds een bedrag van € 156.000 ontvangen van voor reeds uitgeven uitgaven. Een deel van deze uitgaven zijn op andere producten gerealiseerd (beheerprojecten openbare ruimte).

Ontwikkelingskader

Plein Doorwerth € 19.000

De gemeenteraad heeft de opbrengsten van het bouwproject WA Scholtenlaan (€ 30.000) beschikbaar gesteld voor de inrichting van een tijdelijk plein in Doorwerth. De inrichtingsmaatregelen (zoals een jeu de boulesbaan en wandelpad) hebben ca. € 11.000 gekost. De initiatiefnemers hebben nog meer plannen voor het tijdelijk plein, maar gaan dit zonder gemeentelijke bijdrage realiseren.

Structuurvisie € 31.000

Door drukte met andere projecten en doordat uitbreiding van capaciteit projectmanagement lang heeft geduurd is het niet gelukt te starten met de gebiedsvisie Klingelbeekseweg. Het begrote budget valt daardoor vrij. Zo nodig wordt dit bedrag in de VJN opnieuw aangevraagd.

Omgevingswet € 5.000

2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	244	234	192	42
Baten	21	21	9	-12
Saldo van baten en lasten	-223	-213	-183	30
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-223	-213	-183	30

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Bestemmingsplan Buitengebied	20
Paraplubestemmingsplan parkeren	10
Subtotaal	30
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	30

Toelichting afwijkingen

Bestemmingsplan Buitengebied/ Paraplubestemmingsplan parkeren

Door drukte bij de RO projecten hebben we in 2019 weinig tijd gehad om het bestemmingsplan voor het buitengebied verder af te ronden en zijn we niet gestart met het paraplubestemmingsplan parkeren. Daarom ook weinig externe kosten gemaakt. In 2020 wordt dit verder opgepakt.

2J. Ondernemen en bedrijvigheid

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.927	527	391	136
Baten	1.339	139	68	-71
Saldo van baten en lasten	-1.588	-388	-323	65
Mutatie reserve	1.300	100	27	-73
Gerealiseerd resultaat	-288	-288	-296	-8

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Herontwikkeling bedrijventerreinen	73
Markten	-7
Overig	-1
Subtotaal	65
Mutatie reserve herontwikkeling bedrijventerreinen	-73
Totaal na mutatie reserve	-8

Toelichting afwijkingen

Herontwikkeling bedrijventerreinen

Alle deelprojecten, m.u.v. het deelproject 'transformatie bedrijventerrein Klingelbeek', zijn afgerond. Het deelproject Klingelbeek hangt nauw samen met de ontwikkelingen op de Hes-West en betreft m.n. de verplaatsing van 2 bedrijven. Het ontbreken van alternatieve locaties in 2019 heeft ertoe geleid dat verplaatsing van deze bedrijven in 2019 niet mogelijk was. De middelen die gereserveerd waren in 2019 om de verplaatsing van deze bedrijven in gang te zetten, zijn hierdoor niet uitgegeven (is verwerkt in de begroting na wijziging).

In 2019 is een bedrag begroot van € 200.000 voor de andere deelprojecten zoals gevelverbetering, afronding revitalisering Cardanuslaan en voorbereiding transformatie. Tegenover deze uitgaven staan inkomsten van de provincie van € 100.000 (50%) en onttrekking uit de reserve bedrijventerreinen van € 100.000.

De werkelijke uitgaven voor deze deelprojecten bedragen € 53.500 voor de afronding van de andere deelprojecten i.p.v. het begrote bedrag van € 200.000 voor alle deelprojecten (incl. deelproject Klingelbeek). Deze uitgaven worden voor 50% gedekt uit de inkomsten van de provincie (€ 26.750) en voor 50% uit de reserve bedrijventerreinen (€ 26.750).

2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	572	446	613	-167
Baten	93	7	132	125
Saldo van baten en lasten	-478	-439	-482	-42
Mutatie reserve	45	76	96	20
Gerealiseerd resultaat	-433	-363	-385	-22

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Airborne Herdenking	-23
Kunstzinnige vorming / kunst /musea	-14
Panden; cultuur	-4
Overigen	-1
Subtotaal	-42
Mutatie reserve	20
Totaal na mutatie reserve	-22

Toelichting afwijkingen

Airborne Herdenking

In het voorjaar 2019 deed zich de kans voor om tijdens de Airborne weken te kunnen beschikken over een replica van een Horsa Glider. De totale kosten voor dit project bedragen € 52.428 indien er 2020 nog € 5.845 wordt betaald. Vanuit de subsidieregeling Gelderland Herdenkt hebben wij een bijdrage van € 25.000 ontvangen.

In december hebben wij u op de hoogte gebracht van een extra (niet eerder begrootte) uitname van € 20.000 vanuit de reserve Airborne voor de Horsa. Met deze twee bedragen is er een dekking van € 45.000 te realiseren zodat er in 2019 een resterend bedrag is van € 1.583 dat ten laste komt van het jaarrekeningresultaat. Afhankelijk van mogelijke nabetaling zal dat onderdeel moeten vormen van de voorjaarsnota.

Het totale resultaat van alle Airborne herdenkingen komt neer op (afgerond) € 3.000 nadeel.

Kunstzinnige vorming / kunst / musea

Met het vaststellen van de Cultuurvisie 2017-2020 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeringsplan Cultuurvisie. Daarnaast heeft de raad een motie aangenomen om in samenwerking met andere gemeenten een wederkerend festival Gelders Arcadië mogelijk te maken en te verzoeken Scarabee te vragen het festival te organiseren om zo zoveel mogelijk continuïteit en herkenbaarheid te borgen. Hier werd geen extra budget voor beschikbaar gesteld.

Vanwege de gemeentelijke financiële situatie eind 2018 is het extra beschikbaar gestelde projectbudget voor de cultuurvisie komen te vallen. Met de samenwerkende gemeenten én Scarabee was inmiddels al een verplichting aangegaan voor activiteiten rondom Gelders Arcadië in 2019. Met het bijstellen van activiteiten uit het uitvoeringsplan hebben we de ongeveer eenderde van de kosten kunnen dekken.

2M. Water en riolering

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.197	3.610	2.847	762
Baten	3.963	4.441	3.675	-766
Saldo van baten en lasten	766	831	828	-3
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	766	831	828	-3

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Onderhoud	48
Reparaties/ Renovaties/ Vervangingen/ Verbeteringen	302
(Vervangings-)investeringen	634
Eenmalige (onderzoeks)activiteiten	34
Terugkerende (onderzoeks)activiteiten	29
Rioolheffing	23
Overigen	24
Subtotaal	1.094
Mutatie voorziening GRP i.v.m. saldo product 2M Water en riolering	-1.094
Mutatie voorziening GRP i.v.m. straatreiniging, kwijscheldingen, rente	-3
Mutatie voorziening Rioolheffing	0
Subtotaal	-1.097
Totaal na mutatie reserve	-3

Toelichting afwijkingen

Onderhoud

- Het dagelijks onderhoud, onder andere naar aanleiding van klachten en meldingen, is uitgevoerd.
- Ten aanzien van reguliere (jaarlijkse) onderhoudswerkzaamheden is binnen het GRP het onderzoek afgerond om de prioritering en uitvoering van de werkzaamheden beter en efficiënter te laten verlopen. Hierdoor zijn in 2019 diverse onderhoudswerkzaamheden in raamovereenkomsten voor meerdere jaren op de markt gezet.
- Met betrekking tot het reinigen en inspecteren is een inhaalslag gemaakt. Zo zijn met name lastig te bereiken leidingen geïnspecteerd. Een deel van de werkzaamheden is doorgeschoven naar 2020. Dit heeft tot een voordeel van circa € 22.000 geleid.
- Diverse onderhoudswerkzaamheden aan de pompen en gemalen is niet in 2019 maar wordt begin 2020 uitgevoerd. Daarnaast hebben zich minder storingen voorgedaan. Ook zijn er minder storingen geweest bij de IBA's. Dit heeft tot een voordeel van circa € 45.000 geleid.
- De uitgaven van diverse onderhoudswerkzaamheden zoals het frezen van wortels zijn hoger dan begroot omdat er meer onderhoud is uitgevoerd (ca. € 19.000).

Reparaties/ Renovaties/ Vervangingen/ Verbeteringen

- Ook deze werkzaamheden zijn uitgevoerd, onder andere naar aanleiding van klachten en meldingen.
- De uitvoering van een groot aantal maatregelen op gebied van hemelwaterafvoer is in 2019 afgerond.
- Naar aanleiding van het bestek 'Deelreparaties' is naar voren gekomen dat diverse strengen volledig gerelined moeten worden in plaats van het uitvoeren van een deelreparatie. Dit leidt tot een voordeel van circa € 50.000 op het geraamde budget.
- In verband met een vertraging en uitloop van diverse investeringsprojecten is een voordeel van circa € 250.000 op de kapitaallasten ontstaan. Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar bijlage 4 Kredieten.

(Vervangings-)investeringen

In het GRP is bepaald dat elke investering voor 40% geactiveerd wordt (op balans; er wordt over afgeschreven en rente over berekend) en 60% direct ten laste van de voorziening GRP wordt gebracht. In verband met vertraging en uitloop van diverse investeringsprojecten is een deel van het gereserveerde budget voor directe uitname uit de voorziening in 2019 niet benodigd geweest.

Eenmalige (onderzoeks)activiteiten

- Er is een voordeel van € 10.000 op het budget voor activiteiten rond GBI. Dit bedrag is besteed aan het project 'implementatie GBI' (beschreven bij ZO Groenonderhoud).
- Na de gebiedsconferentie over het Heelsums Beekdal eind 2018 is er in 2019 gestart met de uitvoering van diverse projectjes. Een deel ervan is afgerond, een deel loopt nog door. Samenvattend moeten deze projectjes samen met andere info leiden tot een visie op het gebied, die de gemeente wil opnemen in de Omgevingsvisie. Hiervoor is de resterende € 4.000 nog beschikbaar.
- Het onderzoek naar futaansluitingen is afgerond. De kosten voor dit onderzoek vielen ca. € 3.000 lager uit dan verwacht.
- In 2019 is een start gemaakt met het actualiseren van het meetnet. Aangezien het project nog niet afgerond is, is er nog budget. Dit leidt tot een voordeel van € 6.000.
- In 2019 is ook een start gemaakt met een uitvoeringsprogramma op het gebied van klimaatadaptatie. Dit is ook nog niet afgerond. Daardoor ontstond wel de kans om dit uitvoeringsprogramma beter te integreren met het algemene 'uitvoeringsprogramma klimaat' in 2020. Om dit te realiseren is er nog € 11.000 beschikbaar.

Terugkerende (onderzoeks)activiteiten

- In 2019 is een inhaalslag gemaakt om de data op orde te krijgen. Een deel hiervan zal in 2020 en verder nog op orde gemaakt moeten worden.
- De start van een aantal activiteiten is afhankelijk van het hydraulisch model dat op dit moment wordt bijgewerkt.

Rioolheffing

Voor een toelichting op dit resultaat verwijzen we u naar paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Rioolheffing.

Mutatie voorziening GRP/ Mutatie voorziening Rioolheffing

De rioolheffing is dekkend voor de kosten van riolering en water, straatreiniging (50%) en kwijscheldingen. Het saldo dat in de jaarrekening ontstaat is toegevoegd aan de voorziening GRP. Het in de voorziening gestorte bedrag is in 2020 nodig voor de nog niet afgeronde projecten.

2N. Afvalverwijdering en -verwerking

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.554	3.598	3.223	375
Baten	4.393	4.441	4.052	-389
Saldo van baten en lasten	840	843	829	-14
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	840	843	829	-14

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Extra dividenduitkering 2018 ACV	40
Afvalstoffenbelasting	25
Afvalstoffenheffing	57
Oud papier	-39
Vuilophaal- en afvoer	-27
Overigen	16
Subtotaal	71
Mutatie voorziening Afvalstoffenheffing (resultaat product afvalverwijdering- en verwerking)	-71
Mutatie voorziening Afvalstoffenheffing (kwijtscheldingen)	-14
Saldo	-85
Totaal na mutatie reserve	-14

Toelichting afwijkingen

Extra dividenduitkering 2018 ACV

De ACV heeft over het resultaat van 2018 een extra dividend uitgekeerd van € 40.000, bovenop het standaard dividend (6%) van € 51.000 over het geïnvesteerde vermogen (€ 853.501). Conform de systematiek van de voorgaande jaren komt dit bedrag ten gunste van het product Afvalverwerking- en verwijdering en vervolgens in de voorziening Afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenbelasting

In de begroting 2019 is rekening gehouden met verbrandingsbelasting die zowel over fijn- als grofstofafval betaald moet worden. Omdat Renkums afval tot eind 2019 in Duitsland werd verbrand is door het Rijk bedacht dat hiervoor een exportbelasting geheven wordt. In de praktijk is het niet gelukt om deze belasting in zijn geheel op te leggen. Dit is wel het geval voor grof huishoudelijk afval dat vanaf de maand mei naar de gemeente is doorberekend. Dit is de reden waarom op deze post minder is uitgegeven dan vooraf geraamd.

Afvalstoffenheffing

Voor een nadere toelichting op het resultaat verwijzen wij u naar Paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Afvalstoffenheffing.

Oud papier

Oud papier wordt al jaren ingezameld door Jansen Recycling in samenwerking met vrijwilligers van verenigingen. De kosten van de inzameling en de vergoeding die verenigingen ontvangen zijn vooraf goed in te schatten. Doordat de papieropbrengst afhankelijk is van de actuele papierprijzen is de inkomsten van oud papier altijd een onzekere factor. Doordat de Aziatische landen nauwelijks nog interesse tonen in Europees oud papier is de papierprijs het afgelopen jaar in een vrije val geraakt. Waar begin 2019 nog € 0,71 voor een kilo papier werd ontvangen is dat in december 2019 gedaald naar nog maar € 0,26 per kilo. Ter vergelijking, in 2017 werd nog € 1,18 voor een kilo papier betaald. Omdat de verenigingen al jaren een vergoeding van € 0,30 per kilo ontvangen en daarnaast Jansen Recycling betaald moet worden is de papierinzameling veranderd van een inkomstenbron naar een uitgavenpost.

Vuilophaal- en afvoer

Zoals ieder jaar zijn er een aantal meevallers maar ook wat tegenvallers.

- Als voordeel geldt dat er minder restafval is verbrand dan waar vooraf rekening mee is gehouden (€ 10.000)
- Daarnaast is minder grof vuil opgehaald (€ 16.000)
- De inzameling van glas heeft een voordeel opgeleverd. De reden hiervan is dat vooraf geen rekening is gehouden met de opbrengst van ingezameld glas bij de verwerker. De vergoeding voor glas bestaat uit twee delen: de vergoeding van uit het afvalfonds maar daarnaast heeft glas ook een grondstofwaarde die door de verwerker wordt betaald. De grondstofwaarde is per abuis niet meegenomen in de begroting. Dit heeft geleid tot een 'meevaller' van zo'n € 20.000.

Daartegenover staan ook enkele tegenvallers. Per saldo is op de inzameling en verwerking van PMD een tekort ontstaan van € 73.000.

De inzameling en verwerking van PMD bestaat uit 3 onderdelen:

- Verstrekken van PMD zakken. In 2019 zijn er veel meer PMD zakken afgehaald. Als gevolg van de gewijzigde afvalinzameling per 2020 zijn inwoners in december PMD zakken gaan hamsteren wat heeft geleid tot een extra kostenpost van ca. € 11.000.
- Inzamelkosten door ACV (meevaller van € 25.000).
- Vergoeding voor ingezameld en vermarkt kunststof (tegevaller van € 87.000)

De oorzaak hiervan is dat er minder kunststof is vermarkt dan waar vooraf op is gerekend. De afzet van ingezameld PMD is tot en met het jaar 2019 een onzekere factor. Dit is afhankelijk van de kwaliteit van het ingezamelde PMD. Lang niet al het ingezamelde PMD is immers geschikt voor hergebruik. Daarnaast is er een lagere vraag vanuit de markt naar gerecycled product. Dit heeft er toe geleid dat er minder inkomsten zijn ontvangen.

Vanaf 2020 wordt het eenvoudiger om de inkomsten beter in te schatten. Gemeenten krijgen dan een vergoeding op basis van goedgekeurd product dat aangeleverd wordt aan de poort van de verwerker. Het bedrag per ton is weliswaar lager maar biedt voor gemeenten veel meer zekerheid.

Mutatie voorziening Afvalstoffenheffing

Het voordelig resultaat op afvalverwijdering en -verwerking houdt in dat de in 2019 opgelegde Afvalstoffenheffing hoger was dan noodzakelijk.

Binnen het product Afvalverwijdering en -verwerking is, zoals verantwoord, een voordeel van € 71.000 ontstaan. Daarnaast is als gevolg van lagere kwijtscheldingen ten opzichte van de begroting de storting in de voorziening nog eens € 14.000 hoger. Totaal € 85.000.

2P. Wegen, straten en pleinen

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.526	5.425	4.413	1.012
Baten	42	1.706	859	-847
Saldo van baten en lasten	-3.484	-3.719	-3.553	166
Mutatie reserve	0	267	235	-32
Gerealiseerd resultaat	-3.484	-3.452	-3.319	133

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Bestek onkruidbeheersing op verharding/bladactie	16
Gladheidsbestrijding	22
Aanleg glasvezel	36
Groot onderhoud wegen	32
Klein onderhoud wegen	36
Overigen	24
Subtotaal	166
Mutatie reserve Leges lasgaten en - sleuven	-7
Mutatie reserve Vervanging openbare verlichting	6
Mutatie reserve Wegenonderhoud	-31
Totaal na mutatie reserve	133

Toelichting afwijkingen

Bestek onkruid beheersing op verharding/bladactie

Er is minder uitgegeven door een gunstige aanbesteding voor het bladruimen.

Gladheidsbestrijding

Door het milde weer eind 2019 is er minder gestrooid.

Aanleg glasvezel

Een deel van dit budget was gereserveerd voor toezicht, dit is gebruikt. Het andere deel was gereserveerd voor degeneratiekosten. Na de diverse opleveringen is geconstateerd dat er minder degeneratiekosten te verwachten zijn dan normaal.

Groot onderhoud wegen

In 2018 is voor een aantal fietspaden subsidie aangevraagd. Het grootste deel van de subsidie was al uitgekeerd. Het laatste deel van de subsidie is na definitieve vaststelling en afrekening in 2019 uitgekeerd.

Klein onderhoud wegen

Door langdurige ziekte bij het straatteam zijn er minder werkzaamheden uitgevoerd. De werkzaamheden zijn beperkt tot kleine en spoedeisende werkzaamheden. Hierdoor zijn er minder materialen gebruikt, waardoor dit budget deels over is. Uiteraard heeft het verminderd uitvoeren van het klein onderhoud een negatief effect op de onderhoudsstaat van wegen, straten en pleinen.

Programma 03 Organisatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	15.348	15.009	15.211	-203
Baten	2.583	669	1.348	679
Saldo van baten en lasten	-12.765	-14.340	-13.863	476
Mutatie reserve	204	666	356	-310
Gerealiseerd resultaat	-12.561	-13.674	-13.507	167

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
3A. Dienstverlening	-707	-669	-660	9
3B. Dorpsgericht werken	-57	-57	-37	19
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	-9.522	-10.829	-11.002	-173
3D. Huisvesting / Gemeentehuis	-580	-430	-436	-6
3E. Samenwerkingsverbanden	-398	-373	-65	308
3F. Goed bestuur	-1.298	-1.316	-1.307	9
totaal	-12.561	-13.674	-13.507	167

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

3C. Organisatie en bedrijfsvoering

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	11.888	11.757	11.771	-14
Baten	2.162	265	415	150
Saldo van baten en lasten	-9.726	-11.492	-11.357	136
Mutatie reserve	204	663	354	-308
Gerealiseerd resultaat	-9.522	-10.829	-11.002	-173

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Communicatie	13
ICT projecten en investeringen	113
ICT applicatiebeheer e.a.	120
P-budget	296
Connectie	24
Wachtgeld- en pensioenvoorziening voormalig bestuur	-426
Overig	-4
Subtotaal	136
Mutatie reserve:	
Reserve ICT	-233
Reserve ICT mbt Connectie	-76
Totaal na mutatie reserve	-173

Toelichting afwijkingen

Communicatie

In het kader van de bezuinigingen is er in 2019 op externe communicatie minder uitgegeven aan advertenties en besloten alleen te focussen op het gemeentenieuws in Rijn en Veluwe.

Hierdoor is ook besloten op deze post budget af te ramen voor 2020.

ICT projecten en investeringen

In 2019 heeft bij zowel De Connectie als de gemeente de prioriteit gelegen om bestaande basissystemen en processen op orde te brengen, conform de adviezen uit verschillende onderzoeken die hebben plaatsgevonden. Daarnaast heeft er een zoektocht plaatsgevonden van de organisatie naar bezuinigingen (Perspectiefnota etc.). Dit alles heeft ertoe geleid dat andere projecten en investeringen zijn uitgesteld in 2019. Hierdoor is € 113.000 bestemd voor nieuwe investeringen en projecten niet uitgegeven. Dit is een incidentele meevaller voor dit boekjaar omdat in het komende jaar een inhaalslag uitgevoerd zal moeten worden.

ICT Applicatiebeheer

Er is ruim € 120.000 niet uitgegeven in 2019 a.g.v. opgezegde contracten (in de jaren ervoor), uitstel aangaan nieuwe contracten en minder inkoop data. Dit is een incidentele meevaller omdat in het komende jaar een inhaalslag uitgevoerd zal moeten worden.

P-Budget

Er is in 2019 flink gestuurd op het terugbrengen van de inhuur. Ook de inhuur die werd voorzien, bleek uiteindelijk lager te zijn. De prognose was een 'voordeel' van € 100.000 uiteindelijk is dit € 296.000.

De vacature voor vastgoedregisseur is met eigen personeel ingevuld. Door verschuiving van taken kon ook zijn p-budget mee genomen worden. Een uitname uit het IHP om deze kosten in 2019 te dekken is daarom niet nodig gebleken. Dit geeft een voordeel binnen dit product met daar tegenover een nadeel bij product 1B.

Connectie en inzet reserve ICT

Eenzijds hebben wij € 44.000 meer betaald in verband met de CAO verhoging voor ambtenaren die ook geldt voor het personeel van de Connectie. Anderzijds zijn de uitgaven voor ICT maatregelen in reactie op het rekenkameronderzoek door de gemeente Arnhem € 76.000 lager dan in de voorjaarsnota was begroot. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve ICT die voor dit doel was ingezet. Een deel van deze uitgaven zal alsnog in 2020 plaatsvinden. Samen met enkele kleine afwijkingen komen we per saldo uit op een nadelig resultaat van € 24.000 -/- 76.000 = € 52.000.

Wachtgeld- en pensioenvoorziening voormalig bestuur

De pensioenen van voormalig bestuurders worden bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd betaald uit een voorziening. Door een fors lagere rekenrente (van 1,577% in 2018 naar 0,29% in 2019) is een extra storting in deze voorziening noodzakelijk. Daar staat tegenover dat de kosten van wachtgeld worden beperkt door neveninkomsten van voormalig bestuurders. Per saldo gaat het om een nadeel van € 426.000.

Reserve ICT

Het bedrag van € 233.000 zal, conform bestendig beleid, gestort worden in de Reserve ICT en beschikbaar blijven voor de uitgestelde/vertraagde activiteiten uit 2019.

3E.Samenwerkingsverbanden

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	398	373	528	-156
Baten	0	0	464	464
Saldo van baten en lasten	-398	-373	-65	308
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-398	-373	-65	308

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Intergemeentelijk subsidiebureau	88
Cofinanciering	225
Overig	-5
Subtotaal	308
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	308

Toelichting afwijkingen

Intergemeentelijk subsidiebureau

De medewerkers van het Intergemeentelijk Subsidiebureau zijn ondergebracht bij de gemeente Renkum en werken voor de vijf gemeenten (Rheden, Arnhem, Overbetuwe, Lingewaard en Renkum). Naar verhouding hebben de medewerkers in 2019 meer inzet verricht voor de overige vier gemeenten. Die verhouding vertaalt zich procentueel in de declaraties naar de overige vier gemeenten zodat hier een voordeel te constateren valt.

Cofinanciering

Voor cofinanciering is volgens de begroting 2019 € 250.000 beschikbaar uit de Vrije algemene reserve. Uiteindelijk is in 2019 een bedrag nodig geweest van € 27.500 binnen de diverse producten. Deze bedragen zijn onttrokken aan de Vrije algemene reserve. Het resterende bedrag blijft beschikbaar voor de komende jaren.

Tegenover het voordeel binnen dit product, staat het nadeel van de lagere onttrekking aan de Vrije algemene reserve binnen product 4C overige algemene dekkingsmiddelen.

Programma 04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.397	2.925	2.931	-7
Baten	58.435	59.218	59.908	690
Saldo van baten en lasten	55.038	56.293	56.976	683
Mutatie reserve	1.110	997	-1.264	-2.260
Gerealiseerd resultaat	56.148	57.290	55.713	-1.577

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
4A. Algemene uitkering	47.533	48.183	48.467	284
4B. Belastingen	7.045	7.064	7.135	70
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	1.735	2.042	111	-1.932
4D Onvoorzien	-165			
totaal	56.148	57.290	55.713	-1.577

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

4A. Algemene uitkering

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	0	0	0	0
Baten	47.533	48.183	48.608	425
Saldo van baten en lasten	47.533	48.183	48.608	425
Mutatie reserve	0	0	-140	-140
Gerealiseerd resultaat	47.533	48.183	48.467	284

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Decembercirculaire	
- Ontwikkeling uitkeringsbasis en actualisatie maatstaven	172
- Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-22
- Vrijval verdeelreserve	57
- Overig	-5
Ruimte plafond BTW-compensatiefonds	140
Overige actualisatie maatstaven	57
Uitkering over voorgaande jaren	26
Subtotaal	425
Mutatie reserve:	
Ruimte plafond BTW-compensatiefonds	-140
Totaal na mutatie reserve	284

Toelichting afwijkingen

Decembercirculaire

Ontwikkeling uitkeringsbasis en actualisatie maatstaven

Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis zorgen per saldo voor een negatief effect op de uitkeringsfactor van 13 punten. Deze bijstelling wordt grotendeels veroorzaakt door actualisatie van de maatstafgegevens medicijngebruik drempel (8 punten) en de maatstaf ouders met langdurig psychisch medicijngebruik (4 punten). De verklaring voor de omvang van deze effecten op de uitkeringsfactor is enerzijds het (grote) aandeel van deze maatstaven in de verdeling van de algemene uitkering en anderzijds het gegeven dat beide maatstaven in deze circulaire een sprong in peiljaar hebben gemaakt.

Bij de overheveling van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is ervoor gekozen om voor alle maatstaven de meest actuele gegevens te gaan gebruiken. Voor de maatstafgegevens ouders met langdurig psychisch medicijngebruik betekende deze afspraak een actualisatie van peiljaar 2015 naar peiljaar 2018. Voor de maatstaf medicijngebruik drempel is het peiljaar voor de gegevens over medicijngebruik twee jaar verschoven, van 2016 naar 2018. Per saldo levert dit een voordeel op van € 172.000

Suppletie-uitkering integratie sociaal domein

De suppletie-uitkering Overheveling IUSD (integratie-uitkering Sociaal domein) voor 2019 geeft invulling aan de bestuurlijke afspraak dat de overheveling van de IUSD naar de algemene uitkering in 2019 geen herverdeeleffect (positief of negatief) mag hebben. In de meicirculaire 2018 is een eerste raming van de omvang van de suppletie-uitkering per gemeente opgenomen. Nacalculatie van de uitkering kan pas plaatsvinden als voor alle maatstaven de definitieve cijfers voor uitkeringsjaar 2019 bekend zijn.

Op dit moment zijn voor de meeste maatstaven die onderdeel uitmaken van de suppletie-uitkering 2019 de definitieve gegevens al bekend. Actualisatie van de uitkering met deze gegevens heeft een dermate groot effect op de bedragen per gemeente dat de fondsbeheerders, in afstemming met de VNG, besloten hebben de suppletie-uitkering bij deze circulaire tussentijds na te calculeren. Dit heeft voor Renkum een lagere suppletie-uitkering tot gevolg van € 22.000.

Vrijval verdeelreserve

Om de gemeenten met een negatieve bijstelling tegemoet te komen hebben de fondsbeheerders besloten de verdeelreserve in de algemene uitkering voor 2019 (€ 41 miljoen) bij deze circulaire volledig via de uitkeringsfactor te laten vrijvallen. Dit betekent voor de gemeente Renkum een voordeel van € 57.000.

Ruimte plafond BTW-compensatiefonds

In de algemene uitkering zit ook de ruimte plafond BTW-compensatiefonds. In de najaarsnota is aangegeven om deze ruimte niet als een wijziging van de inkomsten in de begroting op te nemen. Omdat in de meircirculaire 2020 de BTW-compensatiefonds definitief wordt vastgesteld wordt voorgesteld om dit voordeel in de reserve algemene uitkering te storten om de mogelijke nadeel van de afrekening op te kunnen vangen.

Overige actualisatie maatstaven

Naast de in de december genoemde maatstaven zijn er ook andere maatstaven geactualiseerd. Mutatie van de maatstaf gemiddelde gestandaardiseerde inkomen huishouden met kinderen heeft het grootste effect. Andere maatstaven hebben gering effect en zijn per saldo nihil.

Uitkering over voorgaande jaren

De hoogte van de uitkering kan van voorgaande jaren kunnen nog muteren omdat aantallen van maatstaven in bepaalde gevallen pas na een paar jaar definitief zijn. Voorbeeld hiervan is de WOZ-waarde. Verder kan de uitkeringsfactor nog muteren door uitkering van de verdeelreserve en ontwikkeling uitkeringsbasis.

4B. Belastingen

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	707	747	743	4
Baten	7.751	7.811	7.877	66
Saldo van baten en lasten	7.045	7.064	7.135	70
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	7.045	7.064	7.135	70

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
OZB	-5
Toeristenbelasting	52
Hondenbelasting	9
Reclamebelasting	-6
Kwijtscheldingen	21
Subtotaal	70
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	70

Toelichting afwijkingen

OZB

Het nadeel op OZB komt door een structureel voordeel van € 8.000 over het belastingjaar 2019. En daartegenover staat een incidenteel nadeel van € 13.000 over belastingjaren voor 2019.

Per saldo een nadeel van € 5.000

Toeristenbelasting

Ten opzichte van de begroting is uit de aangiften toeristenbelasting gebleken dat het aantal overnachtingen hoger was van verwacht. Met name bij de categorie waaronder campings en B&B's worden gerekend waren er meer overnachtingen.

Hondenbelasting

In 2019 is een controle op hondenbezit uitgevoerd. Dit heeft voor het jaar 2019 al een voordeel van € 9.000 opgeleverd ("nieuwe" honden die voor een gedeelte van het jaar in de heffing betrokken konden worden).

Kwijtscheldingen

De economische omstandigheden in het jaar 2019 waren dermate gunstig dat van het geraamde budget voor kwijtschelding een bedrag van € 21.000 niet benodigd was.

Beleidsindicatoren (BBV)

Indicator	periode	regio	waarde	omschrijving
Demografische druk	2019	Renkum	91,5	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Demografische druk	2019	Nederland	69,8	
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	2019	Renkum	709	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	2019	Nederland	669	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2019	Renkum	888	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2019	Nederland	739	

4C. Overige algemene dekkingsmiddelen

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.525	2.178	2.189	-11
Baten	3.151	3.224	3.423	199
Saldo van baten en lasten	626	1.046	1.234	188
Mutatie reserve	1.110	997	-1.123	-2.120
Gerealiseerd resultaat	1.735	2.042	111	-1.932

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Renteresultaat	27
Vastgoed	75
Stelpost vervangingsinvesteringen	47
Correctie voorziening dubieuze debiteuren soza	36
Overigen	3
Subtotaal	188
Mutatie reserve:	
Vastgoed	-90
Cofinanciering	-225
Weerstandsreserve	-1.805
Totaal na mutatie reserve	-1.932

Toelichting afwijkingen

Renteresultaat

Als gevolg de lage rente (zelfs een negatieve rente bij korte geldleningen) en lagere financieringsbehoefte is er een voordeel op het renteresultaat.

Vastgoed

Omdat de voorziening onderhoud gebouwen bij de jaarrekening 2018 is opgeheven worden deze lasten nu via dit product afgewikkeld. Voor groot onderhoud is een bedrag begroot van € 182.000. In 2019 zijn de werkelijke kosten voor groot onderhoud € 92.000 dus € 90.000 lager dan begroot. De onttrekking uit de reserve gebouwen is hierdoor eveneens € 90.000 lager.

Daarnaast vallen de totale uitgaven en inkomsten van panden die niet aan een specifiek product worden toegerekend onder dit product. Per saldo levert dit een nadelig resultaat op van € 15.000. Het resultaat van de panden aan de Groeneweg hebben hier het grootste aandeel in.

Stelpost vervangingsinvesteringen

In de begroting is een stelpost van € 47.000 opgenomen voor vervangingsinvesteringen. Deze is niet gebruikt in 2019.

Correctie voorziening dubieuze debiteuren soza

Bij de jaarrekening vindt herberekening plaats van de benodigde hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren soza. Op basis van deze herberekening kan de voorziening met € 36.000 worden verlaagd. Dit bedrag valt vrij.

Onttrekking reserve ten behoeve van cofinanciering.

Voor cofinanciering zou volgens de begroting 2019 een onttrekking van € 250.000 uit de algemene reserve plaatsvinden. Uiteindelijk is in 2019 een bedrag nodig geweest van € 25.000 voor 1 project met co-financiering zodat dit bedrag uit de algemene reserve wordt onttrokken.

Het voordeel van de lagere cofinanciering is opgenomen binnen product 3E samenwerkingsverbanden.

Storting in weerstandsreserve

De vrijval van de reserve sociaal domein (zie programma 1 Transformatie sociaal domein) is volledig in de weerstandsreserve gestort. Uit de berekening van het weerstandsvermogen blijkt dat deze storting nodig is om het weerstandsvermogen op peil te houden. Per saldo is dit een neutrale mutatie en heeft geen invloed op het resultaat.

Daarnaast is een aanvullende storting in de weerstandsreserve noodzakelijk. Dit is meegenomen in de resultaatbestemming.

4D Onvoorzien

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	165	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-165	0	0	0
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-165			0

Toelichting afwijkingen

In de Begroting 2019 is een stelpost van € 165.000 opgenomen. Ten tijde van het opstellen van de Najaarsnota 2019 was deze stelpost nog niet ingezet. Om deze reden is deze € 165.000 vrijgevalle in de Najaarsnota 2019.

Resultaatbepaling

Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de bepaling van het resultaat over het jaar 2019. Allereerst gaan we in op het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Vervolgens komen de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves aan bod en daarop volgend het gerealiseerde resultaat na bestemming. Daarna geven we u op hoofdlijnen inzicht in de mutaties die na het samenstellen van de Najaarsnota 2019 hebben plaatsgevonden en gaan we in op de resultaatbestemming- en besteding.

Gerealiseerde saldo van lasten en baten

Het gerealiseerd resultaat voor bestemming, onderverdeeld in de netto lasten en baten, is als volgt:

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2019
Netto lasten	87.207
Netto baten	85.105
Saldo van lasten en baten	-2.102

Toevoeging en onttrekkingen aan de reserves

Op grond van het BBV worden de mutaties in de reserves afzonderlijk gepresenteerd. Het betreft de volgende mutaties:

Progr.	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
1	Sociaal Domein	2.965
1	Mfc 3b4	36
1	Onderwijshuisvesting	282
2	Landschapsbasisplan	-23
2	Airborneactiviteiten	65
2	MUP	21
2	Wegenonderhoud	315
2	Herstelkosten sleuven lasgaten	-7
2	Vervanging openbare verlichting	-73
2	Bedrijventerreinen	27
3	ICT	-97
3	Onderhoud gebouwen	-2.442
3	Kapitaallasten vastgoed	21
3	Organisatieontwikkeling	100
	Bestemd resultaat	23
alg. uitk	Algemene uitkering	-164
ov. alg. dekk.	Weerstandsreserve	-1.805
ov. alg. dekk.	Vrije algemene reserve	3.425
	Totaal mutaties reserves	2.670

Voor nadere toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Gerealiseerd resultaat

In de volgend tabel vindt u een overzicht van het resultaat na bestemming.

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2019
Netto lasten	87.207
Netto baten	85.105
Saldo van lasten en baten	-2.102
Mutaties reserves:	
Algemene reserve	-526
Bestemmingsreserve	3.196
Totaal	2.670
Saldo van lasten en baten	568

Het rekeningresultaat is als volgt te specificeren:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019
Resultaat gemeentebegroting	415
Resultaat grondexploitatie	153
Totaal resultaat	568

Analyse rekeningresultaat

In de volgende tabel vindt u een nadere specificatie van de totstandkoming van het rekeningssaldo over 2019. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de programma's.

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000 (- = nadeel)</i>	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
1A. Renkum voor Elkaar	1.202	1.131	70
1B. Onderwijs	2.904	2.911	-6
1C. Sport en bewegen	1.895	1.924	-29
1D. Gezondheid	946	937	8
1E. Zorg en Veiligheid	2.975	2.820	155
1F. Minima	477	461	16
1G. Integratie en participatie nieuwkomers	203	201	2
1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd	9.516	10.703	-1.187
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo	10.580	10.615	-35
1J. Inkomensvoorziening	5.766	5.643	123
1 Transformatie Sociaal Domein	98	-2.433	2.531
Subtotaal	36.561	34.913	1.648
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-296	-308	12
2B. Wonen	156	160	-4
2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	213	183	30
2D. Omgevingsvergunning	832	856	-24
2E. Verkeer	378	373	5
2F. Landschap, natuur en landgoederen	81	80	1
2G. Milieu en duurzaamheid	114	116	-3
2H. Energie en klimaat	207	199	8
2I. Dierenwelzijn	9	6	3
2J. Ondernemen en bedrijvigheid	288	296	-8
2K. Recreatie en toerisme	149	149	-1
2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie	363	385	-22
2M. Water en riolering	-831	-828	-3
2N. Afvalverwijdering en -verwerking	-843	-829	-14
2O. Groenonderhoud	2.506	2.486	21
2P. Wegen, straten en pleinen	3.452	3.319	133
2Q. Bos en natuurbeheer	93	79	13
Subtotaal	6.870	6.724	146
3A. Dienstverlening	669	660	9
3B. Dorpsgericht werken	57	37	19
3C. Organisatie en bedrijfsvoering	10.829	11.002	-173
3D. Huisvesting / Gemeentehuis	430	436	-6
3E. Samenwerkingsverbanden	373	65	308

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000 (- = nadeel)</i>	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
3F. Goed bestuur	1.316	1.307	9
Subtotaal	13.674	13.507	167
4A. Algemene uitkering	-48.183	-48.467	284
4B. Belastingen	-7.064	-7.135	70
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	-2.042	-111	-1.932
4D Onvoorzien	0	0	0
Subtotaal	-57.290	-55.713	-1.577
Totaal	-184	-568	384

Resultaatbestemming- en besteding

Inleiding

Het BBV gaat uit van een resultaat vóór en een resultaat ná bestemming. Het resultaat vóór bestemming geeft het saldo aan van de baten en lasten. Vervolgens wordt het resultaat bestemd in de zin van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Daarna volgt het resultaat ná bestemming.

Bij de resultaatbestemming wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbestemming in de zin van de reeds geplande mutaties in reserves en de "echte" resultaatbestemming die ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dit laatste wordt het voorstel tot resultaatbesteding genoemd.

De Jaarstukken 2019 sluiten met een voordelig saldo van € 568.000. Dit saldo bestaat uit een nadelig saldo van € 153.000 binnen de grondexploitatie en een voordeel van € 415.000 binnen de gemeentelijke exploitatie. In de jaarstukken vindt u een toelichting op het resultaat. Vaststelling van deze jaarstukken betekent dat de raad het college decharge verleent voor het in de jaarrekening verantwoorde financieel beheer.

Resumé

Op grond van het voorgaande, wordt het rekeningresultaat 2019 als volgt besteed:

Resultaatbestemming en –besteding jaarrekening	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Saldo van lasten en baten	-2.102
Mutaties reserves	2.670
Resultaat na bestemming	568
Resultaatbesteding	
Overloopposten	0
Resultaat na besteding	568
<i>Voorstel resultaatbestemming*)</i>	<i>-537</i>
Resultaat na resultaatbestemming	31

*) Uw raad wordt voorgesteld het resultaat te bestemmen voor een extra storting in de Weerstandsreserve (€ 537.000) om het statisch weerstandsvermogen aan de norm van 100% te laten voldoen.

Begrotingsrechtmatigheid

Met ingang van 2004 wordt de jaarrekening door de accountant ook beoordeeld op de financiële rechtmatigheid. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt aandacht besteed aan overschrijdingen van de begroting. De Begroting 2019 is op programmaniveau door uw raad vastgesteld, zodat voor budgetoverschrijdingen op programmaniveau goedkeuring moet worden gevraagd. Om te voldoen aan het begrotingsrechtmatigheidscriterium worden de volgende budgetoverschrijdingen van de *lasten* (excl. reserves) ten opzichte van de begroting gemeld. In bijlage 4 Kredieten worden de eventuele overschrijdingen op de kredieten gemeld.

Lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot na wijz. 2019	Rekening 2019	Over- schrijding
1. Samenleving	47.566	48.265	-699
3. Organisatie	15.009	15.211	-203
4. Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	2.925	2.979	-55

De in de tabel weergegeven overschrijdingen betreffen een saldo van nadelen en voordelen. In onderstaande toelichtingen zijn alleen de nadelen toegelicht. De voordelen niet.

Product <i>Bedragen x € 1.000</i>	Overschrij- ding lasten	Met name betrekking op taakveld	Toelichting
1H. Maatwerk- voorzieningen Jeugd	1.207	Jeugdzorg (-1.199)	Zie product 1H
Conclusie Uitgaven binnen deze open einde regelingen zijn weliswaar onrechtmatig maar tellen niet mee voor het oordeel van de accountant.			
1I. Maatwerk- voorzieningen Wmo	239	Begeleiding zorg in natura (-252)	Zie product 1I
Conclusie Uitgaven binnen deze open einde regelingen zijn weliswaar onrechtmatig maar tellen niet mee voor het oordeel van de accountant.			
3A. Dienstverlening	-55	Document- verstrekkingen (-29)	Dit gaat om uitgaven die gecompenseerd worden door direct daaraan gerelateerde inkomsten.
Conclusie Doordat de uitgaven direct gerelateerd zijn aan de extra inkomsten zijn de uitgaven weliswaar onrechtmatig maar tellen niet mee voor het oordeel van de accountant.			
3A. Dienstverlening		Verkiezingen (23)	Verkiezingsmaterialen voor het zelfstandig kunnen stemmen van mensen met een visuele beperking zorgen voor een nadeel (8). A.g.v. 3 verkiezingen in 2019 is op verschillende onderdelen een overschrijding te zien (15).

Product <i>Bedragen x</i> € 1.000	Overschrijding lasten	Met name betrekking op taakveld	Toelichting
Conclusie Budgetoverschrijding past binnen het bestaande beleid, echter ten onrechte niet tijdig geautoriseerd.			
3E. Samenwerkingsverbanden	-156	Intergemeentelijk subsidiebureau (-150)	Zie product 3E Hiertegenover staan bijdragen (464.000) van de overige hierbij aangesloten gemeenten.
Conclusie Doordat de uitgaven direct gerelateerd zijn aan de extra inkomsten zijn de uitgaven weliswaar onrechtmatig maar tellen niet mee voor het oordeel van de accountant.			
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen	-58	Rente (-26)	Zie product 4C Hiertegenover staan rentebaten. Per saldo een opbrengst .
Conclusie Per saldo is er een positief renteresultaat en daarmee rechtmatig.			
		Resultaat vastgoed (-33)	Zie product 4C (Vastgoed + reserve Onderhoud MFC Doelum) Tegenover deze overschrijving op lasten staat een voordeel op de baten. Per saldo is er een voordelig resultaat.
Conclusie Per saldo is er een positief resultaat en daarmee rechtmatig.			

Investeringskredieten

In de Voor- en Najaarsnota 2019 is uw raad tussentijds op de hoogte gesteld van de voortgang (inclusief eventuele financiële afwijkingen) van investeringskredieten (onderdeel Investeringskredieten).

In de Jaarstukken 2019 wordt in bijlage 4 Kredieten een voortgang op de investeringskredieten gegeven (inclusief eventuele overschrijdingen). Een eventuele overschrijding komt tot uitdrukking bij de exploitatiebudgetten (toelichtingen jaarrekening) in de vorm van afschrijving en rentelasten.

In het geval het 'grotere' overschrijdingen betreft, zijn deze toegelicht in het onderdeel jaarrekening. Aangezien het 'kleine' overschrijdingen betreft (minder dan € 25.000) zijn deze niet nader toegelicht in deze jaarrekening en in eerdere rapportages. Deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geven we in de jaarstukken inzicht in de incidentele baten en lasten. Op die manier kan vastgesteld worden of de begroting/ jaarrekening sluitend is (in evenwicht is).

Een gemeente voert structurele taken uit en raamt daarvoor structurele baten en lasten in de begroting. Structurele lasten en baten zijn dus de regel, incidentele lasten en baten de uitzondering. Deze uitzonderingen worden in de volgende tabel beeld gebracht.

Incidentele baten en lasten doen gedurende maximaal drie jaar voor en betreffen die posten die het begrotingsaldo incidenteel beïnvloeden. Uitgangspunt is dat incidentele lasten zoveel als mogelijk gedekt worden door incidentele baten.

Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn (er is (nog) geen einddatum bekend).

Voor de volledigheid merken we nog op dat in dit overzicht niet is meegenomen wanneer structurele budgetten incidenteel niet uitgegeven zijn.

Bedragen in €	2019 begroot	2019 begroot na wijz.	2019 JRK
Saldo baten en lasten	-4.145.000	-3.040.000	-2.102.000
Toevoegingen en onttrekking aan reserves	4.145.000	3.224.000	2.670.000
Begrotingssaldo na bestemming	0	184.000	568.000
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-325.000	-482.000	-253.000
Structureel begrotingssaldo	-325.000	-298.000	315.000

Specificatie incidentele baten en lasten

Bedragen in €	2019 begroot	2019 begroot na wijz.	2019 JRK
Incidentele baten	4.578.000	6.996.000	10.517.500
Totaal overige incidentele baten	441.000	1.167.000	1.316.000
4C Verkoop Groeneweg	300.000	300.000	325.000
4C Verkoop opbrengst grond	65.000	65.000	65.000
3E Intergemeentelijk subsidiebureau	0	0	88.000
2A Netto resultaat grondexploitatie	76.000	802.000	838.000
Totaal incidentele baten reserves	4.137.000	5.829.000	9.201.500
Vrije algemene reserve; voor incidenteel nieuw beleid	1.106.000	1.501.000	1.278.500
Weerstandsreserve	0	0	1.805.000
Reserve Sociaal Domein	1.392.000	638.000	2.965.000
Reserve mfc 3b4	27.000	27.000	36.000
Reserve algemene uitkering	36.000	21.000	-164.000
Reserve bedrijventerrein	1.300.000	100.000	27.000
Reserve Airbornactiviteiten	45.000	45.000	65.000
Reserve ICT	141.000	211.000	-97.000

Bedragen in €	2019 begroot	2019 begroot na wijz.	2019 JRK
Reserve MUP	32.000	31.000	21.000
3D Onderhoud gebouwen	12.000	2.298.000	2.442.000
Reserve onderwijshuisvesting	-61.000	399.000	282.000
Reserve Organisatieontwikkeling	100.000	100.000	100.000
Amendement aanwending reserve landschapsbasisplan	7.000	0	0
Landschapsbasisplan	0	10.000	23.000
Reserve wegenonderhoud	0	346.000	315.000
Reserve bestemd resultaat	0	23.000	23.000
Vervanging openbare verlichting	0	79.000	73.000
Leges herstelkosten sleuven en lasgaten	0	0	7.000
Incidentele lasten	-4.253.000	-6.514.000	-10.264.500
Totaal overige incidentele lasten	-116.000	-708.000	-1.086.000
2L Cofinanciering masterplan Airbornemuseum	-50.000	-50.000	-40.000
2H Stimulering/ handhaving MKB	-21.000	-21.000	-21.000
2P Glasvezel buitengebied	-45.000	-45.000	-9.000
2A Brinkweg	0	-225.000	-223.000
2O Gevolgen droogte 2018	0	-75.000	-75.000
3C Extra bijdrage de Connectie	0	-292.000	-292.000
3C Wachtgeld- en pensioenvoorziening voormalig bestuur	0	0	-426.000
Totaal incidentele lasten reserves	-4.137.000	-5.806.000	-9.178.500
4C Weerstandsreserve	0	0	-1.805.000
2P Vervanging openbare verlichting	0	-79.000	-73.000
2P Herstelkosten sleuven en lasgaten	0	0	-7.000
1 Reserve Sociaal domein geautoriseerd MJB 2017-2021	-137.000	-137.000	-137.000
1 Reserve Sociaal domein Investeringsplan SD	-1.098.000	-1.038.000	-898.000
1 Reserve Sociaal domein opbouw lokale WSW	-227.000	-227.000	-195.000
1 Reserve Sociaal domein: reservering rijksmiddelen Jeugd	0	694.000	0
1 Reserve Sociaal domein: voordeel boven taakstelling 2019	70.000	70.000	70.000
Vrijval reserve SD tgv Weerstandsreserve	0	0	-1.805.000
1C MFC 3b4	-27.000	-27.000	-36.000
1C Combinatiefuncties sport	-36.000	-21.000	24.000
Ruimte plafond BTW-compensatiefonds	0	0	140.000
2J Herstructurering bedrijventerrein	-1.300.000	-100.000	-27.000
2L Reserve Airbornactiviteiten: intentieverklaring Airborne gemeenten	-20.000	-20.000	-20.000
2L Reserve Airbornactiviteiten: Airborne regio / 75 jaar Airborne	-25.000	-25.000	-25.000

Bedragen in €	2019 begroot	2019 begroot na wijz.	2019 JRK
2L Reserve Airbornactiviteiten: Horsa	0	0	-20.000
Tijdelijke invulling taakstelling ICT			
3C Vervangingsplan ICT	-41.000	-211.000	97.000
3C ICT invulling taakstelling De Connectie	-100.000	0	0
2E MUP (verkeer)	-32.000	-31.000	-21.000
Reserve onderhoud gebouwen	-12.000	-2.298.000	-2.442.000
1B Reserve onderwijshuisvesting: IHP	61.000	-399.000	-282.000
3C Organisatieontwikkeling	-100.000	-100.000	-100.000
2F Amendement Landschapsbasisplan	-7.000	0	0
2F Landschapsbasisplan	0	-10.000	-23.000
2P Wegenonderhoud	0	-346.000	-315.000
2O Groenonderhoud	-150.000	-150.000	-150.000
4C Cofinanciering	-250.000	-250.000	-27.500
2P Onderhoud wegen	-750.000	-750.000	-750.000
3C Vertrekregeling BOR tgv AR	44.000	44.000	44.000
3C Voorziening voormalig personeel	0	-395.000	-395.000

**) Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief.*

Toelichting

Voor een toelichting met betrekking tot de reserves verwijzen we u naar het onderdeel toelichting op de balans, onderdeel reserves. Voor een toelichting met betrekking tot de inzet van reserves verwijzen we u daarnaast naar het onderdeel jaarrekening (baten en lasten en toelichting).

De overige incidentele lasten en baten zijn toegelicht in de Begroting 2019, Voor- en Najaarsnota 2019 en het onderdeel jaarrekening (baten en lasten en toelichting).

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Conform artikel 28, lid d BBV wordt een overzicht gegeven van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Omschrijving <i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Reserve kapitaallasten vastgoed (concertzaal)	0	8	-8	0	8	-8	0	8	-8
Reserve kapitaallasten vastgoed (kunstgrasveld)	0	13	1-3	0	13	-13	0	13	-13
Totaal	0	21	-21	0	21	-21	0	21	-21

De onttrekking (last) van € 8.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van de Concertzaal.

De onttrekking (last) van € 13.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van het kunstgrasveld (eenmalige storting was € 250.000). Vanaf 2019 wordt deze in 10 jaar, jaarlijks € 25.000, uit deze reserve onttrokken om de kapitaallast van het kunstgrasveld gedeeltelijk te dekken. In de Najaarsnota 2019 (bladzijde 58) is dat eenmalig verlaagd naar € 12.500 aangezien ook de afschrijving vanaf midden 2019 is gestart.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Conform artikel 4.1 van de WNT dienen onderstaande gegevens openbaar gemaakt te worden in de jaarstukken (betreffende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen).

Het algemeen bezoldigingsmaximum 2019 bedraagt € 194.000.

1a. Topfunctionaris met dienstbetrekking

	Dhr. J. Steverink	Dhr. J. Steverink	Mw. J. Le Comte	Mw. J. Le Comte
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Gemeente-secretaris	Griffier	Griffier
	2019	2018	2019	2018
Aanvang en einde functievulling in 2019	1-1 t/m 28-2	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000	1,0000	0,8889	0,8889
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	20.884	101.642	76.134	74.782
Beloningen betaalbaar op termijn	2.946	16.948	12.918	12.087
Subtotaal	23.830	118.590	89.052	86.869
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>	<i>31.359</i>	<i>189.000</i>	<i>172.447</i>	<i>168.002</i>
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0		0	
Totale bezoldiging	23.830	118.590	89.052	86.869
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.	

1b. Topfunctionaris zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

	Rudie Heintjes	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris (interim)	
Kalenderjaar	2019	2018
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	21-1 t/m 31-12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	12	N.v.t.
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187	N.v.t.
Maxima op basis van de normbedragen per maand	273.000	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	260.355	N.v.t.
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	N.v.t.
Bezoldiging in de betreffende periode	146.068	N.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	146.068	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	146.068	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met dienstbetrekking

	2019
Functiegegevens	Gemeentesecretaris
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	50.000
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	50.000
Waarvan betaald in 2019	50.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans per 31 december

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Kosten ontwikkeling	437	331
Bijdragen eigendom derden	11.960	12.236
Immateriële vaste activa	12.398	12.566
Gronden en terreinen	3.375	3.417
Woonruimten		
Bedrijfsgebouwen	23.630	20.272
Grond weg water werken	15.832	15.760
Vervoermiddelen	685	398
Machines apparaten en installaties	714	631
Overig	2.546	3.410
Materiële vaste activa	46.782	43.888
Kap. verstrekking gem. regeling	1.057	1.057
Leningen aan openbare lichamen		
Overige langlopende leningen	4.688	4.727
Financiële vaste activa	5.745	5.784
Vaste activa	64.925	62.239
Onderhanden werk (incl bouwgr. expl)	914	821
Voorraden	914	821
Kas	10	17
Lopende bankrekeningen	951	1.952
Liquide middelen	962	1.969
Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan een jaar	10.606	15.308
Vooruit betaalde bedragen	2.018	1.205
Overige	4	9
Overlopende activa	2.022	1.214
Vlottende activa	14.504	19.312
Totaal ACTIVA	79.429	81.551

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Algemene reserve	9.669	8.954
Bestemmingsreserve	9.693	10.742
Saldo van de rekening	568	2.336
Eigen vermogen	19.929	22.032
Voorzieningen	13.433	13.289
Voorziening	13.433	13.289
Onderhandse leningen	32.130	34.186
Langlopende lening	32.130	34.186
Vaste passiva	65.492	69.506
Kasgeldleningen		
Bank- en giro saldi	2.778	
Overige schulden	9.956	10.899
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan een jaar	12.734	10.899
Vooruit ontvangen bedragen	1.203	1.146
Overlopende passiva	1.203	1.146
Vlottende passiva	13.937	10.970
Totaal PASSIVA	79.429	81.551
Totaalbedrag waarvoor aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	26.513	19.806

Waarderingsgrondslagen

Wettelijke voorschriften

Op de jaarrekening zijn de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. De jaarrekening bevat de balans inclusief een toelichting.

Waardering van activa en passiva

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting gegeven.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.

De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.

Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.

De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en

de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en

plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of – indien gedelegeerd – collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

Er is sprake van een investering door een derde.

De investering draagt bij aan de publieke taak.

De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.

De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Kosten afsluiten geldleningen

Kosten onderzoek en ontwikkeling

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

investeringen met een economisch nut;

investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;

investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.#

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten INDIEN VAN TOEPASSING), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2017 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen voldoen aan de notitie waardering en afschrijving vaste activa 2017 van de BBV. De afschrijvingstabel is opgenomen in de financiële verordening zoals vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering van 28-06-2017. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire en annuïteiten methode. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Stelselwijziging investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Gemeente Renkum verantwoorde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut tot 31 december 2016 direct in de lasten. Vanaf 1 januari 2017 is de keuzemogelijkheid ten aanzien van het wel of niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vervallen. Vanaf 1 januari worden derhalve alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Duurzame waardevermindering van vaste activa

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen. Afwaardering van maatschappelijk vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde en er ten opzichte van de huidige functie geen (bestuurlijke) intentie is voor duurzame exploitatie.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Financiële vaste activa

De waardering van de verstrekte langlopende geldleningen is samengesteld uit de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen.

De deelnemingen zijn tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Vorraden

De voorraden van in exploitatie genomen projecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten. Onder de bijkomende kosten zijn onder andere toegerekende rente en personeelskosten begrepen. Indien van toepassing wordt tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Wanneer van een complex binnen de voorraad onderhanden werk een uiteindelijk verlies wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening getroffen. Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op de waarde van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Voor incurante vorderingen wordt een voorziening opgenomen. Deze wordt in mindering gebracht op de vordering.

Reserves

Reserves zijn de vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bedrijfseconomisch gezien zijn reserves vrij te bestemmen. Dit is echter niet het geval wanneer de politiek een bepaalde bestemming aan de reserve heeft gegeven (= bestemmingsreserve in tegenstelling tot de algemene reserve). Een deel van de algemene reserve bestaat uit het weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om risico's op te vangen die in de Risicoparagraaf zijn vermeld.

Onder reserves wordt ook verstaan:

egalisatierekeningen die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht wegens door de organisatie geleverde prestaties.

Voorzieningen

Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's (als een risico niet is te kwantificeren moet dit risico opgenomen worden in de Risicoparagraaf). Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico (groter of kleiner is niet toegestaan). Mutaties in voorzieningen vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau of verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Voorzieningen, m.u.v. de pensioenvoorziening, worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenvoorziening wordt op basis van contante waarde opgenomen.

De onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij is rekening gehouden met de vastgestelde kwaliteitseisen. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid verder toegelicht.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen. Onder de langlopende schulden worden alle geldleningen o/g opgenomen met een restant looptijd groter dan één jaar.

Afwijking grondslagen ten opzichte van voorgaande jaren

De grondslagen zijn, indien nodig, aangepast aan de bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Staat van baten en lasten

De lasten en baten worden aan de jaren toegerekend waarop ze betrekking hebben. Mutaties met betrekking tot het boekjaar die in een eerder of later jaar plaatsvinden worden als transitoria meegenomen. Bij de resultaatbepaling wordt uitgegaan van het voorzichtigheidsbeginsel. Verliezen worden genomen zodra ze bekend zijn en opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn.

Doorrekeningmethodieken kostenverdeelstaat

Toelichting kostenverdeelstaat

De gehanteerde systematiek van kostenverdeling is gelijk aan voorgaande jaren.

Bij de kostenverdeling in deze jaarrekening zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd: de kostenverdeling vindt plaats op basis van de begrote kosten en de begrote urenverdeling; een uitzondering wordt gemaakt voor de grondexploitatieprojecten. Daarbij vindt de doorbelasting wel plaats op basis van de werkelijke uren; de saldi die ontstaan op de kostenplaatsen doordat de werkelijke baten en lasten afwijken van de begroting worden verantwoord op functie 960.

Afschrijvingslasten en rente

De afschrijvingslasten en rentelasten worden toegerekend en bepaald op een wijze zoals vermeld onder 'vaste activa' en 'resultaatbepaling'. Naast aan derden betaalde rente worden tevens de gedeerde renteopbrengsten als gevolg van financiering van vaste activa met eigen middelen (reserves en voorzieningen) als last verantwoord. De rentetoerekening vindt in hoofdlijnen plaats op basis van het renteomslagpercentage en wordt berekend over de balanswaarde van de vaste activa aan het begin van het boekjaar. Het gehanteerde renteomslagpercentage is op begrotingsbasis vastgesteld en bedraagt 2,25% met uitzondering van het percentage gehanteerd bij de financiële vaste activa en verstrekte geldleningen. Bij deze categorie vaste activa is het doorbelasting percentage gelijk gesteld aan de te ontvangen vergoedingspercentages.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermin-dering	Afschrijving	Eindstand
IVA: Bijdr.activa eigendom v.derden	12.236	2		-278	11.960
IVA: Kosten onderz. en ontwikkeling	331	109	-3		437
Totaal immateriële vaste activa	12.566	111	-3	-278	12.398

IVA: Bijdr.activa eigendom v.derden

Kunstgrasveld Wilhelmina sportpark	1
MFC 3B4	2
IVA: Bijdr.activa eigendom v.derden	2

IVA: Kosten onderz. en ontwikkeling

A. Schweitzerschool Renkum	4
Bram Streeflandweg scholenstrip	4
Don Boscoweg Heelsum	12
Doorwerth centrum	79
Doorwerth centrum LOC appartementen	22
Doorwerth centrum plein	4
Doorwerth centrum winkelcentrum	3
Doorwerth centrum wonen	59
Klooster en scholen Groeneweg	8
Maatweg Renkum	3
Moviera Oosterbeek	-92
IVA: Kosten onderz. en ontwikkeling	107

Bijdrage activa eigendom van derden

MFC Doelum is in 2017 verkocht aan de stichting MFC Doelum. In 2018 is het korfbalveld overgedragen aan de stichting. De investeringen hiervoor door de gemeente zijn opgenomen onder bijdrage activa eigendom van derden.

Voor het kunstgrasveld Wilhelmina sportpark is een gelijksoortige constructie bepaald. Deze wordt ook door de stichting MFC Doelum aangelegd.

Voor deze twee activa zijn in 2019 nog enkele uitgaven gedaan (nakomende kosten).

Kosten onderzoek en ontwikkeling

Zoals in paragraaf 7 is aangegeven worden voor een aantal projecten voorbereidingskosten gemaakt. Zolang deze projecten nog geen grondexploitatieprojecten zijn, worden deze voorbereidingskosten geboekt bij immateriële vaste activa. Dit mag maximaal 5 jaar.

Materiële vaste activa

Conform artikel 35 van het BBV worden materiële vaste activa onderverdeeld in:

- Investerings met een economisch nut:
Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:
Hierbij gaat het om activa die geen economisch, maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. Ze genereren geen middelen, er is geen markt voor.

Omschrijving	Boek- waarde per 1-1	Inves- tering	Desinves- tering	Afschrijving	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief	Boek- waarde per 31-12
MVA: Bedrijfsgebouwen	20.272	4.758	0	1070	330	23.630
MVA: Grond-, weg- en waterb.werken	15.760	1.163	389	662	40	15.832
MVA: Gronden en terreinen	3.417	11	52	0		3.375
MVA: Machines, app. en install.	631	206	13	111		714
MVA: Overig	3.410	29	644	248		2.546
MVA: Vervoermiddelen	398	374	0	87		685
Totaal materiële vaste activa	43.888	6.541	1.098	2.178	370	46.782

* *afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen: dit is niet van toepassing.*

Investerings met economisch en maatschappelijk nut

- Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen; deze investeringen dienen te worden geactiveerd;
- Voor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut is activeren met ingang van het begrotingsjaar 2017 verplicht.
- Conform het BBV moet een uitsplitsing worden aangebracht tussen investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd en voor 2017 geactiveerd. Echter, dit is niet van toepassing aangezien alle investering met maatschappelijk nut zijn geactiveerd conform het nieuwe regime.

Omschrijving	Boek- waarde per 1-1	Inves- tering	Desinves- tering	Afschrijving	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief	Boek- waarde per 31-12
Investerings met economisch nut	41.381	5.968	1.085	1.980	330	43.952
Investerings met maatsch. nut	2.507	573	13	198	40	2.830
Totaal	43.888	6.541	1.098	2.178	370	46.782

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (investerings in activa riolen en afvalverwerking)

Omschrijving	Boek- waarde per 1-1	Inves- tering	Desinves- tering	Afschrijving	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief	Boek- waarde per 31-12
Investerings in activa afval	2.784	15	128	124		2.547
Investerings in activa riool	13.023	660	389	487		12.806
Totaal investeringen activa riolen en afval	15.807	675	517	611	0	15.353

Erfpacht

Er zijn geen materiële vaste activa in erfpacht uitgegeven.

Specificatie vermeerderingen/verminderingen

MVA: Bedrijfsgebouwen

Brandweerpost Obeek bouwkundig	-29
MFC 3B4	
Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum	4.455
Renovatie sporthal Doorw.install.	
School Doorwerth	2
MVA: Bedrijfsgebouwen	4.428

MVA: Grond-, weg- en waterb.werken

Buitenruimte school Renkum Heelsum	215
Decentrale zuivering Groene Waarden	14
GRP riolering Keijenbergseweg Renkum	170
GRP riolering Reijmerweg	2
MFC 3B4	156
MUP parkeerplaatsen sp Bilderberg	
MUP: Kalimaropad	2
P+R Wolfheze	-35
Parkeerplaatsen Lage Oorsprong	18
Relinen Utrechtseweg e.o. O'beek	-1
Rioolvervanging Brinkweg	29
Schoolomgeving/-routes	
Spoorwegovergang Wolfheze	83
Toegankelijkheid buurbushaltes	53
Vervanging persleidingen	-6
Wateroverlast Weverstraat	33
MVA: Grond-, weg- en waterb.werken	734

MVA: Gronden en terreinen	
Grondkosten Rijnkom	-53
Talsmalaan	12
MVA: Gronden en terreinen	-41

MVA: Machines, app. en install.	
Brandweerpost Obeek install.	-12
Heidesteinlaan- N225	40
Maairobot	124
Marktkast + waterp.plein bie O'beek	15
Marktkast Oosterbeek 1	19
Marktkast Oosterbeek 2	20
Openbare verlicht. soc. veiligheid	
Openbare verlichting(soc.veiligheid)	
Straatverlichting sportlaan	-1
Uitbr. en aanp. straatverlichting	-2
Uitbr. en verv. straatverlichting	-10
MVA: Machines, app. en install.	193

MVA: Overig	
Extra aanpassingen (afval)	1
ICT Investerings	26
Ondergrondse containers	1
Openbare verlichting Benedendorpsweg	-30
Vervangen armaturen 2006	-94
Vervangen armaturen 2009	-103
Vervangen lichtmasten 2006	-183
Vervangen lichtmasten 2009	-233
Vervanging vloer+stoelen aula O'beek	
MVA: Overig	-615

MVA: Vervoermiddelen	
Mercedes Sprinter - kraan groen	49
Mercedes Sprinter - kraan serv.ploeg	49
Mercedes sprinter gesloten bestel	41
Mercedes Sprinter OHT 1	39
Mercedes Sprinter OHT 2	38
Mercedes Sprinter OHT 3	38
Mercedes Sprinter OHT 4	39
Schaffer (algemeen)	38
Schaffer (begraafplaatsen)	36
Toyota Hilux Van 2.4D reiniging 1	5
MVA: Vervoermiddelen	374

Financiële vaste activa

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermindering	Eindstand
Leningen aan openbare lichamen <i>(als bedoeld in art. 1, onderdeel a, wet financiering decentrale overheden)</i>	0			
Leningen aan deelnemingen	1.057	129	-129	1.057
Leningen aan overige verbonden partijen	4.727	21	-61	4.688
Totaal financiële vaste activa	5.784	150	-190	5.745

Overige langlopende leningen

Dit betreft onder andere leningen die via de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting worden verstrekt. Deze is als volgt opgebouwd:

Soort lening <i>bedragen x € 1.000</i>	Uitgeleend	In rekening courant	Totaal
Leningen via Stimuleringsfonds:			
Stimuleringslening kwaliteit Renkum	126	262	388
Starters leningen	1.078	308	1.386
Particuliere woningverbetering	142	10	152
Duurzaamheidsleningen	528	65	593
Blijvers leningen	13	1	14
Woningverbetering VVE's	0	0	0
Toekomstig bestendig wonen	115	484	599
Subtotaal	2.002	1.130	3.132
Overige leningen:			
MFC Doelum			1.188
Duurzaamheidsleningen (begin stand)			415
Nieuwe duurzaamheidsleningen			0
Aflossing duurzaamheidsleningen			- 50
Leningen fietsplan			3
Overig			0
Totaal			4.688

Flottende activa

Voorraad

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Grondexploitatie	4.354	4.426
Voorziening t.b.v. grondcomplexen	-3.440	-3.605
Totaal Voorraad	914	821

Getroffen voorziening	2019	2018
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
3B4 Renkum woningbouw	2.070	2.235
Oosterbeek centrum (Dalzone)	1.370	1.370
Totaal getroffen voorziening	3.440	3.605

Voorraden

Op de volgende pagina's treft u een verloopoverzicht aan van de complexen in exploitatie. Ook hierbij zijn de getroffen voorzieningen in een aparte kolom zichtbaar gemaakt.

Specificatie projecten (vermeerderingen) <i>Bedragen x € 1.000</i>	01-01-2019	Grond aankopen	Interne doorber	VTU extern	Ov. Kosten bouw-rijp/aanleg	Rente bijschrijving	Overige bestedingen
Grondexploitatieprojecten in exploitatie							
3B4 bouwgrondexploitatie	3.046		21	55	4	7	30
Oosterbeek centrum Dalzone	1.380		1	0		1	
Totaal projecten	4.426	0	22	55	4	8	30

Interne doorberekening

Inzet ambtelijke organisatie van 189 uur voor projecten.

VTU extern

Inhuur externe projectleider en advies.

Rentebijdriving

Er wordt een rente van 0,87% toegerekend over de boekwaarde per 1 januari 2019.

Specificatie projecten (verminderingen) <i>Bedragen x € 1.000</i>	Ver-kopen	Subsidies rijk	Overige vermin- deringen	Afsluiten projecten	Saldo 31- 12-2019
Grondexploitatie-projecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie	146	10	25		2.982
Oosterbeek centrum Dalzone	5		4		1.372
Totaal projecten	151	10	29	0	4.354

Verkopen

Conform de overeenkomsten zijn gronden verkocht.

Subsidie Rijk

Betreft suppletie uitkering via het gemeentefonds voor explosieven.

Overige verminderingen

Betreft inzet KAN-gelden voor CPO

Prognose voor de komende jaren

Projecten <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2019	Reeds getroffen voor-zieningen	Kosten nog beschik-baar o.b.v. voor- calculatie	Resterende opbreng-sten o.b.v. voorcalcu- latie	Geraamd eindresultaat o.b.v. voorcal- culatie na voorzie-ningen *
Grondexploitatieprojecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie	2.982	2.070	124	1.036	0
Oosterbeek centrum Dalzone	1.372	1.370	0	2	0
Totaal projecten	4.354	3.440	124	1.038	0

*) Een negatief bedrag betreft een negatieve boekwaarde (inkomsten zijn hoger dan de uitgaven).

Voor een verdere toelichting op de veronderstellingen, risico's en onzekerheden waarmee rekening wordt gehouden binnen de projecten, verwijzen wij u naar de paragraaf 7. Grondbeleid.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

Omschrijving	2019	2018
Vorderingen op openbare lichamen	653	2.226
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen (als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden)	0	0
Overige verstreckte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan een jaar	0	0
Rekening-courantverhouding met het rijk	0	3.300
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd korter dan een jaar	0	0
Overige vorderingen	9.953	9.782
Overige uitzettingen	0	0
Totaal	10.606	15.308

Rekening courant verhouding met Rijk

Dit betreft het schatkistbankieren. Liquide middelen boven een bepaalde drempel dienen op deze rekening gestald te worden.

Schatkistbankieren

Conform artikel 52c BBV dient in de toelichting op de balans het drempelbedrag m.b.t. schatkistbankieren en per kwartaal het liquiditeitssaldo weergegeven te worden.

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren is 0,75% van het begrotingstotaal. Het liquiditeitssaldo wordt bepaald door alle saldi van de bankrekeningen samen te tellen en af te zetten tegen de grenswaarde (drempelbedrag). Hier komt een over- of onderschrijding uit voort. Deze over- en onderschrijdingen worden op kwartaalbasis cumulatief gemaakt. Het gaat er namelijk om dat per kwartaal gemiddeld de grenswaarde niet overschreden wordt. Deze methode is goedgekeurd door het Ministerie van Financiën. Gezien de geringere geldstromen en bezettingsgraad heeft gemeente Renkum er voor gekozen om in principe wekelijks een kortlopende liquiditeitsbegroting te maken.

De kwartaalbedragen in de volgende tabel betreffen het gemiddelde bedrag onder (-/-) of boven het drempelbedrag. In geen enkel kwartaal is voldaan aan de Wet financiering decentrale overheden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Verslagjaar			
Drempelbedrag (0,75% van het begrotingstotaal)	621.518	621.518	621.518	621.518
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	951.666	997.101	1.086.725	737.956
Ruimte onder het drempelbedrag				
Overschrijding van het drempelbedrag	330.149	375.583	465.208	116.438
Gemiddeld saldo paraplurekening schatkistbankieren	1.280.556	1.467.033	3.565.217	1.623.370

Huidig saldo paraplurekening SKB € 0 per 31-12-2019. Saldo per 31-12-2018 € 3.300.000.

I.v.m. diverse betaalstromen (salarissen, loonbelasting, uitkeringen en voorschotten sociaal domein, betaalbatches crediteuren) volstaat het drempelbedrag niet. Wij dienen, o.b.v. kortlopende liquiditeitsoverzichten en bezettingsgraad, soms meer saldo op onze lopende rekeningen te hebben, omdat gemeente Renkum maximaal € 1.500.000 per dag kan laten terugstorten. Een hoger bedrag dient minstens 5 werkdagen van te voren worden aangevraagd. Automatisch afkomen bij BNG is dan ook geen optie. De kosten (fte) wegen niet op tegen de baten (0% creditrente). Desondanks heeft gemeente Renkum in het 1^e tot en met 4^e kwartaal gemiddeld € 1.989.315 gestald op de paraplurekening SKB met een maximum van € 5.800.000.

Vorderingen

Debiteuren:

Omschrijving	2019	2018
Debiteuren overig	733	1.012
Debiteuren Rijk	-122	1
Debiteuren ov Ned overheidslichamen	18	555
Totaal debiteuren	629	1.568

Nog te ontvangen bedragen:

Omschrijving	Beginstand	Nieuw	Afgewikkeld 2019	Eindstand
Nog te ontvangen bedragen	3.246	2.974	3.033	3.169
Totaal nog te ontvangen bedragen	3.246	2.974	3.033	3.169

Specificatie nog te ontvangen bedragen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12- 2018	Toevoegingen	Aanwending	31-12- 2019
Het Rijk				
Vangnetuitkering buig 2017	979		979	
Decl deel bbz	6		6	
Uitkering gemeentefonds 2019		128		128
Afrek bbz declaratie deel		3		3
Vangnetuitkering buig 2019		15		15
Overige Ned. overheidslichamen				
Transitiekosten 2016 de Connectie	152		152	
Transitiekosten 2016 de Connectie	152		152	
Transitie kosten de Connectie 2018	46		46	
Doelgroepenvervoer 2017	106		106	
Doelgroepenvervoer 2018	21		21	
Eigen bijdrage 2018	155		155	
Doorber. energie	10		10	
Eigen bijdrage 2018	26		26	
Kosten de Connectie	2		2	
Bijdrage Drielse veer	15		15	
Nog te ontvangen div. belasting		14		14
DOWO res 2019 vpl 281332		50		50
Deta verg groen Ede		20		20
Deta vergoeding groen Barneveld		28		28
Deta vergoeding groen Wageningen		9		9
nog te ontvangen EB CAK		37		37
Renkum 2019		8		8
Arnhem 2019		298		298
Overbetuwe 2019		86		86
Arnhem 2019		7		7

<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12- 2018	Toevoegingen	Aanwending	31-12- 2019
Doorb kst diverse gemeenten		4		4
Drielse veer 2018 Dorenweerd		8		8
Bijdr Drielse veer Overbetuwe 2018		15		15
Bijdr Drielse veer Dorenweerdcollege 2019		8		8
Bijdr Drielse veer Overbetuwe 2019		19		19
Subtotaal	1.670	757	1.670	757
Nog te ontvangen bedragen overigen				
Conform overeenkomst	179		179	
Toeristenbelasting 2018	420		420	
Vangnetuitkering 2018	188			188
Var afvalstoffenheffing 2018	409		409	
Nedvang q4 kunststof drankkartons	84		84	
Nog op te leggen OZB 2017/2018	75		75	
Subsidie RZC	75		75	
Afrek. Max tarief HBH 2017	24		24	
Bijdrage Drielse veer	27		27	
Diversen 2018	80		70	10
Btw bvo Dran afrek 2016/2018		26		26
afrek subs 2019		3		3
bijdrage besturen schoolRenkum		300		300
Reclameborden 2019 Robin Best		15		15
Inrichtingskosten school Renkum		32		32
Deta verg div 2020 geb		23		23
LKS Broere 2019		1		1
Ovk met Wanrooij		187		187
Toeristenbelasting 2019		482		482
doorb brandverz. 2019		9		9
Weterings werzk. sep		3		3
ICT uitlening eigen personeel		1		1
Vormgeving folder februari 2019		1		1
Aflossen transitiebudget 2019		137		137
Huur concertzaal 2019		7		7
Detach. verg. Verwoert december 2019		3		3
Subsidie Horsa 2019		25		25
Verlaging bijdr Ede		1		1
Dubbele betaling pennen		4		4
Corr TP 1PGB jeugd		28		28
Corr TP 1PGB BG		36		36
Precario belasting 2019		11		11
Corr TP 1 PGB HH		13		13
Variabel deel afvalstoffen		409		409
Nog op te leggen OZB 2017/2019		36		36
Nog op te leggen OZB 2017/2019		47		47
Nog op te leggenOZB 2017/2019		37		37
Bijdr Drielse veer 2018		20		20
Bijdr Drielse veer Verenfonds		25		25

<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2018	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2019
Nedvang PMD		74		74
Vastrecht afvalstoffenheffing		165		165
Verhaalbare kosten				
Ambtelijke uren 2019 Eijbershof		4		4
Ambtelijke uren 2019 Kerkhof		2		2
Ambtelijke uren 2019 Balije weg		1		1
Ambtelijke uren 2019 Pro Persona		6		6
ambtelijke uren Arnhems buiten		30		30
ambtelijke uren 2019		12		12
Subtotaal	1.561	2.217	1.363	2.414
Totaal	3.246	2.974	3.033	3.171

Liquide middelen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Kas	10	17
Lopende bankrekeningen	951	1.952
Totaal	962	1.969

Overlopende activa

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Vooruit betaalde bedragen	-2.018	-1.205
Overige	-4	-9
Totaal	-2.022	-1.214

Omschrijving	Beginstand	Nieuw	Afgewikkeld 2019	Eindstand
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.205	1.257	445	2.018
Totaal	1.205	1.257	445	2.018

Vaste Passiva

Eigen vermogen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Eigen vermogen: Algemene reserve	9.669	8.954
Eigen vermogen: Bestemmingsreserve	9.693	10.742
Eigen vermogen: Saldo van rekening		2.336
Totaal Eigen vermogen	19.362	22.032

Reserves

Staat van reserves	Begin stand	Resultaat vorig jaar	Storting	Onttrekking	Eindstand
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Weerstandsreserve	1.734		1.805		3.539
vrije algemene reserve	7.220	189	44	-1.322	6.130
Algemene reserve	8.954	189	1.849	-1.322	9.669
Sociaal Domein	3.718		70	-3.035	753
Landschapbasisplan	7		23		29
Airbornactiviteiten	131			-65	66
Reserve algemene uitkering	116		164		280
Reserve bestemde resultaat	23			-23	
Reserve ICT	724		326	-229	821
reserve MUP	293			-21	272
Reserve onderhoud gebouwen	1.045	2.147	474	-179	3.487
Reserve bedrijven terreinen	1.493			-27	1.466
Reserve onderwijshuisvesting	1.342			-282	1.060
Reserve wegenonderhoud	385			-315	70
Reserve mfc 3b4	76			-36	39
Reserve herstelksten sleuven lasgaten	25		7		33
Reserve vervangen openb verlichting	892		73		965
Reserve kaplasten vastgoed	373			-21	352
Reserve Organisatieontwikkeling	100			-100	
Bestemmingsreserve	10.742	2.147	1.137	-4.333	9.693
Totaal reserves	19.696	2.336	2.986	-5.656	19.362

Algemene reserve

In de tabellen staan de begrote (B), de werkelijke (W) onttrekkingen/ stortingen en de afwijking (Afw.) hiertussen. Voor een toelichting op de afwijking wordt verwezen naar het/ de in de tabel genoemde product(en).

VJN = voorjaarsnota 2019; NJN = najaarsnota 2019; JRK = jaarrekening 2019

Weerstandsreserve	
Doel:	Het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd
Vorming:	Ten laste van de exploitatie c.q. de vrije reserve wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	Conform het berekende noodzakelijke weerstandsvermogen
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

	B	W	Afw.
Stand per 1-1-2019	1.734	1.734	0
Verhoging weerstandsreserve voor de risico's	0	1.805	1.805
Per 31-12	1.734	3.539	1.805

De vrijval van de reserve sociaal domein is volledig in de weerstandsreserve gestort. Uit de berekening van het weerstandsvermogen blijkt dat deze storting helemaal nodig is. Een extra aanvulling vanuit het resultaat is in de resultaatbestemming opgenomen.

Vrije algemene Reserve	
Doel:	Het voorzien in dekkingsmiddelen binnen de exploitatie (rentecomponent) en het zonodig op peil brengen van andere reserves en voorzieningen
Vorming:	Uit de resultaatbestemming
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Het verloop Algemene reserve is als volgt:

	B	W	Afw.
Stand per 1-1-2019	7.220	7.220	0
Resultaat 2018	189	189	0
Terugstorting i.r.t. de in 2016 gevormde voorziening vertrekarrangement BOR (NJN 2016)	44	44	0
Onderhoud wegen	-750	-750	0
Onderhoud groen	-150	-150	0
Co-financiering	-250	-28	222
Voorziening voormalig personeel (VJN)	-395	-395	0
Per 31-12	5.908	6.130	222

Resultaat 2018

De jaarrekening 2018 had een voordelig resultaat na bestemming van € 2.336.000. Het voordeel had voor een deel (€ 2.147.000) te maken met het opheffen van de voorziening gebouwen. Dit gedeelte is gestort in de reserve gebouwen. Het overige deel van € 189.000 is gestort in de algemene reserve.

Vertrekarrangement BOR

Voor het vormen van de voorziening vertrekarrangement BOR heeft in 2016 een onttrekking van € 442.000 plaats gevonden. Gerealiseerde voordelen als gevolg van dit vertrekarrangement worden conform besluit terug gestort in de vrije algemene reserve.

Begroting 2019

In de begroting 2019 zijn onttrekkingen opgenomen voor onderhoud wegen en groen en voor co-financiering. De onttrekking voor onderhoud hebben ook plaatsgevonden. De onttrekking voor co-financiering bedraagt € 27.500 voor subsidie aan Quadenoord en aan Kazou.

Voorziening voormalig (VJN)

In de voorjaarsnota is opgenomen om een bedrag van € 395.000 uit de algemene reserve te onttrekken om de voorziening voormalig personeel/bestuur te verhogen als gevolg van gemaakte afspraken met voormalige personeelsleden.

Deze onttrekking heeft ook plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve

Sociaal domein	
Doel:	<ul style="list-style-type: none">• Investeringsreserve t.b.v. realisatie van toekomstige ontwikkelingen.• Weerstandsreserve t.b.v. het risico m.b.t. geraamde taakstellingen.• Egalisatiereserve resultaat product maatwerkvoorzieningen.
Vorming:	Vorming uit overschotten uit de exploitatie sociaal domein, m.u.v. de exploitatie welke relatie heeft met specifieke uitkering BUIG.
Hoogte:	Investeringsreserve: € 1.828.000 Weerstandsreserve: € 250.000 Egalisatiereserve: 0
Duur:	Ultimo 2022
Bestedingsraming:	O.b.v. begroting

	B	W	Afw
Per 1-1	3.718	3.718	0
Geraamde stortingen primitieve begroting	70	70	0
Geraamde reservering rijksmiddelen Jeugd	694	0	-694
Geraamde onttrekking primitieve begroting	-137	-137	0
Geraamde onttrekking exploitatie WSW	-227	-195	32
Geraamde onttrekking Investeringsplan SD	-1.098	-958	140
Correctie investeringsplan naar 2020	60	60	0
Per 31-12 op bovenstaande mutaties	3.080	2.558	552
Vrijval jaarrekening 2019		-1.805	1.805
Per 31-12	3.080	753	2.327

Mutatie reserve SD

Ten behoeve van het investeringsplan SD 2019 was een budget van € 1.098.000 gereserveerd, waarbij bij de najaarsnota 2019 t.b.v. de afronding van dit plan € 60.000 werd doorgeschoven naar 2020, waardoor € 1.038.000 ingezet zou worden in 2019. Uiteindelijk bedroegen de totale lasten voor de uitvoering van dit plan € 898.000, doordat een gedeelte van de activiteiten opgevangen konden worden binnen de beschikbare formatie en formatieruime, en inhuur eerder afgebouwd werd. Dit leidt uiteindelijk tot een voordeel van € 140.000. Dit voordeel is in de jaarrekening geëlimineerd door even groot nadeel middels lagere dekking/onttrekking uit de reserve SD. Op basis van de circulaire gemeentefonds 2019 hebben wij u voorgesteld de extra middelen voor Jeugd, groot € 694.000 in eerste instantie te reserveren richting reserve SD en deze middelen niet toe te wijzen aan het Product Maatwerkvoorzieningen Jeugd. Gelet op het resultaat op dit programma hebben, stellen wij voor deze reservering niet door te voeren maar in te zetten ter compensatie van het nadeel binnen product 1H Maatwerkvoorzieningen Jeugd. Tenslotte viel de exploitatie WSW gunstiger uit dan geraamd. Dit betekende dat € 32.000 minder onttrokken hoefde te worden dan begroot.

Vrijval reserve SD

In het raadsvoorstel van de begroting 2019 hebben wij u geïnformeerd, om te komen tot een sluitende begroting 2019, dat er voor ons geen schotten zijn rondom het Sociaal Domein en dat het Sociaal Domein bijdraagt in de oplossing van het tekort. Dit betekent ook dat de reserve Sociaal Domein (SD) uiterlijk bij de jaarrekening 2019 geïntegreerd gaat worden in de algemene - en/of weerstandsreserve. Bij de jaarrekening 2019 zou u geïnformeerd op welke wijze het saldo van deze reserve verwerkt zal worden. In onderstaande tabel treft u de nog resterende geplande onttrekkingen aan de reserve SD aan voor de jaren 2020 t/m 2022. Wij stellen u voor deze onttrekkingen in de meerjarenbegroting te handhaven, en na het begrotingsjaar 2022 de reserve SD op te heffen. In deze jaarrekening kan het niet ingezette deel van de reserve SD, groot € 1.805.000 in deze jaarrekening vrij vallen ten gunste van het resultaat.

Reserve SD (x 1.000)	2020	2021	2022
Stand 01-01	753	410	200
Exploitatie WSW	-245	-200	-200
Investeringsplan SD	-60		
Backoffice SD	-38	-10	
Stand 31-12	410	200	0

Landschapsbasisplan (LBP)	
Doel:	Uitvoeren projecten uit het landschapsbasisplan
Vorming:	Storting van beschikbaar budget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	7	7	0
2F	Storting i.v.m. subsidie (VJN 2019)	10	10	0
2F	Storting a.g.v. overig resultaat op product 2F	0	13	13
	Per 31-12	17	30	13

Cultuur- en Airborneactiviteiten	
Doel:	Besteding aan cultuur- en Airborneactiviteiten
Vorming:	Eenmalige dotatie bijdrage UPC 2007
Hoogte:	Afhankelijk van de resterende budgetten per jaar
Duur:	Onbepaald
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	131	131	0
2L	Airborne activiteiten (ook in het kader van 75 jaar herdenken)	-45	-45	0
2L	Horsa	0	-20	-20
		86	66	-20

In december 2019 bent u als Raad op de hoogte gebracht van een extra (niet eerder begrote) uitname uit deze reserve in het kader van de Horsa.

Algemene uitkering	
Doel:	Besteding van door het Rijk via de Algemene uitkering ontvangen middelen waarvan de aanwending door uw Raad is geautoriseerd/ maar nog niet tot besteding in het lopende boekjaar(en) heeft geleid
Vorming:	Uit exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van de (eventueel incidentele) projecten
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	116	116	0
1B	Combinatiefunctie (NJV 2019)	0	20	-20
1C	Combinatiefunctie (doorlopend)	-21	4	-25
4A	Ruimte plafond BTW-compensatiefonds	0	140	-140
	Per 31-12	95	280	-185

1B en 1C

In 2019 zijn er o.b.v. de combinatiefunctie aanvullende middelen van het Rijk ontvangen. Dit heeft tot budgetaanpassing geleid. Was er eerder nog een uitname van 36.000 voorzien, is dat 21.000 geworden. Hieronder de *cursieve* tekst die als uitleg bij programma 1 product sport en bewegen is opgenomen. Uiteindelijk is er minder uitgegeven. Aangezien deze middelen op basis van het dictum gereserveerd worden is ook het onder 1B opgenomen bedrag van € 20.000 toegevoegd.

Er is minder uitgegeven dan eerder begroot. Dit heeft vooral te maken met het later toekennen van het budget Lokaal Formateur van het Rijk. Dit was voorzien voor 2019 en 2020 en wordt voor het grootste deel in 2020 uitgegeven. Dit bedrag halen wij niet uit de reserve algemene uitkering zodat dit in de voorjaarsnota alsnog beschikbaar is.

Ruimte plafond BTW-compensatiefonds

In de algemene uitkering zit een bedrag van € 140.000 die is bepaald door de ruimte plafond BTW-compensatiefonds. Omdat de definitieve afrekening BTW-compensatiefonds in mei 2020 plaatsvindt wordt dit in de reserve gestort om de mogelijke nadeel van de afrekening op te kunnen vangen.

Bestemde resultaten	
Doel:	Inzichtelijk houden van jaarlijkse vorming en besteding van bestemde resultaten (overloopposten en resultaatbestemmingen).
Vorming:	Uit resultaatbestemming
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	1 kalenderjaar na jaar van autorisatie resultaatbesteding
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	23	23	0
2L	Vrijval reserve (VJN 19)	-23	-23	0
	Per 31-12	0	0	0

ICT	
Doel:	ICT bestedingen meerjarig te egaliseren
Vorming:	Uit voordelig (jaar)saldo exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	724	724	
	Vervangingsinvesteringen ICT	-41	-41	0
	Taakstelling ICT (NJN 2017)	-100	-100	0
	Inzet VJN 2019	-152	-77	75
	Mutatie investeringsplan	82	82	0
	Resultaat exploitatie ICT 2019		233	233
	Per 31-12	513	821	308

Het resultaat van €233.000 is, conform bestendig beleid, gestort in de Reserve ICT en blijft beschikbaar voor de uitgestelde/vertraagde activiteiten uit 2019. Het resultaat is verantwoord binnen programma 3. Organisatie, product 3.C Organisatie en bedrijfsvoering. Daarnaast is er een voordeel behaald van € 75.000 op de in de voorjaarsnota aangevraagde projecten binnen de Connectie.

MUP	
Doel:	Meerjarig egaliseren van bestedingen binnen het MUP GVVP (MeerjarenUitvoeringsProgramma; Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan)
Vorming:	Uit exploitatie wanneer de uitgaven binnen het MUP in enig boekjaar het beschikbare budget onderschrijden, zodat de middelen kunnen worden ingezet in een boekjaar waarin de uitgaven het beschikbare budget overschrijden.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisering M.U.P 2011-2014
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve.

		B	W	Afw.
	Per 1-1	293	293	0
2E	Planning MUP (VJN 2017)	-32		
2E	Planning MUP (NJN 2019)	-5		
2E	Vrijval krediet Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225 (zie toelichting krediet: stilgelegd in afwachting op ontwikkeling in het kader van de PAS-regeling en om de verwachte overschrijding van het deel Benedendorpsweg-Klingelbeekseweg op te vangen binnen het MUP)	6		
2E	Onttrekking conform resultaat op product 2E		-21	
	Per 31-12	262	272	10

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie zolang geen sprake is van een actueel onderhoudsbeheersprogramma
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

		B	W	Afw.
	Per 1-1	1.045	1.045	0
4C	Resultaat 2018	2.147	2.147	0
4C	Storing voorziening gebouwen	337	337	0
4C	Onttrekking onderhoud gebouwen	-183	-94	89
3D	Vrijval t.g.v. gemeentehuis	37	37	0
3D	Bestuursopdracht huisvesting gemeentelijke organisatie (VJN)	- 39	- 39	0
4C	Onderhoudsplan MFC Doelum	0	53	53
	Per 31-12	3.344	3.487	143

Onderhoud gebouwen

In de jaarrekening 2018 is de voorziening onderhoud gebouwen van € 2.147.265 vrijgevallen. Dit is verwerkt in het resultaat van de jaarstukken. Conform het besluit bij de jaarstukken wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve gebouwen.

Door opheffing van de voorziening gebouwen wordt de dotatie aan de voorziening gebouwen van totaal € 337.000 afgeboekt en toegevoegd aan de reserve gebouwen.

In 2019 wordt voor groot onderhoud gebouwen een bedrag van € 183.000 begroot. De werkelijke uitgaven van € 94.000 voor onderhoud gebouwen wordt onttrokken uit de reserve ter dekking van deze uitgaven.

Bestuursopdracht huisvesting gemeentelijke organisatie

In de voorjaarsnota zijn de kosten voor het bestuursopdracht gedekt uit de reserve gebouwen. Deze dekking heeft plaatsgevonden.

Onderhoudsplan MFC Doelum

Het bedrag dat volgens het onderhoudsplan jaarlijks in de voorziening gestort moet worden, wordt in de reserve gebouwen gestort. Reden is dat de voorziening onderhoud gebouwen is opgeheven.

Bedrijventerreinen	
Doel:	Herstructurering bedrijventerreinen
Vorming:	Uit de egaliseringsreserve algemene uitkering
Hoogte:	€ 2.000.000
Duur:	Tot maart 2020
Bestedingsraming:	Conform hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	1.493	1.493	0
2J	Uitgaven bedrijventreinen (VJN 2019)	-100	-27	73
	Per 31-12	1.393	1.466	73

De werkelijke uitgaven bedrijventerreinen 2019 bedragen € 54.000. Conform de afspraken met de provincie wordt de helft (€ 27.000) van deze uitgaven gedekt uit de reserve bedrijventerreinen. Zie verder de toelichting in deel II Jaarrekening, product 2J. Ondernemen en bedrijvigheid.

Onderwijshuisvesting	
Doel:	Het beschikbaar houden van budgetten binnen het IHP bij uitstel van activiteiten.
Vorming:	Reserveren van voordelen die in enig jaar ontstaan zijn ten opzichte van begrote bedragen zodat deze ingezet kunnen worden in kalenderjaren dat er overschrijding t.o.v. de begroting ontstaat. Indien (meerjarige) besluitvorming een uitname niet verhindert.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

		B	W	Afw.
	Per 1-1	1.342	1.342	0
1B	Aanwending op basis van raadsvoorstel Doorwerth/IHP	-399	-282	117
	Per 31-12	943	1.060	117

De onttrekking aan deze reserve is lager dan begroot. Onttrekkingen aan deze reserve zijn gebaseerd op een saldo tussen begrote uitgaven versus inkomsten. Op het product 1B onderwijs is gebaseerd op lagere kapitaallasten (zie product) minder dekking nodig. Daarnaast is er geen dekking nodig uit de reserve voor de vastgoedregisseur. Dat betekent dat de reserve meer dan in het voorstel Doorwerth kan fungeren als dekking voor de kosten in navolgende jaren.

Wegenonderhoud	
Doel:	Egalisatie van de kosten van planmatig onderhoud aan wegen conform de onderhoudsplanning
Vorming:	Ten laste van exploitatie op basis van meerjarenplanning. Dit betreft het saldo van de jaarlijks geraamde kosten voor groot onderhoud wegen en de daadwerkelijke onderhoudskosten. Verder wordt rekening gehouden met de jaarlijkse inflatie (zie onderstaand).
Hoogte:	Conform meerjarenplanning onderhoud wegen (Beleidsnota Wegbeheer Renkum; BWR)
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Vaststellen conform meerjarenplanning onderhoud wegen

		B	W	Afw.
	Per 1-1	385	385	0
2P	Groot onderhoud wegen (VJN 2019)	-346	-315	31
	Per 31-12	39	70	31

Incidentele lasten MFC 3b4	
Doel:	Opvangen van nog niet gekwantificeerde lasten realisatie MFC 3b4
Vorming:	In de kalenderjaren 2013 t/m 2015 storten van het saldo tussen begrote uitgaven minus werkelijke uitgaven.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

		B	W	Afw.
	Per 1-1	76	76	0
1C	Inzet voor incidentele lasten (NJN 2018)	-27	-37	-10
	Per 31-12	49	39	-10

In 2019 zijn incidentele kosten van € 37.000 gerealiseerd met betrekking tot MFC Doelum. Deze waren wel hoger dan het begrote bedrag van € 27.000.

Risico herstelkosten sleuven en lasgaten	
Doel:	Dekking herstelkosten als gevolg van het graven van sleuven
Vorming:	Vanuit meeropbrengsten leges
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	25	25	0
2P	Meerinkomsten leges lasgaten en -sleuven	0	7	7
	Per 31-12	25	33	7

Vervanging openbare verlichting	
Doel:	Egalisatie van de kosten van vervanging openbare verlichting
Vorming:	Exploitatiesaldo openbare verlichting
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisering vervanging openbare verlichting
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw.
	Per 1-1	892	892	0
2P	Storting	79	73	-6
	Per 31-12	971	965	-6

Reserve Kapitaallasten vastgoed	
Doel:	Het opvangen van de kapitaallasten van vastgoed
Vorming:	Uit de reserve gebouwen
Hoogte:	Is gelijk aan de kapitaallasten vastgoed die niet binnen de reguliere begroting kunnen worden opgevangen.
Duur:	Looptijd van de afschrijvingstermijnen van vastgoed
Bestedingsraming:	Verloop van rente en afschrijvingslasten

		B	W	Afw.
	Per 1-1	373	373	0
2L	T.b.v. kapitaallasten concertzaal	-8	-8	0
1C	T.b.v. kunstgrasveld Wilhelmina sportpark na najaarsnota 2019	-13	-13	0
	Per 31-12	352	352	0

Deze reserve wordt ingezet ter dekking van kapitaallasten van bepaalde investeringen. Omdat de kapitaallasten meerjarig bekend zijn zal hier de realisatie altijd gelijk zijn aan de begroting.

Reserve organisatieontwikkeling

		B	W	Afw.
	Per 1-1	100	100	0
3C	Onttrekking	-100	-100	0
	Per 31-12	0	0	0

De onttrekking is conform de begroting.

Voorzieningen

Staat van voorzieningen	Begin stand	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen	Eindstand
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
niet actief pers.en ex wethouder	3.479	770	-655		3.594
Groot onderhoud gebouwen			-1		-1
Onderhoud sportparken					
Sanering Zuiderbeekweg	15		-11		4
Liquidatie permar	486		-54		432
Voorz.Afvalstoffenheffing	686		-200		487
Voorziening GRP	8.592	294			8.886
Investering Stedelijk vernieuwing	31				31
Totaal voorzieningen	13.289	1.064	-920		13.433

Niet-actief personeel + wethouders	
Doel:	Voldoen aan betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders
Vorming:	Ten laste van de exploitatie wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Conform de begroting is een bedrag van € 14.000 in de voorziening gestort. Daarnaast is in de voorjaarsnota 2019 nog een aanvullende storting opgenomen van € 395.000. Daarnaast kan een bedrag van € 64.500 vrijvallen (NJN).

Op basis van de berekening van de huidige wachtgeldregeling en pensioenen is per 31-12-2019 een bedrag nodig van € 3.594.000. Dit betekent dat in 2019 een storting van € 425.500 nodig is om de voorziening op de gewenste hoogte te krijgen. Belangrijkste oorzaak van deze toename is dat de rekenrente bij de bepaling van de reserve waarde behoorlijk is gedaald.

In 2019 hebben de volgende onttrekkingen (incl. 'vrijval') plaatsgevonden:

• Pensioenen voormalige wethouder	€	152.000
• Wachtgeldregeling voormalig personeel	€	338.000
• Wachtgeldregeling wethouders/burgemeester	€	<u>165.000</u>
Totaal	€	655.000

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Is bij de jaarrekening 2018 opgeheven.

Onderhoud sportparken	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten sportparken
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

In de voorjaarsnota 2019 heeft uw Raad besloten om de storting in de voorziening te converteren in regulier budget. Er is einde 2019 geen saldo in de voorziening.

Sanering Zuiderbeekweg	
Doel:	Opvangen van de kosten voor de monitoring vervuiling grondwater en sanering hiervan.
Vorming:	Uit de voorziening grondexploitatieproject Zuiderbeekweg
Hoogte:	Conform berekening van de monitoring t/m 2016
Duur:	Tot uiterlijk 2019
Bestedingsraming:	Conform offerte

In 2019 zijn kosten gemaakt voor monitoring en bedragen € 11.000.

Liquidatie Permar	
Doel:	Fasegewijs op basis van de realisatie van het liquidatieplan gelden uit deze voorziening beschikbaar te stellen aan het algemeen bestuur van Permar WS.
Vorming:	Enmalige dotatie ten laste van de exploitatie 2016
Hoogte:	€ 432.000
Duur:	tot en met 2019

Bij de liquidatie van Permar hebben de deelnemende gemeenten een afspraak gemaakt over een Bonus/malus regeling voor de overname van het niet Wsw-personeel. Binnen deze regeling heeft de gemeente procentueel minder personeel overgenomen dan de overige gemeenten binnen de samenwerking. Dit kan gemeente Renkum een extra nadeel opleveren van € 99.000. Door dit risico af te dekken is een extra dotatie ter grootte van dit nadeel aan de voorziening Liquidatie Permar gedaan. In 2019 is de voorziening voor € 54.000 belast met de kosten van de liquidatie. Per saldo resteert er nog een voorziening van € 432.000. De liquidatie is nu in een afrondende fase. De

verwachting is dat dit voldoende is voor de verder afronding van de liquidatie in 2020. Dit betekent dat de duur van de voorziening met 1 jaar verlengd dient te worden.

Afvalstoffenheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van afvalverwijdering en -verwerking om ongewenste schommelingen in het tarief voor afvalstoffenheffing te voorkomen
Vorming:	Door middel van dotatie van een voordelig exploitatiesaldo op product afvalverwijdering en verwerking
Hoogte:	Minimum: € 0, maximaal € 500.000
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Prod.		B	W	Afw.
	Per 1-1	686	686	0
2N	Onttrekking conform primitieve begroting/ Resultaat jaarrekening	-285	-200	85
	Per 31-12	401	486	85

Voor 2019 was een onttrekking van € 285.000 begroot, in werkelijkheid is er een onttrekking van € 200.000. Het verschil ad. € 85.000 is toegelicht bij het product 2N. Afvalverwijdering en verwerking (onderdeel II jaarrekening).

Rioolheffing	
Doel:	Reserveren voor- c.q. nadelen op de exploitatiebudgetten als gevolg van o.a. aanbestedings- en efficiencyresultaten
Vorming:	Vanuit voor- c.q. nadelen op de exploitatiebudgetten als gevolg van o.a. aanbestedings- en efficiencyresultaten
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Continu
Bestedingsraming:	Conform raadsbesluit

GRP	
Doel:	Deze voorziening wordt ingezet om het vGRP+ te kunnen realiseren en de daarmee gepaard gaande kosten te egaliseren. Dit om ongewenste schommelingen in het tarief voor Rioolheffing te voorkomen.
Vorming:	Middels jaarlijkse dotatie van het exploitatiesaldo op het product riolering
Hoogte:	Conform GRP
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform GRP

Prod.		B	W	Afw.
	Per 1-1	8.592	8.592	0
2M	Mutatie voorziening GRP	-804	294	1.097
	Per 31-12	7.788	8.886	1.097

Voor 2019 was een onttrekking van € 804.000 begroot. In werkelijkheid is er een storting van € 294.000. Het verschil ad. € 1.097.000 is toegelicht bij het product 2M. Water en Riolerings (onderdeel II jaarrekening).

Investing stedelijke vernieuwing (ISV)	
Doel:	Afzonderlijk zichtbaar houden van geormerkte gelden van de provincie voor investering stedelijke vernieuwing (ISV)
Vorming:	Dotatie van ontvangen gelden die niet in het lopende jaar worden uitgegeven
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het door de provincie beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de voorziening

In 2019 is geen ISV 3 budget ingezet.

Langlopende leningen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Onderh. lening banken en fin. instel	32.130	34.186
Totaal	32.130	34.186

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	14.155	14.514
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.375	11.672
Openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet fido	7.600	8.000
Totaal onderhandse leningen	32.130	34.186

Voor een specificatie van leningen inclusief rentepercentage zie paragraaf 4 Financiering. De rentelast van alle vaste schulden voor begrotingsjaar 2019 is € 718.000.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Kasgeldleningen	0	0
Bank- en giro saldi	2.778	0
Crediteuren	479	4.847
Nog te betalen belastingen		14
nog te beta salaris/soc. Lasten/bel	1.058	954
Cred soza obligp rijk terugv.+verhaa	170	160
Betalingen onderweg soza	101	1.125
Soza nog te bet sal/soc l/belasting	28	34
Nog te betalen bedragen	6.688	3.794
Diversen	23	-29
Bedragen buiten rekening	1.409	
Totaal	12.734	10.899

Netto-flottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	0
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	2.778	0
Overige schulden	9.956	10.898
Totaal	12.734	10.899

Omschrijving	Beginstand	Afgewikkeld 2019	Nieuwe posten	Eindstand
Nog te betalen bedragen	3.794	3.780	6.674	6.688

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. De specificaties van deze post is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2018
Vooruit ontvangen bedragen	1.203	1.146
Totaal	1.203	1.146

<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2018	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2019
Vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en provincie				
Subsidie woningproductie (KAN)	301		74	227
OAB periode 2011-2014	33	159	109	83
Bedrijventerrein ontv. Provincie Gelderland	261		26	235
Verhoogde taakstelling statushouders	188	13		201
Impulsplan wonen	240		240	
Besluit woninggebonden subsidie	59			59
Realisatie 7 + 2 laadpalen	7			7
Wet verplichte ggz		42		42
Klimaatakkoord		238		238
Ontv. prov voor Doorwerth		12		12
Ontv. prov wijk v/d toekomst Heveadorp		10		10
Subtotaal	1.089	474	449	1.114
Vooruit ontvangen, overige				
Zwerfafvalvergoeding	56	36	47	45
Vergoeding Utrechtseweg 70 Oosterbeek	0			
Diversen	1			1
Proj grondexploitatie		51	7	44
Subtotaal	57	87	54	90
Totaal	1.146	561	503	1.203

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht gemeenten om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover:

- die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en
- deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost.

Voorbeelden daarvan zijn langlopende huurcontracten en leasecontracten.

Het is niet de bedoeling dat in de toelichting een lange lijst van meerjarig aangegane verplichtingen wordt opgenomen. Het gaat alleen om verplichtingen die politiek-bestuurlijk en financieel gezien van belang zijn.

De Commissie BBV doet de stellige uitspraak om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, in de toelichting op de jaarrekening bij de 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' op te nemen voor het volle bedrag waarover het contract is afgesloten. De accountant betreft de rechtmatigheid van de contractverlening bij de oordeelsvorming over het jaar dat het contract is afgesloten. Een eventuele onrechtmatigheid werkt dan niet door in de controleverklaring gedurende de rest van de looptijd van het contract.

Naam	Contract	Start-datum	Einddatum	Expiratie-datum	Contract-waarde	Rest-waarde
Fa. Hezelburcht	Raam-overeenkomst subsidie-vervingsdiensten tussen IGSG5 en Hezelburcht	01-01-2016	31-12-2018	31-12-2020	€ 600.000	€ 364.747
SITA ReEnergy Roosendaal BV	Overeenkomst inzake de verwerking en het transport van afval (afvalstoffen)	01-01-2010	01-01-2020	01-01-2021	€ 5.500.000	€ 553.014
VAR (Attero Zuid B.V.)	Verwerken en transporteren van GFT	01-01-2015	31-12-2022	30-06-2025	€ 1.181.250	€ 443.373
Hagemans Werk BV	Veranderkracht in 100 dagen	01-10-2018	01-10-2019	02-10-2021	€ 295.800	€ 178.927
Driessen	Flexibele arbeidskrachten payroll	01-01-2016	31-12-2018	31-12-2020	€ 9.207.193	€ 873.747
Sight landscaping bv	Maaien recreatief grasveld	19-03-2018	31-12-2018	32-12-2020	€ 405.000	€ 251.790
Noot personen-vervoer	Leerlingen-vervoer	01-08-2018	31-07-2020	31-07-2022	€ 2.869.584	€ 864.318

Naam	Contract	Start-datum	Einddatum	Expiratie-datum	Contract-waarde	Rest-waarde
St huis van renkum	Algemene voorzieningen Welzijn - Renkum voor Elkaar	01-05-2016	Onbepaalde tijd		€ 661.292 (o.b.v. 4 jaar)	
Lumens	Algemene voorzieningen Welzijn - Renkum voor Elkaar	01-05-2016	Onbepaalde tijd		€ 924.120 (o.b.v. 4 jaar)	
Stimenz	Algemene voorzieningen Welzijn - Renkum voor Elkaar	01-05-2016	Onbepaalde tijd		€ 1.248.872 (o.b.v. 4 jaar)	
Participe projecten	Algemene voorzieningen Welzijn - Renkum voor Elkaar	01-05-2016	Onbepaalde tijd		€ 309.176 (o.b.v. 4 jaar)	
RSR revalidatie-service	Wmo Hulpmiddelen	01-11-2015	30-06-2020	31-10-2019	€ 1.084.546	€ 113.887
Div. zorgaanbieders WMO en jeugd	Interactief Aankoopstelsel Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland	01-01-2017	01-07-2020		open einde regeling	
Kin installatie-techniek	Betreft bouw en onderhoud van MFC	01-06-2017	01-06-2037		€ 4.252.927	€ 482.860
De groene stroomfabr	Elektriciteit	01-01-2018	01-01-2038		€ 7.512.060	€ 6.880.496
Gazprom energy	Levering van Gas	01-01-2018	31-12-2020	31-12-2022	€ 797.982	€ 123.036
Accountant Astrium	Overeenkomst accountants-diensten	01-12-2019	30-11-2023		€ 259.920	€ 259.920
Attero	Overeenkomst verwerking en transport fijn huishoudelijk afval	01-01-2020	31-12-2024	31-12-2028	€ 101,50 per ton restafval	
Attero	Overeenkomst verwerking en transport fijn huishoudelijk afval	01-01-2020	31-12-2024	31-12-2028	€ 145,50 per ton restafval	
Zorg Lokaal	Uitvoering administratie Wmo en jeugdwet	01-01-2020	31-12-2021		€ 205.700	€ 205.700

Naam	Contract	Start-datum	Einddatum	Expiratie-datum	Contract-waarde	Rest-waarde
Re-integratievoorziening Jobcoaching	Raamovereenkomst voor het aanbieden van jobcoachvoorzieningen	01-04-2019	31-03-2020	31-03-2023	€ 400.000	€ 400.000

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Belangrijke gebeurtenis na balansdatum

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeente Renkum. Echter, als gevolg van de uitbraak van het coronavirus wereldwijd, zijn door de Nederlandse overheid ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen. De gevolgen voor het resultaat en de financiële positie van de gemeente Renkum zijn op dit moment nog niet te overzien. Het college gaat desondanks uit van een duurzame voortzetting van de activiteiten. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de gemeente Renkum.

Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen

Nr	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Nummer van de lening	Bij gemeensch. waarb.		besluit Raad / Collge	Rente-perc.	Saldo begin dienstjaar 01-01-2019		Totaal der aflossingen in het dienstjaar	Saldo 31-12-2019		Toelichting
					Andere borgen	Aandeel gemeente (%)			Totaal	Gewaarb. door de gemeente		Totaal	Gewaarb. door de gemeente	
76	45.378	renovatie/verbouw	Oosterbeekse Tennisvereniging	Rabo: 3550.944.497		100	20-01-93	2,400	8.254	8.254	2.677	5.577	5.577	
102	204.201	ver- en nieuwbouw clubgebouw	Beheer Stg. Waayenberg	Rabo: 3550.916.620		100	25-02-98	3,400	38.241	38.241	5.376	32.865	32.865	
104-III	140.000	inrichting bibliotheek O'beek	Stg. Bibl. Veluwezoom	Rabo: 3161.970.640		100	25-10-00	3,050	56.483	56.483	56.483	0	0	
105	80.000	herstruc. Park Hartenstein	Oosterbeekse Tennisvereniging	Rabo: 3550.930.852		100	28-06-00	3,200	11.735	11.735	3.995	7.740	7.740	
115	90.202	renovatie/verbouw	Midgetgolfvereniging Duno	SVn: 873546020	St waarborgf. Sport	100	01-01-08	10,510	24.717	24.717	5.621	19.096	19.096	
117-I	105.000	hypth.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 3039.948.474	St waarborgf. Sport	50	15-05-12	3,000	9.500	4.750	9.500	0	0	SWS 50%
117-II	105.000	hypth.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 3039.948.660	St waarborgf. Sport	50	13-09-12	3,300	10.000	5.000	10.000	0	0	SWS 50%
118-I	145.000	Aanpassen velden, verlichten, e.d.	OTV (Oosterbeeks tennisvereniging)	Rabo: 3161.948.661	St waarborgf. Sport	50	17-05-'13	5,400	88.500	44.250	6.000	82.500	41.250	SWS 50%
118-III	60.000	Herfinancieren oude lening	St.Beheer Oosterbeekse Banen	Rabo: 0050.023.061	St waarborgf. Sport	50	17-08-16	2,500	77.000	38.500	12.000	65.000	32.500	SWS 50%
120	130.000	Aanleg kunstgrasveld	Stg.Expl.Sportpark Bilderberg	Rabo: 00.1003.2404	St waarborgf. Sport	50	15-04-15	3,850	64.984	32.492	18.576	46.408	23.204	SWS 50%
121	60.000	Aanleg haven pleziervaartuigen	Stg. Heveahaven	Rabo: 3039.950.827	St waarborgf. Sport	50	05-01-16	5,050	45.500	22.750	6.000	39.500	19.750	SWS 50%
123	125.000	Vervangen van een hockeyveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 0050.020.246	St waarborgf. Sport	50	10-08-16	3,450	47.912	23.956	6.246	41.666	20.833	SWS 50%
				Rabo: 0050.020.247	St waarborgf. Sport	50	10-08-16	3,450	47.912	23.956	6.246	41.666	20.833	SWS 50%
Totaal									530.738	335.084	148.720	382.018	223.648	
A	28182000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Vivare (4491)	Divers: 8 leningen	WSW + achtervang	50			5.665.000	2.832.500	651.000	20.014.000	10.007.000	Staat 50%
B	40.115.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Woonzorg Nederland (4201)	Divers: 6 leningen	WSW + achtervang	50			33.276.000	16.638.000	711.000	32.565.000	16.282.500	Staat 50%
									39.471.738	19.805.584	1.510.720	52.961.018	26.513.148	

Betalingen inzake borg- en garantstellingen

In 2019 zijn geen betalingen inzake borg- en garantstellingen verricht.

Deel III Bijlagen

Bijlage 1 Productenrekening

Inleiding

Op grond van de artikelen 66 t/m 70 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten bestaat de productenrekening uit de volgende onderdelen:

1. uitwerking van programma's in producten inclusief baten, lasten en saldo
2. een overzicht van kapitaallasten inclusief afschrijvingen en toegerekende rente
3. een lijst van verbonden partijen
4. een toelichting op onderhanden werk inzake grondexploitatie

Specificatie lasten en baten per product

Deze specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Rentetoerekening Realisatie jaar 2019 (bedragen * 1.000)

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 719
b. De externe rentebaten	-/- € 69

Saldo rentelasten en rentebaten	€ 650
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 7
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: riolering)	-/- € 478

	-/- € 485

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 165
d1.Rente over eigen vermogen	€ 725
d2.Rente over voorzieningen	

Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 890
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 1.070*

f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 180

*2,25% over de activa per 1 januari

Lijst verbonden partijen

Voor dit overzicht verwijzen wij u naar de paragraaf 6. Verbonden partijen.

Toelichting onderhanden werk grondexploitatie

Voor deze toelichting verwijzen wij u naar de toelichting op de voorraden. Deze is terug te vinden in de toelichting op de balans.

EMU saldo 2019

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot 2019	Begroot 2019 na wijzigingen	Jaarrekening 2019
1.	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-4.132	-3.039	-2.102
2.	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.764	2.474	2.458
3.	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	497	450	1.064
4.	Investerings in (im)materiele activa die op de balans worden geactiveerd	12.024	6.874	5.142
5.	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.			
6.	Desinvesteringen in (im)materiele vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiele activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord			
7.	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			284
8.	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	957	71	190
9.	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	2.187	1.234	920
10.	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de bovenstaande posten			
11.	Verkoop van effecten: verwachte boekwinst op de exploitatie			
	Berekend EMU-saldo	-9.751	-5.685	-4.736

Bijlage 2 Kredieten

ICT

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Dezta Saas (Squit 2020 Wro)	12	8	4
S4SD versie 5	9	8	1
S4SD versie 6	10	9	1
TMV versie 2.0	10	9	1
Key2Begraven (Saas)	9	8	1
Totaal	50	43	7

Dezta Saas (Squit 2020 Wro)

Het project om Dezta om te zetten naar SaaS is in het najaar van 2019 weer opgestart. Het project zal in het voorjaar van 2020 afgerond worden. De verwachting is dat we binnen de originele raming blijven.

De andere kredieten

De investeringen voor S4SD versie 5 en 6, TMV versie 2.0 en Key2Begraven (SaaS) zijn in 2019 afgerond. Deze investeringen zijn allemaal binnen raming gebleven.

Vastgoed

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Vorbereiding renovatie gemeentehuis	390		390
Brandweerpost Wolfheze grond	122		122
Brandweerpost Wolfheze bouw	363		363
Brandweerpost Wolfheze install.	204		204
Renovatie gymzaal W.v.Arnhem bouw	191		191
Renovatie gymzaal W.v.Arnhemw instal	82		82
Renovatie sporthal Doorw.bouw	789		789
Renovatie sporthal Doorw.install.	338	21	317
Totaal	2.480	21	2.459

Toelichting

voor een toelichting verwijzen we u naar paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel Gemeentelijke gebouwen.

Afval

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Kliko's	671	611	60
Ondergrondse containers	614	596	19
Extra aanpassingen (afval)	84	45	39
Totaal	1.369	1.251	118

Kliko's

Op verzoek van inwoners is in 2019 een aantal extra kliko's uitgezet. Het gaat daarbij vooral om de kliko's voor papier en gft+e. De kosten die ACV hiervoor heeft gemaakt zijn nog niet in rekening gebracht. Ook in 2020 kunnen inwoners nog om extra kliko's vragen. Het restantbudget wordt hiervoor ingezet. Voor gft+e kliko's betaalt de inwoner een bijdrage van € 30,- Dit is bij alle ACV gemeenten het geval.

Ondergrondse containers

Het restant van het budget wordt aangewend voor een eventuele nieuwe locatie voor een ondergrondse container.

Extra aanpassingen (afval)

- In 2019 is de proef met gekoelde gf+e containers voor hoogbouwbezoekers afgerond. De container, gekoeld en voorzien van ozon-generator tegen vervelende luchtjes, heeft onvoldoende draagvlak. In 2020 is gestart met een nieuwe proef en worden vijf gf+e zuilen in de openbare ruimte geplaatst. Deze proef wordt in 2021 geëvalueerd.
- Om het aantal bijplaatsingen te verminderen zijn de ondergrondse containers aan de Richtersweg in Doorwerth voorzien van een vriendelijker aankleding. Samen met de voortdurende aandacht van de Schone Buurt Coach is deze proef een succes, er zijn aanzienlijk minder bijplaatsingen.

Tractie

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Peugeot Expert groenonderhoud	37	29	8
Peugeot Partner toezichthouder grijs	23	19	3
Peugeot Partner garage en flexauto	21	17	4
Peugeot Expert begraafplaatsen	42	20	22
Peugeot Partner handhaving	21	17	4
Peugeot 2008 toezichthouder groen	14	21	-7
Peugeot 2008 opzichter OHT	20	16	4
Maaimachine ruw terrein	10	10	
Toyota Hilux Van 2.4D reiniging 1	28	33	-5
Toyota Hilux Van 2.4D reiniging 2	28	28	
Mercedes Sprinter - kraan serv.ploeg	40	49	-9
Maairobot	84	103	-19

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Mercedes Sprinter (straatploeg)	74	60	14
Mercedes Sprinter OHT 1	40	39	
Mercedes Sprinter OHT 2	40	38	1
Mercedes Sprinter OHT 3	39	38	1
Mercedes Sprinter OHT 4	38	39	-1
Mercedes Sprinter - kraan groen	40	49	-9
Schaffer (algemeen)	38	38	
Schaffer (begraafplaatsen)	34	36	-3
Kubota (sport)	27	27	
Kubota (algemeen)	27	27	
Mercedes sprinter gesloten bestel	52	41	12
Totaal	817	798	19

Zowel in 2018 als in 2019 is het wagenpark van de Gemeentewerf vernieuwd. In sommige gevallen is er inkoopvoordeel behaald, in andere gevallen zijn de kosten hoger uitgevallen door de keuze voor een zwaardere versie of zwaardere kraan.

Door de verkoop van één tractor is de aanschaf van de maairobots mogelijk gemaakt.

Verkeersmaatregelen

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
MUP Wolfhezerweg	160	5	155
Wolfhezerweg: 30 km/uur gebied	40		40
P+R Wolfheze	50	36	14
Heidesteinlaan- N225	115	115	
Fietsstraat Benedendorpsweg	76	377	-301
MUP: Kalimaropad		4	-4
Toegankelijkheid buurbushaltes	12	-29	41
ZebraPADen beter duiden	14	14	
Fietsp.Fonteinallee-Noordberg N225	8	8	
Spoorwegovergang Wolfheze	70	166	-96
Parkeerplaatsen Lage Oorsprong		18	-18
Totaal	546	714	-168

MUP Wolfhezerweg & 30km/uur-gebied

Als gevolg van verschillende nieuwe inzichten en ontwikkelingen heeft de besteksvorbereidingsfase meer tijd gevraagd dan vooraf ingeschat. Inmiddels is een nieuwe bebouwde komgrens Wolfheze (noordzijde) vastgesteld, een overeenkomst grondverwerving met Het Schild opgesteld, duurzame keuzes gemaakt ten aanzien van verhardingstype en afwatering en

is er zicht op het kostenniveau. Het project wordt in de uitvoering gesplitst in een deel Noord en een deel Zuid.

P+R Wolfheze

Project is gereed. Verrekening met NS heeft plaatsgevonden.

Heidesteinlaan-N225

Dit betreft een bijdrage aan de aanpassing kruising N225 en Heidesteinlaan uitgevoerd door de provincie. Er is een verkeersregelinstantie geplaatst en de gemeente draagt 1/3 bij aan de kosten die de provincie heeft gemaakt.

Fietsstraat Benedendorpsweg

De stukken liggen bij de accountant en kunnen vervolgens bij de provincie Gelderland ingeleverd worden voor vaststelling.

Kalimaropad

Naar aanleiding van een door u ingediend amendement over het verleggen van dit pad zijn de voorbereidende werkzaamheden opgestart. Er is een bijeenkomst met buurtbewoners geweest op 5 november en mede op basis van de inbreng wordt er een bestek gemaakt waardoor er zicht ontstaat op de kosten, die met dit project gemoeid zijn. Door nadelen op andere projecten zal bekeken moeten worden hoe dit financieel gedekt kan worden.

Toegankelijkheid buurtbushaltes

De uitvoering en subsidieafhandeling zijn gereed. De bijdrage van de provincie is hoger uitgevallen dan ingeschat. Bijna 2/3 van de buurtbushaltes is nu toegankelijk gemaakt.

Zebropaden beter duiden

De oversteekplaats bij het winkelcentrum in Doorwerth is gereed. Vanwege capaciteitstekort is er extern ingehuurd om deze locatie alsnog in 2019 uit te voeren.

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

De voorbereiding van het fietspad is stilgelegd in afwachting op ontwikkeling in het kader van de PAS-regeling en om de verwachte overschrijding van het deel Benedendorpsweg-Klingelbeekseweg op te vangen binnen het MUP. De Veerweg is als onderdeel van het Nederrijnpad (Snelfietsroute Arnhem-Wageningen) uitgevoerd in rood asfalt.

Spoorwegovergang Wolfheze

Voor de spoorwegovergang gingen we uit van een realisatiesubsidie die niet doorgaat doordat we het niet gaan realiseren (zoals voorgenomen). Provincie en ProRail willen de realisatiesubsidie niet hier meer voor gaan inzetten, maar voor een definitieve oplossing gaan. Alle kosten van de voorbereiding komen ten laste van de gemeente.

De raad heeft op 24 april de ontwerputgangspunten spooronderdoorgang vastgesteld die als basis dienen voor een inpassingsontwerp voor een spooronderdoorgang. De kostenraming ligt bij het Ministerie en dit najaar verwachten we zicht op de bijdrage van het Ministerie en of ze bereid zijn ook deels risicodragers te worden. Over de kostenverdeling zijn we verder in gesprek met provincie Gelderland, regio AN, gemeente Arnhem en ProRail.

Parkeren: Parkeerplaatsen Lage Oorsprong

Het project is gereed. In samenwerking met Gelders Landschap en Kastelen zijn langspaarvakken gerealiseerd. GLK heeft de projectuitvoering begeleidt en daarnaast nog een financiële bijdrage geleverd. De Tuin de Lage Oorsprong zal ook een bijdrage doen, welke nog niet in bovenstaande cijfers verwerkt is. In uitgebreide samenspraak met de omgeving is een plan opgesteld waaronder het instellen van 30km/u en een parkeerverbod.

Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum	5.172	4.942	230
Buitenruimte school Renkum Heelsum	270	237	33
School Doorwerth	3.752	24	3.728
Kindpartners Doorwerth	1.270		1.270
Onderdeel inv.School DW sloop	220		220
Totaal	10.684	5.203	5.481

Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum

De school is in oktober opgeleverd en in gebruik genomen. Het krediet kan nog niet worden afgesloten omdat er nog kosten gemaakt gaan worden. Het project kan binnen budget worden gerealiseerd.

Buitenruimte school Renkum/Heelsum

Een groot deel van de buitenruimte is in 2018 gerealiseerd. In 2019 is de gehele buitenruimte gebruiksgereed gemaakt en in oktober 2019 opgeleverd.

De laatste beplanting is geplant. Er moeten nog een aantal dingen worden afgerond. We verwachten dat dit halverwege 2020 geheel is afgerond. Daarnaast zitten er twee groeiseizoenen onderhoud op het groen.

Leer- en ontmoetingscentrum Doorwerth (LOC): nieuwbouw school

Zie hiervoor de verantwoording bij product 1B.

Riolering

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Wateroverlast Weverstraat	1.800	1.597	203
GRP riolering Reijmerweg	1.518	1.516	2
GRP riolering Keijenbergseweg Renkum	651	553	98
Raamovereenk.relinen gemeente breed		3	-3
Relinen Utrechtseweg e.o. O'beek			
Riolvervanging Brinkweg	94	34	60
Decentrale zuivering Groene Waarden	40	36	4
Vervanging persleidingen			
Totaal	4.103	3.738	365

Wateroverlast Weverstraat

De werkzaamheden in de Weverstraat zijn zo goed als gereed. Op dit moment vinden in overleg met de werkgroep Weverstraat nog afrondende werkzaamheden plaats.

GRP Riolvervanging Reijmerweg

De oplevering van het totale project heeft eind 2018 plaatsgevonden. Afgelopen jaar zijn nog enkele opleverpunten aangepast. Het project is gereed en kan afgesloten worden. Binnen dit project is circa 1500 meter riool vervangen.

Riolvervanging Keijenbergseweg te Renkum

De uitvoeringswerkzaamheden zijn in afgelopen juni gestart en eind 2019 voor het grootste deel afgerond. Begin 2020 wordt het project afgerond. Binnen dit project is circa 400 meter riool vervangen en circa 86 meter riool gerenoveerd.

Raamovereenkomst relinen gemeentebreed

Momenteel wordt gewerkt aan een afwegingskader om weloverwogen keuzes te maken welke wijze van rioolrenovatie het meest passend is op een specifieke locatie. De inspectiegegevens en hydrolyse berekeningen zijn hiervoor input. Op basis van dit afwegingskader wordt het te relinen areaal bepaald wat vervolgens in een raambestek op de markt wordt gezet. De voorbereidingen hiervoor starten in 2020.

Relinen Utrechtseweg e.o. Oosterbeek

Uit de beoordeling van de inspectie blijkt een andere prioritering. Strengen met een hoge prioriteit worden integraal afgewogen en aangepakt waardoor dit krediet kan worden afgesloten.

Riolvervanging Brinkweg

De aanbesteding en gunning van de werkzaamheden hebben plaatsgevonden. Begin 2020 start de uitvoering van het werk. Binnen dit project wordt 50 meter riool vervangen.

IBA kasteel Doorwerth elektromechanisch en bouwkundig

De IBA's bij kasteel Doorwerth en de steenfabriek zijn opgeleverd. Het project is hiermee gereed en kan afgerond worden.

Vervanging persleidingen

De restlevensduur van de persleiding 'Hotel Wolfheze' is n.a.v. onderzoek bepaald op 20+ jaar. Op dit moment staat er geen vervanging op de planning. Het krediet kan worden afgesloten.

Overig

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Marktkast Oosterbeek 1	17	19	-1
Marktkast Oosterbeek 2	19	20	-1
Marktkast + waterp.plein bieb O'beek	15	15	
Kunstgrasveld Wilhelmina sportpark	450	448	2
Vervanging vloer+stoelen aula O'beek	20	24	-4
Totaal	521	526	-5

Marktkast Oosterbeek 1

Noodzakelijke vervanging van de marktkast ten behoeve van markten en evenementen. Door de ondergrondse constructie zijn de kosten hoger geweest dan begroot.

Marktkast Oosterbeek 2

Noodzakelijke vervanging van de marktkast ten behoeve van markten en evenementen. Door kritisch te kijken naar het feitelijke gebruik van de kast is er een voordeel ontstaan.

Marktkast + waterput bij plein De Klipper Oosterbeek (bibliotheek)

Noodzakelijke vervanging van de marktkast en behoefte van markten en evenementen. Deze kast wordt ook gebruikt voor het bevolkingsonderzoek. Door kritisch te kijken naar het feitelijke gebruik van de kast is er een voordeel ontstaan.

Kunstgrasveld Wilhelmina sportpark

Het kunstgrasveld is in gebruik genomen en dit krediet wordt dit jaar afgesloten.

Vervanging vloer+stoelen aula O'beek

Financieel is de modernisering van de aula in Oosterbeek afgerond.

MFC 3b4

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
MFC 3b4	15.202	14.866	337
Totaal	15.202	14.866	337

MFC Doelum

Voor het bouwkundige deel zijn de werkzaamheden afgesloten en is het krediet al afgesloten.

Een groot deel van de buitenruimte is in 2018 gerealiseerd. De overige buitenruimte is in oktober 2019 opgeleverd, gelijktijdig met de buitenruimte rondom de school.

De laatste beplanting is geplant. Er moeten nog een aantal dingen worden afgerond. We verwachten dat dit halverwege 2020 geheel is afgerond. Daarnaast zitten er twee groeiseizoenen onderhoud op het groen.

Bijlage 3 Specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020							
OC W 8	D Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R			
		Indicatornummer: D8 / 01	Indicatornummer: D8 / 02	Indicatornummer: D8 / 03			
		€ 43.739	€ 39.778	€ 25.810			
	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
	Aard controle n.v.t	Bedrag Aard controle R	Aard controle n.v.t	Bedrag Aard controle R			
	Indicatornummer: D8 / 04	Indicatornummer: D8 / 05	Indicatornummer: D8 / 06	Indicatornummer: D8 / 07			
	1						
	2						
SZ W 2	G Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
	Indicatornummer: G2 / 01	Indicatornummer: G2 / 02	Indicatornummer: G2 / 03	Indicatornummer: G2 / 04	Indicatornummer: G2 / 05	Indicatornummer: G2 / 06	

		€ 781.894	€ 119.002	€ 672.225	€ 9.633	€ 114.426	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer : G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer : G2 / 09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer : G2 / 10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
		€ 17.199	€ 5.556	€ 0	€ 314.696	€ 0	Ja

SZ	G	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer : G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer : G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer : G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
	W	3	€ 39.800	€ 17.968	€ 3.134	€ 13.287	€ 16.209	€ 0
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer : G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer : G3 / 09			
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	€ 0	€ 0	Ja			

V	H	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
W	4							
S								

	Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
1	€ 133.489	1.2 Renovatie		€ 0	€ 0	€ 0
2		1.3 Onderhoud	€ 22.999	€ 22.999	€ 0	€ 0
3		2.1 Aankoop overig	€ 1.379	€ 0	€ 1.379	€ 0
4		2.2 Dienstverlening door derden		€ 0	€ 0	€ 0
5		2.1 Aankoop robotmaaiers	€ 22.044	€ 0	€ 22.044	€ 0
6		Exploitatiekosten sportparken	€ 5.216	€ 0	€ 0	€ 5.216
7		Exploitatiekosten sporthallen	€ 5.483	€ 0	€ 0	€ 5.483
8		Exploitatiekosten gymzalen	€ 5.157	€ 0	€ 0	€ 5.157
9		BTW nadeel wijziging mengpercentage	€ 42.598	€ 0	€ 0	€ 42.598
10						
	Kopie projectnaam / nummer Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
1	1.2 Renovatie				€ 28.613	
2	1.3 Onderhoud	€ 22.999	17,23%			
3	2.1 Aankoop overig	€ 1.379	1,03%			
4	2.2 Dienstverlening door derden					
5	2.1 Aankoop robotmaaiers	€ 22.044	16,51%			
6	Exploitatiekosten sportparken	€ 5.216	3,91%			
7	Exploitatiekosten sporthallen	€ 5.483	4,11%			
8	Exploitatiekosten gymzalen	€ 5.157	3,86%			
9	BTW nadeel wijziging mengpercentage	€ 42.598	31,91%			

Bijlage 4 Welk beleid is voor handen?

1A. Renkum voor Elkaar

Wetgeving
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (http://wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2018-08-01)
Gemeentelijk beleid
Kadernota sociaal beleid
Wmo verordening gemeente Renkum

1B. Onderwijs

Wetgeving
Wet Primair Onderwijs
Wet Voorgezet Onderwijs
Wet op de Expertise Centra
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
Gemeentelijk beleid
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renkum

1C. Sport en bewegen

Wetgeving
N.v.t.
Gemeentelijk beleid
Kadernota en uitvoeringsprogramma 'Sportief verbinden'
Kadernota Sociaal Domein

1D. Gezondheid

Wetgeving
Wet Publieke Gezondheid
Gemeentelijk beleid
Regiovisie Publieke Gezondheidszorg Gelderland-Midden

1E. Zorg en Veiligheid

Wetgeving Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid)
Gemeentewet: http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-09-19
Politiewet: http://wetten.overheid.nl/BWBR0031788/2018-09-19
Wet Veiligheidsregio's: http://wetten.overheid.nl/BWBR0027466/2018-09-19
Opiumwet: http://wetten.overheid.nl/BWBR0001941/2018-08-01
Wet BIBOB: http://wetten.overheid.nl/BWBR0013798/2018-07-28
Wet Publieke Gezondheid: http://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2018-08-01
Gemeentelijk beleid
Integraal Veiligheidsplan 2018 – 2021
Uitvoeringsplan IVO 2018 - 2019
Algemeen Plaatselijke Verordening inzake toezicht en handhaving
BIBOB beleid/ beleidsregels
Uitvoering Wet aanpak woonoverlast
Hennepconvenant/ beleidsregels Wet Damocles

Diverse bevoegdheden van de burgemeester zijn gebaseerd op de gemeentewet of aanverwante wetgeving waar de bevoegdheid op is gestoeld.

Wetgeving Bestuursopdracht 'Zorg en Veiligheid'

Jeugdwet: wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2018-08-01

Wmo: wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2018-08-01

Wet Verplichte Meldcode: wetten.overheid.nl/BWBR0033723/2018-07-28

Wet Tijdelijk Huisverbod: wetten.overheid.nl/BWBR0024649/2018-09-19

Gemeentelijk beleid

Kadernota transformatie sociaal domein

1F. Minima

Wetgeving

Participatiewet [Participatiewet](#)

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening [Wet gemeentelijke schuldhulpverlening](#)

Gemeentewet (art. 108) [Artikel 108 Gemeentewet](#)

Gemeentelijk beleid

Nota: Naar een integraal en activerend minimabeleid 2015 t/m 2018

Notitie 'Kansen voor alle kinderen'

Beleidsplan integrale schulddienstverlening 2017 t/m 2020

Verordening Gelrepass gemeente Renkum

1G. Integratie en participatie nieuwkomers

Wetgeving

Wet Huisvesting (taakstelling huisvesting statushouders)

Wet Inburgering en Wet Taaleis

Verordening 0

Gemeentelijk beleid

Uitvoeringsnotitie mantelzorgbeleid

Uitvoeringsnotitie vrijwilligers

Plan van Aanpak statushouders

Projectbudget rijksbijdrage verhoogde instroom asielzoekers

Resultaten en acties Wmo 2017 - 2018

1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Wetgeving

Jeugdwet

Verordening Jeugdhulp

Besluit Jeugdhulp

Gemeentelijk beleid

Kadernota Sociaal Domein

Uitvoeringsplan jeugd 2018

Regeling Voorziening Gezinsondersteuning Kinderopvang

1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo

Wetgeving
Wmo http://wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2018-08-01
Uitvoeringsbesluit Wmo http://wetten.overheid.nl/BWBR0035733/2018-07-28
Gemeentelijk beleid
Kadernota Sociaal Domein. De kunst van samen leven in de gemeente Renkum, de transformatie
Verordening maatschappelijke ondersteuning – gemeente Renkum 2018 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-55738.html
Verordening Leerlingenvervoer
Besluit Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning)2018 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-138553.html

1J. Inkomensvoorziening

Wetgeving
Participatiewet
Wet Banenafpraak
Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Renkum
Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Renkum
Verordening Studietoelage gemeente Renkum
Gemeentelijk beleid
Uitvoeringsplan Opbouw Sociale Werkvoorziening gemeente Renkum
Bestuursopdracht werk & inkomen

2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Wetgeving
Omgevingswet
Ruimtelijke ontwikkeling
Wet ruimtelijke ordening
Besluit ruimtelijke ordening
Wet algemene bepalingen
Omgevingsrecht
Besluit omgevingsrecht
Gemeentelijk beleid
Omgevingswet
Beleidsnota's fysieke leefomgeving
Visie Landgoederen en Buitenplaatsen
Visie op Implementatie Omgevingswet
Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
Ruimtelijke ontwikkeling
Nota Wonen 2014
Beleidsnotitie wonen en zorg
Huisvesting zorgdoelgroepen
Ruimtelijke visie
Vigerend bestemmingsplanbeleid
Nota economie

2B. Wonen

Wettelijke taak
Grondwet
Woningwet
Huisvestingswet
Gemeentelijk beleid
Nota Wonen 2014
Beleidsnotitie wonen en zorg
Beleidsnotitie Huisvesting zorgdoelgroepen
Regionale huisvestingsverordening
Regionale woonagenda 2018

2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

Wetgeving
Omgevingswet
Omgevingswet
Bestemmingsplannen
Wet ruimtelijke ordening
Besluit ruimtelijke ordening
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Besluit omgevingsrecht
Gemeentelijk beleid
Omgevingswet
Beleidsnota's fysieke leefomgeving
Visie op Implementatie Omgevingswet
Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
Bestemmingsplannen:
De sinds 2012 opgestelde bestemmingsplannen in de nieuwe stijl

2D. Omgevingsvergunning

Wetgeving
Omgevingswet
Omgevingswet
Omgevingsdienst (ODRA)
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Besluit omgevingsrecht
Wet milieubeheer
Natuurbeschermingswet
APV als onderdeel Gemeentewet
Gemeentelijk beleid
Omgevingswet
Beleidsnota's fysieke leefomgeving
Visie op Implementatie Omgevingswet
Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
Omgevingsdienst (ODRA):
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

Dienstverleningsovereenkomst

2E. Verkeer

Wetgeving
Wegenverkeerswet 1994 (WvW)
Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)
Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV-1990)
Gemeentelijk beleid
GVVP 2010 (het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan)
https://www.renkum.nl/Bestuur/Regelgeving/Beleidsregels_en_notas/Verkeer
MUP (Meerjaren UitvoeringsPlan)
Parkeernota 2014-2020

2F. Landschap, natuur en landgoederen

Wetgeving
Wet natuurbescherming
Gemeentelijk beleid
Landschapsbasisplan
Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen

2G. Milieu en duurzaamheid

Wetgeving
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Besluit omgevingsrecht
Wet milieubeheer
Natuurbeschermingswet
Gemeentelijk beleid
Routekaart 'Op weg naar een Klimaatneutraal 2040'
Prestatieafspraken met de Stichting Renkums Beekdal ten aanzien van de Natuur- en Milieueducatie
Prestatieafspraken met Vivare in het kader van duurzaamheid

2H. Energie en klimaat

Wetgeving
Klimaatwet
Nationaal klimaatakkoord
Wet Versnelling EnergieTransitie
Gemeentelijk beleid
Routekaart 'Op weg naar een Klimaatneutraal 2040'

2I. Dierenwelzijn

Wetgeving
Wet natuurbescherming
Gemeentelijk beleid
Algemene plaatselijke verordening (APV)

2J. Ondernemen en bedrijvigheid

Wetgeving
Verordening winkeltijden gemeente Renkum
Wet Markt en Overheid
Gemeentelijk beleid
Kadernota economie: 'Groei bereik je samen'
Businessplan voor de bedrijfsomgeving: bedrijventerreinen Klingelbeekseweg, Veentjesbrug, Cardanuslaan en Schaapsdrift

2K. Recreatie en toerisme

Wetgeving
Geen
Gemeentelijk beleid
Nota economie 'Groei bereik je samen'
Cultuurvisie 2017-2020 + uitvoeringsplan
Samenwerkingsovereenkomst Airborneregio

2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Wetgeving
Monumentenwet
Wet Algemene bepalingen en omgevingsrecht (WABO), artikel 2.1 en 2.2
Gemeentelijk beleid
Cultuurvisie 2017-2020 + Uitvoeringsplan
Visie Landgoederen en Buitenplaatsen/ Gelders Arcadië
Monumentenverordening
Welstandsnota
Basisvisie Landgoederen en Buitenplaatsen
LandschapsBasisPlan (Verbindend Landschap)
Erfgoedbeleid en -verordening
Beleidsnotitie Archeologie
Verwachtingenkaart archeologie
Groenstructuurplan
Bosbeleidsplan

2M. Water en riolering

Wetgeving
Wet milieubeheer
Waterwet
Aanbestedingswet

2N. Afvalverwijdering en -verwerking

Wetgeving
Artikel 10.21 van de Wet milieubeheer
Wet bescherming persoonsgegevens
Aanbestedingswet

Gemeentelijk beleid
Afvalstoffenverordening
Afvalbeleidsplan: 'Grondstoffen zijn nodig, restafval is onnodig'

20. Groenonderhoud

Wetgeving
Wet natuurbescherming
Wet op de lijkbezorging
Aanbestedingswet
Wettelijke zorgplicht paden en bomen
Bomenverordening /APV
Gemeentelijk beleid
Groenstructuurplan 'Structuur in het groen, slim verbinden' Renkum met de maatregelen voortkomend uit het groenbeheerplan.
Bomenverordening gemeente
Speelruimteplan: 'Ruimte voor spelen, bewegen, ontdekken en ontmoeten'
Uitvoeringsbesluit grafbedekkingen
Verordening beheer en gebruik gemeentelijke begraafplaatsen
Legesverordening

2P. Wegen, straten en pleinen

Wetgeving
Wegenverkeerswet
Aanbestedingswet
Burgerlijk Wetboek
Gemeentelijk beleid
Actualisatienota Wegbeheer
Beleidsnota Wegbeheer
Renkums Licht doorgelicht.
Opmerking: Nieuw Beleidsplan is uitgesteld totdat er vanuit de OVLNL (Openbare Verlichting Nederland) duidelijkheid is over toepassing van nieuwe praktijkrichtlijnen.

2Q. Bos en natuurbeheer

Wetgeving
Wet natuurbescherming
Natura 2000
Wettelijke zorgplicht bomen
Fauna beheerplan grofwild FBE Gelderland 2014-2019
Gemeentelijk beleid
Landschapsbasisplan (LBP)
Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen
Bosbeleidsplan 2018-2028

3A. Dienstverlening

Wetgeving
Wet digitale toegankelijkheid
Wetsvoorstel Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
Gemeentelijk beleid
Visie op dienstverlening

3B. Dorpsgericht werken

Gemeentelijk beleid
Besturingsfilosofie Renkum

3C. Organisatie en bedrijfsvoering

Gemeentelijk beleid
Koersplan Renkum 2020
Besturingsfilosofie Renkum

3D. Huisvesting / Gemeentehuis

Wetgeving
Arbowetgeving
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
Wet Milieubeheer
Woningwet
Gemeentelijk beleid
Vastgoed beleid (2019)
Nota beheer gemeentelijke accommodatie (2008 -2017)
Routekaart Renkum Energieneutraal 2040
Beleidsnota Accommodatiebeheer
Milieunota
Uitvoeringsprogramma Klimaatneutraal

3E. Samenwerkingsverbanden

Wetgeving
Wet gemeenschappelijke regelingen
Gemeentelijk beleid
Besturingsfilosofie Renkum
Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd
Auditrapport De Gemeente Renkum en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

3F. Goed bestuur

Wetgeving
Aangepast Reglement van orde voor de vergadering van de raad
Aangepaste Verordening op de raadcommissies
Verordening op de Rekenkamercommissie
Gemeentelijk beleid
Besturingsfilosofie Renkum
Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd
Nota Burgerparticipatie
Rapport Modernisering Vergaderstelsel
Spelregels Raadsontmoetingen

Bijlage 5 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Op grond van artikel 66 en 71 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) zijn, ten gunste van betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid, circa 50 nieuwe taakvelden ingevoerd die de circa 105 oude IV3-functies (indeling die wordt gebruikt voor rapportage aan het CBS) vervangen. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld.

In de bijlage van de begroting en jaarrekening wordt een totaaloverzicht met geraamde (begroting) dan wel gerealiseerde (jaarrekening) baten en lasten per taakveld opgenomen (art. 7 BBV). Tevens geeft dit overzicht het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

		Baten	Lasten	Saldo
0	0. Bestuur en ondersteuning			
0.1	Bestuur	0	1.723	1.723
0.2	Burgerzaken	-457	1.128	671
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-714	681	-33
0.4	Overhead	-1.119	12.576	11.457
0.5	Treasury	-2.664	1.502	-1.162
0.61	OZB woningen	-4.826	99	-4.727
0.62	OZB - niet woningen	-2.224	0	-2.224
0.64	Belastingen Overig	-321	414	94
0.7	Algemene uitk en ov.uitk.gem.fonds	-48.608	0	-48.608
0.8	Overige baten lasten	-45	6	-39
0.10	Mutaties reserves	-5.619	2.949	-2.670
0.11	Resultaat v/d rek.van baten & lasten	0	0	568
1	1. Veiligheid			
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-27	2.149	2.122
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	758	758
2	2. Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1	Verkeer en vervoer	-859	4.730	3.871
2.2	Parkeren	-22	173	152
2.5	Openbaar vervoer	-51	101	49
3	3. Economie			
3.1	Economische ontwikkeling	-15	163	148
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-40	228	187
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-12	0	-12
3.4	Economische promotie	-508	149	-358
4	4. Onderwijs			
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	17	17
4.2	Onderwijshuisvesting	-222	2.155	1.933
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-109	938	829
5	5. Sport, cultuur en recreatie			
5.1	Sportbeleid en activering	0	478	478
5.2	Sportaccommodaties	-109	1.732	1.623
5.3	Cultuurpresentatie, -prod.& -partici	-132	656	524

		Baten	Lasten	Saldo
5.4	Musea	0	144	144
5.5	Cultureel erfgoed	0	13	13
5.6	Media	0	722	722
5.7	Openb. groen en (openlucht) recreatie	-127	2.498	2.371
6	6. Sociaal domein			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-230	2.785	2.556
6.2	Wijkteams	0	1.837	1.837
6.3	Inkomensregelingen	-8.475	11.119	2.644
6.4	Begeleide participatie	-533	2.896	2.363
6.5	Arbeidsparticipatie	-2	1.384	1.382
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-6	988	982
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-242	6.506	6.264
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-20	10.993	10.972
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-48	50	2
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	111	111
7	7. Volksgezondheid en milieu			
7.1	Volksgezondheid	0	841	841
7.2	Riolering	-3.675	2.847	-828
7.3	Afval	-4.052	3.223	-829
7.4	Milieubeheer	-74	713	639
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-307	295	-12
8	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1	Ruimtelijke ordening	-17	355	338
8.2	Grondexploitatie niet bedrijventerr.	-3.507	2.687	-821
8.3	Wonen en bouwen	-900	1.836	935
	Totaal	-90.915	90.347	*)

*)resultaat staat onder 0.11 Resultaat v/d rek.van baten & lasten

Vaststelling Jaarstukken 2019

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Renkum in haar openbare vergadering van 24 juni 2020.

De raad van de gemeente Renkum

de griffier,

de voorzitter,

mr. J.I.M. le Comte

A.M.J. Schaap